محمود طلوعی

آئینهٔ تاریخ

تصاویر ماندگار از ۱۵۰ سال تاریخ عکاسی در جهان

آئینهٔ تاریخ

با سپاس از:
چهرزاد بهار، دکتر حسین بهمنیار، گلناز بهمنیار، منوچهر ثقفی، منوچهر سعید وزیری، علی‌اصغر سعیدی، مخدّره ضیائی (آموزگار)، نوشین طلوعی، دکتر عباس ظریف، دکتر باقر عاقلی، فخرالدین فخرالدینی، مهدی فشنگچی، اسمعیل ناصری، حسن نیک‌بخت و حمیدرضا وصاف
که مؤلف را در تهیه منابع و تصاویر این کتاب یاری نموده‌اند.

آئینهٔ تاریخ

تألیف : محمود طلوعی

طلوعی،محمود، ۱۳۰۹-
آئینه تاریخ / تألیف محمود طلوعی.- تهران : علم ، ۱۳۸۳.
۳۴۰ص . : مصور.
ISBN 964 - 405 - 390- 7
فهرستنویسی بر اساس اطلاعات فیپا.
صفحه عنوان به انگلیسی: Mahmoud Toloui: History in Focus.
۱. تاریخ جهان. ۲. عکسها - مجموعه ها . الف . عنوان .
D ۲۰/ط۸آ۹ ۹۰۹
کتابخانه ملی ایران ۲۸۲۷۱-۸۳م

آئینه تاریخ

تألیف: محمود طلوعی
طراح گرافیک: حمیدرضا وصاف
لیتوگرافی: کوثر
چاپ: رامین
تیراژ: ۵۵۰۰ نسخه
نوبت چاپ: سوم ۱۳۸۹
نشر علم
شابک ۷-۳۹۰-۴۰۵-۹۶۴

مقدمه

کتابی که در پیش روی خود دارید گزیده‌ای از بهترین عکس‌های هنری و خبری جهان در طول بیش از یکصد و پنجاه سال اختراع عکاسی است.

تا نیمهٔ قرن نوزدهم، برای ثبت وقایع تاریخی و چهره‌های رهبران و شخصیت‌های تاریخ‌ساز جهان وسیله‌ای جز پرده‌های نقاشی، که با تمام هنر نقاش نمی‌تواند صد در صد منطبق با واقعیت باشد، وجود نداشت. گواه عدم انطباق این پرده‌ها با واقعیت، تصاویر متفاوتی است که از وقایع تاریخی یا چهرهٔ شخصیت‌های تاریخ‌ساز جهانی در اختیار داریم. در این مورد فقط اشاره به‌وقایع مربوط به‌انقلاب کبیر فرانسه و جنگهای ناپلئون یا پرده‌های نقاشی از چهرهٔ ناپلئون بناپارت، که هیچ یک با دیگری منطبق نیست، کفایت‌می‌کند.

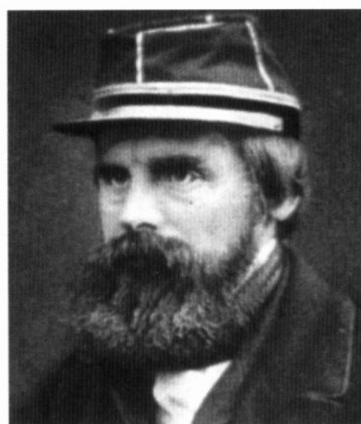
پیشگامان هنر عکاسی در جهان دو نفر فرانسوی به‌نامهای «ژوزف نیسفورنیپس»[1] و «لوئی ژاک مانده داگر»[2] هستند، نیپس از سالهای دههٔ ۱۸۲۰ برای یافتن وسیله‌ای که بتوان مناظر طبیعی و چهره‌های اشخاص را ثبت و ضبط کرد تلاش می‌کرد. نیپس تمام سرمایهٔ خود را در راه این تلاش از دست داد و در سال ۱۸۲۹ برای ادامهٔ کار خود با «داگر» که او هم در این راه گامهائی برداشته بود شریک شد. نیپس در سال ۱۸۳۳ پیش از این‌که ثمرهٔ تلاش خود را به‌چشم ببیند درگذشت و داگر این کار را تا سال ۱۸۳۹ که موفق به‌چاپ و ظهور اولین اثر عکاسی در جهان شد ادامه داد.

در تاریخ عکاسی علاوه بر «لوئی ژاک مانده داگر» از«ویلیام هنری فوکس تالبوت»[3] انگلیسی نیز به‌عنوان یکی از دو مخترع عکاسی نام برده می‌شود. در واقع تالبوت انگلیسی هم در همان سال ۱۸۳۹ و چند ماه پس از داگر موفق به‌چاپ و ظهور نخستین آثار عکاسی خود شد، ولی به‌هر حال داگر فرانسوی با فاصلهٔ کمی قبل از او اختراع خود را عرضه کرده بود.

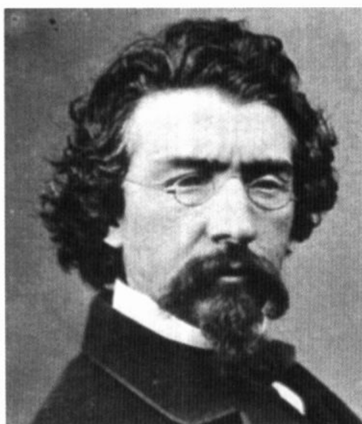
عکاسی تا نیمهٔ قرن نوزدهم به‌صورت عام قابل استفاده نبود و تا سال ۱۸۵۰ از وقایع مهم نیمهٔ قرن مانند انقلابات سال ۱۸۴۸ اثری در تاریخ عکاسی دیده نمی‌شود. اولین واقعهٔ مهم تاریخی که عکس‌هائی از آن در دسترس هست جنگهای کریمه در سال‌های ۱۸۵۴ و ۱۸۵۵ است که «راجر فنتون»[4] انگلیسی از آن عکس‌برداری کرده است. راجر فنتون که بیش از سیصد عکس از جنگهای کریمه برداشته، اولین عکاس خبری جهان به‌شمار می‌آید، که پس از بازگشت به‌انگلستان به‌حضور ملکهٔ ویکتوریا بار یافت و تا ده سال بعد از جنگهای کریمه نیز به‌کار عکاسی ادامه داد. گفتنی است که کار اصلی فنتون وکالت دادگستری بود و کار عکاسی را به‌صورت تفننی دنبال می‌کرد.

اولین عکاس حرفه‌ای جهان که یک تیم عکاسی تربیت کرد و کار عکاسی را به‌صورت تجارتی درآورد «ماتیو برادی»[5] آمریکائی بود. برادی و گروه عکاسان او با تصویربرداری از صحنه‌های جنگ داخلی آمریکا در سالهای دههٔ ۱۸۶۰ شهرت یافتند، ولی همکاران برادی که از صحنه‌های جنگ داخلی آمریکا عکسبرداری می‌کردند، بعد از پایان جنگ از او جدا شدند و بعضی از آنها مانند «آلکساندر گاردنر»[6] و «جرج بارنارد»[7] از او پیشی گرفتند. از عکاسان معروف دیگر این دوره باید از «آلکساندر هسلر»[8] نام برد که عکاس مورد علاقهٔ «آبراهام لینکلن»[9] شانزدهمین رئیس جمهوری آمریکا بود و لینکلن موفقیت خود را در انتخابات سال ۱۸۶۰ ریاست جمهوری آمریکا تا حد زیادی مدیون پوسترهای تبلیغاتی او می‌دانست.

1. **Joseph Nicephore Niepce** 2. **Louis Jaques Mande da Guerre**
3. **William Henry Fox Talbot** 4. **Roger Fenton** 5. **Mathew Brady**
6. **Alexander Gardner** 7. **George Barnard** 8. **Alexander Hesler** 9. **Abraham Lincoln**

«راجر فنتون» اولین عکاس خبری جهان که جنگهای کریمه را در نیمهٔ قرن نوزدهم به‌تصویر کشید.

«ماتیو برادی» اولین عکاس حرفه‌ای جهان که پرترهٔ معروف لینکلن و صحنه‌های تکان‌دهنده از جنگهای داخلی آمریکا از کارهای اوست.

در نیمهٔ دوم قرن نوزدهم هنر عکاسی در سه کشور اروپائی فرانسه و انگلستان و آلمان به‌پیشرفت‌های تازه‌ای نائل آمد. در فرانسه ناپلئون سوم که بیش از بیست سال (از ۱۸۵۰ تا ۱۸۷۱) نخست به‌عنوان رییس جمهور و سپس به‌عنوان امپراتور، بر فرانسه فرمانروائی کرد علاقهٔ زیادی به‌عکاسی داشت و به‌پیشرفت این هنر و ابداع شیوه‌های تازه در عکاسی کمک فراوانی کرد. در انگلستان نیز ملکهٔ ویکتوریا که دوران سلطنت ۶۴سالهٔ او با اختراع عکاسی آغاز شد در تمام مدت سلطنتش با عکاسان هنرمند انگلیسی محشور بود و تمام وقایع مهم دوران سلطنت او به‌وسیلهٔ دهها عکاس انگلیسی به‌تصویر کشیده شده است.

تا پنجاه سال پس از اختراع عکاسی، امکانات چاپ عکس در مطبوعات وجود نداشت و عصر «فتو ژورنالیسم» با اختراع گراورسازی در دههٔ آخر قرن نوزدهم آغاز می‌شود. با وجود این کیفیت چاپ عکس در مطبوعات تا اواخر دههٔ اول قرن بیستم چندان مطلوب نبود و تصاویری نظیر زلزلهٔ ویرانگر سانفرانسیسکو در مطبوعات آمریکا و اروپا نمونه‌ای از این عکس‌هاست که از کیفیت خوبی برخوردار نیست.

در جریان جنگ اول جهانی که عکاسی پیشرفت زیادی کرده و امکان چاپ عکس با کیفیت خوب در مطبوعات فراهم شده بود، عکاسی خبری با مشکل تازه‌ای روبروشد و آن سانسور عکس‌های مربوط به‌صحنه‌های فجیع جنگ از طرف دولتها و مقامات نظامی بود، زیرا مقامات نظامی چنین استدلال می‌کردند که چاپ این عکسها در میان مردم تأثیر سوئی برجای می‌گذارد و موجب تضعیف روحیهٔ سربازان می‌شود. با وجود این تعدادی از این عکسها که چاپ آن در زمان جنگ امکان‌پذیر نبود پس از پایان جنگ در آلبوم‌های عکس مربوط به‌جنگ اول جهانی انتشار یافت.

با قوانینی که دربارهٔ آزادی مطبوعات و رفع محدودیت در اطلاع‌رسانی در اروپا و آمریکا وضع شد، امکان سانسور عکس در کشورهای پیشرفته از میان رفت، ولی در کشورهایی که با رژیمهای خودکامه و استبدادی اداره می‌شوند سانسور عکس و خبر تا آغاز قرن بیست و یکم نیز ادامه دارد و مطبوعات گاهی به‌خاطر چاپ یک عکس توقیف و مدیران آنها، حتی عکاسی که یک عکس غیرمجاز را در اختیار مطبوعات گذاشته است به‌زندان می‌افتند.

در نیمهٔ دوم قرن بیستم که چاپ عکس با کیفیت مطلوب در مطبوعات رواج یافت و مجلات مصور خبری مانند «لایف»[1] در آمریکا «ایلوستریتد لندن نیوز»[2] در انگلستان پا به‌عرصهٔ وجود نهادند، گاه چاپ یک عکس بیش از هر خبر و تفسیری در افکار عمومی اثر می‌گذاشت و احساسات عمومی را در سطح جهانی علیه یک حکومت برمی‌انگیخت. انتشار عکس‌هائی از فجایعی که در دوران حکومت «چیان کای شک» در چین جریان داشت افکار عمومی مردم آمریکا را به‌شدت علیه این رژیم تحریک کرد و در کاهش حمایت آمریکا از این رژیم و تسریع پیروزی کمونیستها در این کشور نقش مؤثری ایفا نمود، همچنان که انتشار عکس‌هائی از فجایع رژیم کمونیستی در چین، چه در دوران معروف به«انقلاب فرهنگی» و چه بعد از آن دنیا را تکان داد و آخرین نمونهٔ آن عکس معروف ایستادن یک نفر در برابر پیشروی تانکها در میدان «تین آن من» پکن است که به‌عنوان یکی از شاهکارهای عکاسی خبری در جهان شناخته شده است.

در جریان جنگ ویتنام نیز انتشار عکسها و فیلمهای خبری دربارهٔ جریان این جنگ و فجایعی که سربازان آمریکائی مرتکب

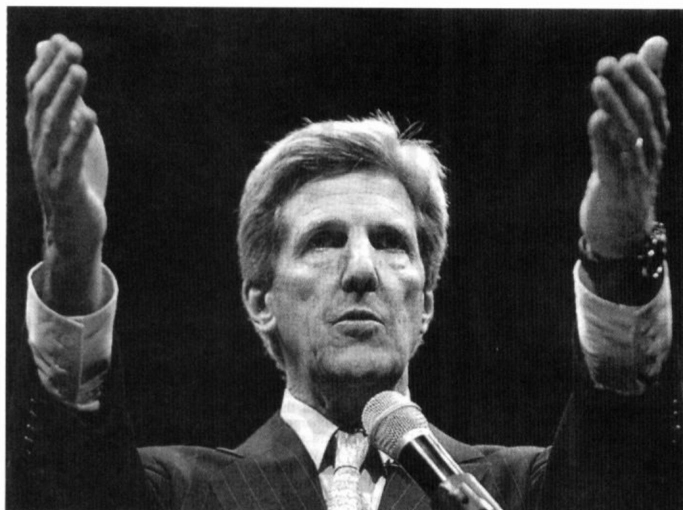
1. **Life** 2. **Illustrated London News**

اعدام خیابانی کمونیستها در شانگهای در جریان جنگهای داخلی چین...

یک مرد تنها در برابر تانکها در میدان «تین آن من» پکن. «استوارت فرانکلین» به‌خاطر این عکس برندهٔ جایزهٔ عکاسی «پولیتزر» سال ۱۹۸۹ شد.

«جان کری» کاندیدای حزب دمکرات آمریکا برای مقام ریاست جمهوری در سال ۲۰۰۴ از قهرمانان جنگ ویتنام بود که پس از بازگشت از ویتنام رهبری تظاهرات بر ضد این جنگ را به‌دست گرفت.

آن می‌شدند افکار عمومی مردم آمریکا را علیه این جنگ شوراند، تا جائی که یکی از افسران آمریکائی که به‌واسطهٔ ابراز شجاعت در این جنگ به‌دریافت نشان‌های افتخار متعددی نائل شده و در بازگشت از ماموریت خود در ویتنام به‌عنوان یک قهرمان مورد استقبال قرار گرفت، به‌صف مخالفان جنگ پیوست و در به‌راه انداختن تظاهرات میلیونی علیه جنگ ویتنام نقش مؤثری ایفا نمود. این قهرمان معروف جنگ ویتنام «جان کِری»[1] است که بعد از پیروزی در مبارزه‌ای که به‌تخلیهٔ نیروهای آمریکائی از ویتنام انجامید، چهار دورهٔ متوالی به‌عنوان سناتور ایالت ماساچوست آمریکا برگزیده شده و در انتخابات ریاست جمهوری سال ۲۰۰۴ آمریکا رقیب اصلی جرج بوش برای احراز مقام ریاست جمهوری آمریکا به‌شمار می‌آید. گفتنی است که یکی از حربه‌های اصلی «جان کری» در مبارزات انتخاباتی، افتخارات نظامی او در جنگ ویتنام و سپس رهبری مبارزه علیه ادامهٔ این جنگ است و بزرگترین نقطهٔ ضعف بوش پسر هم این است که در جریان جنگ ویتنام با اعمال نفوذ پدرش از خدمت فرار کرده و به‌جای رفتن به‌ویتنام در یک گارد محلی در تکزاس خدمت می‌کرده که از خدمت در این سازمان شبه‌نظامی هم طفره می‌رفته و غالباً به‌دلایل غیرموجه غایب بوده است.

جنگ‌های ویتنام که در دو مرحله قریب بیست سال به‌طول انجامید و یکی از طولانی‌ترین و پرتلفات‌ترین جنگهای تاریخ به‌شمار می‌آید، بیشترین قربانی را از خبرنگاران و عکاسان خبری گرفت و همان‌طور که اشاره شد فیلمها و عکسهای خبری که از این جنگ در جهان پخش و منتشر شد از مهمترین عوامل تحریک و تهییج افکار عمومی علیه این جنگ بود. مرحلهٔ اول جنگ‌های ویتنام بین فرانسویان و استقلال‌طلبان این کشور از سال ۱۹۴۶ تا ۱۹۵۴ قریب هشت سال به‌طول انجامید و به‌شکست و عقب‌نشینی نیروهای فرانسه از ویتنام منتهی شد. در پایان نخستین مرحلهٔ جنگ ویتنام، این کشور به‌دو قسمت ویتنام شمالی و جنوبی تقسیم گردید و قرارداد متارکهٔ جنگ مبتنی بر این اصل بود که در سال ۱۹۵۶ با انجام انتخابات عمومی در ویتنام موجبات وحدت این کشور فراهم گردد، ولی دولت ویتنام جنوبی از بیم پیروزی کمونیستها در این انتخابات از انجام آن سر باز زد و در نتیجه، مرحلهٔ دوم جنگ ویتنام در سال ۱۹۶۰ نخست با عملیات چریکی در ویتنام جنوبی و سپس عملیات نظامی مستقیم ویتنام شمالی علیه دولت ویتنام جنوبی آغاز گردید. در اوایل دههٔ ۱۹۶۰ دولت ویتنام جنوبی برای مبارزه با کمونیستها از آمریکا استمداد کرد و آمریکائیها نیز در طول بیش از ده سال با اعزام قریب یک میلیون و پانصد هزار سرباز و فروریختن بیش از دو میلیون تن بمب بر سر ویتنامیها (بیش از بمب‌هائی که در جنگ دوم جهانی علیه آلمان به‌کار برده شد) از عهدهٔ کمونیستها برنیامدند و آمریکا سرانجام با بیش از پنجاه هزار کشته در این جنگ در سال ۱۹۷۵ آخرین سربازان خود را از ویتنام خارج کرد و این کشور را به‌کمونیستها واگذاشت.

همان‌طور که اشاره شد صدها خبرنگار و فیلمبردار و عکاس با حضور در صحنه‌های مختلف جنگ ویتنام و انتشار گزارشات و عکسها و فیلمهای مربوط به‌این جنگ افکار عمومی را چه در فرانسه و چه در آمریکا علیه این جنگ شوراندند و دولت آمریکا در زمان ریاست جمهوری نیکسون به‌اولین شکست

1.John Kerry

از معروفترین عکسهای مربوط به‌جنگ ویتنام که لحظه‌ای قبل از کشته شدن یک چریک کمونیست به‌دست یک سرباز آمریکائی برداشته شده است ـ عکاس «لاری بوروس» انگلیسی در جنگهای ویتنام کشته شد.

نظامی آمریکا در تاریخ حیات خود تن داد. از معروفترین عکاسان خبری که در جنگ ویتنام جان باختند باید به‌خصوص از دو تن «روبرت کاپا»[1] و «لاری بوروس»[2] نام برد. روبرت کاپا یک عکاس مجارستانی‌الاصل مقیم انگلستان بود، که قریب بیست سال از عمر چهل سالهٔ خود را در کار عکاسی و خبرنگاری سپری کرد و در خطرناکترین صحنه‌های جنگی حضور فعال داشت. روبرت کاپا کار خبرنگاری جنگی را از جنگهای داخلی اسپانیا در سالهای دههٔ ۱۹۳۰ آغاز کرد و در جریان این جنگ با «ارنست همینگوی»[3] نویسندهٔ معروف آمریکائی که در آن

روبرت کاپا معروفترین عکاس خبری جهان که در جریان جنگهای ویتنام کشته شد.

زمان خبرنگار مطبوعات آمریکا بود آشنا شد و آشنائی آنها به‌دوستی عمیقی بین آن دو مبدل شد که تا پایان عمر کاپا دوام یافت. روبرت کاپا پس از جنگ‌های داخلی اسپانیا، از صحنه‌های جنگ دوم جهانی در اروپا، جنگ چین و ژاپن و جنگهای داخلی چین، نخستین جنگ اعراب و اسرائیل در سال ۱۹۴۸ و سرانجام جنگهای ویتنام هزاران عکس تهیه کردکه بسیاری از آنها از شاهکارهای هنر عکاسی به‌شمار می‌آید. روبرت کاپا که گزیدهٔ عکسهای او در چندین مجموعه چاپ شده است قبل از کشته شدنش در جنگ‌های ویتنام در سال ۱۹۵۴ به‌نوشتن خاطرات جنگی خود مبادرت نمود که نسخهٔ ناتمام آن پس از مرگش انتشار یافت.

پس از روبرت کاپا عکاسی که بیش از همه در افکار عمومی اثر گذاشته و چاپ عکسهایش از صحنه‌های تکان‌دهندهٔ جنگ ویتنام در مجلات معتبر جهان مانند «لایف» مردم آمریکا را علیه مداخلهٔ آمریکا در این جنگ شوراند، «لاری بوروس» عکاس انگلیسی است. لاری پس از چهار سال حضور فعال در صحنه‌های جنگ ویتنام، در فوریهٔ سال ۱۹۷۱ براثر سقوط یک

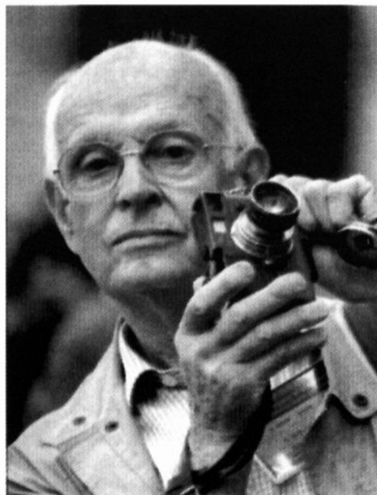
1. Robert Capa 2. Larry Burruws 3. Ernest Hemingway

هلی‌کوپتر نظامی همراه دو خبرنگار و عکاس آمریکائی درگذشت.
در سالهای پایانی جنگ ویتنام اختراع عکس رنگی تحول بزرگی در صنعت عکاسی به‌وجود آورد و به‌تدریج عکسهای رنگی جایگزین عکسهای سیاه و سفید در مطبوعات جهان شد، به‌طوری که امروزه بسیاری از مجلات معتبر و پرتیراژ جهان منحصراً با عکس رنگی منتشر می‌شوند و از عکسهای سیاه و سفید فقط در مباحث تاریخی و مواردی که به‌گذشته مربوط می‌شود استفاده می‌شود.
صنعت عکاسی نیز بعد از قریب چهل سال که از اختراع عکس رنگی می‌گذرد پیشرفتهای فوق‌العاده‌ای کرده و امروز با دوربین‌های دیجیتال نیازی به‌فیلم عکاسی نیز وجود ندارد و عکاس پس از عکسبرداری می‌تواند عکس را در روی صفحهٔ کوچک دوربین خود ببیند و اگرآن را نپسندید حذف کند. دوربین‌های یک بار مصرف ساده‌ای هم به‌بازار آمده که هر کودکی هم می‌تواند با فشار دادن یک دکمه عکس بگیرد و با کمی دقت و تجربه حتی یک کودک زیر ده سال هم می‌تواند عکس‌های رنگی و بدون عیب و نقصی از طبیعت یا اشخاص و سوژه‌های اطراف خود تهیه نماید. به‌همین جهت این سئوال مطرح شده است که آیا عکس رنگی که کار رنگ‌آمیزی آن به‌وسیلهٔ دوربین انجام می‌شود و با تکنیک پیشرفته دقت زیادی هم از نظر تنظیم نور و غیره برای آن ضروری نیست ارزش هنری هم دارد یا صرفاً محصول پیشرفت تکنولوژی است؟
به‌اعتقاد اکثریت عکاسان نام‌آور جهان، پیشرفت تکنولوژی و رواج عکاسی رنگی، به‌هیچ وجه از ارزش عکسهای سیاه و سفید نکاسته و معروفترین عکاسان جهان در دو دههٔ آخر قرن بیستم و آغاز قرن بیست و یکم ،عکس سیاه و سفید را بر عکس رنگی ترجیح می‌دهند و بسیاری از آنها برای عکس رنگی ارزش هنری قائل نیستند.
یکی از معروفترین عکاسان جهان که آثار او بخصوص در زمینهٔ پرتره شهرت جهانی دارد «یوسف کارش»[1] است که در گزیدهٔ عکسهای او که در سال ۲۰۰۰ منتشر شد حتی یک عکس رنگی هم دیده نمی‌شود. یوسف کارش در سال ۱۹۰۸ در ارمنستان

یوسف کارش معروفترین عکاس پرتره جهان

1. Yoosuf Karsh

هنری کارتیه برسون فرانسوی از معروفترین عکاسان خبری جهان که بعضی از عکس های بخش رویدادهای این کتاب کار اوست. وی در سال ۲۰۰۴درگذشت

به‌دنیا آمد و در جریان کشتار فجیع ارامنه در ترکیه همراه خانواده‌اش به‌سوریه و لبنان گریخت و سپس به‌آمریکا و سرانجام کانادا مهاجرت کرد. یوسف کارش کار عکاسی رادر شانزده سالگی نزد دائیش در کانادا آغاز کرد و در سال ۱۹۳۳ استودیوی عکاسی خود را در «اتاوا»[1] پایتخت کانادا گشود و در مدت کمتر از پنج سال چنان شهرتی یافت که فرماندار کل کانادا از وی دعوت کرد یک عکس رسمی از او و همسرش بردارد و بعد از آن نیز در تمام مراسم و تشریفاتی که از طرف فرماندار کل کانادا برپا می‌شد تنها از وی برای عکسبرداری دعوت به‌عمل می‌آمد. اما اولین عکس یوسف کارش که موجب شهرت جهانی وی شد پرترهٔ چرچیل نخست‌وزیر معروف انگلیس بود که در سال ۱۹۴۱ برداشته شده است. در سال ۱۹۴۳ دربار انگلیس از یوسف کارش دعوت کرد که عکس‌هائی از اعضای خاندان سلطنتی انگلیس بردارد که معروفترین آنها پرترهٔ جرج ششم پادشاه انگلستان است.

در گزیدهٔ عکسهای یوسف کارش، که بیش از بیست مورد آن در این کتاب مورد استفاده قرار گرفته است، پرتره‌های بی‌نظیری از رهبران سیاسی و شخصیت‌های علمی و هنری جهان دیده می‌شود. گفتنی است که یوسف کارش برای تهیه‌ی بعضی از این پرتره‌ها مانند اعضای خاندان سلطنتی انگلیس و رهبران آلمان و همچنین گورباچف رهبر شوروی و فیدل کاسترو رهبر کوبا رسماً به‌کشور میزبان دعوت شده و مورد استقبال و پذیرایی گرمی قرار گرفته است. یوسف کارش در سالهای پایانی عمر به‌نگارش خاطراتش از دیدار با رهبران سیاسی و شخصیت‌های علمی و چهره‌های هنری جهان پرداخت. بخشی از این خاطرات که پیش از انتشار متن اصلی کتاب در مطبوعات کانادا منتشر شده است، به‌دیدار او با هنرپیشگان معروف عالم سینما اختصاص دارد. پرتره‌های بی‌نظیری از مشهورترین هنرپیشگان عالم سینما در گزیدهٔ آثار یوسف کارش دیده می‌شود که متأسفانه استفاده از بعضی از آنها با توجه به‌ضوابط چاپ عکس، در این کتاب مقدور نبوده است.

☆☆☆

هنر عکاسی اندکی پس از اختراع آن، در آغاز سلطنت ناصرالدین شاه وارد ایران شده و ظاهراً خود ناصرالدین شاه اولین عکاس ایرانی بوده که آثاری از او برجای مانده است.

دربارهٔ سرآغاز عکاسی در ایران، یک بانوی محقق آمریکائی به‌نام «دانا استاین»[2] شرح مفصلی نوشته است، که ترجمهٔ فارسی آن نیز با عنوان «سرآغاز عکاسی در ایران» در سال ۱۳۶۸ به‌ترجمهٔ آقای ابراهیم هاشمی منتشر شده است. خانم دانا استاین که چند سال در ایران زندگی کرده است پس از مقدمه‌ای دربارهٔ ایران در دوران قاجار نخست به‌کتابی که قبل از انقلاب دربارهٔ سرآغاز عکاسی در ایران منتشر شده است اشاره کرده و می‌نویسد:

«در سال ۱۹۷۸ خانم بدری آتابای کتابدار کتابخانهٔ سلطنتی در کاخ گلستان، گزیده‌ای از عکسهای موجود در آلبومهای کتابخانه را تهیه کرد. آلبومهای مزبور حاوی نسخه‌های اصلی حدود بیست هزار عکس است که ناصرالدین شاه گردآوری کرده و شامل تصاویری از خانواده‌های سلطنتی اروپا، زنان حرمسرای سلطنتی (اغلب در حالتهای گستاخ و بی‌پرده)، ره‌آوردهای دیدار شاه از شهرهای مختلف ایران، پرتره‌هایی از شخصیتهای طراز اول کشور، تصاویر شاه و ملتزمانش در مراسم شکار و نیز پورنوگرافیهای اروپایی است. مجموعهٔ منتخب

1. **Ottawa** 2. **Donna Stein**

آتابای از عکسهایی که شاه و درباریان وی گرفته و یا جمع‌آوری کرده‌اند با مقدمهٔ کوتاه تاریخی و نیز یادداشتهای شخصی ناصرالدین شاه، که مؤلف آنها را برای تعیین موضوع و مشخصات عکسها، مأخذ کار خود قرار داده منتشر شده است. در کتاب مزبور، همچنین فهرستی از آلبومهای عکس شامل شمارهٔ کتاب، اندازهٔ آلبوم، تعداد عکسها، شرح روی جلد آلبوم، تاریخ (در صورتی که قید شده باشد) و مشخصات هر عکس دیده می‌شود. از این کتاب که تماماً به‌فارسی است و از نظم و ترتیب لازم نیز برخوردار نیست تنها نسخه‌های معدودی منتشر شده، با این همه، بررسی مختصر آتابای و مقالهٔ بسیار محققانه و جالب توجه «آنجلوپی‌یه‌مونتزه»[1] به‌نام «آلبوم عکس هیئت سیاسی ایتالیا در ایران (تابستان ۱۸۶۲)» بهترین منابع موجود برای تحقیق در دوران نخستین پیدایش عکاسی در ایران است.

عکاسان را در ایران آن روزگار به‌سه گروه عمده می‌توان تقسیم کرد: نخست عکاسانی که به‌سنت کاوشهای علمی و جغرافیایی اروپا تعلق داشتند، زمینهٔ کار این گروه، تحقیق دربارهٔ تفاوتهای فرهنگی و طبیعی اقوام مختلف بود. دوم، عکاسان بومی که کشفیات جدید فنی را برای سرگرمی و بدون هدف معینی تجربه می‌کردند و سوم، عکاسان حرفه‌ای که در فکر به‌چنگ آوردن درآمدی از راه فروش عکس بودند.

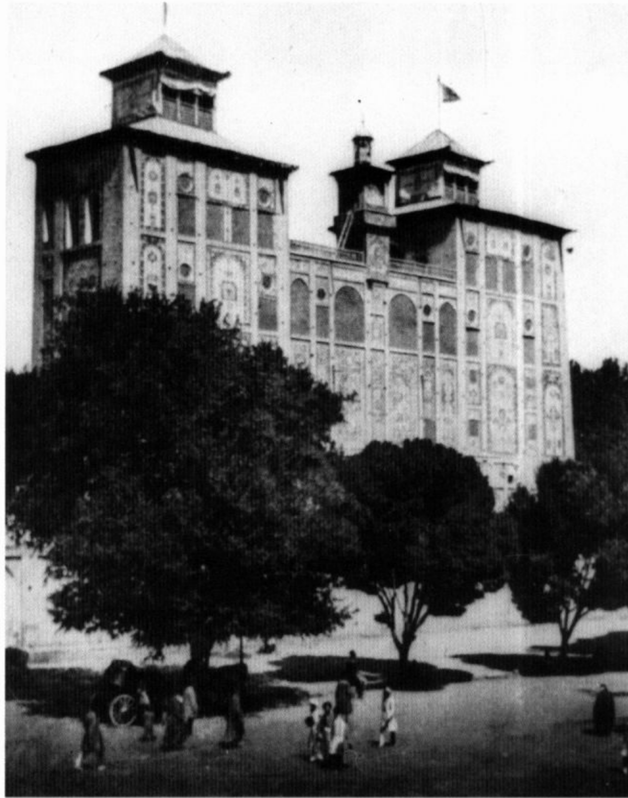
اولین دست‌اندرکاران عکاسی در ایران، اروپاییانی از فرانسه، اتریش و ایتالیا بودند که در دارالفنون، مدرسهٔ فنی معروف تهران، تدریس می‌کردند. دارالفنون را ناصرالدین شاه در ۱۸۵۰ برای تربیت افسران، مهندسان نظامی و غیرنظامی، پزشکان و مترجمان تأسیس کرد. عکاسی نیز پس از ۱۸۶۰ در برنامه‌های درسی دارالفنون گنجانده شد.

احتمالاً نخستین خارجی‌ای که در ایران عکس را با روش چاپ نقره‌ای چاپ کرد ژول ریشار[2] فرانسوی بود که در حدود سالهای ۱۸۴۴-۱۸۴۶ به‌ایران آمد و در دارالفنون به‌تدریس زبان فرانسه پرداخت و پس از آنکه اسلام آورد، نام میرزا رضاخان را برای خود انتخاب کرد و دیگری «کرشیش» اتریشی، معلم توپخانهٔ دارالفنون بود.

لوئیچی پِشه[3] سرهنگی از اهالی ناپل که خود عکاسی پرشور و شوق بود در ۱۸۴۸ به‌ایران مهاجرت کرد تا فرماندهی کل قوای پیاده‌نظام ایران را به‌عهده گیرد. وی در مارس ۱۸۶۱ در نامه‌ای به‌کنت کاوور نخست‌وزیر ایتالیا ضمن درخواست بازگشت به‌ایتالیا خاطرنشان کرد که «آلبومی از جالبترین آثار تاریخی ایران که تاکنون کسی از آنها عکس نگرفته و نگارنده اولین کسی بوده که فکر آن به‌خاطرش خطور کرده» تهیه نموده است. در ژانویهٔ همان سال، «پِشه» نسخهٔ دیگری از آلبوم را برای ویلیام اول پادشاه پروس فرستاد.

محدودیتهای فنی عکسبرداری، در بدو پیدایش عکاسی، باعث رونق عکسبرداری از ابنیه و عمارات شد. در میان آن دسته از عکسهای موجود در آلبوم ایتالیایی که امضاء «پِشه» را برخود دارند، دو منظره از دروازه‌های شهر، دورنمایی از پشت‌بامهای تهران هنگام نماز ظهر، تصویری از سردر بلند یکی از کاخهای سلطنتی و تصویری نیز از مقبرهٔ خان‌خیوه دیده می‌شود. «پِشه» همچنین از کاخ گلستان اقامتگاه اصلی شاه در تهران و تخت معروف خورشید یا تخت طاووس نیز عکس گرفته است. افزون بر این، شانزده قطعه عکس از «پِشه» در دست است که آثار باستانی مشهوری را چون ویرانه‌های تخت‌جمشید و نقش رستم در نزدیکی شیراز در جنوب غربی ایران و طاق بستان در

1 **Angelo Piemontese** 2. **Jules Richard** 3. **Luigi Pesce**

یک عکس قدیمی از شمس العماره

نزدیکی کرمانشاه در مرکز سرحدات غربی ایران با حال و هوایی شاعرانه نشان می‌دهد.

قدیمیترین عکسهای آلبوم، تصاویری است با روش سالت پرینت از مناظر تهران و یک پرتره از ناصرالدین شاه در حالت رسمی که احتمالاً بین سالهای ۱۸۵۲ تا ۵۵ گرفته شده است. این عکس که مربوط به‌سالهای جوانی شاه است، با وجود ناشناس بودن عکاس، شایان توجه خاص است زیرا لباس شاه آمیخته‌ای از عناصر غربی و ایرانی است. شاه کت ترمهٔ سنتی (دستباف کرمان) با آستر خز روسی به‌تن دارد، یک شمشیر خمیدهٔ ایرانی در دست و کلاهی بر سر دارد که معرف اوایل سلسلهٔ قاجار است و با بُته‌جقه، نشان مخصوص سلطنتی تزئین شده است. به‌نظر می‌رسد طرح لباس وی تقلیدی از لباسهای نظامی اروپایی است. شاه به‌یک صندلی ظریف خارجی تکیه داده و نگاهش مستقیماً به‌دوربین است، حال آنکه در پرتره‌های دیگر نگاهش به‌جانب دیگری است. در میان زیباترین عکسهای موجود در آلبوم (که عکاس آن هنوز شناخته نشده) منظره‌ای دیده می‌شود از قصر قاجار، اقامتگاه تابستانی شاه در شمال تهران که آغامحمدخان و فتحعلی شاه آن را در پایان قرن هیجدهم و اوایل قرن نوزدهم بنا نهاده‌اند.

«آنجلو پی یه مونتزه» نخستین مجموعهٔ عکس مربوط به‌زندگی در دوران قاجار را که تاکنون به‌دست آمده به‌طور کامل بررسی و تحلیل کرده است. مجموعهٔ مزبور را «لوییجی مونتابونه»[1] عکاس مشهوری از اهالی تورینو به‌دستیاری یک ونیزی به‌نام «پیتروبون» تهیه کرده است؛ هر دو نفر از اعضای هیئت سیاسی ایتالیا در ایران در تابستان ۱۸۶۲ بوده‌اند. مجموعهٔ مزبور شامل شصت و دو قطعه عکس است که در سه آلبوم و در بخشهای نسبتاً متفاوت گردآوری شده است. عکسهای مونتابونه عضو هیئت ایتالیایی در ایران، سند تاریخی مسحورکننده‌ای است؛ وی عکسهایی از مناظر شهرها، ابنیهٔ تاریخی و کاخها به‌دست داده است که گرچه در این عکسها زنان دیده نمی‌شوند، اما مردان طبقات مختلف اجتماع: پادشاهان، شاهزادگان، مشاوران آنان، صاحب‌منصبان، حکمرانان ایلات، درباریان، خواجگان حرمسرا و حتی مردم عادی نیز در آنها دیده می‌شوند. در اغلب عکسها، اشیاء نمادهایی از شأن و موقعیت موضوع هستند و سلسله مراتب اجتماعی یک گروه با چگونگی قرار گرفتن آدمها در چهارچوب عکس نشان داده شده است.

فیلیپو دو فیلیپی[2]، وقایع نگار ایتالیایی و عضو هیئت ۱۸۶۲ دربارهٔ اشتیاق ناصرالدین شاه به‌عکاسی چنین می‌نویسد: «وقتی نوبت به‌آقای مونتابونه رسید (که به‌حضور شاه برسد)، شاه که شنیده بود ایشان عکاس چیره‌دست هستند، اظهار اشتیاق کرد که مونتابونه کارهای خود را به‌وی نشان دهد و عکسی نیز از وی بگیرد».

آتابای، ناصرالدین شاه را نخستین عکاس ایرانی می‌داند. با این همه، با توجه به‌قدیمی‌ترین عکس‌های موجود در آلبوم ایشان (برای نمونه پرتره‌ای که ناصرالدین شاه در ۶۶ـ۱۸۶۵ از خود گرفته است) به‌احتمال بسیار می‌توان گفت که در آن

1.**Luigi Montabone** 2.**Filippo do Filippi**

ناصرالدین شاه اولین عکاس ایرانی است و این عکس مادرش «مهد علیا» از اولین کارهای عکاسی اوست.

زمان درباریان خود عکاسان چیره‌دستی بوده‌اند. بی‌شک می‌دانیم که آقارضا یکی از پیشخدمتان مخصوص شاه، فن عکاسی را در دارالفنون فراگرفته و در ۱۸۶۳ به‌مقام نخستین عکاسباشی منصوب شده بود.

بدیهی است تمایل واقعی شاه به‌ترویج عکاسی در ایران الهامبخش درباریان در روی آوردن به‌این هنر بوده است: تعدادی از محصلان مستعد دارالفنون برای کسب مهارتهای فنی و اطلاعات هنری به‌اروپا اعزام شدند، دوربینهای عکاسی در دسترس درباریان خاص، که با فن عکاسی آشنا بوده و در گردشهای داخل و خارج کشور همراه شاه بودند، قرار می‌گرفت و بسیاری از آنان نیز مفتخر به‌عناوین مخصوص از قبیل «عکاسباشی» یا «عکاس حرفه‌ای» می‌شدند.

قدیمی‌ترین عکسهای ناصرالدین شاه عبارت است از پرتره‌ای که وی از خود در ۵۶-۱۸۵۵ گرفته و پرتره‌ای تمام رخ از مادرش. گوشه‌های هر دو عکس به‌دلیل آویزهای فیلم آن زمان قطع شده است. شاه پرترهٔ خود را با لباسی که آمیزه‌ای از لباسهای اروپایی و ایرانی است گرفته و به‌خط خود زیر عکس چنین نوشته «عشر اول رمضان ۱۲۸۴ انداخته شد در طهران خودم انداخته‌ام».

پرترهٔ دیگر، مادر وی را نشان می‌دهد که با دستهای حلقه شده روی صندلی مجللی نشسته و در عین سادگی و متانت جامه‌ای پُر زرق و برق به‌تن دارد که بافت ظریف و حالت دقیق قرار گرفتن آن جلوه‌ای چشمگیر بدان بخشیده است. این عکس احتمالاً پس از اولین سفر شاه به‌اروپا در ۱۸۷۳ گرفته شده است. آخرین عکس که به‌طور قطع خود ناصرالدین شاه آن را گرفته دو زن را نشان می‌دهد که از میان دو لنگهٔ در به‌دوربین می‌نگرند. دستخط خود شاه در زیر عکس حاکی از آن است که این دو خواهر از زنان صیغه‌ای محبوب شاه در سالهای آخر عمر وی بوده‌اند. در زیر عکس تنها به‌ذکر روز و ماه (هشتم شعبان) اکتفا شده و بنابراین تعیین هویت قطعی این دو زن و تاریخ عکسبرداری به‌سادگی امکان‌پذیر نیست.

عکسهای دیگر مجموعهٔ سلطنتی، کار عکاسان بومی مختلفی است که اغلب ناشناخته مانده‌اند. در این عکسها رویدادها اغلب به‌صورت «فوری» و بدون صحنه‌سازی به‌تصویر کشیده شده‌اند. فرهنگ و بینش این عکاسان و تصاویری که از گروههای مختلف انسانی و مناطق جغرافیایی مختلف تهیه کرده‌اند حاکی از دنباله‌روی و تقلید آنان از کارهای اروپاییان جهانگردی است که در حین سیاحت عکاسی نیز می‌کرده‌اند. در حالیکه زندگی در دربار امکانات فراوانی برای تصویرپردازی داشت.

معروف بود که مظفرالدین شاه نیز (که از ۱۸۹۶ تا ۱۹۰۶ سلطنت کرد) سخت شیفتهٔ عکاسی و خود عکاسی آماتور بوده. کرسُن (Cresson) می‌نویسد که شاه در طول دو سفر خود به‌اروپا (۱۹۰۰ و ۱۹۰۲) «دلبستگی و علاقه‌ای به‌راستی شاهانه به‌دوربین... و عکاسی... نشان می‌داد. وی وسایلی را که ما با خود آورده بودیم با شادی تقریباً کودکانه‌ای آزمایش می‌کرد و خود طریقهٔ گرفتن عکس فوری را به‌ملازمانش یاد می‌داد». ظاهراً اتاقی در کاخ گلستان وجود داشته که در آن «عکسهای قاب گرفته را می‌آویختند». در «پرترهٔ مظفرالدین شاه» که در اوایل سلطنت او گرفته شده است، از پس زمینه یا مانعی که از وقار شاهانهٔ وی در تصویر بکاهد خبری نیست.

در دوران سلطنت ناصرالدین شاه و مظفرالدین شاه لقب تازه‌ای هم به‌القاب درباری اضافه شد و آن «عکاسباشی» بود که از

مظفرالدین شاه عاشق عکاسی بود
و این پرتره در اوایل سلطنت وی
از او برداشته شده است

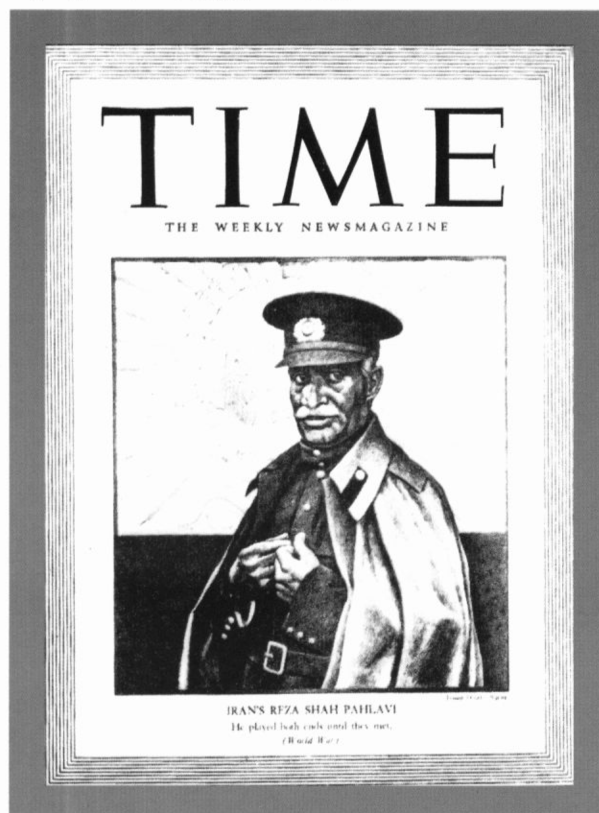
آن جمله می‌توان به‌آقا رضا پیشخدمت مخصوص ناصرالدین شاه که بعدها لقب اقبال‌السلطنه گرفت و حسنعلی عکاسباشی و میرزا احمد عکاسباشی و میرزا ابراهیم‌خان اشاره کرد. در اواخر سلطنت ناصرالدین شاه اداره‌ای هم به‌نام ادارهٔ عکاسخانهٔ مبارکه تأسیس شد که معتمدالسلطان امین حضرت به‌ریاست آن منصوب گردید. ناصرالدین شاه یکی از شاهزادگان قاجار به‌نام عبدالله میرزا را نیز برای فرا گرفتن فنون جدید عکاسی به‌اروپا فرستاد و عبدالله میرزا پس از بازگشت به‌ایران عکس‌های متعددی از مناظر و بناهای تاریخی و اقوام مختلف ایرانی تهیه کرد که مرحوم یحیی ذکاء در کتاب خود زیر عنوان «تاریخ عکاسی در ایران» به‌تفصیل به‌آن اشاره کرده و عکس‌های باقیمانده از عبدالله میرزا را که در چند آلبوم گردآوری شده است از با ارزش‌ترین آثار مربوط به‌دوران قاجار به‌شمار می‌آورد.
از عکس‌هائی که از دوران قاجار برجای مانده آثار باقیمانده از دو عکاس خارجی، «ارنست هولتسر»[1] آلمانی و «آنتوان سوریوگین»[2] روسی بیش از همه ارزشمند و قابل توجه است.
ارنست هولستر یک مهندس جوان آلمانی بود که بیش از بیست سال از دوران سلطنت ناصرالدین شاه در ایران فعالیت می‌کرد، در ایران با یک دختر ارمنی ازدواج کرد و تا پایان عمرش در سال ۱۹۱۱ نیز در جلفای اصفهان زندگی می‌کرد. هولستر ضمن کار در ادارهٔ تلگراف در سفر به‌نقاط مختلف ایرانی، از بناها و مناظر شهرها و روستاها و زندگی مردم ایران عکسهای بسیاری برداشته که بیش از هزار عدد نگاتیو شیشه‌ای از آنها برجای مانده است.
آنتوان سوریوگین روسی نیز از پرکارترین عکاسان حرفه‌ای است که در اواخر سلطنت ناصرالدین شاه به‌ایران آمد و عکاسخانه‌ای هم در تهران دایر کرد. آلبوم عکسهای سوریوگین از زندگی مردم ایران در نمایشگاه بین‌المللی بروکسل در سال ۱۸۹۷ (اوایل سلطنت مظفرالدین شاه) به‌کسب مدال طلا نایل آمد. سوریوگین به‌دربار قاجار هم راه داشته و از ناصرالدین شاه و مظفرالدین شاه و درباریان و مراسم و تشریفات درباری نیز عکسهای زیادی برداشته است.

☆☆☆

عکاسی در ایران در قرن بیستم، به‌موازات پیشرفت فن عکاسی در جهان پیشرفت کرده و عکس‌هائی که از وقایع اواخر قاجاریه و دوران سلطنت پهلویها در دست داریم، و عمدتاً کار عکاسان حرفه‌ای ایرانی است با کار عکاسان خارجی برابری می‌کند. عکاسان ایرانی در سطح جهانی نیز شهرت یافته‌اند که در صفحات بعد به‌آن اشاره خواهیم کرد.
وقایع ایران به‌خصوص پس از جنگ دوم جهانی توجه جهانبان را به‌خود جلب کرد و برای اولین بار در آستانهٔ تهاجم نیروهای روس و انگلیس به‌ایران مجلهٔ تایم تصویر رضاشاه را بر روی جلد خود چاپ کرد. پس از پایان جنگ دوم جهانی بحران آذربایجان و خودداری نیروهای شوروی از تخلیهٔ ایران و طرح شکایت ایران از شوروی در شورای امنیت سازمان ملل متحد که متفقین زمان جنگ را برای نخستین بار در برابر هم قرار داد، بار دیگر نام ایران را بر سر زبانها انداخت و تصاویر متعددی از ایران و شخصیت‌های ایرانی همراه گزارشهای خبری در مطبوعات جهان انتشار یافت. امّا آنچه ایران را در نیمهٔ قرن بیستم در مرکز توجه مطبوعات و محافل سیاسی جهان قرار داد ملی شدن نفت و پیامدهای آن بود که سیل خبرنگاران و عکاسان خارجی را به‌ایران سرازیر کرد و گزارش‌های مصور

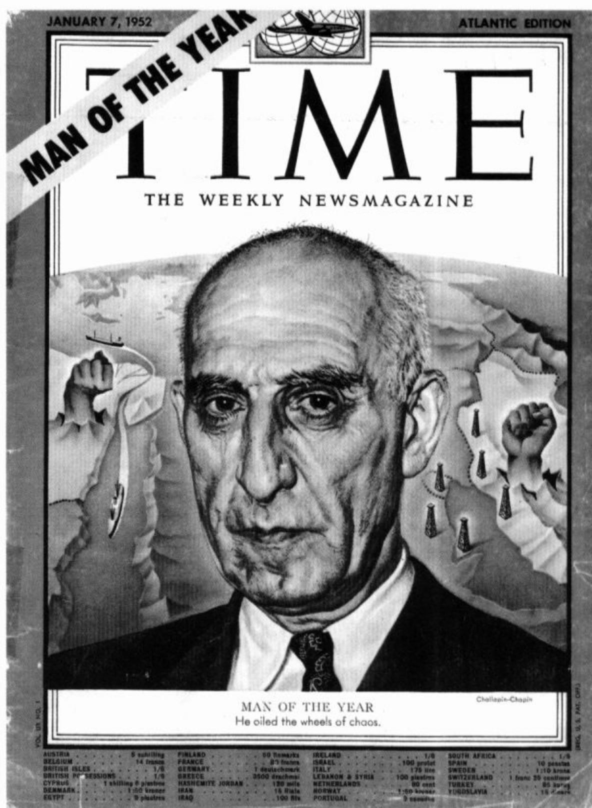
1. Ernst Holtzer 2. Antoine Sevruguin

تصویر رضاشاه بر روی جلد مجله تایم آمریکا

خبری که از اوضاع ایران و مردم آن در صفحات مطبوعات جهان منتشر شد سطح آگاهی جهانیان را از ایران و مردم آن بالا برد. دکتر محمد مصدق چه در دوران نخست‌وزیری و چه بعد از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ و سرنگونی حکومتش که به‌زندانی شدن او و محاکمه‌اش انجامید خبرسازترین شخصیت ایرانی در سطح جهان بود. تصاویر او چه در کشمکش‌های داخلی و چه در مجامع بین‌المللی مانند شورای امنیت سازمان ملل متحد و دادگاه لاهه مرتباً در صفحات روزنامه‌ها و مجلات معتبر جهان چاپ می‌شد و برای نخستین بار مجلهٔ تایم تصویر او را بر روی جلد شمارهٔ مورخ ۷ ژانویهٔ سال ۱۹۵۲ خود به‌عنوان مرد سال ۱۹۵۱ چاپ کرد. در همین شمارهٔ مجله تایم برای نخستین بار عکسی از مصدق و نوه‌اش معصومه (که چند سال قبل در تهران به‌قتل رسید) چاپ شده و تایم در گزارشی به‌مناسبت انتخاب مصدق به‌عنوان مرد سال ۱۹۵۱ می‌نویسد که نامزدهای دیگر این عنوان ترومن رئیس جمهوری وقت آمریکا و چرچیل نخست‌وزیر انگلیس بودند که تایم دکتر مصدق را به‌عنوان خبرسازترین مرد سال ۱۹۵۱ بر آنها ترجیح داده بود.
یکی از بحث‌انگیزترین عکس‌های دکتر مصدق که در زمان نخست‌وزیری او در مطبوعات جهان منتشر شد، عکسی از وی در حال تعظیم و ادای احترام نسبت به‌ملکهٔ وقت ایران ثریا است. این عکس بعد از انقلاب به‌منظور تحقیر مصدق مورد بهره‌برداری قرار گرفت. ولی طرفداران دکترمصدق در عین حال که اصالت این عکس را انکار نمی‌کنند، در دفاع از وی چنین استدلال می‌کنند که این رفتار مصدق نشانه‌ای از «جنتلمنی» و آداب‌دانی او و ادای احترام نسبت به‌زنی است که در آن تاریخ شهبانوی ایران به‌شمار می‌آمد. دکتر مصدق در دوران نخست‌وزیری خود تاج‌الملوک مادر شاه و اشرف خواهر او را به‌علت دخالت در امور سیاسی و تحریک علیه دولت از کشور اخراج کرد، ولی همیشه نسبت به‌ملکهٔ ثریا احترام خاصی قائل بود و ثریا هم در خاطرات خود از وی با احترام به‌عنوان «شیر پیر» یاد می‌کند.
بعد از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ و استبداد حاکم بر ایران به‌مدت ۲۵ سال، سانسور خبری شدیدی بر مطبوعات برقرار شد که بالطبع شامل عکس‌های خبری هم می‌شد. جریان محاکمهٔ دکتر مصدق، به‌علت حضور خبرنگاران خارجی و انعکاس آن در مطبوعات جهان کمتر مورد سانسور قرار می‌گرفت و جریان این محاکمه و عکسهای مربوط به‌آن تقریباً به‌طور کامل در مطبوعات منتشر شد. ولی پس از صدور حکم محکومیت دکتر مصدق به‌سه سال زندان و تبعید وی به‌قریهٔ احمدآباد پس از

تصویر دکتر مصدق بر روی جلد مجله تایم

پایان مدت زندان، هرگونه تماس با او و چاپ عکس یا خبری از او در مطبوعات ممنوع شد و خبرنگار عکاسی به‌نام «عزیزالله رشکی» که جرأت کرده بود از حصار مأموران امنیتی گذشته و در احمدآباد عکس‌هایی از دکتر مصدق بردارد،در بازگشت دستگیر و مضروب و زندانی شد و دوربین عکاسی و فیلمهای او هم مصادره گردید. عکس‌های معدودی از دکتر مصدق در دوران تبعید نیز که پس از انقلاب منتشر شده عکس‌هائی است که اعضای خانوادهٔ او برداشته‌اند و در رژیم گذشته حق چاپ و انتشار آن را نداشتند.

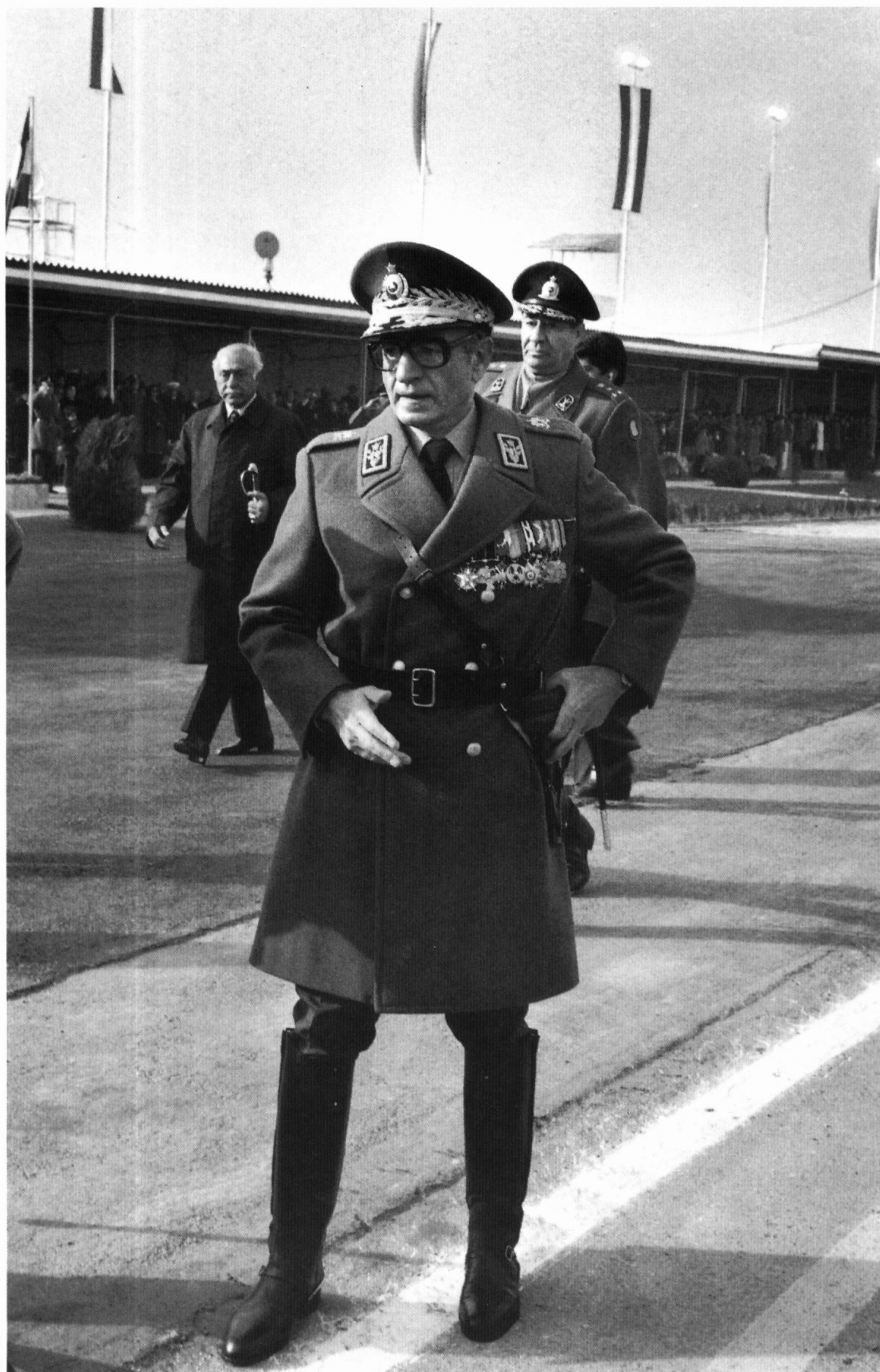
بعضی از عکسهای خبری نیز که در این کتاب نمونه‌هائی از آن را ملاحظه می‌کنید در رژیم گذشته سانسور شده بود، که از آن جمله می‌توان به‌عکس مربوط به‌سخنرانی آیت‌االله خمینی در قم در سال ۱۳۴۲ اشاره نمود. این عکس را نویسنده این کتاب در دوران سردبیری مجله خواندنیها ضمن گزارش وقایع ۱۵ خرداد سال ۱۳۴۲ چاپ کرده بودم که مأمور معروف سانسور آن زمان محرمعلی‌خان از انتشار آن جلوگیری به‌عمل آورد و صفحات چاپ شده را جمع‌آوری و به‌سازمان امنیت برد.

در رژیم گذشته بعضی از عکسهای مربوط به‌دربار و اعضای خاندان سلطنتی هم مورد سانسور قرار می‌گرفت. از آن جمله می‌توان به‌عکس شاه و فرح در حال موتورسواری و عکسی از شاه ضمن بازی والیبال که روی زمین افتاده یا عکس رضاشاه در دوران تبعید در آفریقای جنوبی اشاره نمود. در مقاله‌ای دربارهٔ عبدالحسین هژیر نخست‌وزیر و وزیر دربار اوایل سلطنت محمدرضا شاه، عکسی از او در حالی که اشرف پهلوی در اتومبیل نخست‌وزیری در کنار او نشسته است چاپ کرده بودم که به‌سرنوشت سایر عکسهای سانسور شده دچار شد و از انتشار آن جلوگیری به‌عمل آمد. اصل مقاله نیز که در آن به‌روابط اشرف و هژیر اشاراتی شده بود مورد سانسور قرار گرفت.

بسیاری از عکسهای مربوط به‌شاه و خاندان سلطنتی نیز که در مطبوعات خارجی چاپ و منتشر می‌شد، در مطبوعات داخلی ممنوع‌الانتشار بود. بسیاری از این عکسها با ضوابط کنونی چاپ عکس نیز قابل چاپ به‌نظر نمی‌رسد.

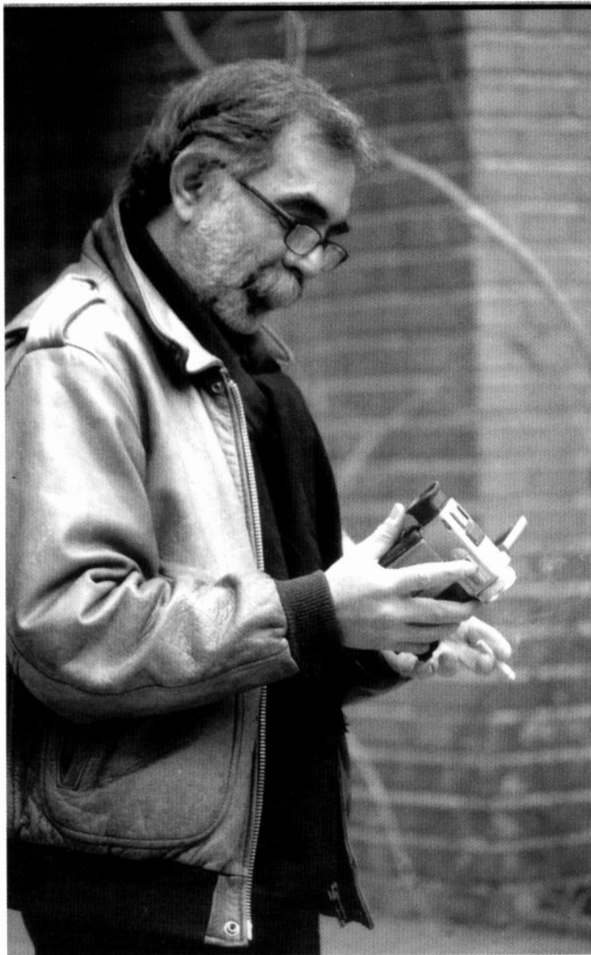
☆☆☆

در سی سال اخیر، عکاسان ایرانی نیز در سطح جهانی شهرت یافته‌اند و آثار بعضی از آنها در مجموعه‌هائی از بهترین عکسهای خبری جهان انتشار یافته است. از معروفترین عکاسان ایرانی که آثار او را در بسیاری از این مجموعه‌ها می‌توان یافت عباس عطّار است که آثار او با نام کوچکش «عباس» در مجموعهٔ

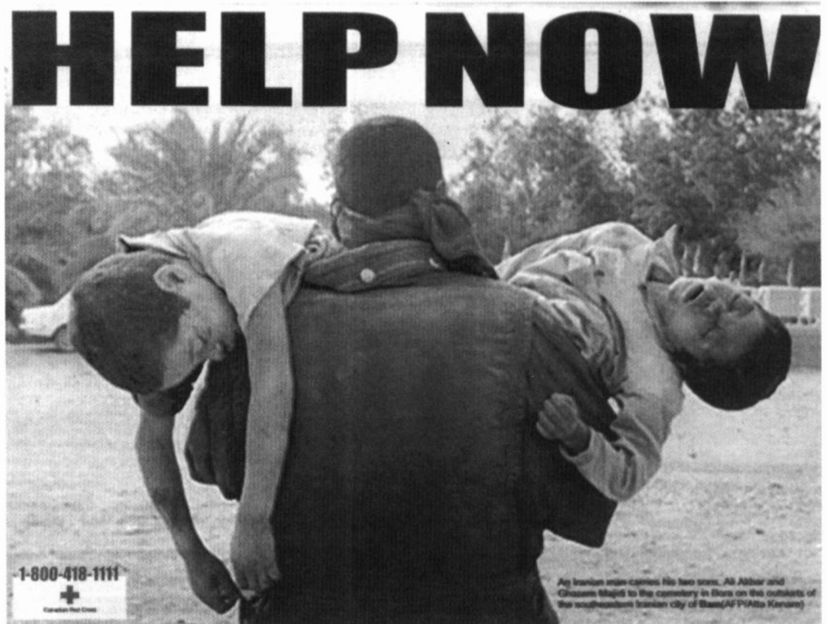

شاه چکمه‌پوش در اوج قدرت.
عکس کار «عباس عطار» عکاس
معروف ایرانی است که در مجموعهٔ
بهترین عکسهای خبری جهان چاپ
شده است.

کاوه گلستان عکاس معروف خبری که در جریان جنگ اخیر عراق (فروردین ۱۳۸۲) کشته شد.

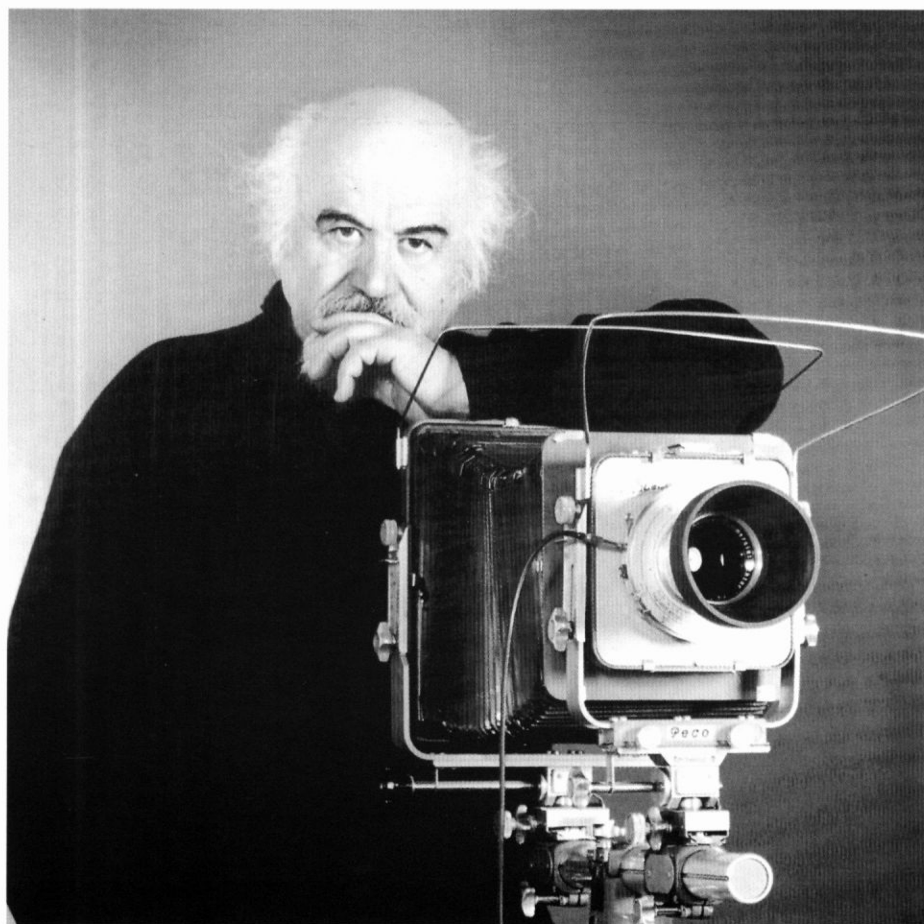

بهترین عکسهای جهان و مجلات معتبری مانند لایف و تایم چاپ شده است. از عکسهای معروف عباس عکسی است که دو سال قبل از انقلاب در اوج قدرت شاه از او برداشته و به‌خوبی نمایانگر غرور و خودبزرگ‌بینی او در سالهای پایانی سلطنت تا یکی دو سال قبل از انقلاب و سرنگونی رژیم است. در آلبومی به‌نام «قهرمانان و ضد قهرمانان» که در سال ۱۹۹۱ از طرف شرکت معتبر «راندوم» نیویورک منتشر شده این عکس شاه با عکسی از آیت‌الله خمینی پس از بازگشت به‌ایران، که آن هم اثر عباس عکاس ایرانی است، چاپ شده و عنوان کتاب خاطرات «آنتونی پارسونز» آخرین سفیر انگلیس در ایران در رژیم گذشته (غرور و سقوط) را تداعی می‌کند. در همین کتاب عکسهای

عکس تکان دهنده‌ای از قربانیان زلزلهٔ اخیر بم که برندهٔ جایزهٔ بهترین عکس خبری جهان در سال ۲۰۰۳ شد. این عکس که در پوستر صلیب سرخ کانادا به منظور جمع‌آوری کمک برای زلزله‌زدگان بم چاپ شده است، کار «عطا کناره» عکاس ایرانی است.

فخرالدین فخرالدینی
معروفترین عکاس
پرتره در ایران

چند جایزهٔ معتبر بین‌المللی از جمله جایزهٔ «پولیتزر» نائل شده بود، در جریان جنگ اخیر عراق (فروردین ۱۳۸۲) با گروه خبری رادیو تلویزیون «بی بی سی» به‌عراق رفت و براثر انفجار مین کشته شد. کاوهٔ گلستان مانند روبرت کاپا معروفترین عکاس خبری جهان، برای تهیهٔ عکس از صحنه‌های جنگی خطر می‌کرد و مانند او به‌جمع خبرنگاران و عکاسانی که در صحنهٔ جنگ جان باختند پیوست. کاوهٔ گلستان هنگام مرگ ۵۳ سال داشت.

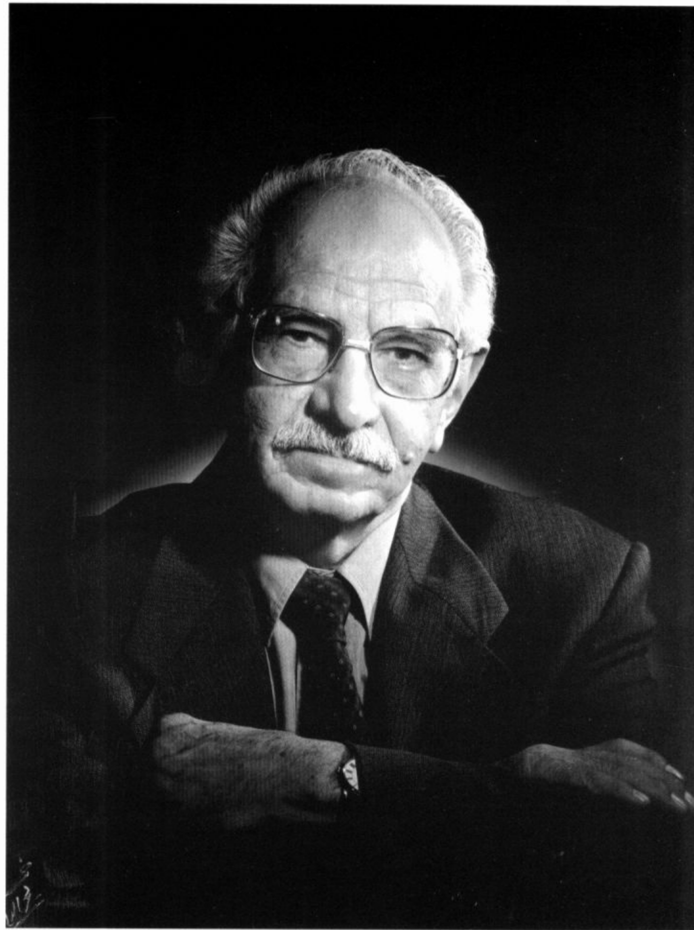
از عکاسان معروف دیگر ایرانی باید از رضا دقتی نام برد که عکسهای او در بسیاری از روزنامه‌ها و مجلات جهان چاپ شده و اخیراً نیز نمایشگاهی از عکسهای او در اروپا برگزار شد. عکاس دیگر ایرانی که اخیراً شهرت یافته «عطا کناره» است که یکی از عکسهای او از زلزلهٔ اخیر بم، بهترین عکس خبری سال ۲۰۰۳ شناخته شد. این عکس تکان‌دهنده یک مرد بمی را در حال حمل جنازهٔ دو پسر خود که از زیر آوار بیرون کشیده است، نشان می‌دهد.

معروفترین عکاس پرتره در ایران، که نقاش هنرمندی نیز هست، فخرالدین فخرالدینی است. که از عنفوان جوانی قریب

جالب دیگری از عباس، از جمله تصاویر «ایدی امین» رهبر نیمه دیوانهٔ اوگاندا، بوکاسا «امپراتور» آفریقای مرکزی، ضیاءالحق رهبر نظامی پاکستان، قزافی رهبر لیبی، حافظ اسد رئیس جمهور سابق سوریه و یاسر عرفات نیز چاپ شده است.

از عکاسان ایرانی که عکسهای او در جریان انقلاب ایران و وقایع بعد از آن در مطبوعات جهان منتشر شده است باید از کاوهٔ گلستان نام برد. کاوهٔ گلستان که کارهای او به‌دریافت

پرتره مؤلف این کتاب
(محمود طلوعی) از
تازه‌ترین کارهای استاد
فخرالدین فخرالدینی است.

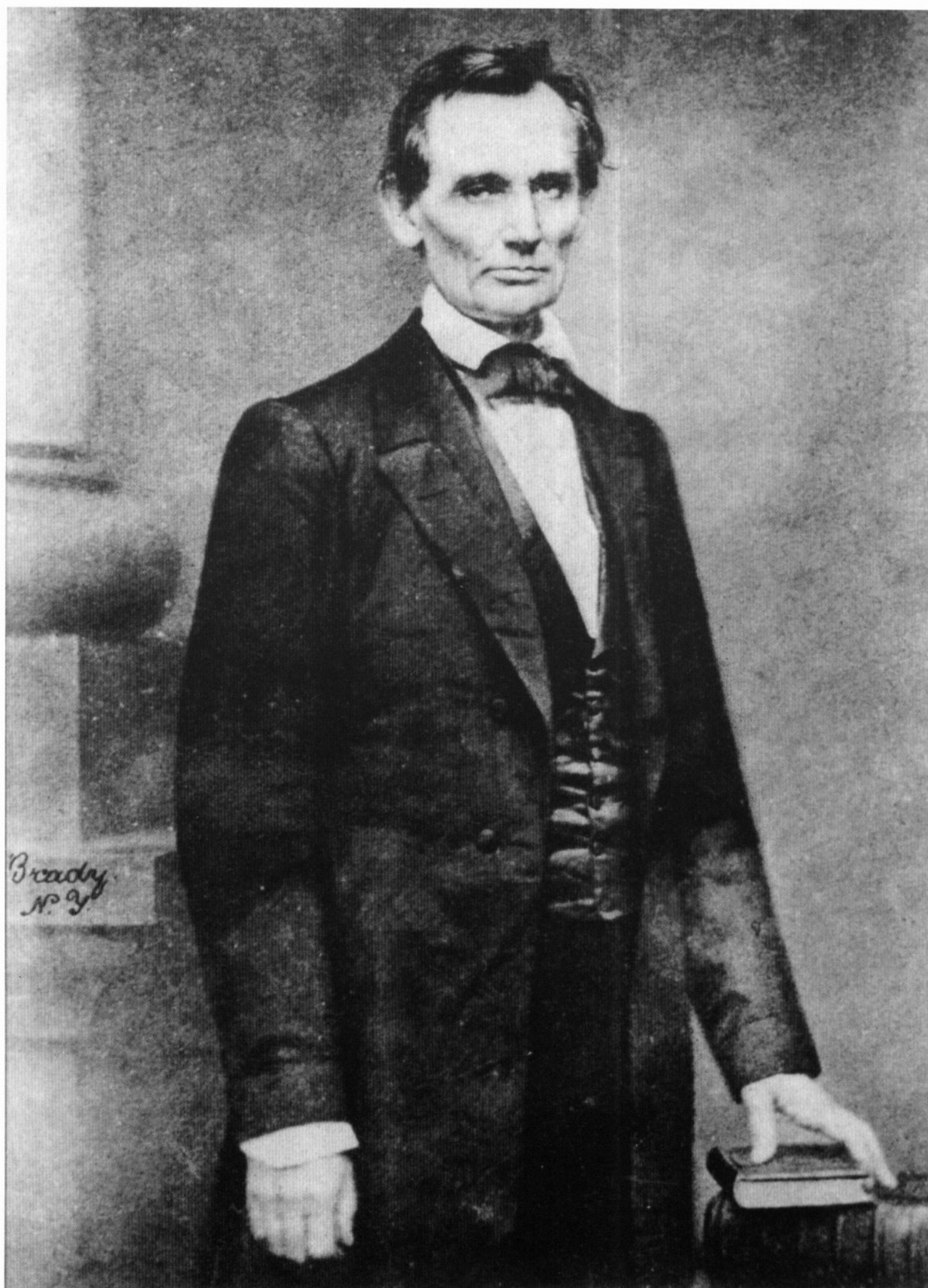
فخرالدین صدها پرتره از رجال و شخصیت‌های علمی و ادبی و هنری در استودیوی عکاسی خود تهیه کرده که گزیده‌ای از آنها را در مجموعه‌ای نفیس به‌چاپ سپرده است و احتمالاً همزمان با انتشار این کتاب به‌بازار خواهد آمد. چند نمونه از این پرتره‌ها با اجازهٔ این عکاس هنرمند در این کتاب چاپ شده است که بدین وسیله سپاس خود را از لطف ایشان ابراز می‌داریم.

در خاتمه تذکر این نکته را نیز ضروری می‌دانیم که با تمام کوششی که برای انتخاب عکس‌هائی با بهترین کیفیت برای چاپ در این مجموعه به‌عمل آمده است، اصل بسیاری از این عکس‌ها در اختیار ما نبوده و در مورد بعضی عکسها، به‌خصوص در بخش مربوط به‌پرتره شخصیت‌های تاریخی گذشته و عکسهای خبری مربوط به‌قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم به‌ناچار از نسخهٔ منحصر به‌فرد آن استفاده شده است.
این مجموعه در دو بخش عکسهای تاریخی جهان و ایران به‌حضور خوانندگان تقدیم می‌شود. بخش مربوط به‌عکسهای تاریخی جهان که مفصل‌تر است به‌شش قسمت: تاریخ‌سازان، رویدادهای تاریخی، پیشگامان علم، چهره‌های ادبی و هنری، چهره‌های استثنائی و عکسهای گوناگون تقسیم شده و در هر قسمت ترتیب تاریخی عکسها نیز منظور گردیده است. بخش مربوط به‌عکسهای ایران نیز با یکی از قدیمی‌ترین عکسهای ناصرالدین شاه که یک عکاس ایتالیائی برداشته است، آغاز می‌شود و به‌ترتیب وقوع حوادث تاریخی تا انقلاب ایران و پیامدهای آن ادامه می‌یابد. پایان‌بخش مربوط به‌ایران را نیز به‌تصاویری از چهره‌های ادبی و هنری ایران اختصاص داده‌ایم، که البته شامل همهٔ آنها نمی‌شود و به‌عکس‌هائی که در اختیار داشته‌ایم بسنده کرده‌ایم.

محمود طلوعی
بهمن ۱۳۸۳

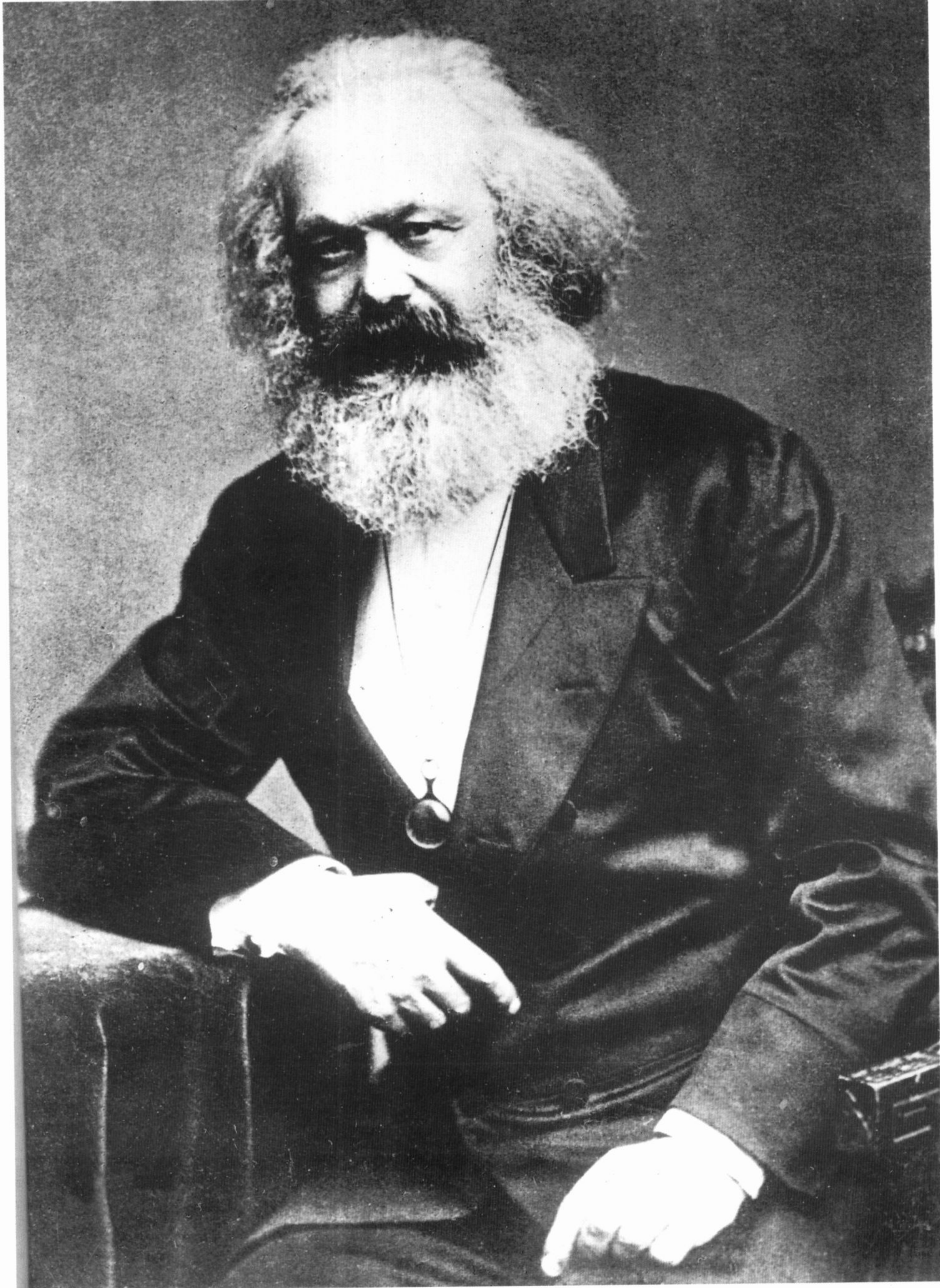
تاریخ سازان

آبراهام لینکلن * شانزدهمین رئیس جمهور آمریکا، که معروفترین و محبوبترین رؤسای جمهور تاریخ آمریکا به‌شمار می‌آید و وحدت و یکپارچگی امروز ایالات متحدهٔ آمریکا مدیون مقاومت او در برابر ایالات یاغی جنوبی است. لینکلن در سال ۱۸۶۰ در سن ۵۱ سالگی به‌ریاست جمهوری آمریکا انتخاب شد و در سال ۱۸۶۵ در آغاز دومین دورهٔ ریاست جمهوری خود به‌قتل رسید. این عکس در سالهای دههٔ ۱۸۵۰ در اوایل اختراع عکاسی در آمریکا برداشته شده است.

*** Abraham Lincoln**

کارل مارکس* فیلسوف نامدار آلمانی و بنیان‌گذار مکتب مارکسیسم، در سال ۱۸۱۸ در آلمان متولد شد و در سال ۱۸۸۳ در لندن درگذشت. مقبرهٔ او در لندن هنوز میعادگاه پیروان مکتب اوست. تصویر زیر اولین چاپ کتاب معروف او «مانیفست کمونیست» در سال ۱۸۴۸ می‌باشد.

* Karl Marx

Manifest

der

Kommunistischen Partei.

Veröffentlicht im Februar 1848.

Proletarier aller Länder vereinigt Euch!

London.

Gedruckt in der Office der „Bildungs-Gesellschaft für Arbeiter“ von J. E. Burghard.

46, Liverpool Street, Bishopsgate.

لوئی ناپلئون* برادرزادهٔ ناپلئون بناپارت امپراتور معروف فرانسه که بیشتر به‌عنوان ناپلئون سوم شهرت دارد. در سال ۱۸۴۸ در سن چهل سالگی به‌ریاست جمهوری فرانسه انتخاب شد و سه سال بعد در سال ۱۸۵۱ جمهوریت دوم فرانسه را لغو کرد و خود را امپراتور خواند. حکومت وی بر فرانسه تا سال ۱۸۷۱ که در جنگ با پروس شکست خورد و اسیر شد ادامه یافت. ناپلئون سوم در سال ۱۸۷۳ در تبعید در لندن درگذشت.

* Louis Napoleon

اوتوفون بیسمارک* دولتمرد برجستهٔ آلمانی معروف به«صدراعظم آهنین» که وحدت و یکپارچگی ملت آلمان مدیون سیاست و کیاست اوست. بیسمارک پس از پیروزی در جنگ با ناپلئون سوم، در سال ۱۸۷۱ به‌صدراعظمی آلمان رسید و این سمت را تا سال ۱۸۹۰ که به‌علت اختلاف با ویلهلم دوم امپراتور آلمان از کار کناره گرفت به‌عهده داشت. بیسمارک در سال ۱۸۹۸ در سن ۸۳ سالگی درگذشت.

* **Otto von Bismarck**

ملکهٔ ویکتوریا *معروفترین ملکهٔ انگلیس که ۶۴ سال ـ از ۱۸۳۷ تا ۱۹۰۱ ـ بر انگلستان فرمانروائی کرد. پرنسس ویکتوریا در سن ۱۸ سالگی وارث تاج و تخت بریتانیا شد و در سال ۱۸۷۶ به‌لقب امپراتریس هند ملقب گردید. ملکهٔ ویکتوریا که در این عکس او را با نوه‌اش ادوارد ملاحظه می‌کنید در سن ۸۲ سالگی درگذشت. ادوارد ۳۷ سال پس از مرگ مادربزرگش به‌عنوان ادوارد هشتم به‌مقام سلطنت انگلستان رسید و به‌خاطر عشق یک زن از سلطنت استعفا داد. تصویر سمت چپ صفحهٔ اول یکی از روزنامه‌های انگلیسی است که به‌خبر درگذشت ملکهٔ ویکتوریا اختصاص یافته است.

* Queen Victoria

DAILY MAIL

DEATH OF THE QUEEN.

HER MAJESTY PASSED AWAY IN PEACE.

SURROUNDED BY HER CHILDREN AND GRANDCHILDREN.

MESSAGE FROM THE KING.

With deep regret we record the sorrowful news that our beloved Queen is no more.

The official bulletin announcing her Majesty's death was made known shortly after seven o'clock at Osborne yesterday. It ran:—

Osborne, Jan. 22, 1901, 6.45 p.m.

Her Majesty the Queen breathed her last at 6.30 p.m. surrounded by her children and grandchildren.

(Signed) JAMES REID, M.D.
R. DOUGLAS POWELL, M.D.
THOMAS BARLOW, M.D.

The Lord Mayor of London received from the Prince of Wales the following telegram, which was at once exhibited at the Mansion House:—

Osborne, 6.45 p.m.

My beloved mother, the Queen, has passed away surrounded by her children and grandchildren.

(Signed) ALBERT EDWARD.

تئودور روزولت * از معروفترین رؤسای جمهور تاریخ آمریکا که قریب هشت سال در آغاز قرن بیستم ریاست جمهوری این کشور را به‌عهده داشت. از مهمترین وقایع دوران ریاست جمهوری او حفر کانال پاناما و وضع قوانین ضد تراست برای جلوگیری از تخلفات شرکتهای رو به‌گسترش تجارتی در آمریکاست. تئودور روزولت اولین رییس جمهور آمریکاست که به‌خاطر میانجیگری در جنگ روس و ژاپن به‌دریافت جایزهٔ صلح نوبل نائل گردید. تئودور روزولت در سال ۱۹۱۹ در سن ۶۱ سالگی درگذشت.

*Theodore Roosevelt

Ich bestimme hiermit: Das Deutsche Heer und die Kaiserli-
che Marine sind nach Maßgabe des Mobilmachungsplans
für das Deutsche Heer und die Kaiserliche Marine kriegs-
bereit aufzustellen

Der 2te August 1914 wird als erster Mobilmachungstag
festgesetzt. Berlin, den 1. August 1914

Wilhelm
I.R.

v. Bethmann Hollweg

ویلهلم دوم قیصر یا امپراتور آلمان در سالهای ۱۸۸۸ تا ۱۹۱۸ که نام او به‌عنوان آغازگر جنگ اول جهانی در تاریخ ثبت شده است، در سی سالگی به‌جای پدر به‌سلطنت رسید و با غرور بیجا و کارهای نسنجیده‌اش موجبات جنگ اول جهانی را فراهم ساخت. بزرگترین اشتباه ویلهلم دوم در آغاز فرمانروائی رویارویی با بیسمارک صدراعظم توانا و معمار وحدت و یکپارچگی آلمان بود که به‌استعفای بیسمارک انجامید و ویلهلم دوم که تمام همّ خود را مصروف تقویت نیروهای مسلح آلمان کرده بود در سال ۱۹۱۴ به‌بهانهٔ حمایت از اتریش در جنگ با روسیه فرمان جنگ با روسیه را صادر نمود که با دخالت انگلیس و فرانسه و سپس عثمانی به‌جنگ بین‌الملل اول انجامید. با ورود آمریکا به‌جنگ در سال ۱۹۱۷ موازنهٔ قدرت به‌زیان آلمان و متحدینش برهم خورد و جنگ با شکست و تسلیم بلاقید و شرط آلمان در سال ۱۹۱۸ پایان یافت. ویلهلم دوم مجبور به‌استعفا شد و باقیماندهٔ عمر را به‌حال تبعید در هلند به‌سر آورد.

در عکس صفحهٔ مقابل ویلهلم دوم در آغاز فرمانروائی بر آلمان و در تصویر این صفحه دستور کتبی او را برای آغاز جنگ آلمان با روسیه، که به‌جنگ اول جهانی انجامید ملاحظه می‌کنید.

نیکلای دوم* آخرین تزار روسیه، در سال ۱۸۹۴ در سن ۲۶ سالگی به‌سلطنت رسید و پس از شکست در جنگ با ژاپن در سال ۱۹۰۵ با حرکتهای انقلابی در روسیه مواجه شد. شکست‌های ارتش روس از نیروهای آلمانی در جنگ اول جهانی به‌انقلاب ۱۹۱۷ روسیه و سرنگونی رژیم تزاری انجامید و تزار و تمام افراد خانواده‌اش در سال ۱۹۱۸ به‌فرمان لنین رئیس دولت جدید بلشویکی روسیه تیرباران شدند. درعکس صفحهٔ مقابل تزار نیکلای دوم با پسرش ولیعهد روسیه که همراه او تیرباران شد و در عکس سمت چپ در روزگار تبعید دیده می‌شود. تصویر زیر عکس سند تاریخی استعفانامهٔ تزار از سلطنت روسیه است.

* **Nicholas II**

статься съ любимымъ Сыномъ НАШИМЪ,МЫ передаемъ наслѣдіе НАШЕ Брату НАШЕМУ Великому Князю МИХАИЛУ АЛЕКСАНДРОВИЧУ и благословляемъ Его на вступленіе на Престолъ Государства Россійскаго.Заповѣдуемъ Брату НАШЕМУ править дѣлами государственными въ полномъ и ненарушимомъ единеніи съ представителями народа въ законодательныхъ учрежденіяхъ,на тѣхъ началахъ,кои будутъ ими установлены,принеся въ томъ ненарушимую присягу.Во имя горячо любимой родины призываемъ всѣхъ вѣрныхъ сыновъ Отечества къ исполненію своего святого долга передъ Нимъ,повиновеніемъ Царю въ тяжелую минуту всенародныхъ испытаній и помочь ЕМУ,вмѣстѣ съ представителями народа,вывести Государство Россійское на путь побѣды, благоденствія и славы.Да поможетъ Господь Богъ Россіи.

Г.Псковъ.
2-го Марта 15 час. 5 мин.1917 г.
Министръ Императорскаго Двора
Генералъ Адъютантъ Графъ Фредериксъ

Николай

ولادمیر ایلیچ لنین* در سال ۱۹۱۷ در آغاز انقلاب بلشویکی روسیه در «سن‌پترزبورگ» که بعد از پیروزی انقلاب به«لنین‌گراد» تغییر نام یافت و در دههٔ پایانی قرن بیستم دوباره به‌همان نام قبلی آن «سن‌پترزبورگ» خوانده شد.

* Vladimir Ilych Lenin

لنین در میان رهبران حزب بلشویک روسیه. استالین که در این عکس در کنار لنین دیده می‌شود، پس از مرگ لنین تمام کسانی را که در این عکس دیده می‌شوند اعدام یا تبعید کرد. تروتسکی رهبر تبعیدی حزب بلشویک روسیه نیز در روزگار تبعید به‌قتل رسید.

لنین در آغاز حکومت خود بر روسیه برای کارگران سخنرانی می‌کند. حکومت لنین بر روسیه بیش از شش سال دوام نیافت و در هفتمین سال پیروزی انقلاب بلشویکی، که لنین بیشتر بیمار و بستری بود، استالین بر روسیه فرمانروائی می‌کرد.

یک عکس منحصر به‌فرد از لنین که در ماههای پایانی عمر او برداشته شده است. این عکس که در اواخر سال ۱۹۲۳ برداشته شده، نخستین بار در سال ۱۹۹۵ پس از فروپاشی شوروی منتشر شد. لنین در اواخر عمر خود عملاً در شهر کوچک گورکی در حومهٔ مسکو زندانی شده بود و استالین به‌بهانهٔ بیماری وی اجازهٔ ملاقات احدی را با او نمی‌داد. لنین در ژانویهٔ سال ۱۹۲۴ در سن ۵۴ سالگی درگذشت.

فروپاشی امپراتوری عثمانی از مهمترین نتایج جنگ اول جهانی بود. مصطفی کمال از فرماندهان ارتش عثمانی با خلع **سلطان عبدالمجید**، آخرین پادشاه عثمانی که لقب خلیفهٔ مسلمین را نیز داشت، جمهوری نوین ترکیه را بنیان نهاد و در سال ۱۹۲۴ به‌عنوان نخستین رئیس جمهوری ترکیه برگزیده شد. مصطفی کمال که بیشتر به‌لقب «**آتاتورک**» یا پدر ترکها شهرت دارد، پس از چهارده سال حکومت مطلقه بر ترکیه، در سال ۱۹۳۸ در سن ۵۷ سالگی درگذشت.

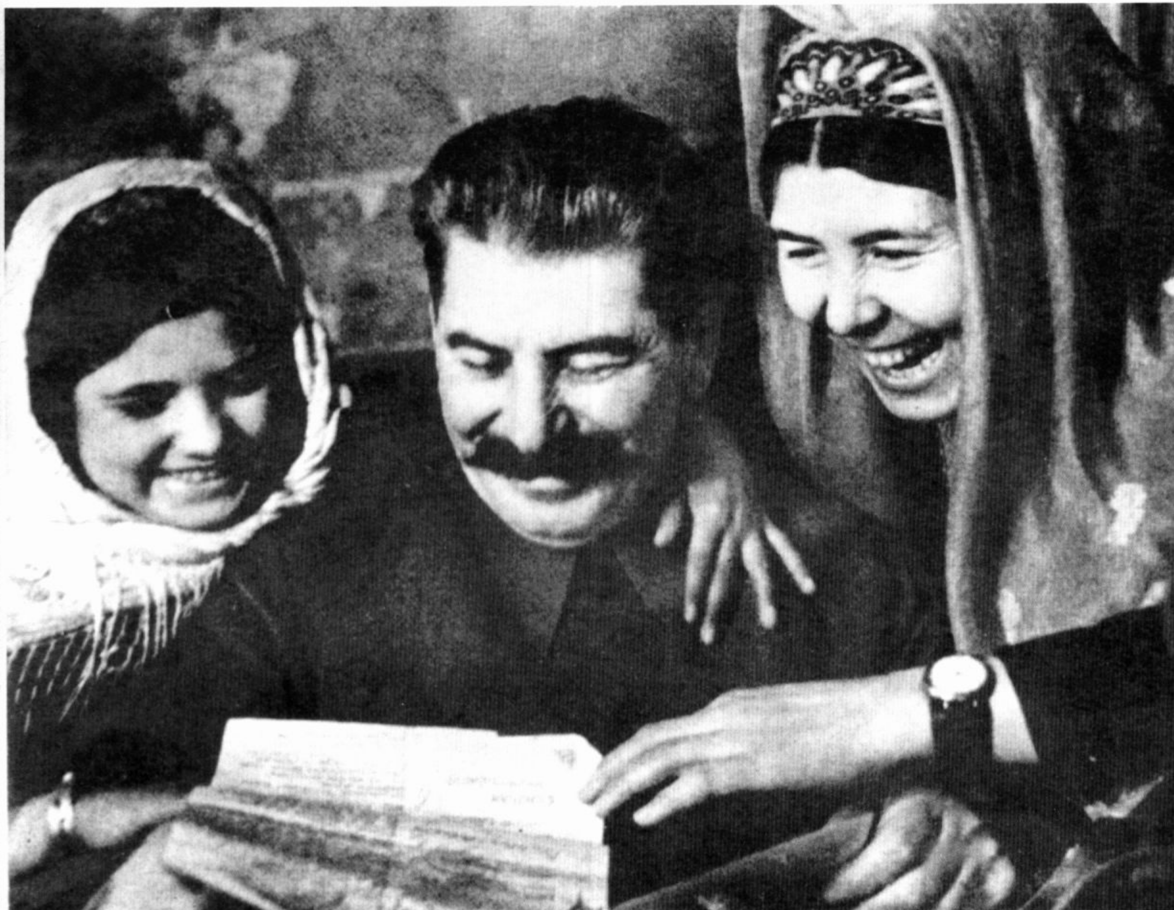

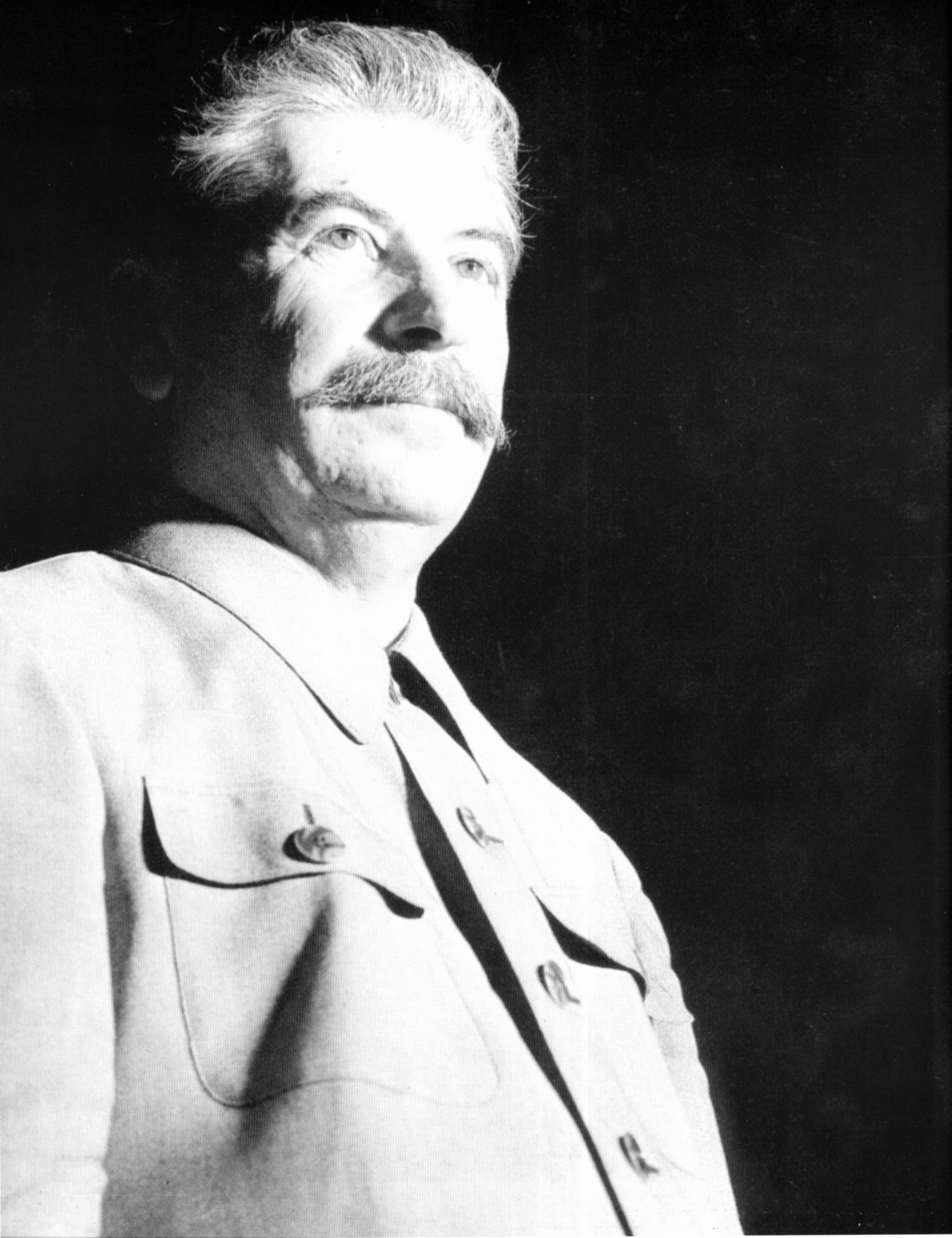

در سال ۱۹۲۲ در زمان حیات لنین بنیانگذار حکومت شوروی به‌مقام دبیر کل حزب کمونیست برگزیده شد و بیش از سی سال با همین مقام دیکتاتور مطلق‌العنان اتحاد جماهیر شوروی بود. در عکس سمت چپ استالین را در سال ۱۹۲۲ در کنار لنین و در عکس صفحهٔ مقابل وی را در سال ۱۹۴۵ پس از پیروزی در جنگ دوم جهانی ملاحظه می‌کنید.

* Joseph Stalin

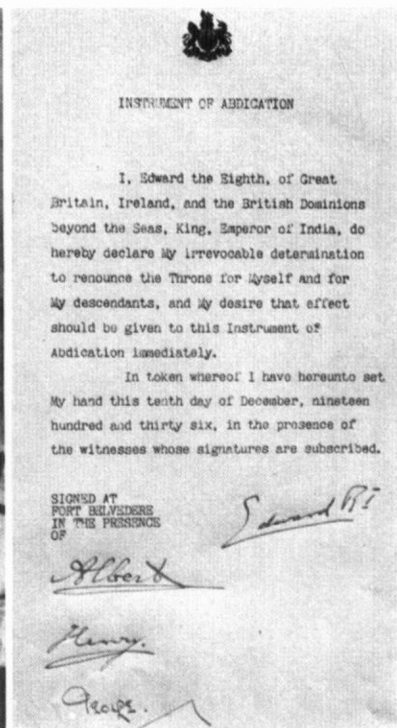

یک عکس دیدنی از استالین که در حدود پنجاه سالگی از وی برداشته شده و استالین را در میان دو زن جوان قفقازی نشان می‌دهد. استالین در سال ۱۹۵۳، در سن ۷۴ سالگی درگذشت.

INSTRUMENT OF ABDICATION

I, Edward the Eighth, of Great Britain, Ireland, and the British Dominions beyond the Seas, King, Emperor of India, do hereby declare My irrevocable determination to renounce the Throne for Myself and for My descendants, and My desire that effect should be given to this Instrument of Abdication immediately.

In token whereof I have hereunto set My hand this tenth day of December, nineteen hundred and thirty six, in the presence of the witnesses whose signatures are subscribed.

SIGNED AT
FORT BELVEDERE
IN THE PRESENCE
OF

Edward RI

Albert

Henry.

George.

استعفای **ادوارد هشتم** پادشاه انگلستان از مقام سلطنت در سال ۱۹۳۶ از مهمترین وقایعی است که در آستانهٔ جنگ دوم جهانی در اروپا اتفاق افتاد. علت استعفای ادوارد هشتم از مقام سلطنت اصرار او به‌ازدواج با یک بیوه‌زن آمریکائی به‌نام خانم «والیس سیمپسون» بود که دولت وقت انگلستان به‌ریاست استانلی بالدوین (عکس زیر) با آن مخالفت کرد. ادوارد هشتم که پس از استعفا از مقام سلطنت به‌لقب «دوک آف ویندسور» ملقب شد نخستین و شاید آخرین پادشاهی است که میان عشق و تاج و تخت سلطنت، عشق را برگزید و تا پایان عمرش در سال ۱۹۷۲ به‌همسرش وفادار ماند. همسر او نیز چند سال پس از مرگ شوهر درگذشت. در عکس صفحهٔ مقابل ادوارد هشتم یا دوک آف ویندسور با همسرش در اوایل زندگی زناشوئی دیده می‌شوند.

در عکس فوق برادر کوچکتر پادشاه مستعفی که به‌نام جرج ششم به‌پادشاهی انگلستان رسید و متن استعفانامهٔ تاریخی ادوارد هشتم از مقام سلطنت را ملاحظه می‌کنید.

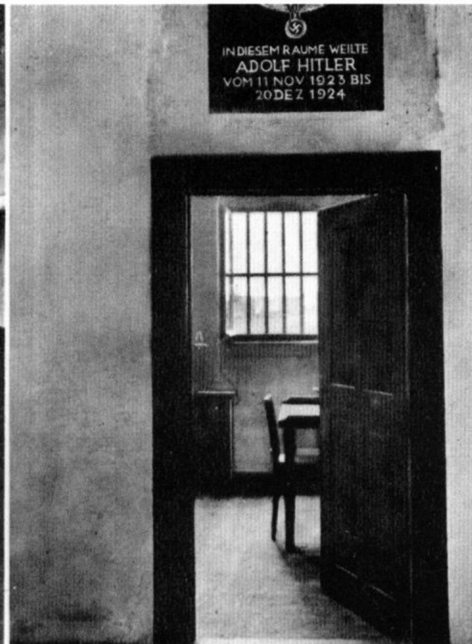

تحقیر ملت آلمان در جنگ اول جهانی و شرایط سنگین و خفت‌آوری که قرارداد ورسای بر مردم آلمان تحمیل کرد و بحران اقتصادی و تورم و بیکاری نتیجهٔ آن بود زمینه را برای رشد نازیسم و روی کار آمدن هیتلر فراهم ساخت. **آدولف هیتلر*** که در جنگ اول جهانی سرباز ساده و سپس سرجوخه بود نخستین حرکتهای ناسیونالیستی را در مونیخ به‌وجود آورد و دستگیر و زندانی شد. در عکس‌های این صفحه اسکناس دویست میلیارد مارکی را که در سال ۱۹۲۳ در آلمان چاپ شده و بزرگترین اسکناس جهان به‌شمار می‌آید و قدرت خرید آن معادل دو مارک قبل از جنگ آلمان بود، هیتلر را در آغاز مبارزات سیاسی و زندان او را که بعداً تبدیل به‌موزه شد ملاحظه می‌کنید.

* **Adolf Hitler**

تصاویری از هیتلر پس از به‌قدرت رسیدن او در سال ۱۹۳۳ و مراسمی که اندکی قبل از تهاجم نظامی آلمان بر لهستان در سال ۱۹۳۹ برپا شده است. هیتلر قبل از حمله به‌لهستان که به‌آغاز جنگ دوم جهانی انجامید اتریش و چک‌اسلواکی را ضمیمهٔ خاک آلمان کرد و واکنش ضعیف جامعهٔ جهانی در برابر این تجاوز او را در تجاوز به‌خاک لهستان تشجیع نمود.

هیتلر در جنگ دوم جهانی متحدینی در اروپا و آسیا هم داشت. متحد اروپائی او ایتالیا و متحد آسیایی او ژاپن بودند. اتحاد المان و ایتالیا و ژاپن به‌عنوان Axis یا محور شهرت یافت، و سه کشور مخالف آنها انگلستان و شوروی و آمریکا به‌متفقین معروف شدند. هیتلر برای تحکیم اتحاد خود با ایتالیا سفری هم به‌آن کشور کرد و با استقبال باشکوهی روبرو شد. در عکس این صفحه هیتلر را در سفر ایتالیا همراه موسولینی متحد ایتالیائی او ملاحظه می‌کنید.

عکس نادری از هیتلر که او را با چهره‌ای انسانی و در حال نوازش نوجوانان آلمانی نشان می‌دهد. نیمی از تلفات آلمان در جنگ نیز که رقم آن بیش از چهار میلیون نفر برآورد شده، از همین جوانان زیر بیست سال بودند. هیتلر در آستانهٔ شکست نهائی آلمان در جنگ روز ۲۹ آوریل سال ۱۹۴۵ به‌اتفاق همسرش «اوا براون» خودکشی کرد. هیتلر هنگام مرگ ۵۶ سال داشت.

بنیتو موسولینی* بنیان‌گذار مکتب فاشیسم و دیکتاتور ایتالیا در سالهای ۱۹۲۲ تا ۱۹۵۳ در اوج قدرت . موسولینی در جنگ اول جهانی، هنگامی که سرجوخهٔ ارتش ایتالیا بود مجروح شد و پس از پایان جنگ به‌فعالیتهای سیاسی پرداخت. موسولینی در آغاز فعالیت‌های سیاسی خود سوسیالیست بود، ولی در سال ۱۹۱۹ ناگهان تغییر جهت داده و نخستین حزب فاشیست اروپا را در ایتالیا بنیان نهاد و سه سال بعد در رأس این حزب به‌قدرت رسید. موسولینی در جنگ دوم جهانی با هیتلر متحد شد و در سال ۱۹۴۳ پس از ورود نیروهای متفقین به‌ایتالیا از حکومت برکنار و اسیر شد.

* **Benito Mussolini**

موسولینی با عملیات کوماندوئی خارق‌العاده‌ای به‌وسیلهٔ آلمانیها از زندان آزاد شد و در شمال ایتالیا به‌مبارزه علیه نیروهای متفقین ادامه می‌داد، تا این‌که در سال ۱۹۴۵ به‌وسیله پارتیزان‌های کمونیست ایتالیا دستگیر و تیرباران شد. موسولینی هنگام مرگ ۶۲ سال داشت. عکس سمت چپ مردم رم را هنگام لگدمال کردن مجسمهٔ او نشان می‌دهد.

عکس معروفی از **وینستون چرچیل*** نخست‌وزیر انگلستان در جنگ دوم جهانی که به‌وسیلهٔ «یوسف کارش» برداشته شده است (صفحهٔ مقابل) و عکس معروف دیگری که او را در سالهای جنگ دوم جهانی نشان می‌دهد.

* **Winston Churchill**

علامت V به‌معنی پیروزی که با دو انگشت نشان داده می‌شود از ابتکارات چرچیل است. چرچیل بعد از جنگ دوم جهانی نیز یک بار دیگر به‌نخست‌وزیری انگلیس رسید، ولی به‌نفع وزیر خارجه‌اش ایدن از کار کناره‌گیری کرد. چرچیل در سال ۱۹۶۵ در سن ۹۱ سالگی درگذشت و مراسم تشییع جنازهٔ او با شکوه و جلال بی‌مانندی برگزار گردید.

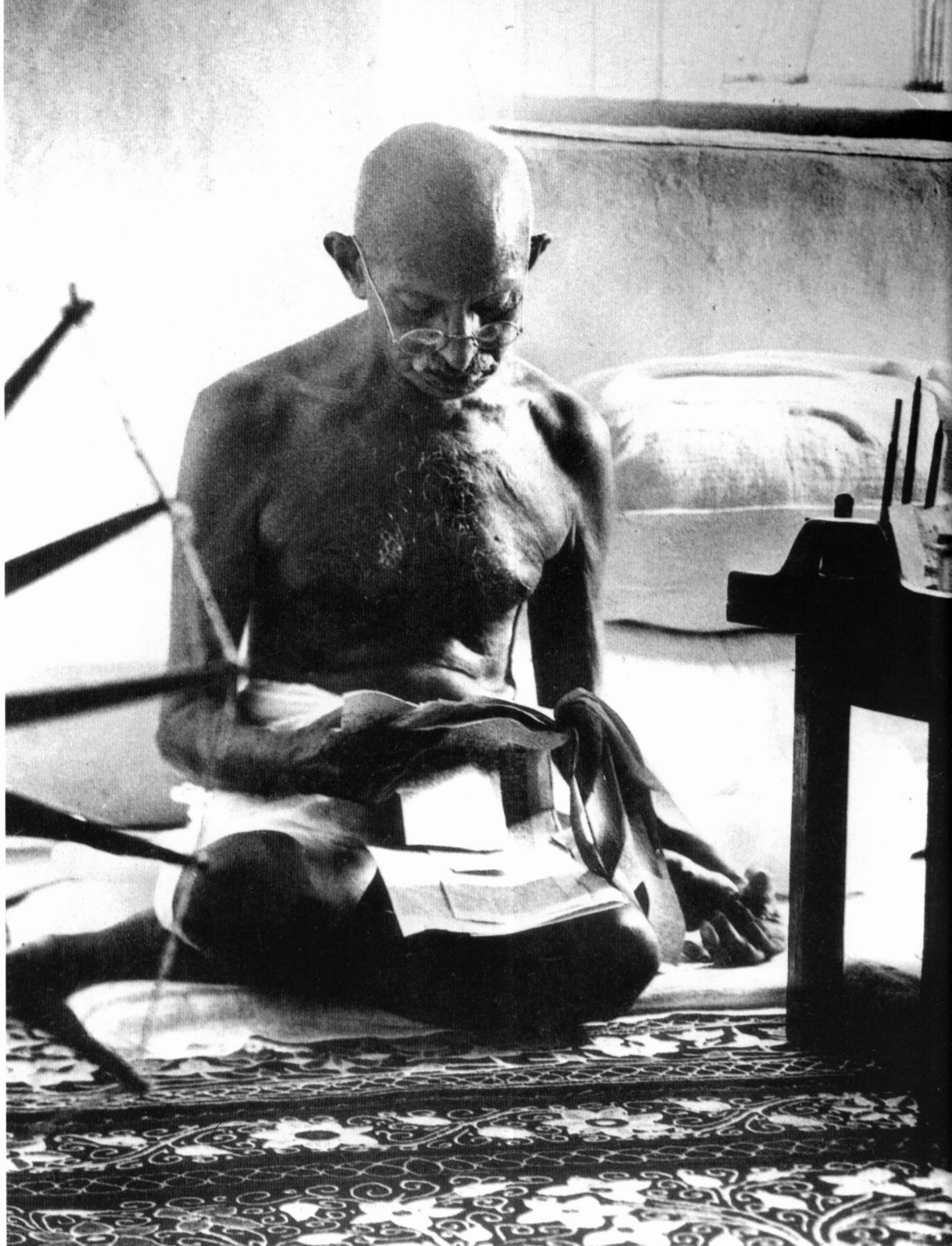
فرانکلین روزولت * رئیس جمهور معروف آمریکا در جنگ دوم جهانی، که موجبات ورود آمریکا به‌جنگ و گسترش نفوذ آمریکا را در جهان فراهم ساخت. روزولت تنها رئیس جمهور آمریکاست که چهار بار به‌این مقام برگزیده شد. روزولت در سال ۱۹۴۵ در سن ۶۳ سالگی درگذشت.

* Franklin D. Roosevelt

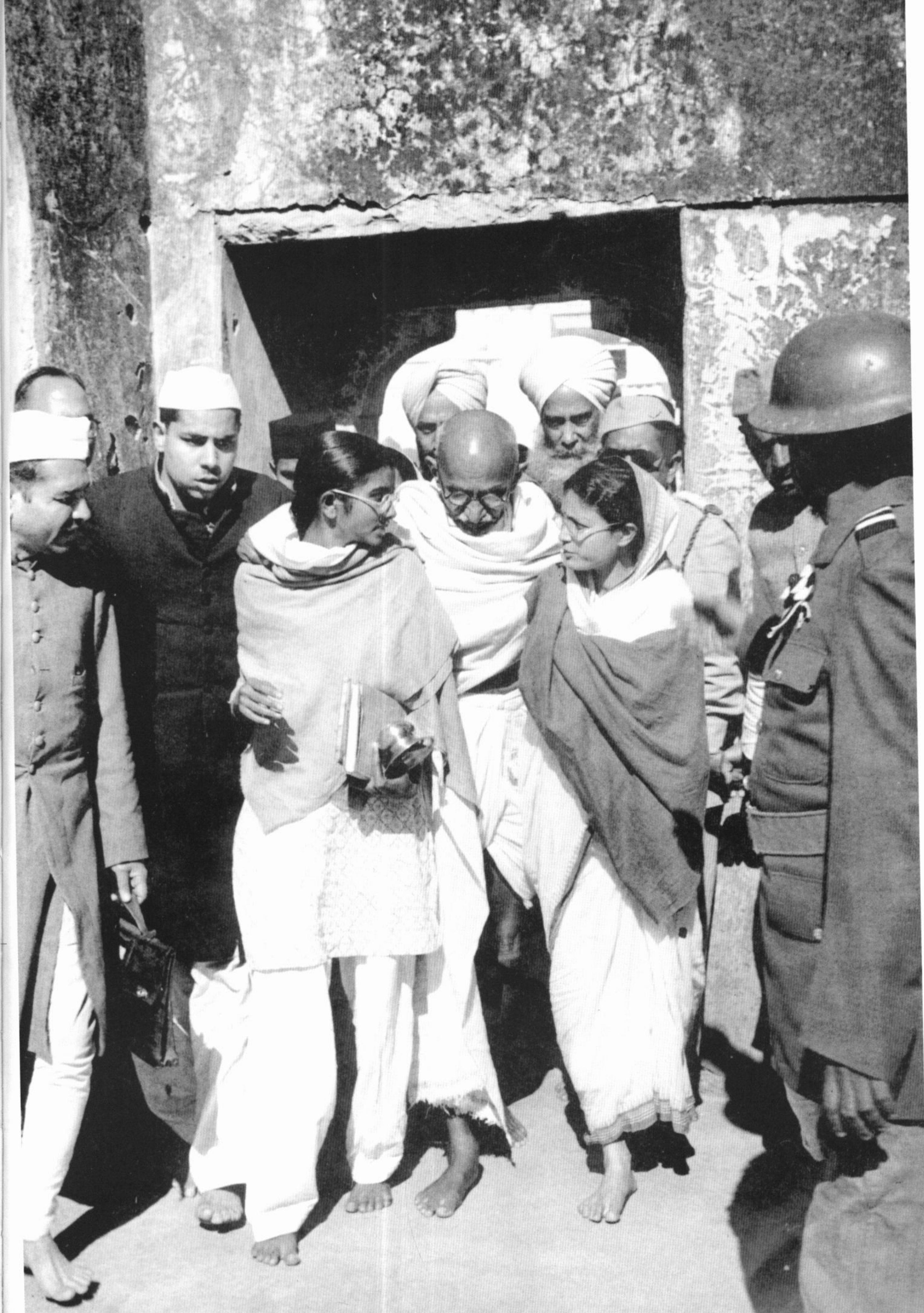

ماهاتما گاندی* رهبر سیاسی و معنوی هند در
دوران جوانی و هنگام تحصیل در لندن.

* Mahatma Gandhi

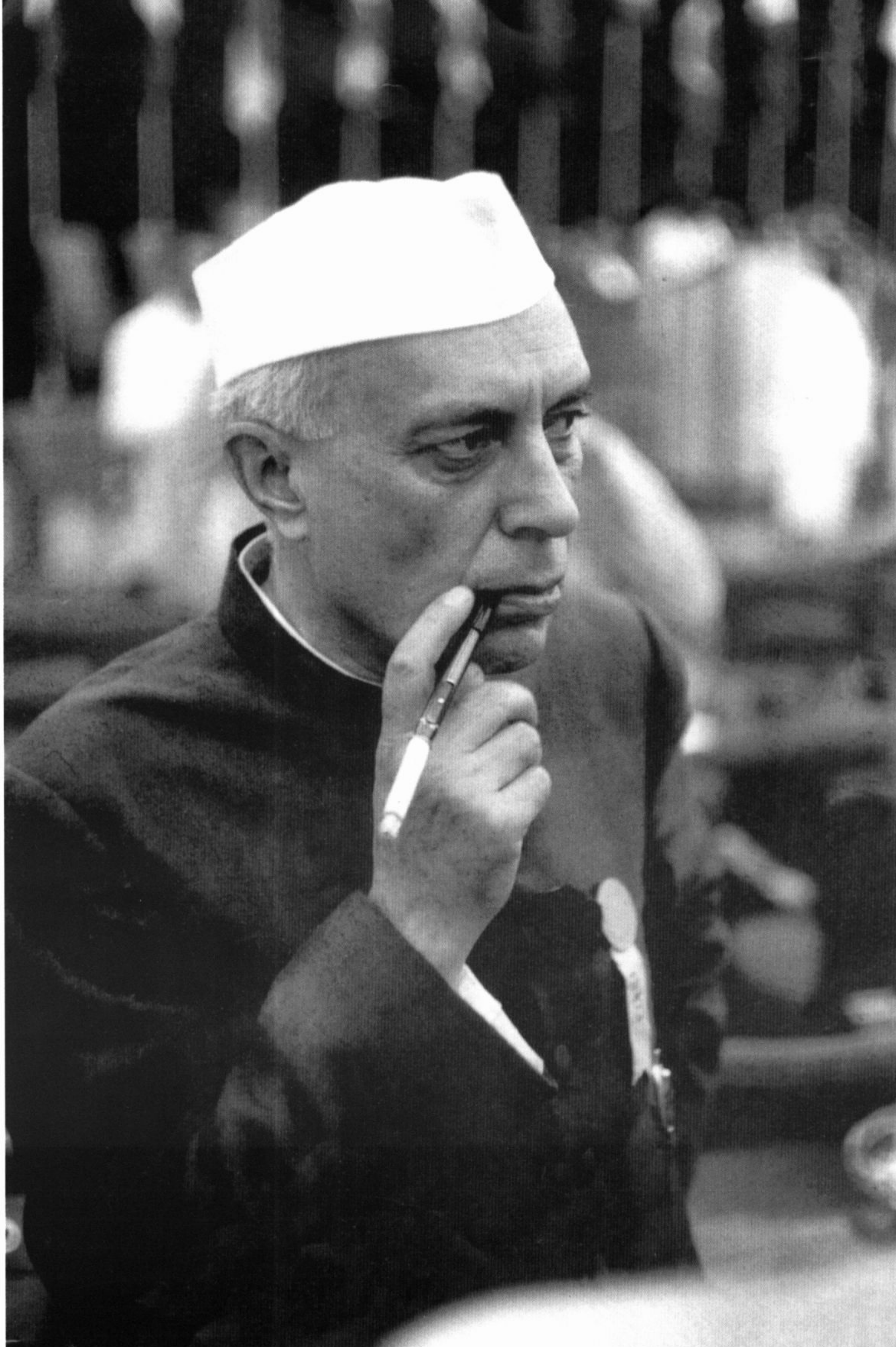

عکس معروفی از گاندی رهبر استقلال هند در کنار دستگاه نخ‌ریسی. گاندی در نخستین اقدام خود برای مبارزه با استعمار انگلیس از مردم هند خواست که از خرید منسوجات و پارچه‌های انگلیسی خودداری کنند.

سه عکس دیگر از دوران مبارزات استقلال طلبانه گاندی. در عکس صفحهٔ مقابل گاندی را در آغاز یک روزهٔ سیاسی، در سمت چپ او را هنگامی که برای مذاکره با مقامات دولت انگلیس به‌لندن رفته بود، و در عکس پائین وی را پس از پیروزی و اعلام استقلال هند ملاحظه می‌کنید. گاندی در سال ۱۹۴۸ اندکی پس از اعلام استقلال هند به‌دست یک جوان متعصب هندی به‌قتل رسید. گاندی هنگام مرگ ۷۹ سال داشت.

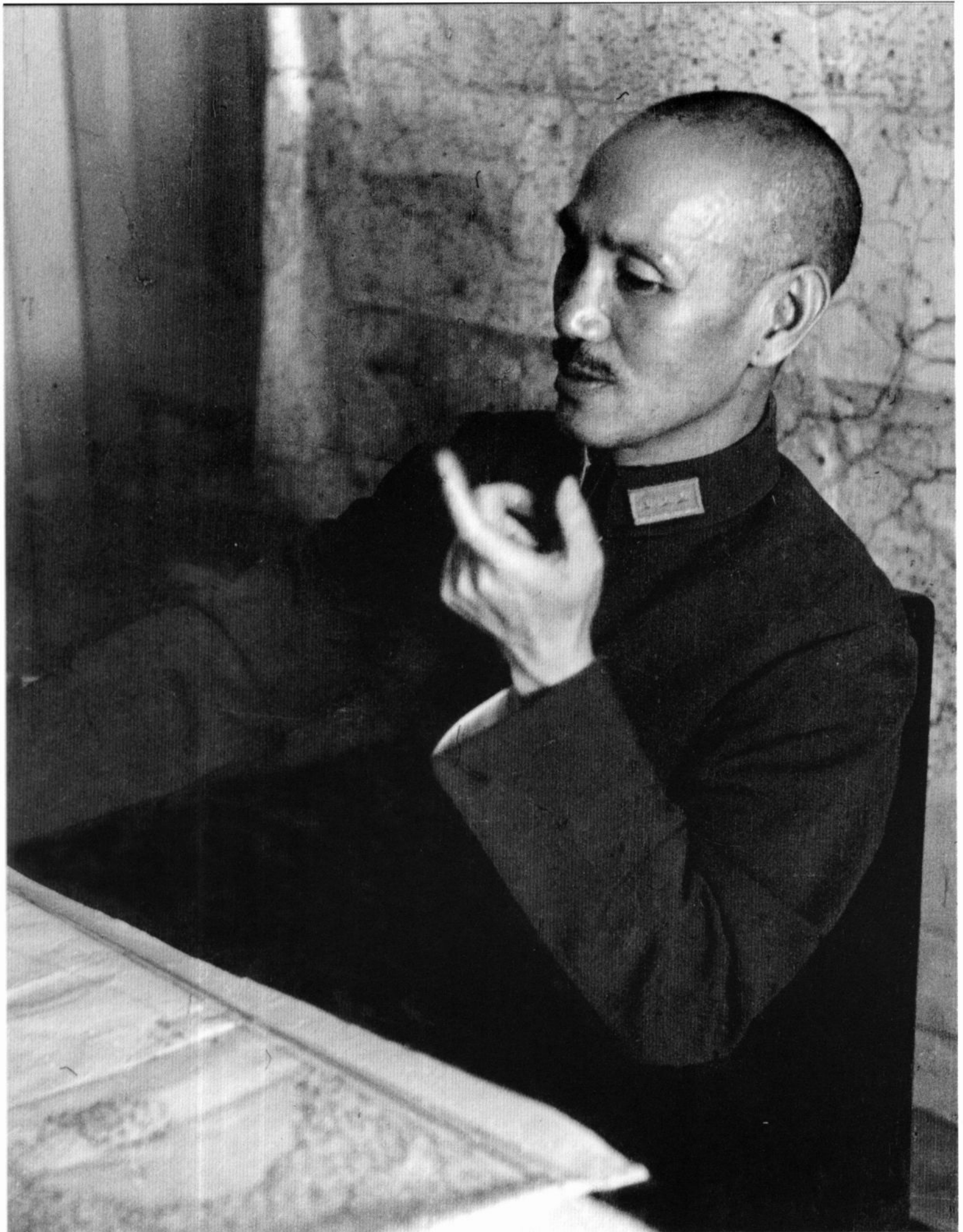
جواهر لعل نهرو* از رهبران استقلال هند که پس از اعلام استقلال آن کشور در سال ۱۹۴۷ به‌نخست‌وزیری هند برگزیده شد. نهرو تا هنگام مرگش در سال ۱۹۶۴ قریب هفده سال نخست‌وزیر هند بود و در صحنهٔ سیاست جهانی به‌عنوان بنیان‌گذار گروه کشورهای غیرمتعهد از وزن و اعتبار زیادی برخوردار بود. نهرو هنگام مرگ ۷۵ سال داشت.

* **Jawaharlal Nehru**

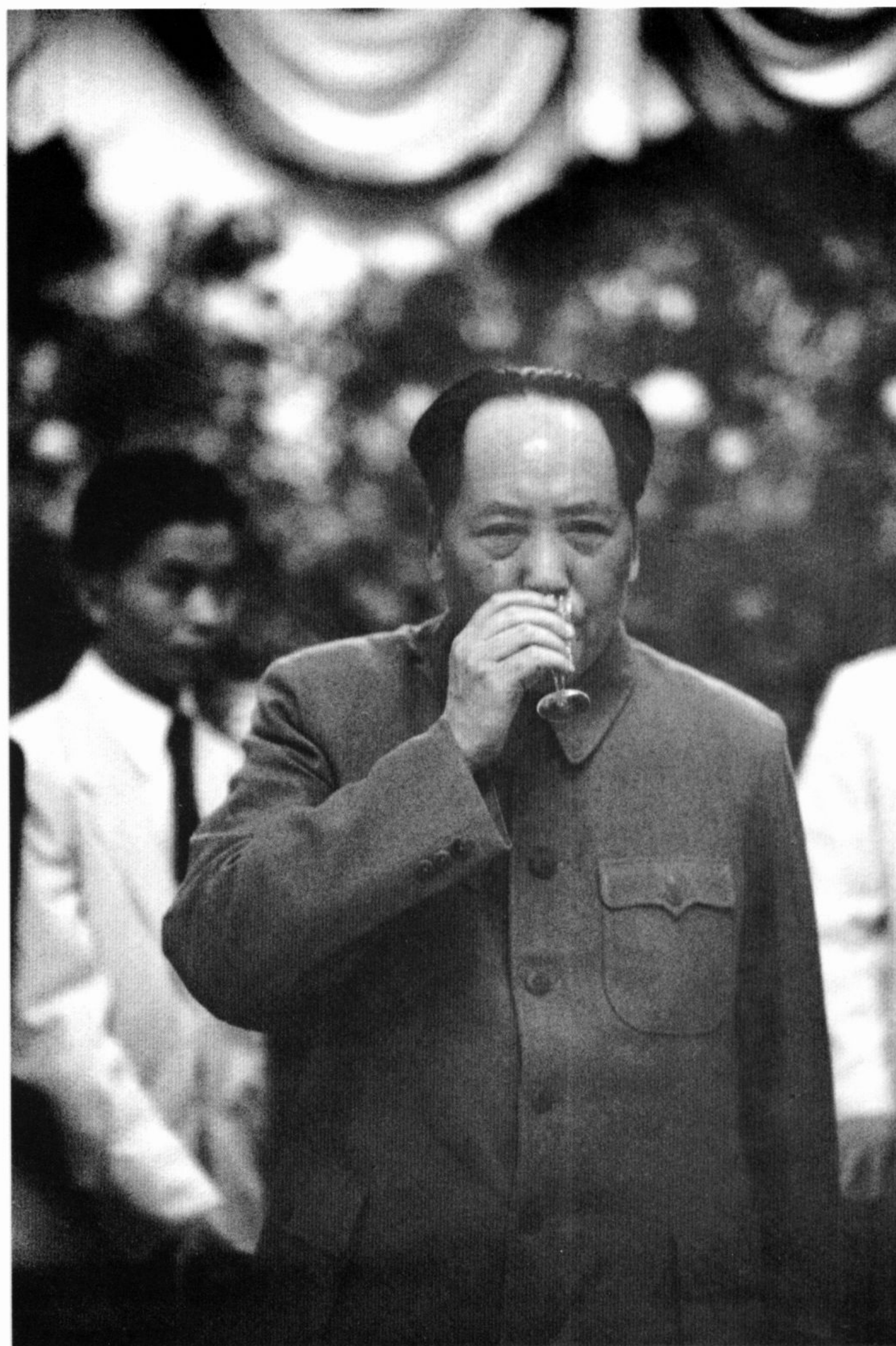
هری ترومن * سی و سومین رئیس جمهوری آمریکا، که پس از مرگ روزولت در سال ۱۹۴۵ به‌ریاست جمهوری این کشور رسید و در سال ۱۹۴۸ برای یک دورهٔ چهارسالهٔ دیگربه‌این مقام انتخاب شد. مهمترین تصمیم او در آغاز دوران ریاست جمهوری، صدور فرمان پرتاب بمب اتمی بر روی شهرهای هیروشیما و ناکازاکی در ژاپن بود که به‌تسلیم بلاقید و شرط آن کشور انجامید. ترومن در سال ۱۹۷۲ در سن ۸۸ سالگی درگذشت. این عکس اثر عکاس معروف یوسف کارش است.

* **Harry Truman**

تحولات چین در نیمهٔ قرن بیستم چهرهٔ جهان را دگرگون ساخت. مارشال **چیان کای شک** * که از سال ۱۹۲۸ بر چین حکومت می‌کرد، پس از بیست سال فرمانروائی بر این کشور در سال ۱۹۴۹ پس از شکست‌های پی‌درپی از نیروهای کمونیست به‌رهبری **مائوتسه تونگ**** (عکس صفحهٔ مقابل) به‌جزیرهٔ تایوان گریخت و تا پایان عمرش در سال ۱۹۷۵ دعوی بازگشت به‌سرزمین اصلی و رهبری چین را داشت. چیان کای شک هنگام مرگ ۸۸ سال داشت.

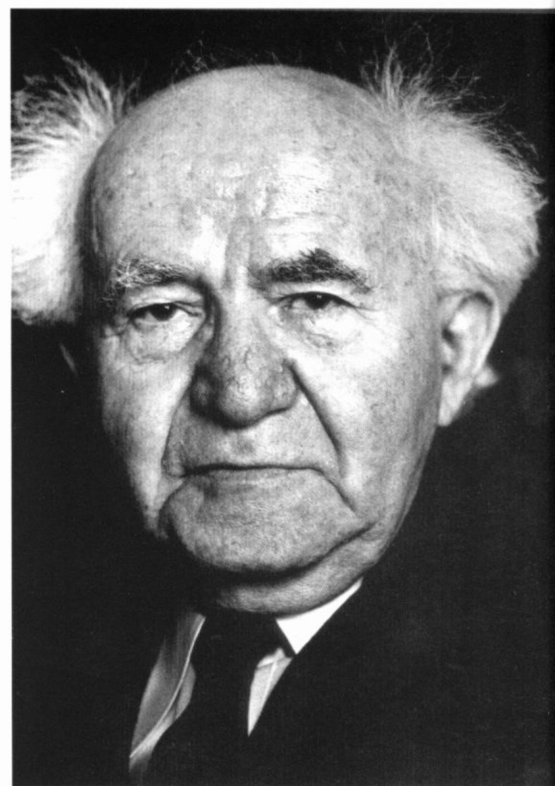
* Chiang - Kai- Shek
** Mao Tse Tung

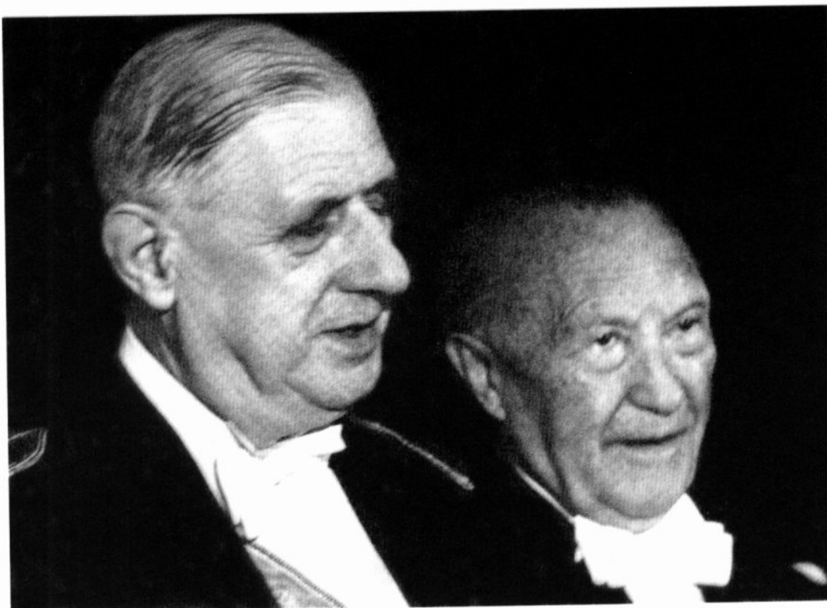
مائوتسه تونگ رهبر چین کمونیست (جمهوری خلق چین) در میان جوانان چینی. مائو پس از قریب ۲۷ سال حکومت مطلقه بر چین در سال ۱۹۷۶ درگذشت. مائوتسه تونگ هنگام مرگ ۸۳ سال داشت.

پیدایش کشوری به‌نام اسرائیل در سال۱۹۴۸. سرآغاز یک دوران پرتنش در خاورمیانه بود که پس از گذشت بیش از ۵۵ سال از تاریخ پیدایش این کشور پایان نیافته است. در تصاویر فوق **دیوید بن گوریون*** بنیان‌گذار کشور جدید اسرائیل و اولین نخست‌وزیر آن کشور، و مراسم اعلام تشکیل این کشور را ملاحظه می‌کنید. تصویری که در بالای سر بن گوریون در مراسم اعلام تشکیل کشور اسرائیل دیده می‌شود از آن «تئودور هرتصل» بنیان‌گذار صهیونیسم جهانی است که فکر تشکیل دولت یهود از آن سرچشمه گرفته است. بن گوریون در سال ۱۹۷۳ در سن ۸۷ سالگی درگذشت.

*** David Ben-Gurion**

شارل دوگل* نخستین رئیس جمهور فرانسه پس از پایان جنگ دوم جهانی و **«کنراد آدنائر**»** نخستین صدراعظم آلمان فدرال معماران اروپای بعد از جنگ به‌شمار می‌آیند، که دوستی و اتحاد بین آنان نه فقط به‌دشمنی دیرین فرانسه و آلمان پایان داد، بلکه زمینه را برای تشکیل بازار مشترک اروپا که به‌تشکیل اتحادیه اروپا منتهی شد فراهم ساخت. آدنائر در سال ۱۹۶۷ در ۹۱ سالگی و دوگل در سال ۱۹۷۰ در ۸۰ سالگی بدرود حیات گفتند. در عکس‌های این صفحه دوگل با آدنائر و هیلاسلاسی امپراتور اتیوپی دیده می‌شوند. پرترهٔ صفحهٔ مقابل از آدنائر اثر یوسف کارش است.

* Charles De Gaulle
** Conrad Adenauer

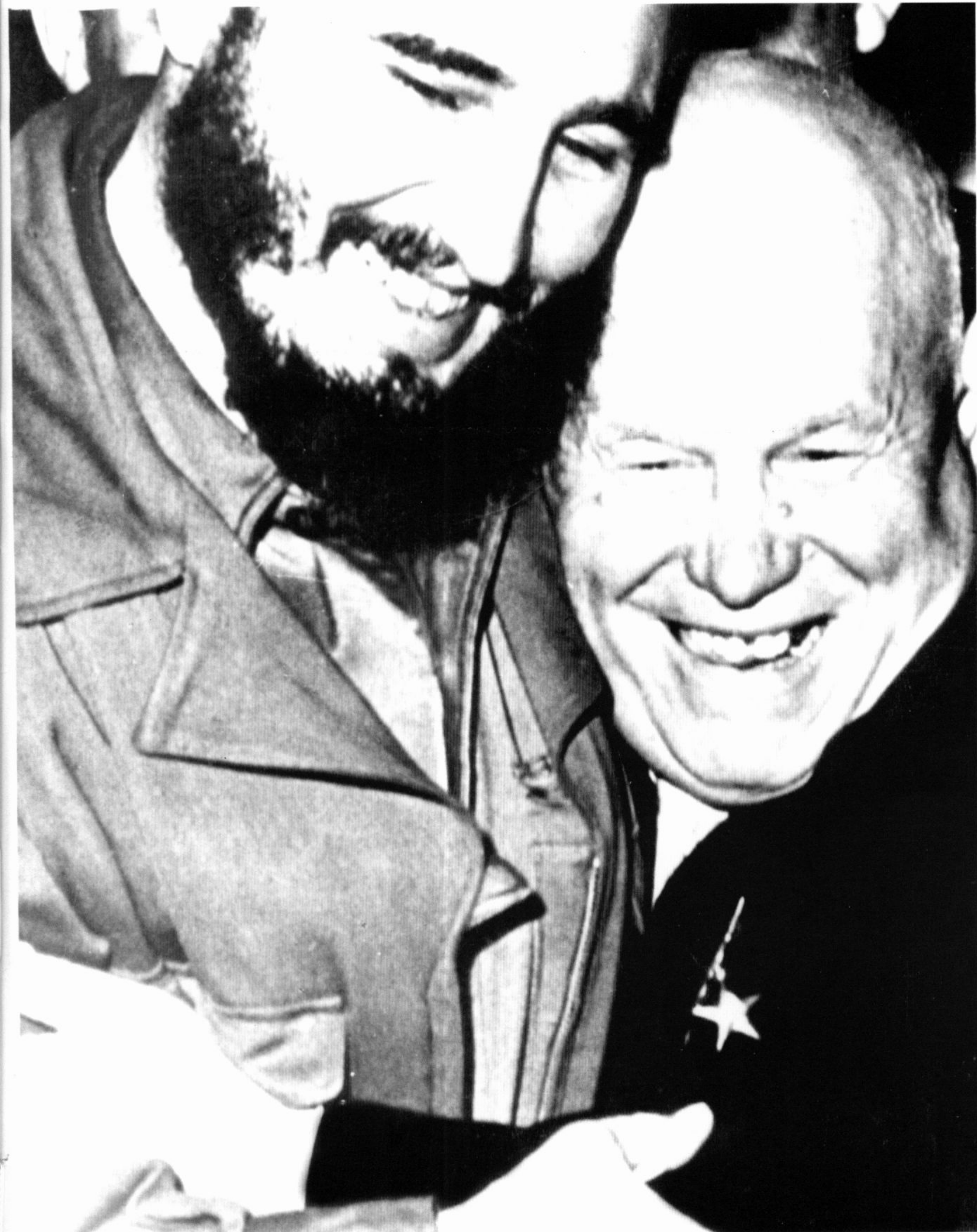

نیکیتا خروشچف*رهبر معروف شوروی در سالهای بعد از مرگ استالین، که با افشای جنایات استالین در کنگرهٔ بیستم حزب کمونیست شوروی زمینه را برای تحولات بعدی این کشور فراهم ساخت. خروشچف نخستین رهبر شوروی بود که با مسافرت به‌آمریکا موجبات نزدیکی و تفاهم بین دو کشور را فراهم ساخت، ولی استقرار موشکهای روسی در کوبا در دوران رهبری او آمریکا و شوروی را به‌آستانهٔ جنگ کشاند، که با عقب‌نشینی خروشچف و برچیدن موشکهای روسی از کوبا از یک فاجعهٔ بزرگ جهانی جلوگیری به‌عمل آمد. عکس‌های صفحهٔ مقابل مربوط به‌مسافرت رسمی خروشچف به‌آمریکا پس از رفع بحران در روابط آمریکا و شوروی است.

* Nikita khrushchev

خروشچف پس از بازگشت از سفری به‌کوبا و دیدار با فیدل کاسترو، در سال ۱۹۶۴با توطئه‌ای که از طرف برکشیدگان خود او در رهبری حزب کمونیست شوروی ترتیب داده شده بود، از کار برکنار و خانه‌نشین شد. خروشچف در سال ۱۹۷۱ در سن ۷۷ سالگی درگذشت. عکس این صفحه از دیدار او با فیدل کاسترو برداشته شده است.

مارشال تیتو* رهبر یوگسلاوی، نخستین رهبر کمونیست جهان بود که پس از جنگ دوم جهانی در برابر استالین قد علم کرد و مقاومت او در برابر استالین به‌انشعاب در بسیاری از احزاب کمونیست جهان انجامید. در دوران رهبری خروشچف روابط شوروی و یوگسلاوی ترمیم شد. ولی تیتو همچنان به‌سیاست مستقل خود در برابر کرملین ادامه داد. تیتو در سال ۱۹۸۰ در ۸۸ سالگی درگذشت.

***Josib Broz Tito**

الکساندر دوبچک*دبیرکل حزب کمونیست چک اسلواکی در سالهای دههٔ ۱۹۶۰ دومین رهبر کمونیست اروپای شرقی بود که در برابر مسکو قد علم کرد، ولی برژنف رهبر جدید شوروی در سال ۱۹۶۸ با دخالت نظامی در چک اسلواکی حرکت استقلال‌طلبانهٔ او را سرکوب کرد. دوبچک پس از فروپاشی شوروی به‌صحنه بازگشت، ولی اندکی بعد در سال ۱۹۹۲ درگذشت دوبچک هنگام مرگ ۷۱ سال داشت.

***Alexander Dbchek**

جان کِنِدی* سی و پنجمین رئیس جمهوری آمریکا و **لیندون جانسون**** معاون او که پس از قتل کندی در سال ۱۹۶۳ به‌ریاست جمهوری رسید. کندی که در سال ۱۹۶۰ به‌ریاست جمهوری آمریکا انتخاب شد، با این‌که فقط سه سال در این مقام باقی ماند از محبوبترین رؤسای جمهوری تاریخ آمریکا به‌شمار می‌آید، و جانشین او جانسون برعکس به‌خاطر درگیر ساختن آمریکا در جنگ بی‌حاصل ویتنام با مخالفت پر دامنهٔ مردم آمریکا روبه‌رو شد. در عکس صفحهٔ مقابل کندی را با همسرش ژاکلین، که محبوبترین بانوی اول آمریکا بود، و در عکس بالا جانسون را هنگام ادای سوگند برای احراز مقام ریاست جمهوری پس از مرگ کندی ملاحظه می‌کنید. ژاکلین همسر رئیس جمهور مقتول نیز در کنار او دیده می‌شود. کندی هنگام مرگ ۴۶ سال داشت و جانشین او جانسون که پنج سال عهده‌دار مقام ریاست جمهوری بود، در سال ۱۹۷۳ در سن ۶۵ سالگی درگذشت.

* John F. Kenedy

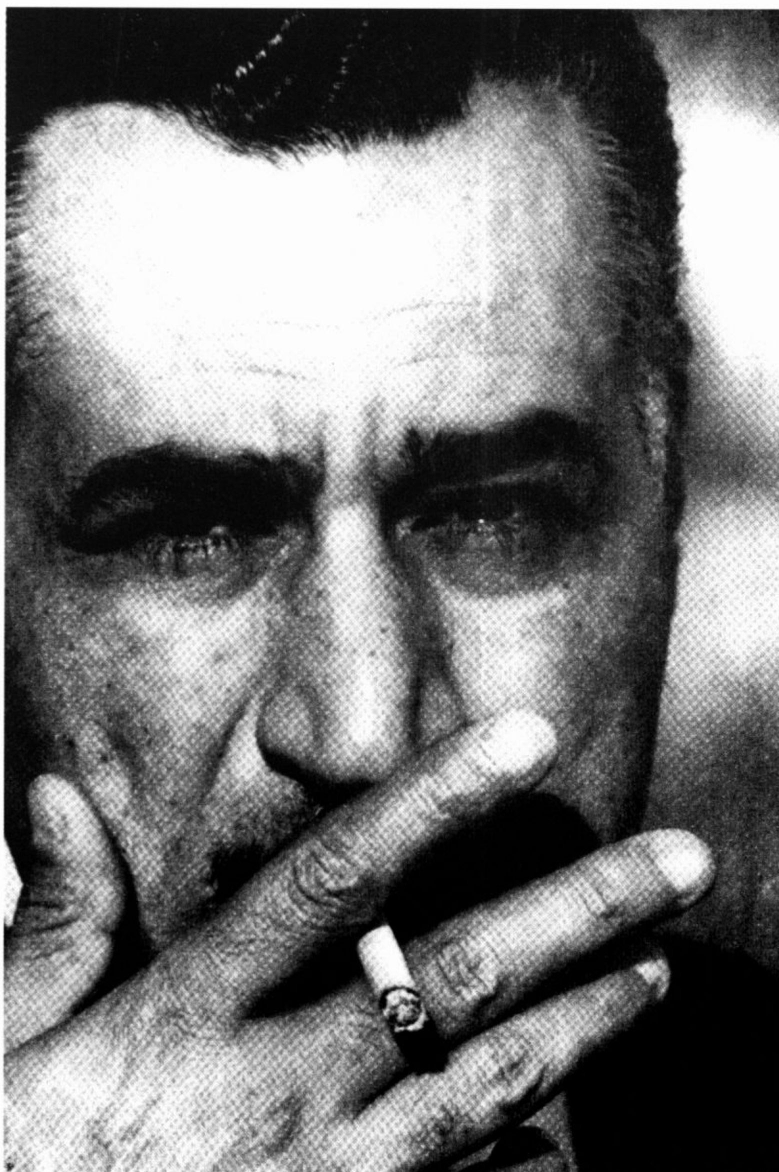
** Lyndon B. Johnson

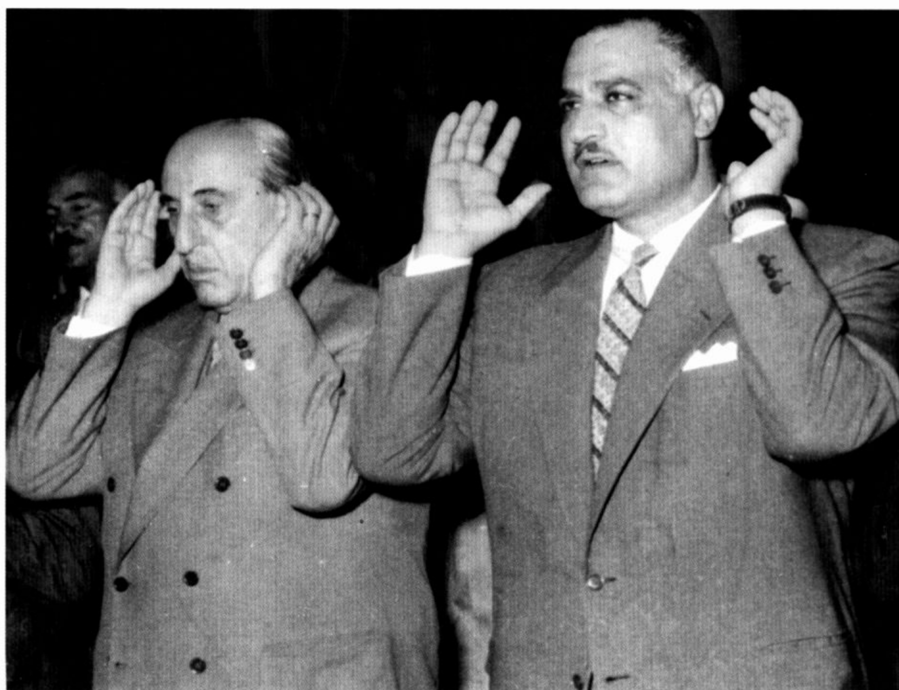

لئونید برژنف* رهبر شوروی پس از برکناری خروشچف در سال ۱۹۶۴ که مدت ۱۸ سال تا زمان مرگش در سال ۱۹۸۲ بر آن کشور حکومت کرد. او مقتدرترین رهبر شوروی پس از استالین بود و «دکترین برژنف» که به‌نام او معروف شده مبتنی بر حق مداخلهٔ شوروی در کشورهای سوسیالیستی برای حفظ نظامهای حاکم بر آن کشورهاست و براساس همین دکترین بود که حرکت استقلال‌طلبانهٔ رهبران چک اسلواکی را در سال ۱۹۶۸ درهم شکست. برژنف در عین حال با رهبران آمریکا هم روابط دوستانه‌ای برقرار کرد و عکس فوق از عکسهای نادری است که او را در سفری به‌آمریکا هنگام بازدید از هولیوود نشان می‌دهد. برژنف هنگام مرگ ۷۶ سال داشت.

* Leonid Brejnev

جمال عبدالناصر رهبر مصر در سالهای ۱۹۵۶ تا ۱۹۷۰ که در دوران حکومت چهارده سالهٔ خود تحول بزرگی در دنیای عرب به‌وجود آورد. عبدالناصر که از او به‌عنوان رهبر ناسیونالیسم عربی نیز یاد می‌شود، مغز متفکر کودتای نظامی سال ۱۹۵۲ مصر و سرنگونی رژیم سلطنتی در آن کشور بود. عبدالناصر در سال ۱۹۵۶ کانال سوئز را ملی کرد و تهاجم مشترک نظامی انگلیس و فرانسه و اسرائیل را با کمک جامعهٔ بین‌المللی دفع نمود.

از مهمترین وقایع دوران زمامداری ناصر احداث سد عظیم آسوان بر روی رودخانهٔ نیل و تشکیل جمهوری متحدهٔ عربی با وحدت مصر و سوریه و یمن بود که بیش از سه سال دوام نیافت. عبدالناصر در سال ۱۹۶۷ برای بازپس گرفتن صحرای سینا از اسرائیل به‌جنگ با اسرائیل مبادرت نمود و شکست او در این جنگ سرآغاز افول قدرت و محبوبیت او بود. عبدالناصر در سال ۱۹۷۰ در سن ۵۲ سالگی درگذشت. در عکس مقابل او را هنگام اقامه نماز با شکری القوتلی رئیس جمهور سوریه ملاحظه می‌کنید.

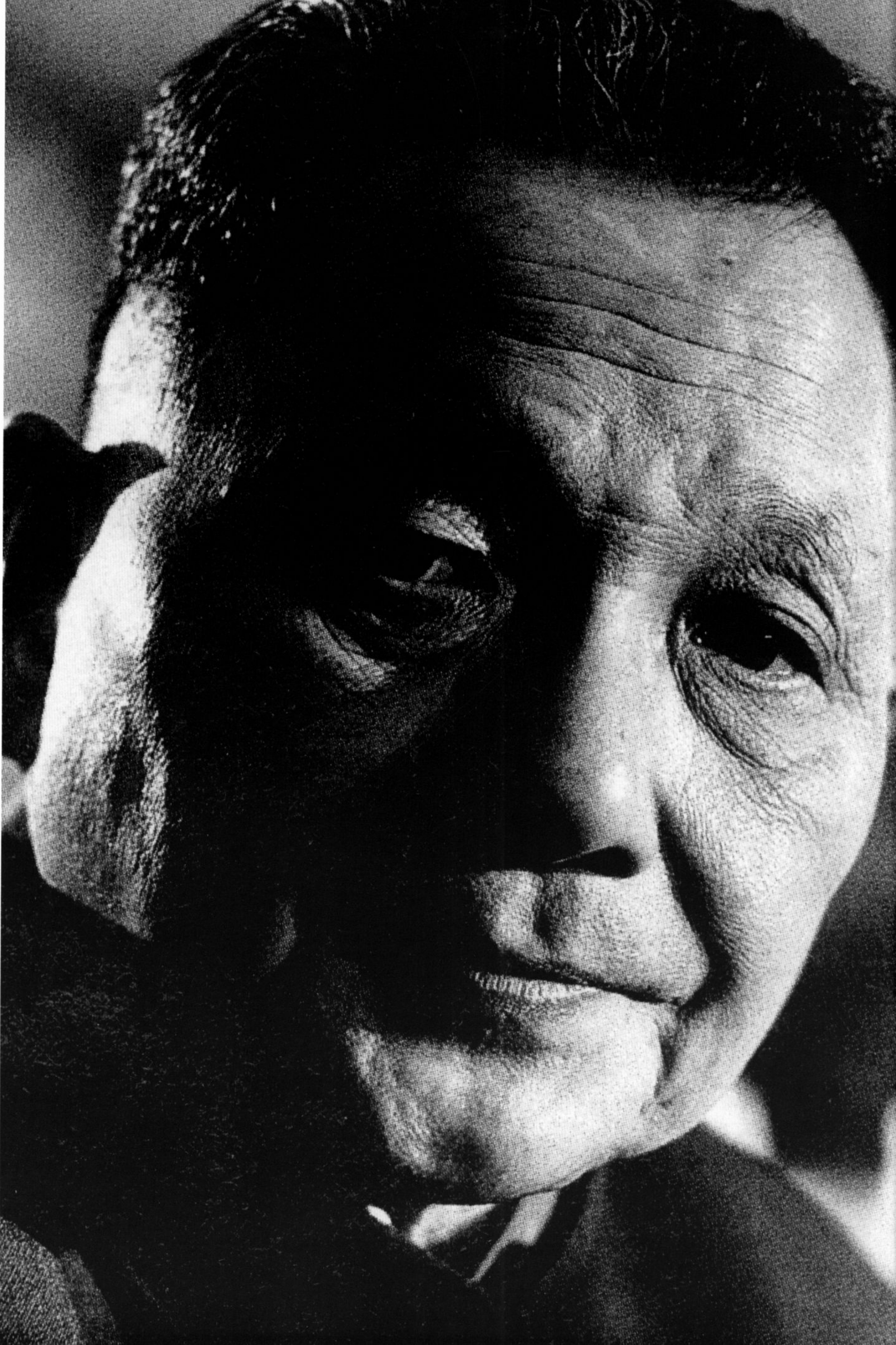

محمد انورالسادات رئیس جمهور مصر در سالهای ۱۹۷۰ تا ۱۹۸۱ با سفر تاریخی خود به‌اسرائیل در سال ۱۹۷۷ راه را برای برقراری ارتباط بین کشورهای عربی و اسرائیل گشود و به‌همین مناسبت در سال ۱۹۷۸ به‌دریافت جایزهٔ صلح نوبل نائل آمد. سادات قبل از برقراری روابط با اسرائیل، در سال ۱۹۷۳ با اسرائیل جنگید، ولی این جنگ نیز مانند سه جنگ پیشین اعراب و اسرائیل برای اعراب ثمری به‌بار نیاورد. سادات در سال ۱۹۸۱ به‌دست یک افسر مصری به‌قتل رسید. وی هنگام مرگ ۶۳ سال داشت. در عکس‌های این صفحه سادات را در مقابل اهرام مصر و در سفر به‌اسرائیل با مناخیم بگین نخست‌وزیر آن کشور ملاحظه می‌کنید.

دنگ ـ شیائو ـ پینگ* رهبر برجستهٔ چین در سالهای ۱۹۷۶ تا ۱۹۹۷ که از او به‌عنوان معمار چین نوین نیز نام برده می‌شود. دنگ شیائو پینگ که پس از مرگ مائو قدرت را در چین به‌دست گرفت، در مدت قریب بیست سال رهبری بر چین این کشور را به‌یک قدرت بزرگ صنعتی مبدل ساخت و راه همکاری چین کمونیست را با آمریکا و کشورهای صنعتی غرب هموار نمود. دنگ شیائو پینگ همچنین زمینه را برای انتقال قدرت پس از مرگ خود فراهم ساخت و مرگ او در سال ۱۹۹۷ تغییری در ساختار نظام سیاسی چین به‌وجود نیاورد. دنگ شیائو پینگ هنگام مرگ ۹۳ سال داشت.

* Deng Xiaoping

ریچارد نیکسون* سی و هفتمین رئیس جمهوری آمریکا، که در سالهای ۱۹۶۹ تا ۱۹۷۴ رهبری این کشور را به‌عهده داشت، اولین رئیس جمهوری در تاریخ آمریکاست که مجبور شد تحت فشار افکار عمومی از مقام خود استعفا بدهد. علت استعفای وی افشای اقدامات غیرقانونی او در جریان انتخابات ریاست جمهوری آمریکا در سال ۱۹۷۲ بود که به«افتضاح واترگیت» معروف شده است. این ماجرا را دو روزنامه‌نگار آمریکائی در روزنامهٔ «واشنگتن پست» افشا کردند و کار به‌کنگرهٔ آمریکا و طرح استیضاح از نیکسون در کنگره کشیده که در صورت خودداری نیکسون از استعفا به‌احتمال قوی به‌برکناری وی از طرف کنگره منتهی می‌شد. نیکسون که از رؤسای جمهوری موفق آمریکا در سیاست خارجی بود، در سال ۱۹۹۴ در سن ۸۱ سالگی درگذشت. در عکس فوق دو روزنامه‌نگار آمریکائی که موجب استعفای نیکسون از ریاست جمهوری شدند دیده می‌شوند.

* Richard Nixon

فیدل کاسترو* رهبر کوبا که در سال ۱۹۵۹ یک حرکت انقلابی را برای سرنگونی حکومت دیکتاتوری آن کشور رهبری کرد و در سن ۳۲ سالگی به‌قدرت رسید. حکومت کاسترو بر کوبا که جزیره‌ای در مجاورت سواحل جنوبی ایالات متحدهٔ آمریکاست، با وجود دشمنی آمریکا بیش از ۴۵ سال دوام یافته است.

* Fidel Castro

هوشی مین* رهبر انقلابی ویتنام، که جنگ استقلال‌طلبانهٔ مردم این سرزمین را نخست علیه فرانسویها و سپس آمریکائیها به‌پیروزی رساند و ایالات متحدهٔ آمریکا را با نخستین شکست نظامی تاریخ حیات خود مواجه ساخت. هوشی‌مین در سال ۱۹۶۹ در سن ۷۹ سالگی درگذشت.

* Ho-chi-Minh

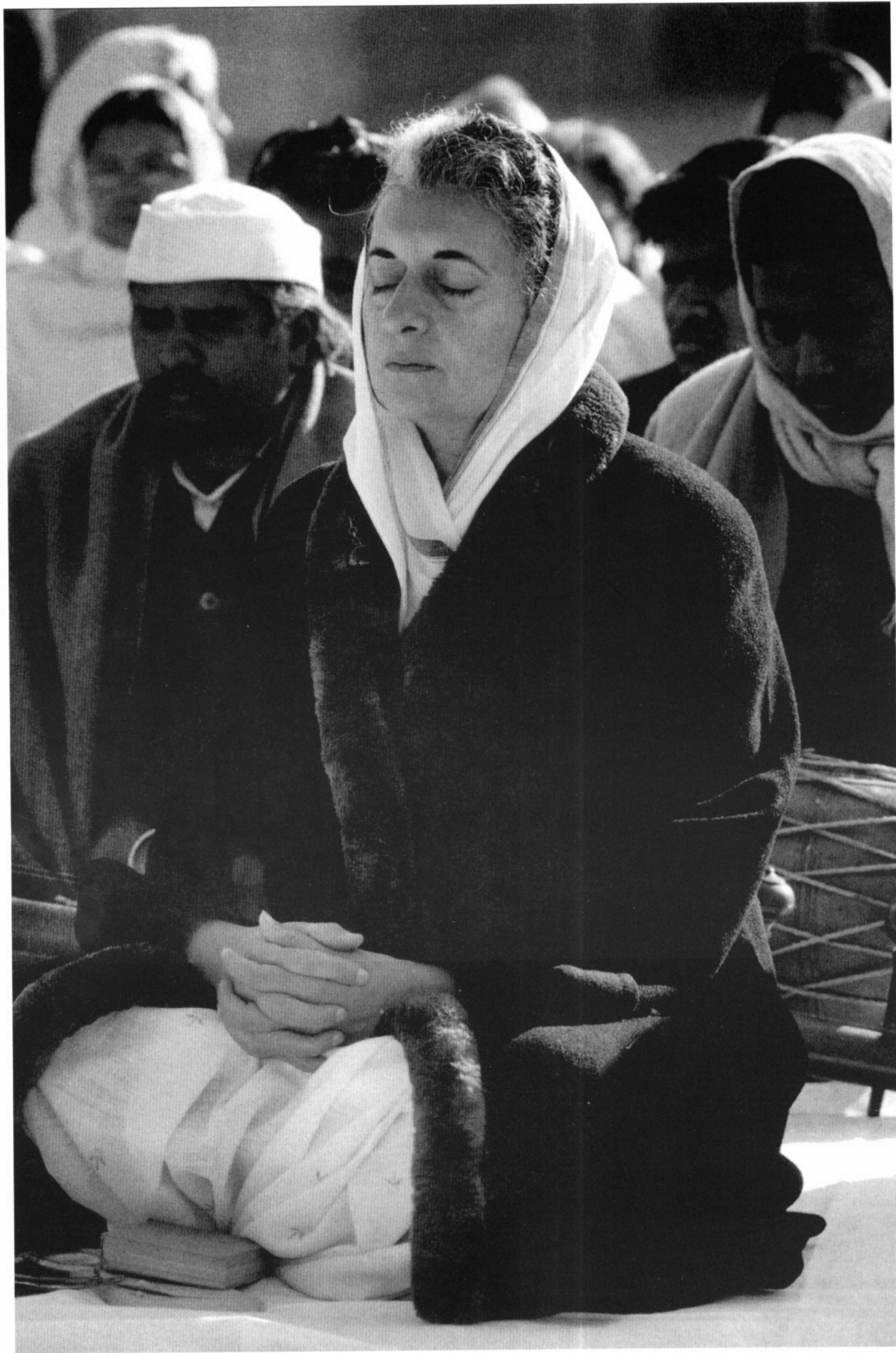

سیریماوو ـ باندرا نایکه* اولین زن نخست‌وزیر جهان، که در سال ۱۹۶۰ پس از کشته شدن شوهرش به‌مقام نخست‌وزیری سیلان برگزیده شد. باندرانایکه دوبار دیگر نیز به‌مقام نخست‌وزیری این کشور که اکنون به‌نام «سری لانکا» نامیده می‌شود انتخاب شد. دختر او در سال ۱۹۹۳ به‌ریاست جمهوری سری‌لانکا انتخاب شد و مجدداً مادرش را به‌نخست‌وزیری برگزید. خانم باندرانایکه هنگام مرگش در سال ۲۰۰۱ همچنان نخست‌وزیر سری‌لانکا بود. وی هنگام مرگ ۸۵ سال داشت.

* Sirimavo Bandaranaike

ایندیرا گاندی* دومین زن نخست‌وزیر جهان، که در سال ۱۹۶۶ به‌رهبری حزب کنگره و نخست‌وزیری هند برگزیده شد و ۹ سال این مقام را به‌عهده داشت. ایندیرا گاندی، که دختر جواهر لعل نهرو اولین نخست‌وزیر هند است، در سال ۱۹۸۰ مجدداً به‌مقام نخست‌وزیری رسید و در سال ۱۹۸۴ به‌دست یکی از سربازان گارد محافظ خود کشته شد. ایندیرا گاندی هنگام مرگ ۶۶ سال داشت.

*Indira Gandhi

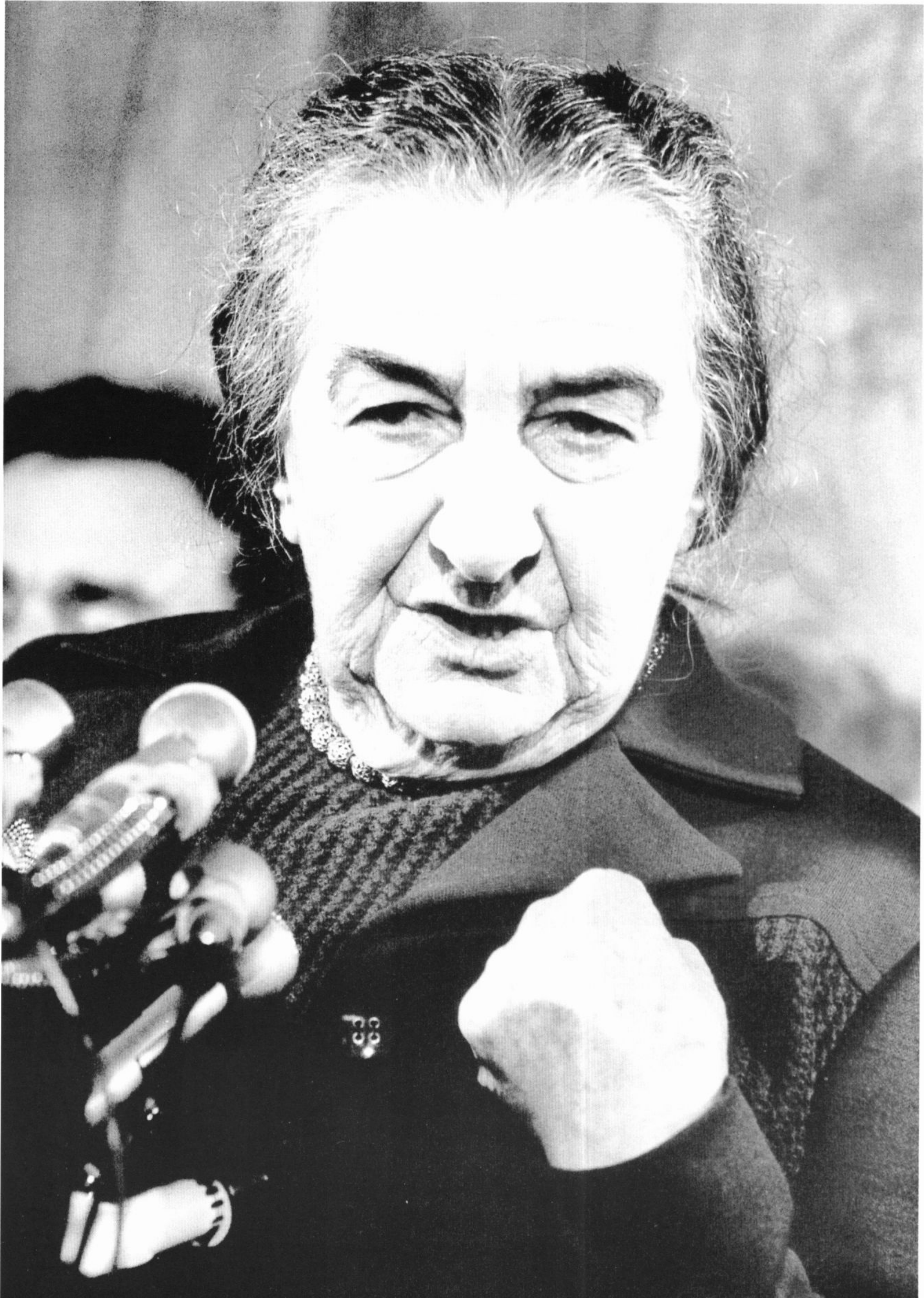

اویتا پرون*یکی از زنان تاریخ‌ساز جهان به‌شمار می‌آید، که در عمر کوتاه خود نقش تعیین‌کننده‌ای در سرنوشت کشورش آرژانتین بازی کرد و تأثیر و نفوذ او بر تحولات سیاسی در آمریکای جنوبی تا بیست سال بعد از مرگش هم باقی بود.
اویتا پرون در سال ۱۹۱۹ در خانواده فقیری به‌دنیا آمد و در سنین جوانی نخست هنرپیشهٔ تئاتر و سپس گویندهٔ رادیو شد و با صدای گرم و گیرای خود محبوبیت زیادی در میان مردم به‌دست آورد. اویتا در سال ۱۹۴۴ با سرهنگ پرون آشنا شد و با وی ازدواج کرد. سرهنگ پرون در سال ۱۹۴۶ نامزد مقام ریاست جمهوری شد و پیروزی خود را در انتخابات مدیون اویتا بود. محبوبیت اویتا پرون در میان مردم در دورانی که همسر رئیس جمهور آرژانتین بود با مشارکت در کارهای خیریه و سازندگی آرژانتین دوچندان افزایش یافت و هنگامی که در سال ۱۹۵۲، در سن ۳۳ سالگی براثر ابتلاء به‌بیماری سرطان درگذشت تمام آرژانتین به‌حال تعطیل درآمد و مراسم عزاداری او یک هفته به‌طول انجامید.

* Evita Peron

گلدا مایر * از نخستین زنان نخست‌وزیر جهان، در بحرانی‌ترین ادوار حیات حکومت اسرائیل، زمام امور این کشور را به‌عهده داشت و به‌واسطهٔ نقشی که قبل و بعد از آن در حیات اسرائیل بازی کرد به‌لقب «مادربزرگ اسرائیل» شهرت یافته است.
گلدا مایر در سال ۱۸۹۸ در یک خانوادهٔ فقیر روسی به‌دنیا آمد و با خانوادهٔ خود در کودکی به‌آمریکا مهاجرت کرد و بعد از ازدواج در سال ۱۹۲۱ راهی فلسطین شد.
گلدا مایر از یاران نزدیک «بن گوریون» بنیان‌گذار دولت اسرائیل بود، که بعد از تصدی وزارتخانه‌های مختلف در سال ۱۹۶۹ به‌نخست وزیری اسرائیل برگزیده شد و پنج سال در این مقام بود. گلدامایر در سال ۱۹۷۸ در هشتادسالگی درگذشت.

* Golda Mayer

مارگارت تاچر* اولین زن نخست‌وزیر انگلستان که به«بانوی آهنین» شهرت یافت، در سال ۱۹۲۵ در یک خانوادهٔ متوسط انگلیسی به‌دنیا آمد. پدرش که یک مغازهٔ کوچک خواروبار فروشی داشت دخترش را پس از تحصیلات متوسطه برای تحصیل در رشتهٔ شیمی به‌آکسفورد فرستاد، ولی مارگارت از همان دوران تحصیلات دانشگاهی وارد عالم سیاست شد و از طرف حزب محافظه‌کار به‌پارلمان راه یافت. مارگارت تاچر در سال ۱۹۷۸ به‌رهبری حزب محافظه‌کار برگزیده شد و یک سال بعد با پیروزی حزب محافظه‌کار در سن ۵۴ سالگی به‌نخست‌وزیری انگلستان رسید و یازده سال نخست‌وزیر آن کشور بود. مارگارت تاچر پس از کناره‌گیری از مقام نخست‌وزیری با لقب لردی به‌عضویت مجلس اعیان انگلیس درآمد.

* Margaret Thatcher

مارگارت تاچر در جریان مبارزات انتخاباتی . مارگارت تاچر در سه انتخابات پیاپی حزب محافظه‌کار انگلستان را به‌پیروزی رساند که در تاریخ حیات این حزب سابقه نداشت.

February 19

بی‌نظیر بوتو* اولین زن مسلمان که در یک کشور اسلامی به‌نخست‌وزیری رسید، دختر ذوالفقار علی بوتو نخست‌وزیر معروف پاکستان است که در سال ۱۹۷۹ به‌دنبال یک کودتای نظامی در پاکستان اعدام شد. بی‌نظیر بوتو که پس از مرگ پدر رهبری حزب مردم پاکستان را به‌دست گرفت، کمتر از ده سال پس از مرگ پدر در سال ۱۹۸۸ به‌نخست‌وزیری پاکستان انتخاب شد. بی‌نظیر بوتو هنگام احراز مقام نخست‌وزیری ۳۵ ساله و جوانترین زن نخست‌وزیر جهان بود. بی‌نظیر بوتو در سال ۱۹۹۰ از برکنار شد و مجدداً در سال ۱۹۹۳ به‌این مقام انتخاب گردید. دورهٔ دوم نخست‌وزیری او نیز با یک کودتای نظامی به‌پایان رسید.

*Benazir Bhutto

جیمی کارتر* سی و نهمین رئیس جمهور آمریکا، که به‌خاطر درگیری او با بحران ایران، که در سال ۱۹۷۹ نخست به‌انقلاب و سپس گروگانگیری کارکنان سفارت آمریکا در ایران انجامید، بیشتر از سایر رؤسای جمهوری آمریکا در ایران شهرت یافته است. کارتر که در سال ۱۹۷۶ در سن ۵۲ سالگی به‌ریاست جمهوری آمریکا انتخاب شد، بیش از یک دورهٔ چهارساله در این مقام باقی نماند و براثر ناتوانی در حل مشکل گروگانهای آمریکائی در ایران در انتخابات سال ۱۹۸۰ از رقیب خود ریگان شکست خورد، هرچند گروگانهای آمریکائی در نتیجهٔ آخرین تلاشهای او پس از شکست در انتخاب ریاست جمهوری آزاد شدند. کارتر پس از کناره‌گیری از مقام ریاست جمهوری آمریکا به‌امور خیریه و تلاش برای برقراری صلح در نقاط پرآشوب جهان پرداخته و در سال ۱۹۰۲ به‌دریافت جایزهٔ صلح نوبل نائل شده است.

در این عکس کارتر را در دوران ریاست جمهوری در حال مطالعهٔ پروندهٔ ایران ملاحظه می‌کنید.

*Jimmy Carter

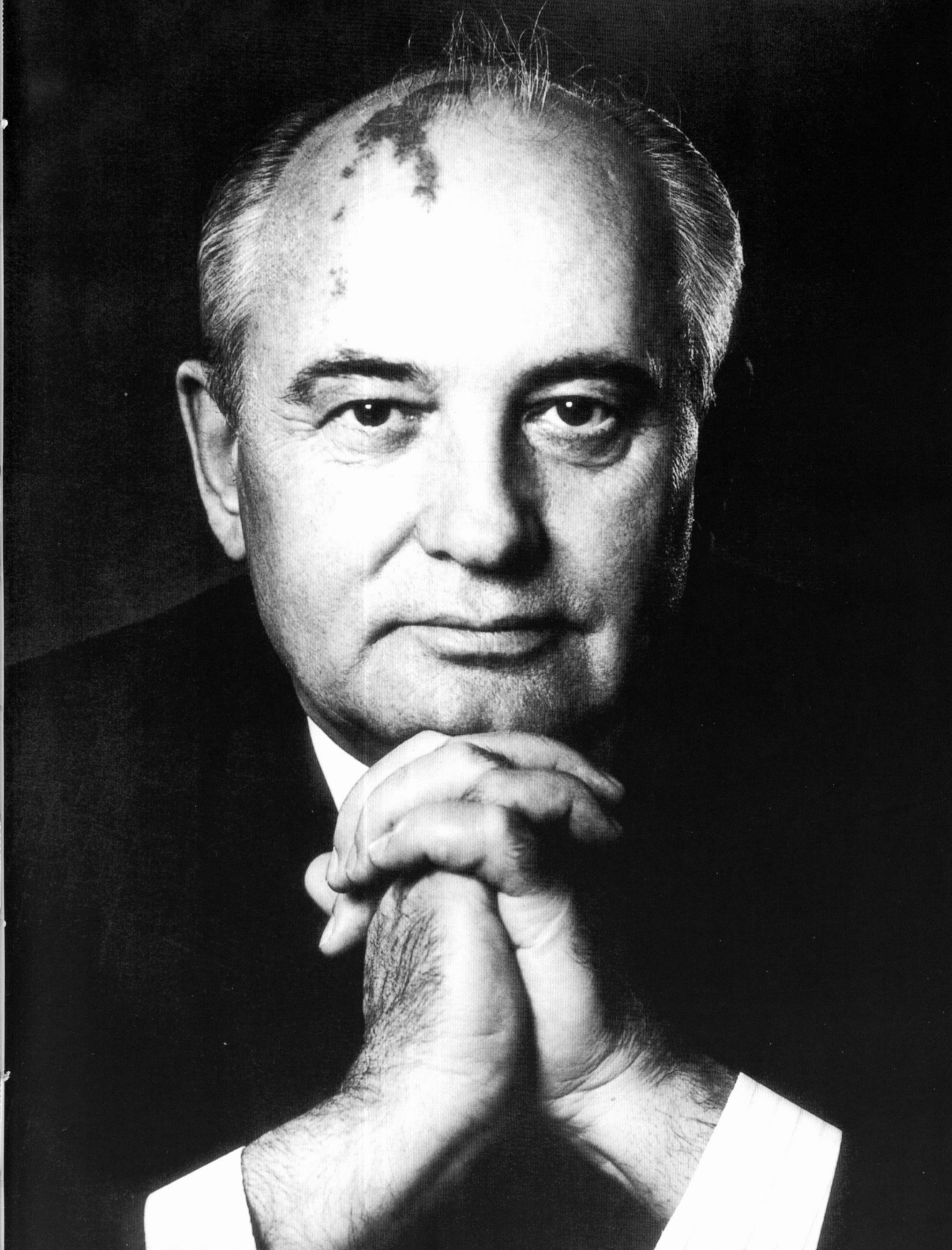

رونالد ریگان* چهلمین رئیس جمهوری آمریکا در سال ۱۹۱۱ در ایالت شمالی «ایلینوی» آمریکا به‌دنیا آمد و در سنین جوانی به‌عنوان گزارشگر و گویندهٔ اخبار ورزشی رادیو شهرت یافت. در سالهای دههٔ ۱۹۳۰ به‌کالیفرنیا مهاجرت کرد و با ایفای نقش در فیلمهای وسترن به‌جمع هنرپیشگان هالیوود پیوست. ریگان که در سینما موفقیت زیادی به‌دست نیاورده بود، در سال ۱۹۶۲ به‌حزب جمهوریخواه پیوست و در سال ۱۹۶۶ از طرف این حزب نامزد مقام مهم فرمانداری کالیفرنیا شد. ریگان با اکثریت شکننده‌ای در این انتخابات پیروز شد و با ابراز لیاقت در کار خود در سال ۱۹۷۰ برای دومین بار به‌فرمانداری کالیفرنیا برگزیده شد. این موفقیت‌ها زمینه را برای اعلام نامزدی او به‌مقام ریاست جمهوری در سال ۱۹۸۰ فراهم ساخت و ریگان به‌آسانی رقیب دمکرات خود کارتر را، که براثر ناتوانی در حل بحران گروگانگیری در ایران محبوبیت خود را از دست داده بود، شکست داد.

ریگان در سال ۱۹۸۴ نیز برای دومین بار به‌ریاست جمهوری آمریکا برگزیده شد و سیاست خارجی نیرومند دوران ریاست جمهوری او به‌تضعیف و فروپاشی شوروی انجامید. ریگان که در ده سال آخر عمر دچار بیماری آلزایمر شده بود در سال ۲۰۰۴ درگذشت.

*Ronald Reagan

میخائیل گورباچف* آخرین رهبر اتحاد جماهیر شوروی در سالهای ۱۹۸۵ تا ۱۹۹۱ که سیاست فضای باز سیاسی او پس از قریب هفتاد سال دیکتاتوری کمونیستی، به‌فروپاشی شوروی و سقوط رژیمهای کمونیست اروپای شرقی انجامید. گورباچف در ششمین سال زمامداری خود با یک کودتای نافرجام از سوی عناصر تندرو در حزب کمونیست تضعیف شد و با اعلام استقلال روسیه، بزرگترین جمهوری از جمهوریهای پانزده‌گانهٔ شوروی از طرف **بوریس یلتسین**** رئیس جمهور وقت روسیه موجبات اعلام استقلال از سوی سایر جمهوریها و فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی فراهم آمد. بوریس یلتسین در آستانهٔ سال ۲۰۰۰ میلادی داوطلبانه از ریاست جمهوری روسیه کناره‌گیری کرد و **ولادیمیر پوتین***** رئیس پیشین سازمان اطلاعات و امنیت که در این تاریخ نخست‌وزیر روسیه بود چند ماه بعد به‌ریاست جمهوری روسیه انتخاب گردید.
گورباچف (تصویر صفحهٔ مقابل) و یلتسین (تصویر مقابل ـ بالا) هر دو متولد سال ۱۹۳۱ هستند و پوتین (تصویر مقابل ـ زیر) بیست سال جوانتر از هر دو آنهاست.

* Michael Gorbachev
** Boris Yeltsin
*** Vladimir Putin

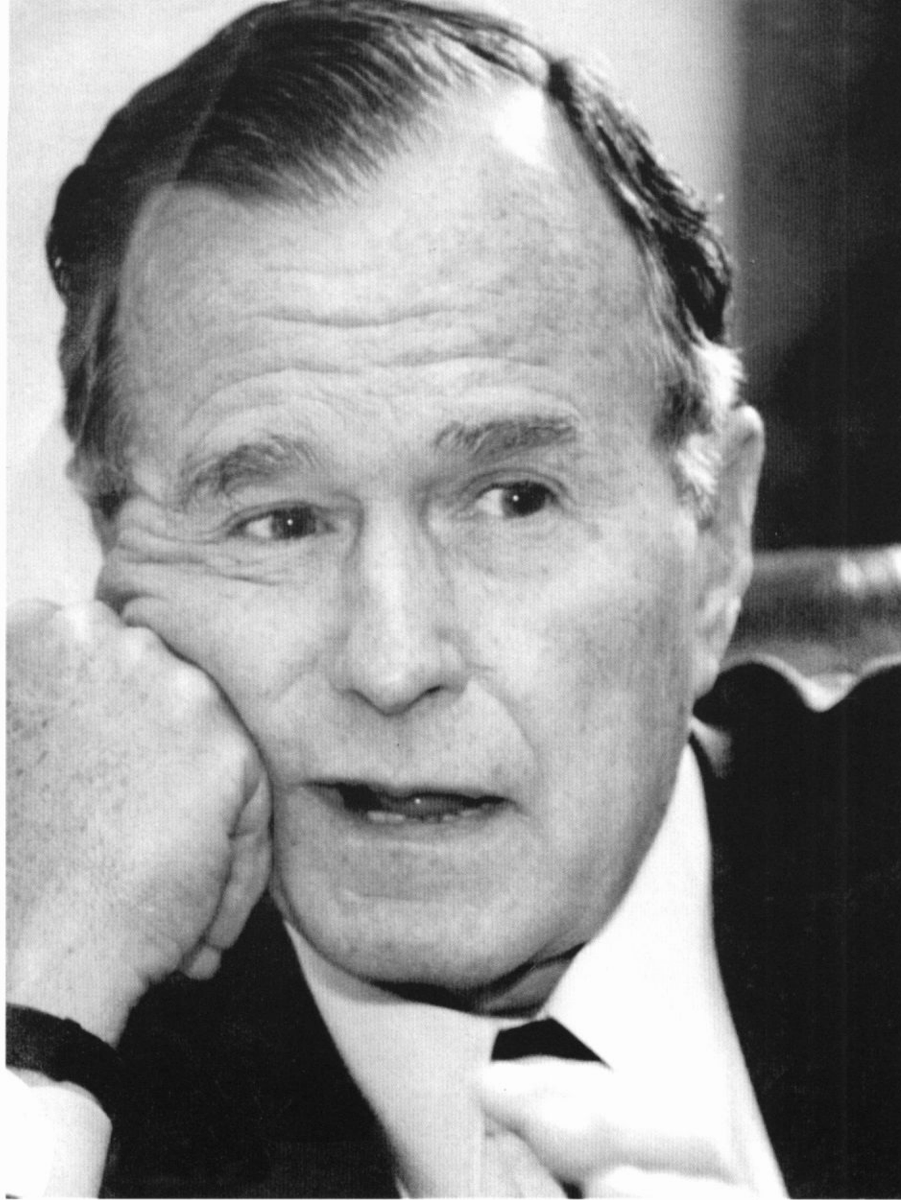

ویلیام جفرسون کلینتون*که بیشتر به‌نام مخفف بیل کلینتون شهرت یافته، چهل و دومین رئیس جمهوری آمریکا است که به‌مدت هشت سال از ژانویهٔ سال ۱۹۹۳ تا ژانویهٔ سال ۲۰۰۱ این سمت را به‌عهده داشت. کلینتون در سال ۱۹۴۶ در خانوادهٔ فقیری به‌دنیا آمد و پس از مرگ پدر به‌وسیلهٔ پدرخوانده‌اش بزرگ شد. او در دوران تحصیل به‌حزب دمکرات آمریکا پیوست و در سن ۳۲ سالگی به‌فرمانداری ایالت آرکانزاس آمریکا انتخاب گردید. در سال ۱۹۹۲ از طرف حزب دمکرات نامزد مقام ریاست جمهوری شد و پیروزی او بر جرج بوش رئیس جمهور وقت آمریکا و همچنین تجدید انتخاب او به‌این مقام در سال ۱۹۹۶ کاملاً غیرمنتظره بود.

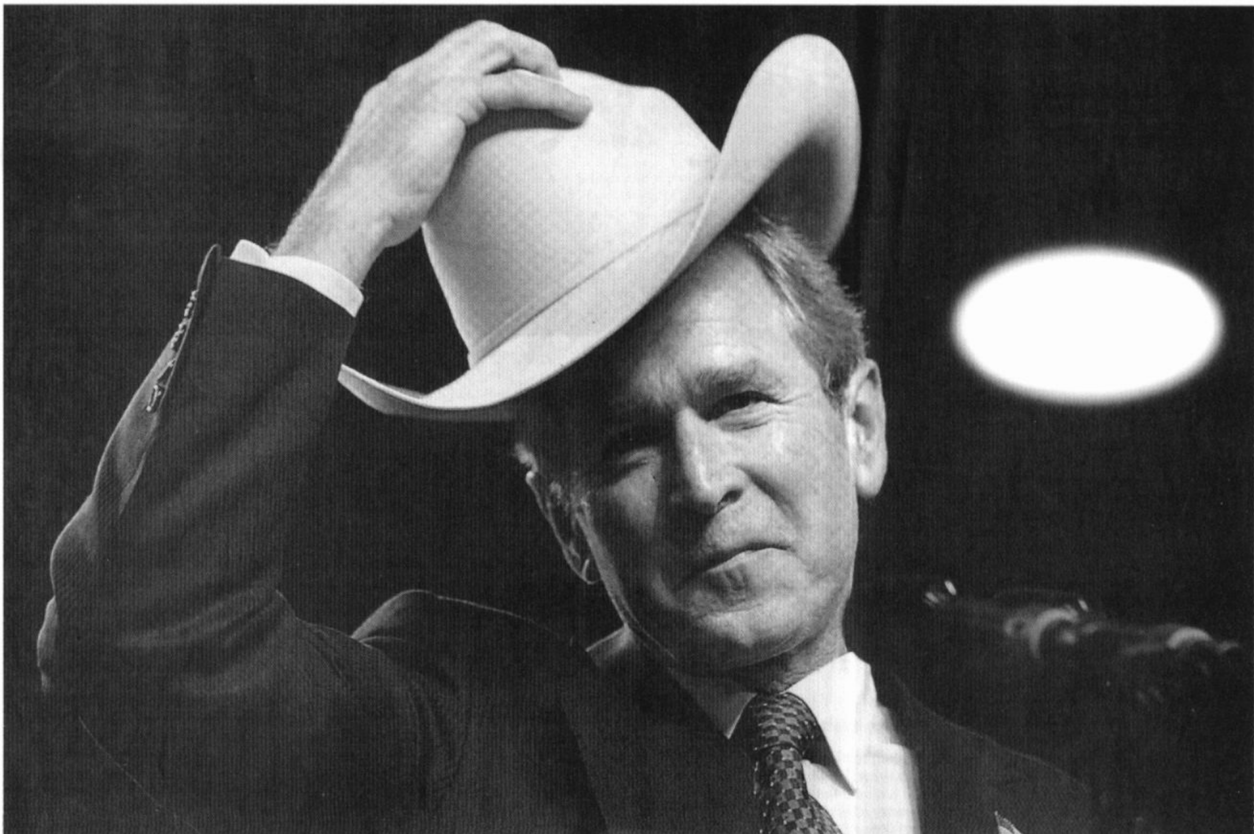
در دورهٔ دوم ریاست جمهوری کلینتون رابطهٔ او با مونیکا لوینسکی (یکی از کارکنان کاخ سفید) رسوایی بزرگی به بار آورد که به استیضاح وی در کنگره آمریکا انجامید.

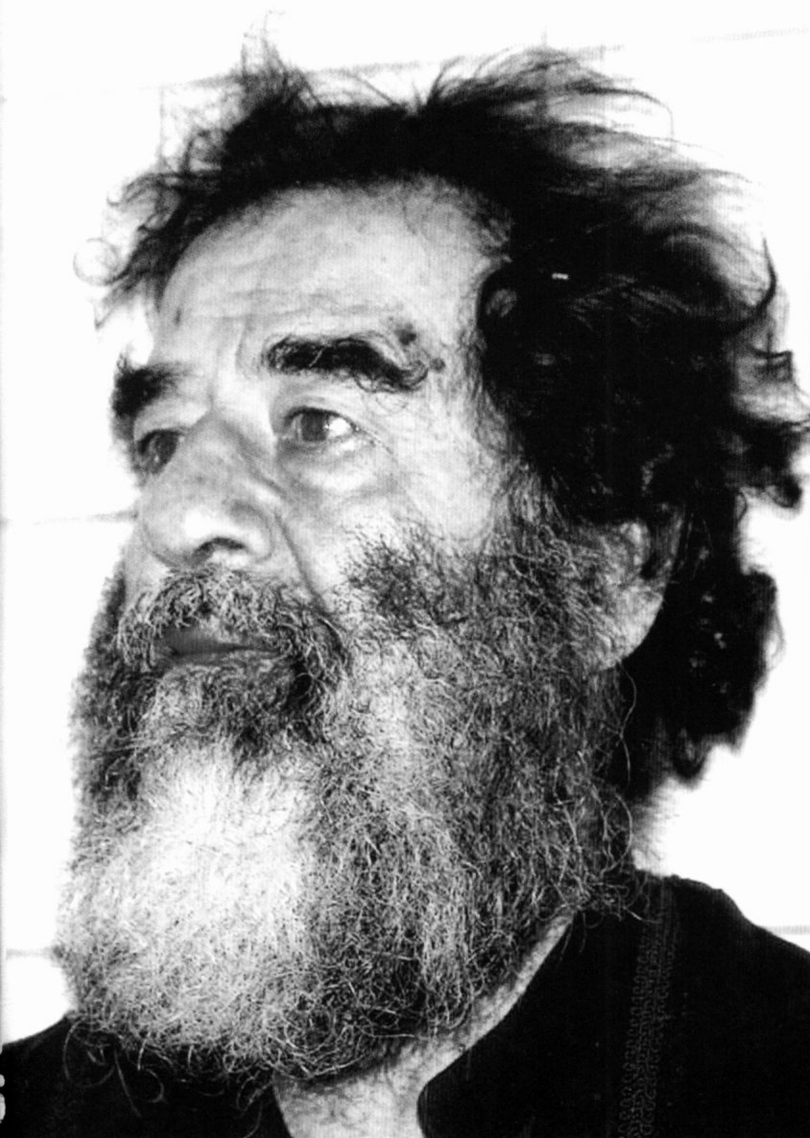
* William. J. Clinton

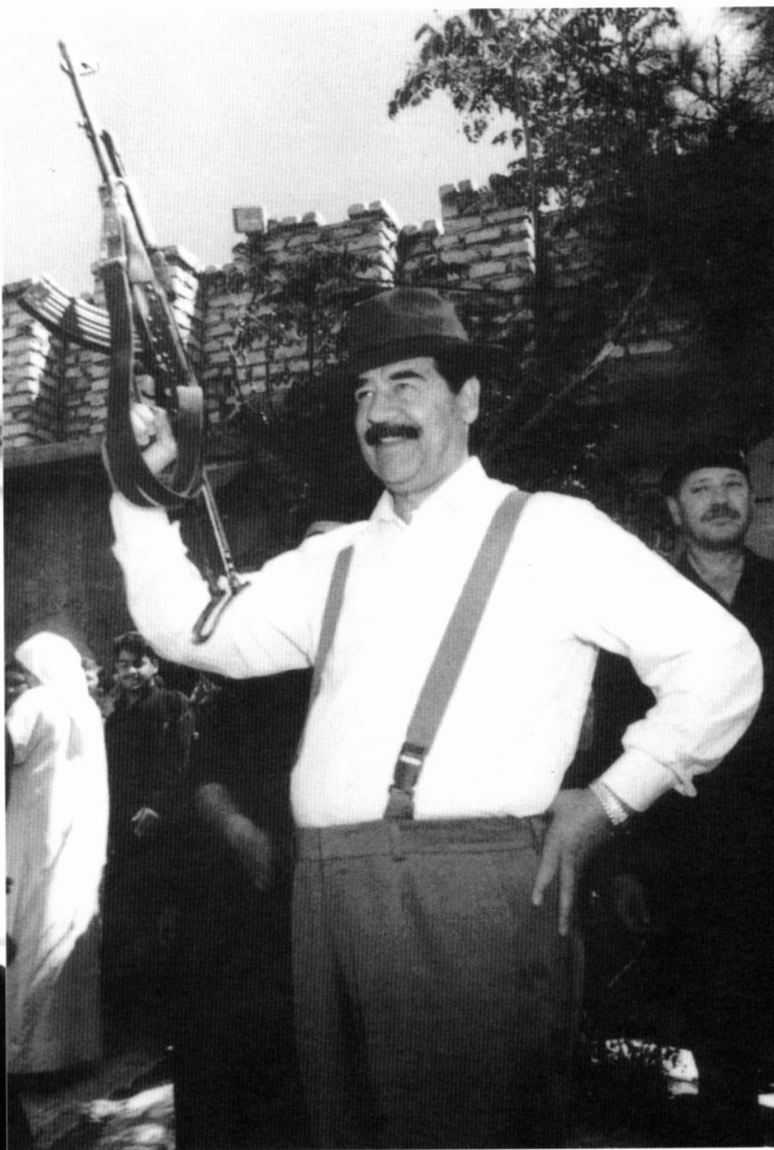

جرج بوش* (پدر) و **جرج بوش** (پسر) نخستین پدر و پسری هستند که در تاریخ آمریکا به‌ریاست جمهوری انتخاب شده‌اند. بوش پدر که قبلاً رئیس سازمان اطلاعات و جاسوسی آمریکا (سیا) و معاون رئیس جمهور بود در سال ۱۹۸۸ به‌ریاست جمهوری آمریکا انتخاب شد و با وجود موفقیت در سیاست خارجی، به‌علت ناتوانی در حل مشکلات اقتصادی آمریکا در انتخابات سال ۱۹۹۲ از رقیب جوان خود کلینتون شکست خورد. بوش پسر دو سال پس از شکست پدرش در انتخابات ریاست جمهوری خود را کاندیدای فرمانداری تکزاس کرد و در سن ۴۸ سالگی به‌فرمانداری تکزاس که یکی از بزرگترین ایالات آمریکاست برگزیده شد. بوش پسر در انتخابات سال ۱۹۹۸ نیز دوباره به‌فرمانداری تگزاس انتخاب شد و دو سال بعد، در ۵۴ سالگی به‌ریاست جمهوری آمریکا رسید.

* George H. Bush
** George W. Bush

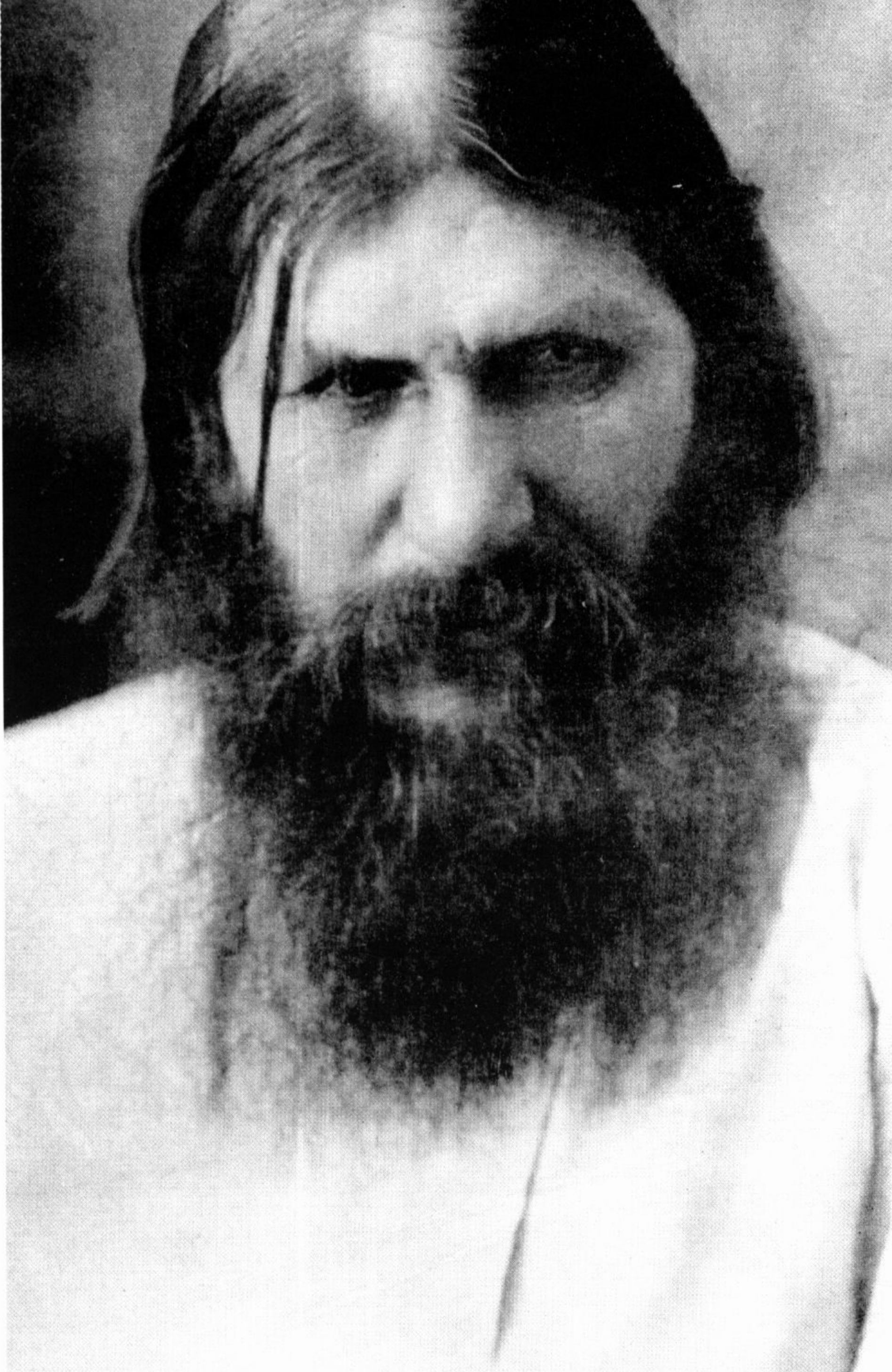
صدام حسین دیکتاتور پیشین عراق، که در سال ۱۹۸۰ با تجاوز نظامی به‌ایران و در سال ۱۹۹۰ با تجاوز به‌کویت دو جنگ بزرگ در منطقه به‌راه انداخت و سرانجام در سال ۲۰۰۳ با حملهٔ نظامی آمریکا به‌عراق، پس از ۲۵ سال حکومت بر این کشور سرنگون شد. صدام‌حسین قریب ۹ ماه پس از اشغال عراق از طرف نیروهای آمریکا، در حالی که در دخمه‌ای در زیرزمین پنهان شده بود دستگیر شد. در عکس‌های این صفحه او را در اوج قدرت و حضیض ذلت ملاحظه می‌کنید.

چهره های استثنایی

لئون تروتسکی*معروفترین چهرهٔ انقلابی در جهان که در هر دو انقلاب ۱۹۰۵ و ۱۹۱۷ روسیه نقش کلیدی بازی کرد. تروتسکی از نزدیکترین یاران لنین در انقلاب بلشویکی روسیه بود که با تشکیل ارتش سرخ در برابر ارتش تزاری نقش اول را در پیروزی انقلاب ایفا نمود. تروتسکی پس از پیروزی انقلاب در مقام وزارت خارجهٔ دولت جدید شوروی قرارداد صلح با آلمان را امضا کرد، ولی در جنگ قدرت پس از مرگ لنین، از استالین شکست خورد و از شوروی تبعید شد. تروتسکی در سال ۱۹۴۰ به‌وسیلهٔ عوامل استالین در مکزیک به‌قتل رسید. تروتسکی هنگام مرگ ۶۱ سال داشت. عکس فوق در سالهای دههٔ ۱۹۳۰ در دوران تبعید تروتسکی از او برداشته شده است.

* Leon Trotsky

گریگوری راسپوتین* کشیش مرموز روسی که نفوذ مُخرّب او در دربار روسیه در سالهای پایانی رژیم تزاری، از عوامل اصلی بروز انقلاب در روسیه و سقوط رژیم تزاری به‌شمار می‌آید. راسپوتین به‌عنوان معالجهٔ پرنس آلکسیس ولیعهد روسیه که از بیماری «هموفیلی» رنج می‌برد وارد دربار روسیه شد و با نیروی تلقین یا هیپنوتیزم نه فقط در درمان ولیعهد نقش مؤثری ایفا نمود، تزار و همسرش را نیز تحت نفوذ خود قرار داد.

راسپوتین در سالهای جنگ اول جهانی فرمانروای واقعی روسیه بود و در طرح نقشه‌های جنگی و عزل و نصب وزیران و فرماندهان نظامی روسیه مستقیماً مداخله می‌کرد. راسپوتین در سال ۱۹۱۶ به‌دست یک شاهزادهٔ روسی به‌قتل رسید و یک سال بعد از مرگ او رژیم تزاری هم سقوط کرد. راسپوتین هنگام مرگ ۴۸ سال داشت.

* Grigori Rasputin

توماس ادوارد لورنس* چهرهٔ مرموزی که بیشتر به‌عنوان لورنس عربستان شهرت یافته از بنیان‌گذاران سیاست استعماری انگلستان در خاورمیانه و دنیای عرب به‌شمار می‌آید. لورنس که نخست به‌عنوان تحقیقات باستانشناسی در کشورهای خاورمیانه فعالیت می‌کرد در واقع از ماءموران جاسوسی یا «انتلیجنس سرویس» انگلستان بود که در جریان جنگ اول جهانی موجبات قیام شیوخ عرب علیه امپراتوری عثمانی را فراهم ساخت و در سالهای پایانی جنگ در لباس افسری ارتش بریتانیا در تصرف قلمرو امپراتوری عثمانی در خاورمیانه مشارکت نمود. لورنس در سال ۱۹۳۵ در سن ۴۷ سالگی درگذشت. در عکس زیر لورنس را در لباس نظامی در کنار ملک‌فیصل اول ملاحظه می‌کنید.

*Thomas E. Lawrence

آل کاپون* معروفترین گانگستر جهان، که در زمان حیات خود یکی از ثروتمندترین مردان جهان به‌شمار می‌آمد. آل کاپون که نام اصلی او «آلفونسه کاپونه» است در سنین جوانی از ایتالیا به‌آمریکا مهاجرت کرد و به‌تدریج در سازمان‌های مافیائی تا رهبری یک گروه تبهکار ترقی نمود. در سال ۱۹۲۷ ثروت آل کاپون از طریق عملیات غیرقانونی مانند قاچاق مشروبات الکلی و مواد مخدر به‌بیست و هفت میلیون دلار بالغ می‌شد که در آن تاریخ رقم هنگفتی به‌شمار می‌آمد. آل کاپون سرانجام در سال ۱۹۳۱ به‌جرم تقلب در تنظیم اوراق مالیاتی خود دستگیر و زندانی شد، زیرا در مورد سایر اعمال غیرقانونی او هیچ دلیل و مدرکی پیدا نمی‌شد. آل کاپون در سال ۱۹۴۷ در سن ۴۸ سالگی درگذشت.

* Al Capone

آدولف آیشمن*معروفترین جنایتکار تاریخ که متهم به‌مباشرت در قتل صدها هزار یهودی در اردوگاه‌های کار اجباری در آلمان هیتلری است. آیشمن پس از پایان جنگ متواری شد و در سال ۱۹۶۰ به‌وسیلهٔ کماندوهای اسرائیلی در آرژانتین دستگیر و به‌اسرائیل منتقل گردید. آیشمن در سال ۱۹۶۲ پس از محاکمه در اسرائیل به‌اعدام محکوم گردید. آیشمن هنگام مرگ ۵۶ سال داشت. عکس صفحه مقابل او را در زندان اسرائیل قبل از اجرای حکم اعدام نشان می‌دهد.

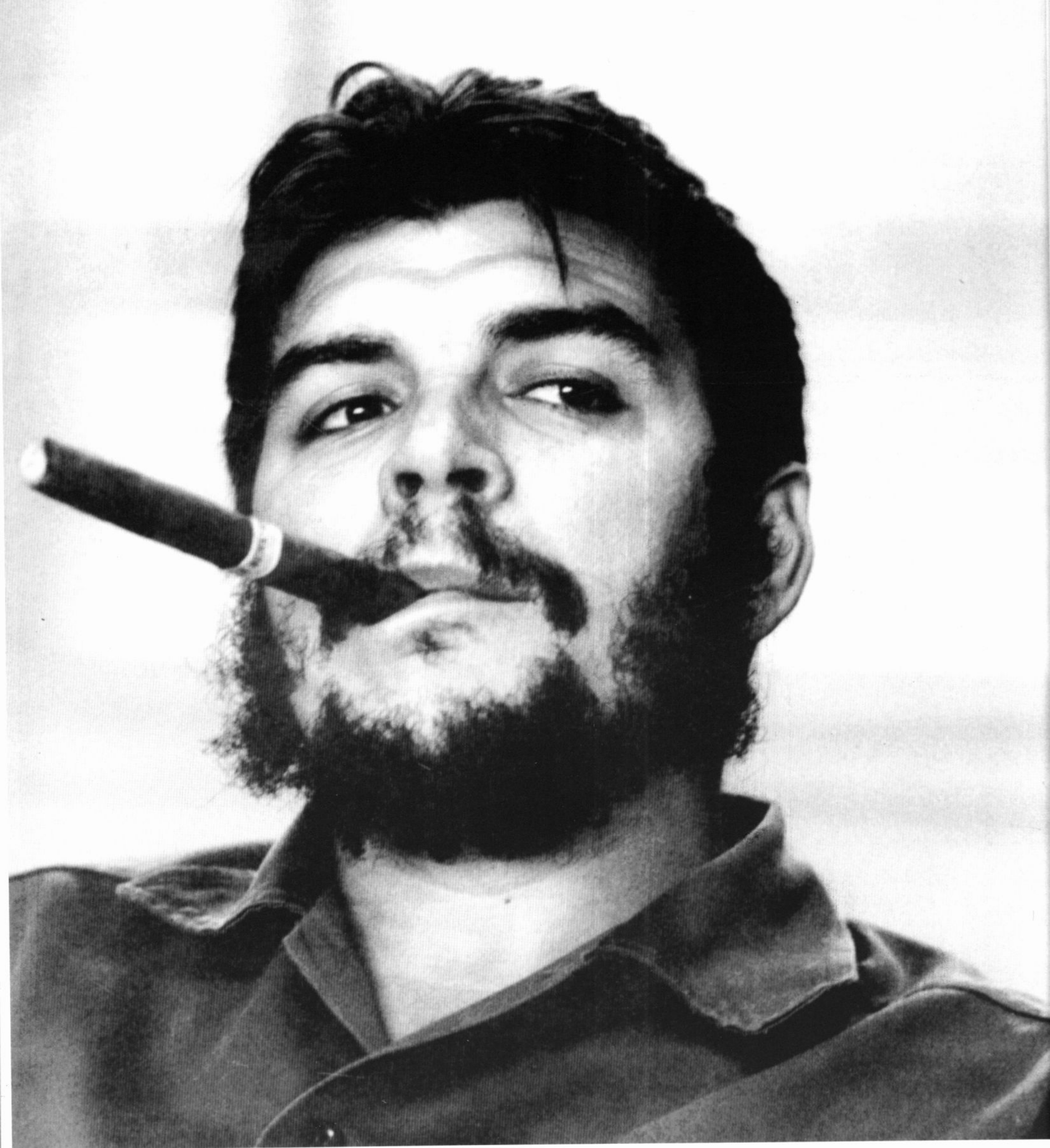
* Adolf Eichmann

رودولف هس* معروفترین زندانی جهان، که بیش از چهل سال از عمر خود را در زندانی که نیروهای چهار کشور آمریکا و شوروی و انگلیس و فرانسه از آن محافظت می‌کردند به‌سر آورد و سرانجام در نودسالگی در زندان درگذشت. رودولف هس از یاران نزدیک هیتلر و نویسندهٔ واقعی کتاب «نبرد من» او بود. هس در سال ۱۹۴۱ در بحبوحهٔ جنگ دوم جهانی با یک هواپیمای کوچک نظامی به‌انگلستان گریخت و با این‌که در عملیات جنگی هیتلر در سالهای پایانی جنگ دوم جهانی نقشی نداشت، در دادگاه نورمبرگ به‌جرم مباشرت در جنایات هیتلر به‌حبس ابد محکوم گردید.

* **Rudolf Hess**

ارنستو چه‌گوارا *معروفترین چهرهٔ انقلابی در تاریخ معاصر جهان، یک پزشک اهل آرژانتین بود که در سال ۱۹۵۶ در سفری به‌مکزیک با فیدل کاسترو رهبر انقلابی کوبا آشنا شد و همراه او به‌کوبا رفت. چه‌گوارا در پیروزی انقلاب کوبا نقش مؤثری ایفا کرد و در دولت انقلابی کوبا نیز نفر دوم پس از فیدل کاسترو بود. چه‌گوارا در سال ۱۹۶۵ مقامات دولتی خود را برای گسترش انقلاب در کشورهای آمریکای جنوبی رها کرد و دو سال بعد در جنگ با نیروهای دولتی بولیوی به‌قتل رسید. چه‌گوارا هنگام مرگش در سال ۱۹۶۷ سی و نه سال داشت.

* Ernesto Che Guevara

دالائی لاما* رهبر مذهبی و معنوی مردم تبت، در سال ۱۹۵۹ هنگام تهاجم نظامی چین کمونیست به‌تبت از طریق یکی از رودخانه‌های مرزی به‌هند گریخت. دالائی لاما بیش از چهل سال است که برای آزادی مردم سرزمین خود مبارزه می‌کند و هرگز از ادامهٔ این مبارزه نومید نشده است. دالائی لاما در سال ۱۹۸۹ به‌دریافت جایزهٔ صلح نوبل نائل آمد.

* **Dalai Lama**

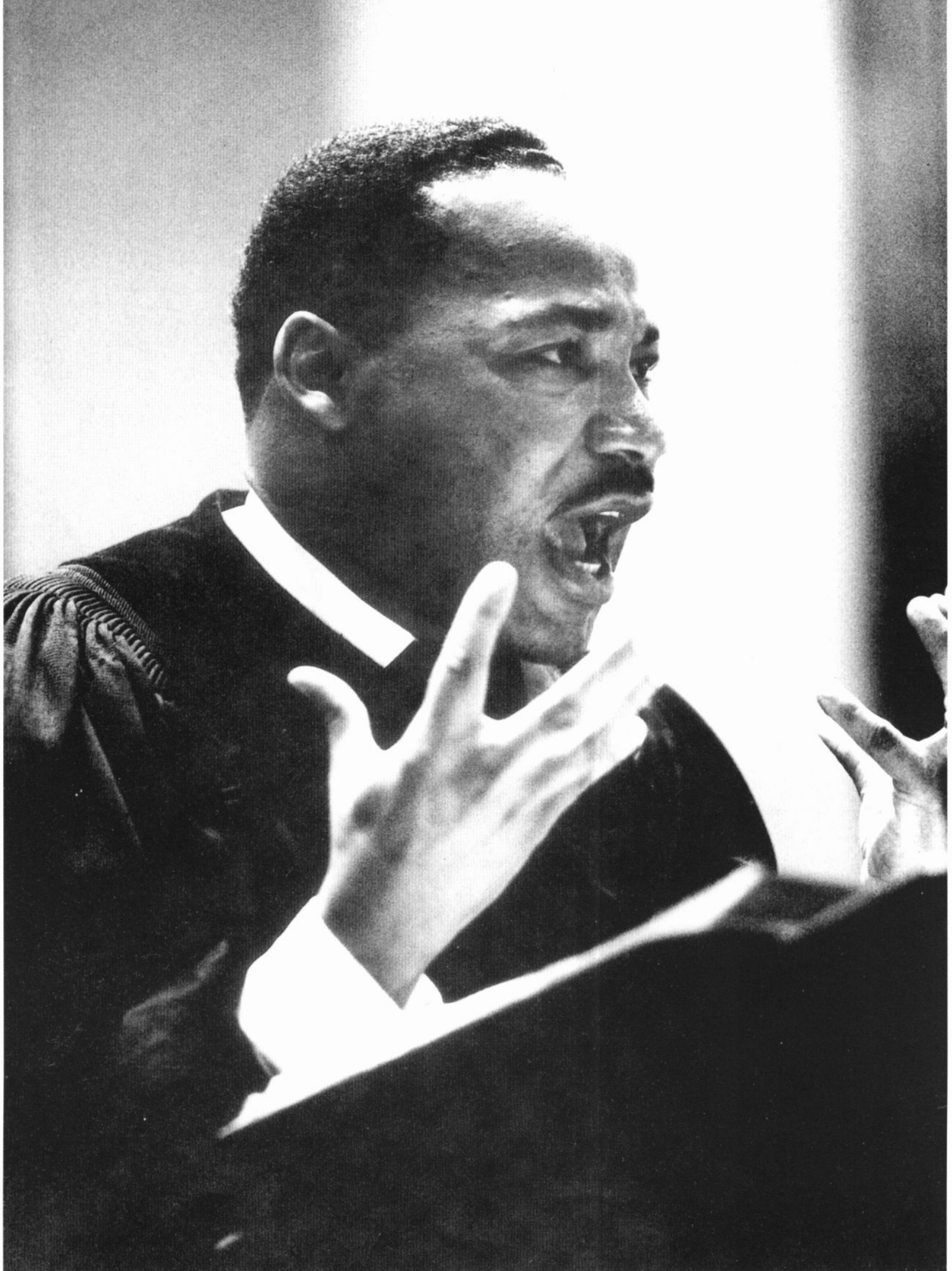
ماهاراشی *رهبر معنوی هندو، که میلیونها نفر پیروان او در سراسر جهان پراکنده‌اند. شعار مکتب ماهاراشی صلح و سرور از طریق آرامش روان و مکاشفه یا Meditation است و تعلیمات مربوط به‌آن از اواخر قرن بیستم از طریق اینترنت و تلویزیون‌های ماهواره‌ای برای علاقمندانش پخش می‌شود. ماهاراشی که او را در این عکس در میان دو تن از پیروان اروپائی‌اش ملاحظه می‌کنید اکنون در هلند زندگی می‌کند، ماهاراشی در سالهای قبل از انقلاب یک بار نیز برای دیدار پیروانش به‌ایران سفر کرده است.

* **Maharashi**

ویلیام (بیلی) گراهام* معروفترین و محبوبترین کشیش مسیحی که در مدت بیش از پنجاه سال موعظه، علاوه بر مسائل اخلاقی و مذهبی در سیاست آمریکا هم نقش مؤثری ایفا نموده و بعضی از رؤسای جمهوری آمریکا پیروزی خود را در انتخابات مدیون حمایت او می‌دانند. بیلی گراهام در سال ۱۹۱۸ متولد شده و مؤسس و مدیر مجلهٔ بانفوذی به‌نام تصمیم (Decision) و مؤلف چندین کتاب، از جمله کتابهای معروف «صلح با خدا» و «جهان در آتش» و «فرشتگان» است.

* William (Billy) Graham

مارتین لوتر کینگ* معروفترین کشیش سیاهپوست آمریکائی که در سال ۱۹۵۵ به‌مبارزهٔ دامنه‌داری برای رفع تبعیضات نژادی در آمریکا دست زد و این مبارزه را گاندی‌وار و از طریق مسالمت‌آمیز به‌ثمر رساند. مارتین لوترکینگ همچنین از مخالفان سرسخت مداخلهٔ آمریکا در جنگ ویتنام بود و تظاهرات عظیمی در مخالفت با این جنگ به‌راه انداخت. مارتین لوترکینگ در سال ۱۹۶۴ به‌دریافت جایزهٔ صلح نوبل نائل آمد و در سال ۱۹۶۸ در سن ۳۹ سالگی به‌دست یک جوان متعصب نژادپرست به‌قتل رسید.

* Martin Luther King

جرج اورول* روزنامه‌نگار و نویسندهٔ هندی‌تبار انگلیسی که با نوشتن دو کتاب ۱۹۸۴ و «قلعهٔ حیوانات» شهرت جهانی یافت. جرج اورول پس از شرکت در جنگهای داخلی اسپانیا، این کتابها را که داستانهای تخیلی و طنزآلودی دربارهٔ جوامع استبدادی، به‌خصوص جوامع کمونیستی است در لندن منتشر کرد. جرج اورول در سال ۱۹۵۰ در سن ۴۷ سالگی درگذشت.

*George Orwell

نلسون ماندلا* رهبر حزب کنگرهٔ ملی آفریقای جنوبی که به‌خاطر مبارزه برای رفع تبعیض‌نژادی در کشور خود ۲۷ سال زندان را تحمل کرد و پس از رهائی از زندان در نخستین انتخابات آزاد آفریقای جنوبی در سال ۱۹۹۴ به‌ریاست جمهوری آن کشور برگزیده شد. ماندلا در دوران زمامداری خود نیز سیاست آشتی ملی با سفیدپوستان آفریقای جنوبی را در پیش گرفت و از انتقامجوئی به‌خاطر زندان طولانی خود پرهیز کرد. ماندلا در سال ۱۹۹۳ به‌دریافت جایزهٔ صلح نوبل نائل آمد و در پایان دوران پنج‌سالهٔ ریاست جمهوری خود داوطلبانه از این سمت کناره‌گیری کرد.

*Nelson Mandela

آلبرت شوایتزر* پزشک آلمانی، که بیش از نیم قرن زندگی مرفه و آسودهٔ خود را در اروپا رها کرد و به‌اتفاق همسرش در قلب آفریقا به‌درمان محروم‌ترین و فقیرترین مردمان جهان پرداخت. آلبرت شوایتزر در سال ۱۹۵۲ به‌دریافت جایزهٔ صلح نوبل نائل آمد. شوایتزر در سال ۱۹۶۵ در سن نود سالگی درگذشت. بیمارستان مجهز او در «لامبارنه» واقع در کشور آفریقای استوائی هنوز به‌خدمات خود به‌مردم محروم آفریقا ادامه می‌دهد.

*Albert Schweitzer

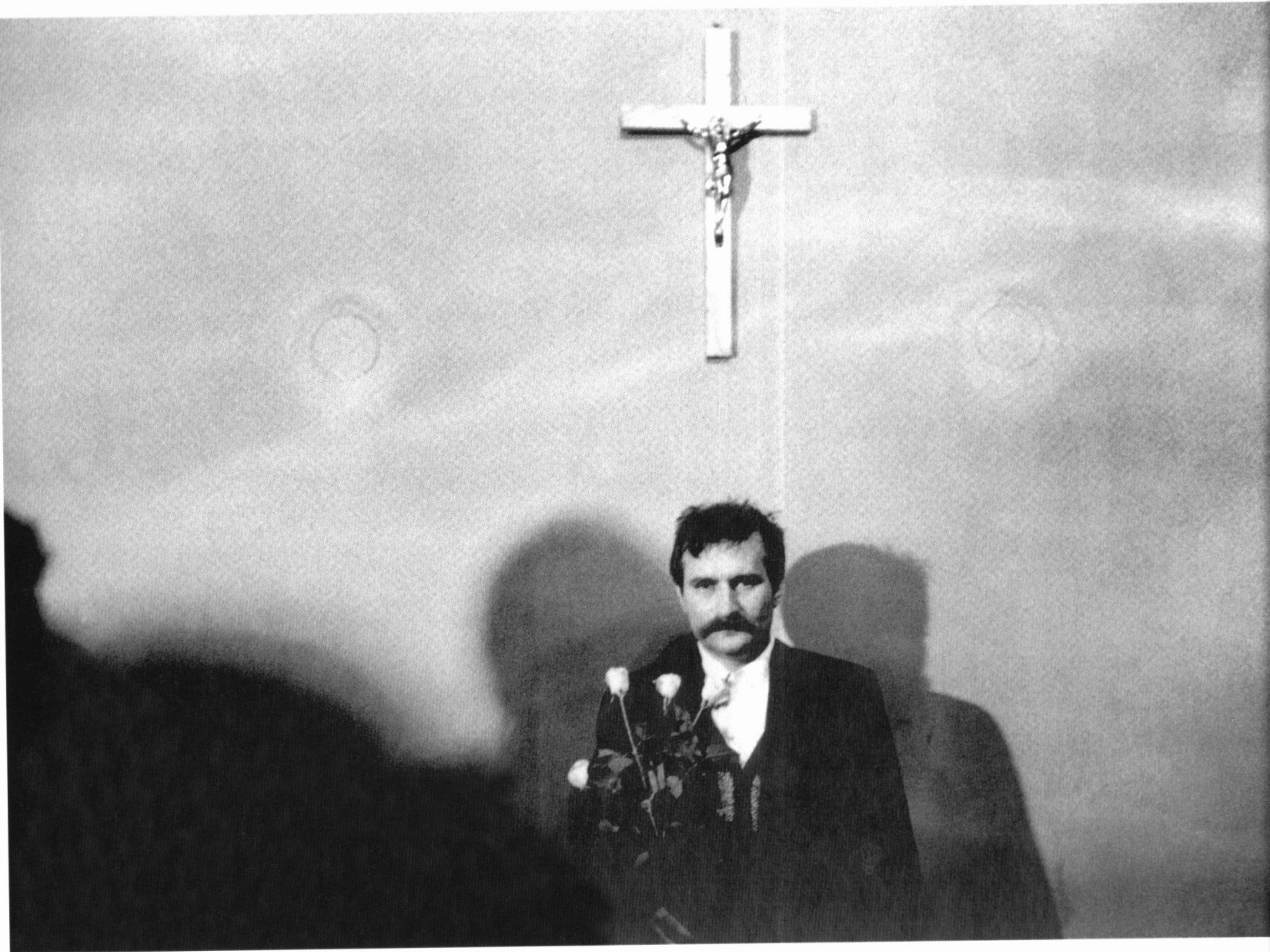
مادر ترزا* که در سال ۲۰۰۳ طی مراسم باشکوهی در واتیکان به‌لقب Saint یا قدیس که تاکنون ویژهٔ مردان بوده است ملقب شد، قریب شصت سال از عمر خود را صرف خدمت محرومان در هند نمود. مادر ترزا اهل یوگسلاوی بود که از سنین کودکی به‌صومعه «خواهران لورتو» پیوست و در در ۱۸ سالگی همراه یک میسیون مذهبی به‌هند رفت و تا پایان عمر در آن کشور ماند. مادر ترزا در سال ۱۹۷۹ به‌دریافت جایزهٔ صلح نوبل نائل آمد و در ۱۹۹۷ در سن ۸۷ سالگی درگذشت.

* Mother Teresa

مردی که در این عکس او را در حال بیرون آمدن از یک چمدان در آگهی تبلیغاتی یک هتل ملاحظه می‌کنید **توماس اونیل*** معروفترین رئیس کنگرهٔ آمریکاست که در مدت دوازده سال ریاست کنگره با دو رئیس جمهوری آمریکا (ریگان و بوش) به‌سختی مبارزه کرد. شرکت او در کارهای تبلیغاتی پس از کناره‌گیری از ریاست کنگره با انتقادات شدیدی روبرو شد. ولی «اونیل» در پاسخ منتقدان خود گفت: «شرافت این کار به‌مراتب از سوءاستفاده‌هائی که همکاران دیگر من از شهرت و موقعیت خود می‌کنند بیشتر است...». اونیل در سال ۱۹۹۴ در سن ۸۲ سالگی درگذشت.

*Thomas O'Neill

لخ والسا* کارگر ساده‌ای که با رهبری جنبش کارگری همبستگی لهستان در اوایل دههٔ ۱۹۸۰ نخستین شکاف را در جامعهٔ بسته کشورهای کمونیست اروپای شرقی به‌وجود آورد و رژیم نظامی کمونیست لهستان را وادار به‌عقب‌نشینی کرد. لخ والسا در سال ۱۹۸۳ به‌دریافت جایزهٔ صلح نوبل نائل آمد و در سال ۱۹۹۰ در سن ۴۷ سالگی به‌ریاست جمهوری لهستان برگزیده شد.

* **Lech Walesa**

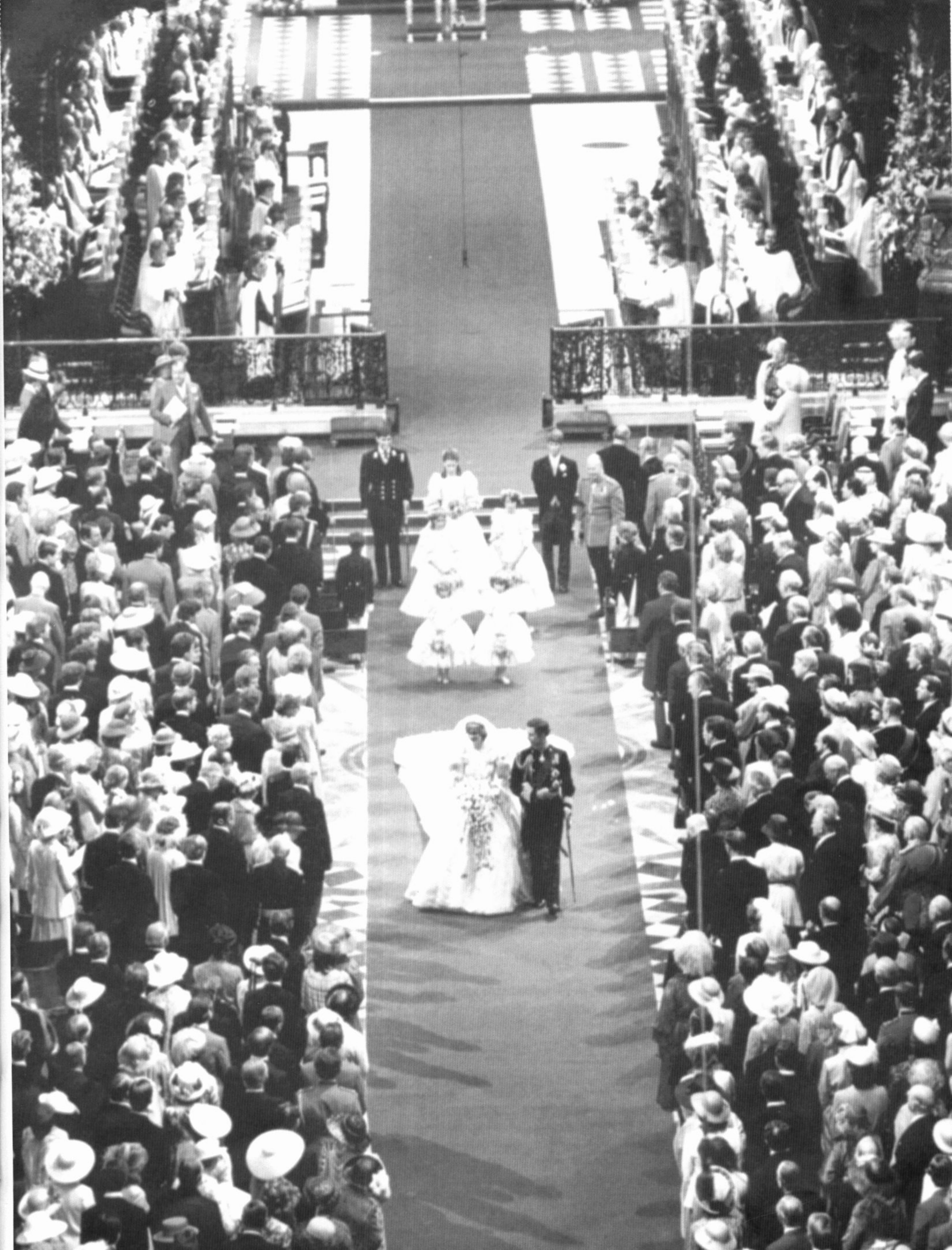
چیانگ چینگ *هنرپیشهٔ چینی که در سنین جوانی با بیش از بیست سال اختلاف سنی با مائوتسه تونگ رهبر کمونیست چین ازدواج کرد و در دوران فرمانروائی مائو بر چین از نفوذ و قدرت زیادی برخوردار بود. پس از مرگ مائو در سال ۱۹۷۶ خانم چیانگ چینگ در صدد قبضه کردن قدرت در چین برآمد، ولی توطئه او برای کودتا به‌شکست انجامید و خانم چیانگ چینگ و همدستانش در توطئه کودتا به‌عنوان «باند چهارنفری» محاکمه و محکوم به‌اعدام شدند . خانم چیانگ چینگ با یک درجه تخفیف به‌حبس ابد محکوم شد و در زندان درگذشت. در عکس فوق چیانگ چینگ پس از صدور حکم اعدامش در دادگاه دیده می‌شود.

* Chiang -Ching

پول پوت* که شاید بتوان او را بزرگترین جنایتکار تاریخ نامید، در مدت چهار سال حکومت بر «کامبوج» قریب دو میلیون نفر از جمعیت شش میلیونی این کشور را قتل‌عام کرد. حکومت «خمِرهای سرخ» که پول‌پوت در رأس آن قرار داشت خونخوارترین و بی‌رحم‌ترین رژیم‌های تاریخ بشری بود. پول پوت پس از برکناری از حکومت کامبوج در سال ۱۹۷۹ نیز قریب بیست سال در رأس یک نیروی سی‌هزار نفری به‌مبارزه با دولت مرکزی کامبوج ادامه داد تا این‌که سرانجام به‌دست فرماندهان زیردست خود که از خشونت و بی‌رحمی او به‌ستوه آمده بودند دستگیر شد و در اوایل سال ۱۹۹۸ در سن هفتادسالگی درگذشت. عکس فوق پول پوت را در اواخر عمر که اسیر فرماندهان زیردست خود شده است نشان می‌دهد.

*Pol Pot

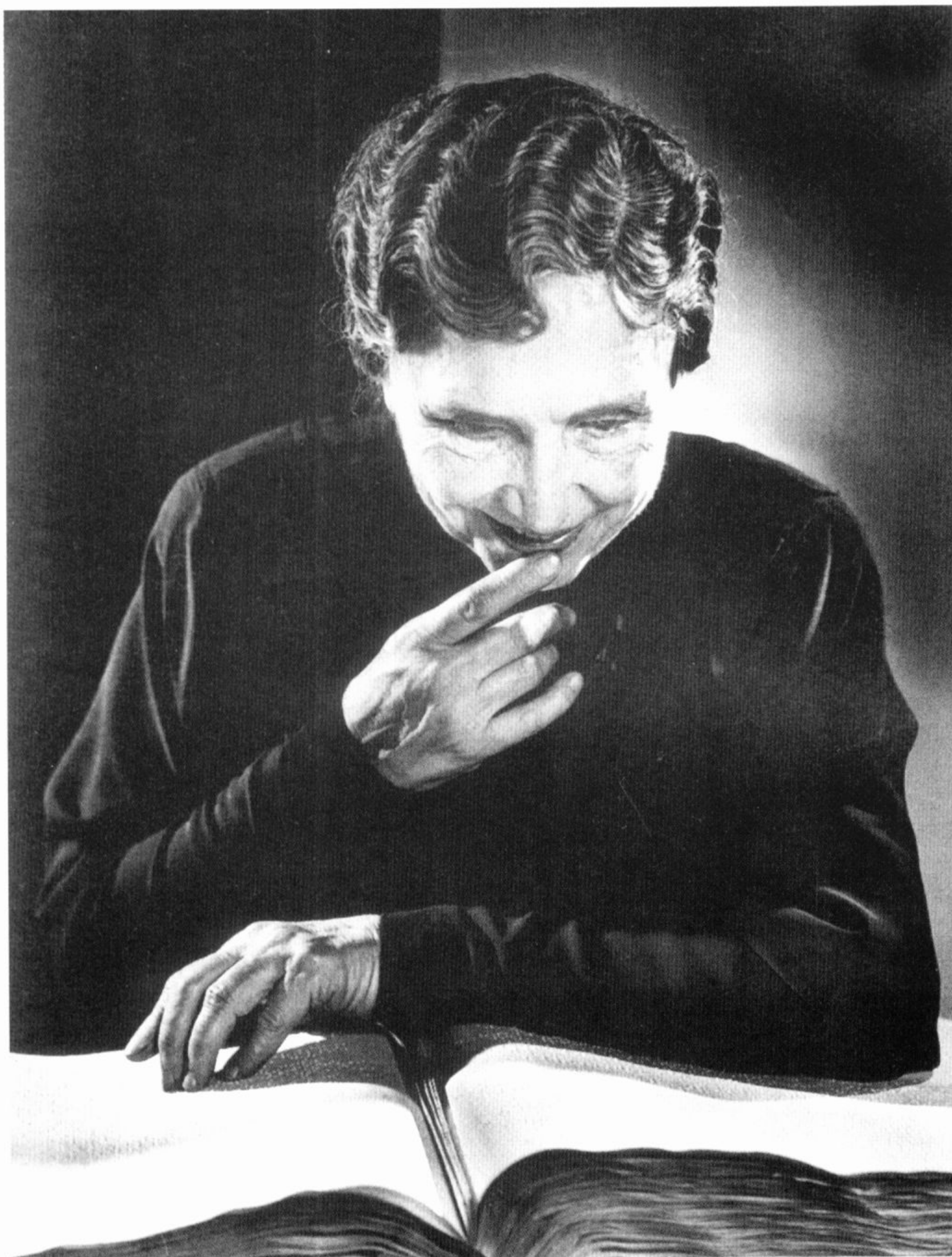

پرنسس دایانا* همسر پرنس چارلز ولیعهد انگلیس که روز ۳۱ اوت سال ۱۹۹۷ در یک حادثهٔ مشکوک رانندگی درگذشت، یکی از مشهورترین و محبوبترین زنان قرن بیستم به‌شمار می‌آید. پرنسس دایانا در سال ۱۹۸۱ در بیست سالگی با ولیعهد انگلستان که ۴۲ سال داشت ازدواج کرد و مراسم عروسی آنها باشکوه‌ترین مراسم عروسی در تاریخ انگلیس بود. دایانا در سال ۱۹۹۶ با داشتن دو فرزند پسر، به‌علت بیوفایی همسرش و ارتباط او با یک زن دیگر از پرنس چارلز جدا شد و یک سال بعد در یک حادثهٔ رانندگی به‌اتفاق دوست مصری خود که می‌خواست با وی ازدواج کند درگذشت. مراسم تشییع جنازهٔ پرنسس دایانا هم مانند عروسیش شکوه و جلال بی‌مانندی داشت.

پرنسس دایانا هنگام مرگ ۳۶ سال داشت. عکس‌های این دو صفحه در مراسم عروسی دایانا و پرنس چارلز و پس از تولد اولین فرزندشان برداشته شده است.

* Princess Diana

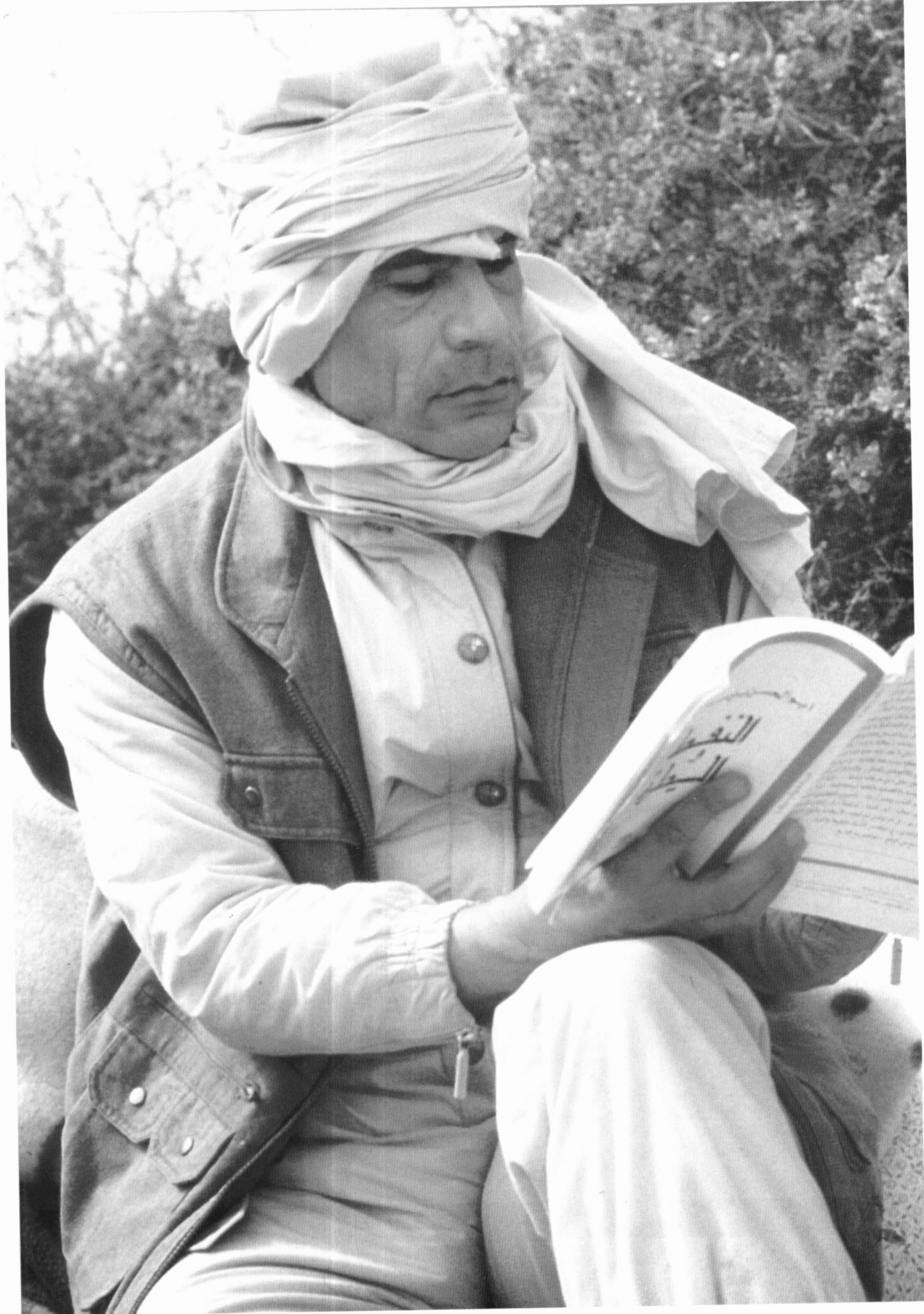
هلن کلر* از زنان استثنائی تاریخ، که در کودکی براثر بیماری کور و کر و بعد لال شد، ولی امید به‌زندگی را از دست نداد و با استعداد و پشتکار غریبی تحصیلات دانشگاهی خود را به‌انجام رساند و چند زبان را فراگرفت و چندین کتاب پرفروش نوشت که معروفترین آنها «داستان زندگی من» و «دنیائی که من در آن زندگی می‌کنم» و «درِ باز» هر یک دهها میلیون نسخه به‌بیش از بیست زبان ترجمه و منتشر شده است. هلن کلر در سال ۱۹۶۸ در سن ۸۸ سالگی درگذشت.

* Helen Keller

پاپ «ژان . پل دوم»* رهبر کاتولیک‌های جهان که در سال ۱۹۷۸ در ۵۸ سالگی به‌این مقام برگزیده شد، یک شخصیت استثنائی و یک پاپ استثنائی است. نام اصلی پاپ ژان پل دوم «کارول . وتیلا» و اهل لهستان است. ژان پل دوم برخلاف پاپهای دیگر که از جوانی وارد کلیسا شده‌اند، در جوانی هنرپیشه بود و در سن ۲۶ سالگی وارد خدمت کلیسا شد. پاپ ژان پل دوم که به‌هفت زبان انگلیسی و فرانسه و آلمانی و اسپانیائی و ایتالیائی و پرتغالی و لهستانی تکلم می‌کند چند کتاب هم نوشته است که آخرین آنها زیر عنوان «گذر از آستان امید» از پرفروش‌ترین کتابهای قرن بیستم بوده و به‌۴۴ زبان ترجمه شده است. ژان پل دوم پرسفرترین پاپهای جهان نیز به‌شمار می‌آید و عکس این صفحه در یکی از سفرهای او در سالهای دههٔ ۱۹۸۰ گرفته شده است.

* **Jean-Paul II**

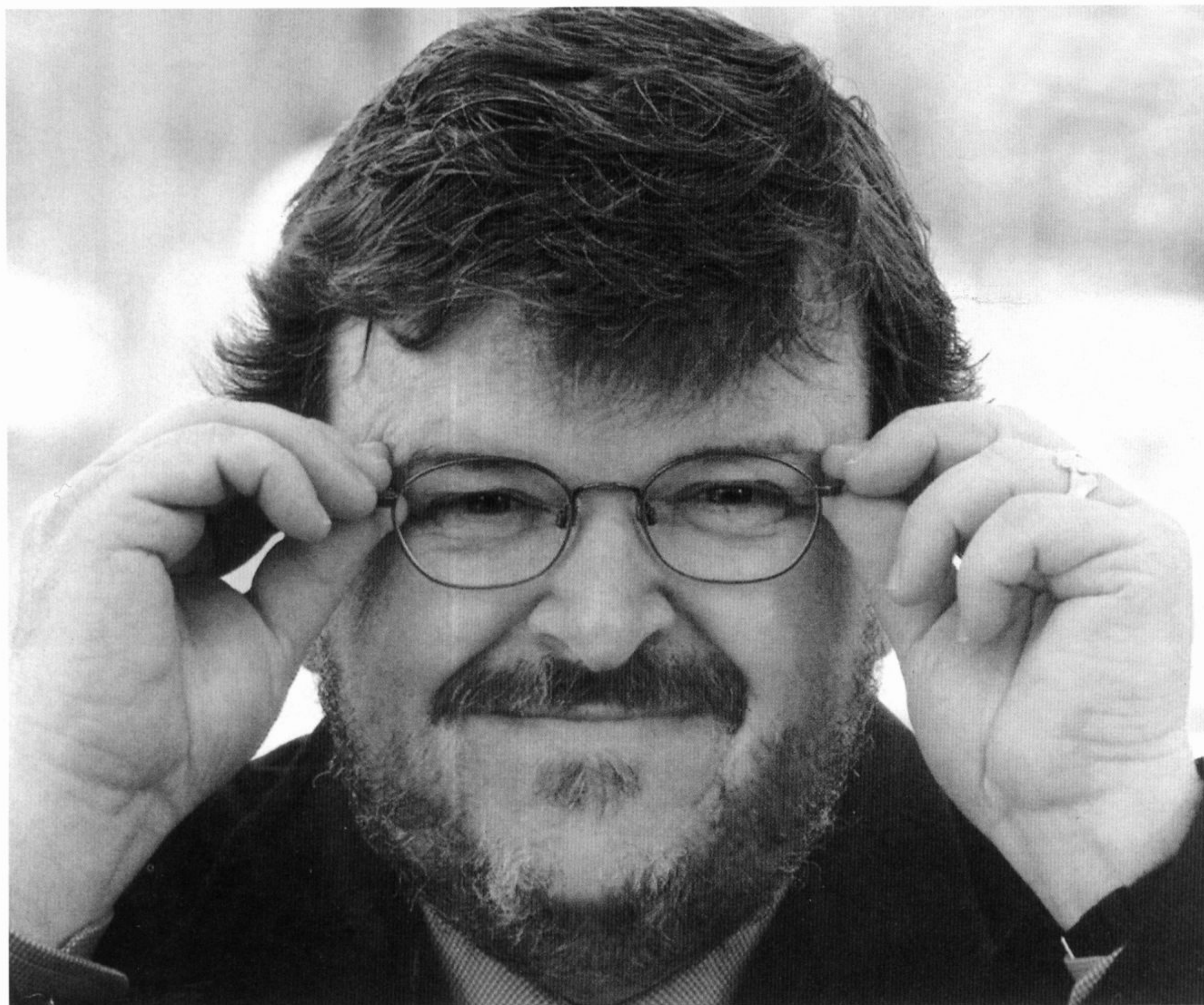
اسامه بن لادن* ازچهره های‌استثنائی اواخر قرن بیستم و اوایل قرن بیست و یکم فرزند یک مرد ثروتمند سعودی به‌نام محمد بن لادن است، که هنگام مرگ پدرش در سال ۱۹۷۰ در سیزده‌سالگی وارث ثروت هنگفتی شد و برخلاف برادران دیگرش که کارهای ساختمانی و تجارت پدر را دنبال کردند، به‌ماجراجوئی پرداخت. اسامه بن لادن پس از رهبری یک گروه داوطلب عرب در جنگ با نیروهای شوروی در افغانستان، به‌مبارزه با خاندان سلطنتی سعودی برخاست و پس از تبعید از عربستان مدتی در سودان رحل اقامت افکند و چندین عملیات تروریستی علیه آمریکاییها را رهبری کرد. بن‌لادن در سال ۱۹۹۶ با یاران خود به‌افغانستان بازگشت و پس از واقعهٔ ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ و انهدام برجهای مرکز تجارت جهانی در نیویورک که به‌حملهٔ نظامی آمریکا به‌افغانستان منجر شد، ناپدید شده و تلاش آمریکائیها برای یافتن او تا اوایل سال ۲۰۰۵ به‌جائی نرسیده است.

* Osama Bin- Laden

معمر القذافی* رهبر لیبی با اعمال شگفت‌آوری که طی بیش از سی سال حکومت بر لیبی از وی سر زده است، یکی از رهبران استثنائی جهان به‌شمار می‌آید. معمرالقذافی در سال ۱۹۶۹ در سن ۲۷ سالگی و با درجهٔ سرهنگی در یک کودتای نظامی نظام سلطنتی آن کشور را سرنگون کرد و در مدت قریب سی و پنج سال حکومت بر لیبی نه خود را از درجهٔ سرهنگی ارتقاء داده و نه عنوان ریاست جمهوری را پذیرفته است. بقای حکومت قذافی در این مدت طولانی، با وجود همهٔ مخالفت‌های قدرتهای بزرگ گواه دیگری بر موقعیت استثنائی اوست.

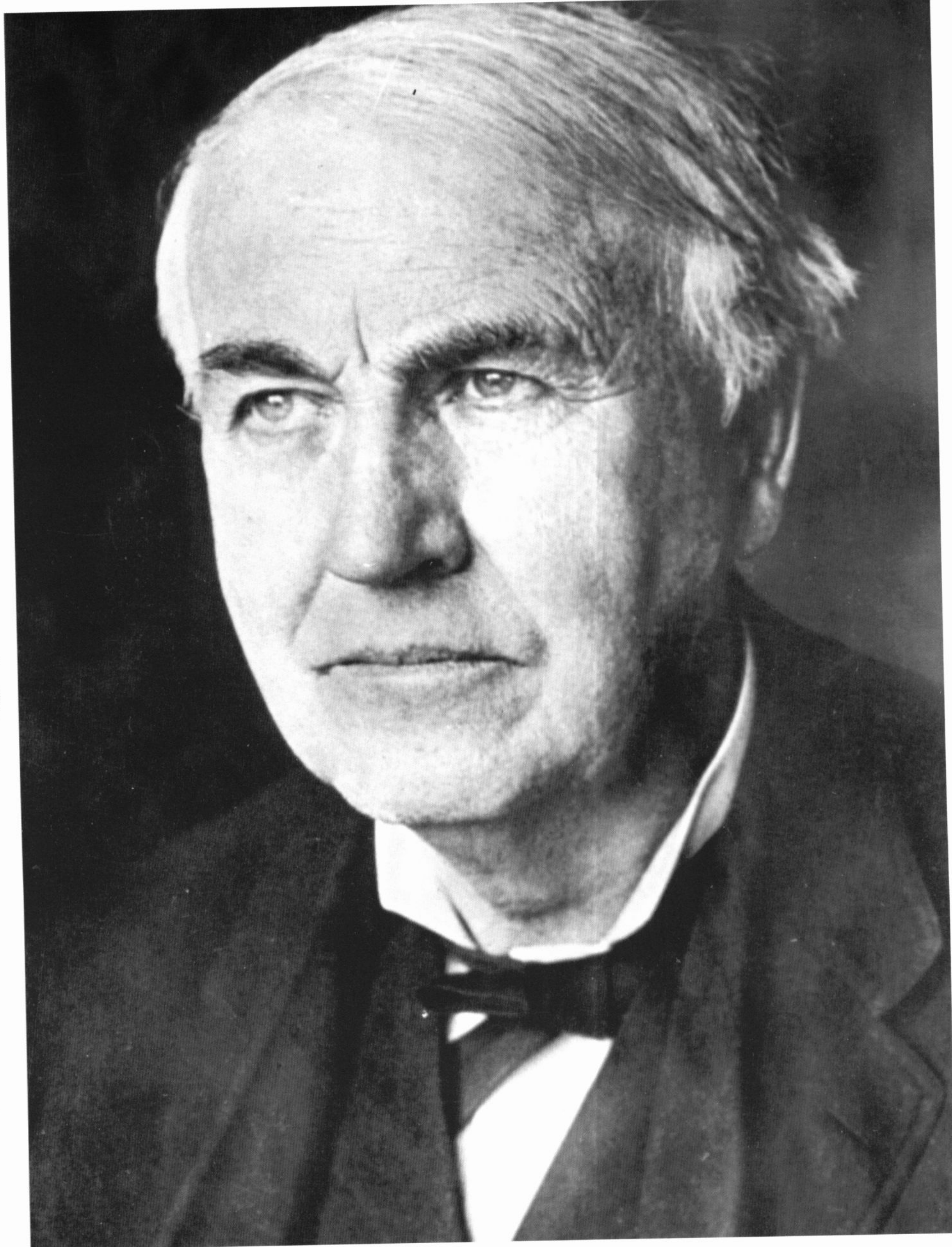
*Muammar Al-Gaddafi

مایکل مور* از چهره‌های جنجالی و استثنائی آغاز قرن بیست و یکم که از سال ۲۰۰۰ به‌این طرف، با تهیهٔ دو فیلم مستند و انتشار دو کتاب شهرت جهانی یافته و میلیونها نفر از راءی دهندگان آمریکایی را در انتخابات سال ۲۰۰۴ تحت تاءثیر خود قرار داده است. از دو فیلم مستند مایکل مور، اولی که بر مبنای فجایع ناشی از آزادی خرید و فروش اسلحه در آمریکا تهیه شده است، برندهٔ جایزهٔ بهترین فیلم مستند اسکار ۲۰۰۳ شد و دومی (فارنهایت ۹۱۱) که براساس رابطهٔ خانوادهٔ بوش و بن‌لادن و مسئولیت مستقیم بوش در فاجعهٔ ۱۱ سپتامبر تهیه شده، در جشنوارهٔ سال ۲۰۰۴ کن به‌اخذ جایزهٔ «نخل طلائی» نائل آمد و رکورد فروش فیلمهای سینمائی را در‌آمریکا شکست. دو کتاب اخیر مایکل مور «سفیدپوستان احمق» و «فلانی کشور من کجاست؟» نیز که در صدر لیست پرفروش‌ترین کتابهای آمریکا قرار گرفته، متضمن حملات شدید و بیسابقه‌ای بر ضد بوش رئیس جمهور آمریکا است که مایکل مور مکرر از او با صفات «اَبله» و «نادرست» و «نالایق» نام می‌برد!

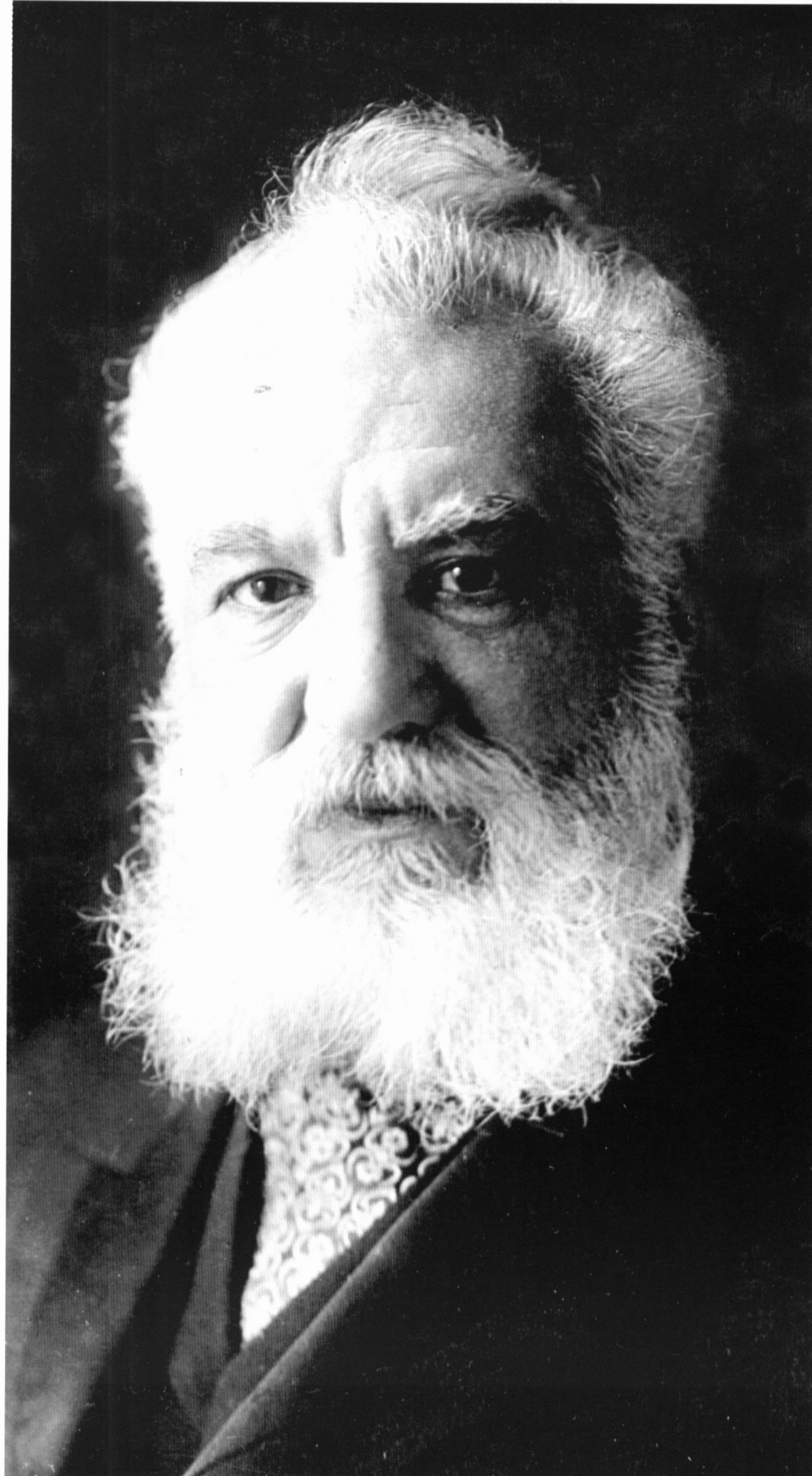
*MICHAEL MOORE

پیشگامان علم

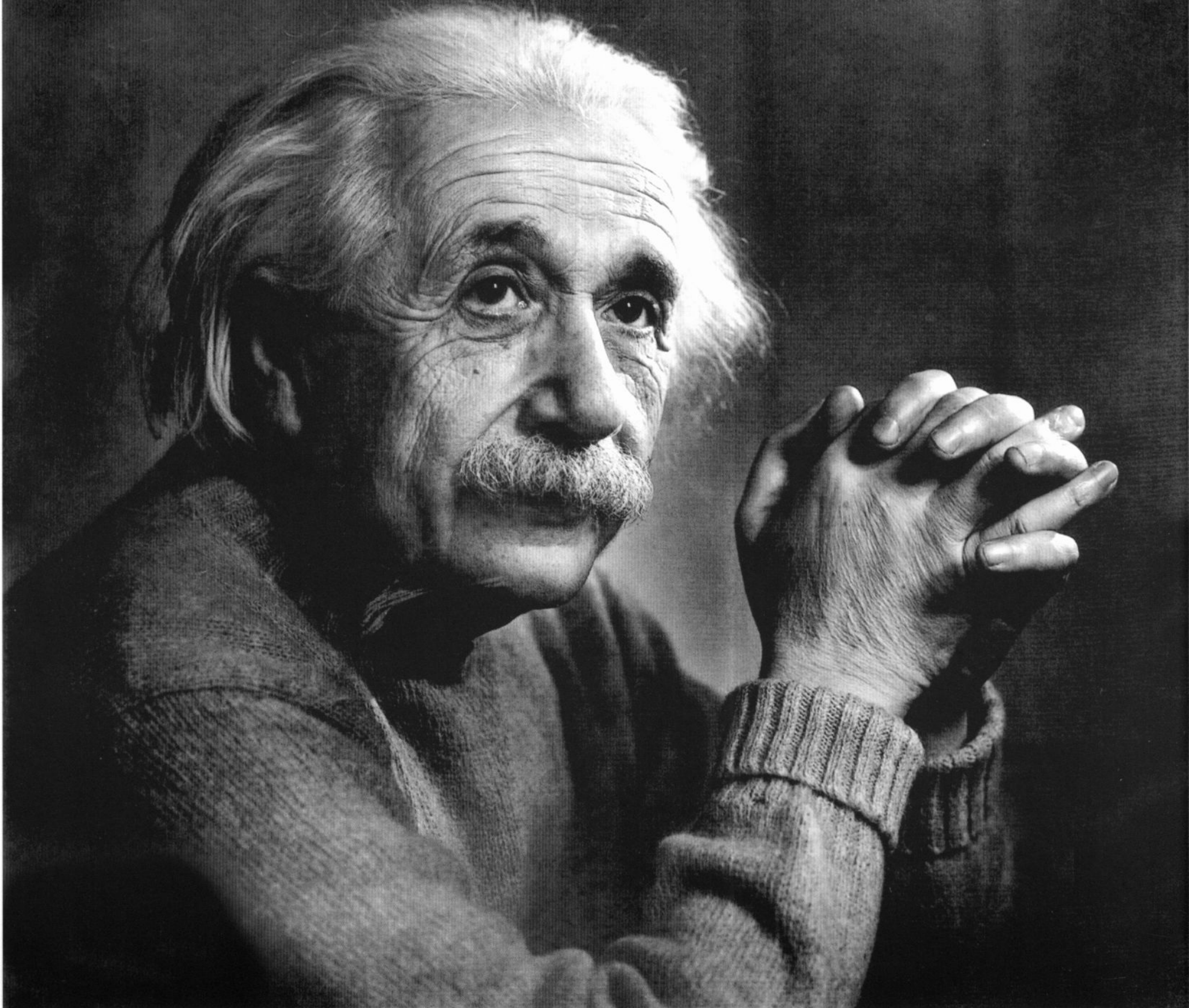
توماس ادیسون* دانشمند و کاشف بزرگ آمریکائی، که در نیمهٔ اول قرن نوزدهم به‌دنیا آمد و در نیمهٔ اول قرن بیستم درگذشت. ادیسون در مدت هفتاد سال فعالیت علمی خود قریب هزار اختراع و ابتکار و کشف بزرگ و کوچک انجام داد که مهمترین آن اختراع لامپ الکتریکی و استفاده از برق برای روشنائی بود. ادیسون در سال ۱۹۳۱ در سن ۸۴ سالگی درگذشت.

* Thomas A. Edison

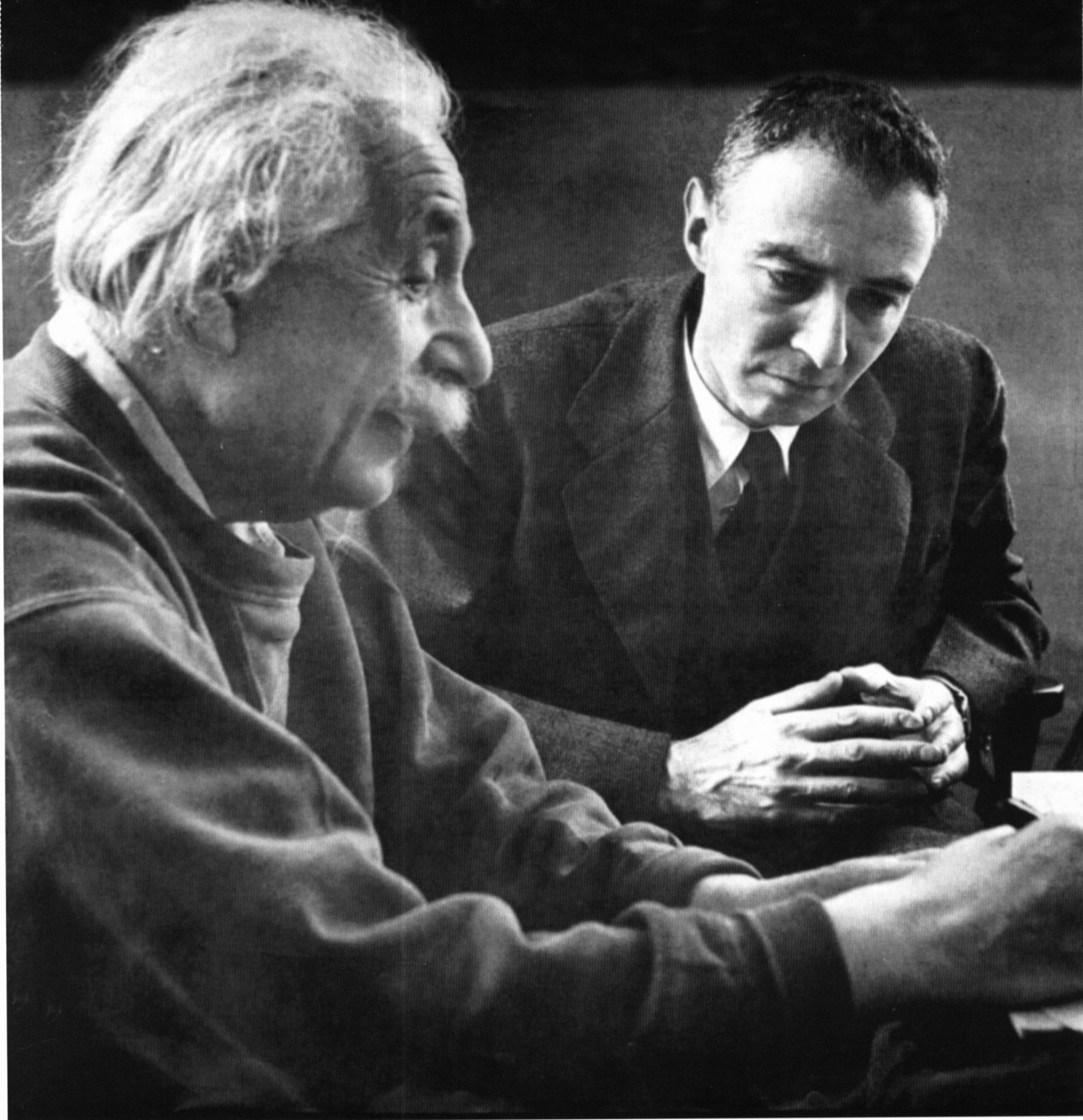
آلکساندر گراهام بل*دانشمند برجستهٔ انگلیسی، مخترع تلفن و دهها وسیله صوتی و تصویری دیگر، که بیشتر از او به‌عنوان یک مخترع آمریکائی نام برده می‌شود، در سال ۱۸۴۷ در اسکاتلند به‌دنیا آمد و تحصیلات خود را در لندن به‌پایان رساند. خانوادهٔ گراهام بل در سال ۱۸۷۰ به‌کانادا مهاجرت کردند و آلکساندر چند سال بعد از کانادا به‌آمریکا رفت و تا سال ۱۹۲۲ که در بوستون درگذشت بیش از بیست اختراع مهم از وی به‌ثبت رسید. امکان انتقال تصویر به‌وسیلهٔ موج نیز که زمینه را برای اختراع تلویزیون فراهم ساخت از اکتشافات اوست.

* Alexander Graham Bell

آلبرت آینشتین* دانشمند نامدار قرن بیستم، در سال ۱۸۷۹ در یک خانوادهٔ فقیر یهودی در شهر «اولم» آلمان به‌دنیا آمد که با طرح تئوری معروف نسبیت در سال ۱۹۰۵ شهرت یافت و تا سال ۱۹۳۳ که به‌دنبال آزار یهودیان از طرف هیتلر و اعضای حزب نازی او مجبور به‌مهاجرت از آلمان شد، مقامات علمی و دانشگاهی مهمی در آلمان داشت. اینشتین پس از مهاجرت به‌آمریکا به‌تابعیت آمریکا درآمد و تحقیقات او به‌شکافتن اتم و اختراع و تولید بمب اتمی کمک شایانی نمود. اینشتین پس از پرتاب نخستین بمب‌های اتمی بر دو شهر پرجمعیت ژاپنی که به‌کشتار بیش از یکصد هزار نفر انجامید از کردهٔ خود پشیمان شد و تا پایان عمر از این‌که به‌ساختن این سلاح مُخرّب کمک کرده است رنج می‌برد. اینشتین در سال ۱۹۵۵ در سن ۷۶ سالگی درگذشت.

* Albert Einstein

«آلبرت آینشتاین» در تحقیقات علمی خود که به‌شکافتن اتم و اختراع بمب هسته‌ای انجامید از همکاری دانشمند برجستهٔ آمریکائی «**رابرت اوپنهایمر**»* برخوردار بود. اوپنهایمر ریاست گروهی را که نخستین آزمایش‌های اتمی آمریکا را در سال ۱۹۴۵ انجام دادند به‌عهده داشت، ولی خود او هم مانند آینشتین پس از پرتاب نخستین بمب‌های اتمی از کار خود پشیمان شد و در سال ۱۹۵۳ به‌علت مخالفت با تولید بمب هیدروژنی که سلاحی به‌مراتب خطرناکتر و مخرب‌تر از بمب اتمی بود از ریاست کمیسیون انرژی اتمی آمریکا برکنار شد. اوپنهایمر در سال ۱۹۶۷ در سن شصت و سه سالگی درگذشت.

* Robert Oppenheimer

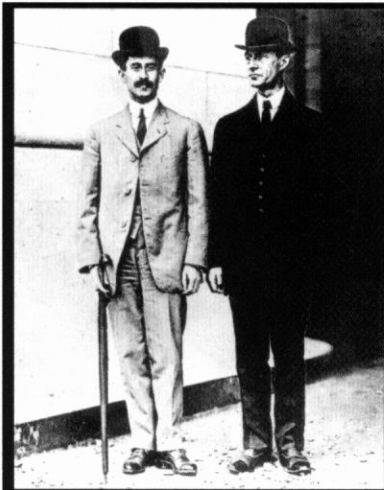

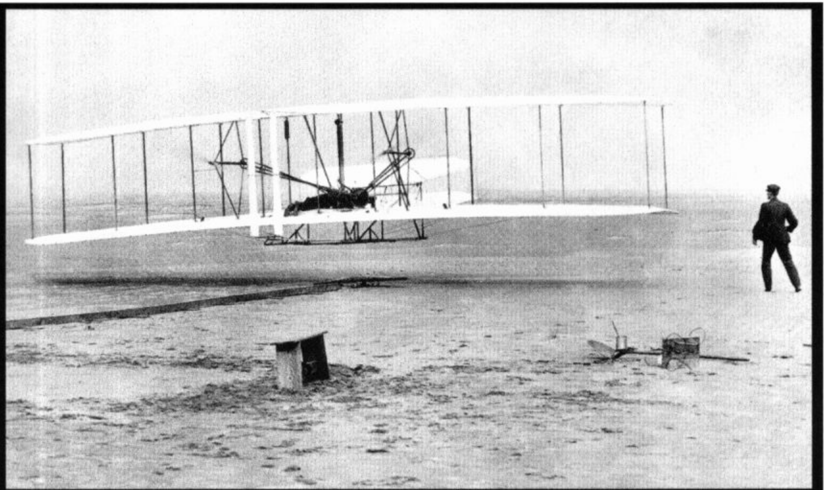
هنری فورد* بنیان‌گذار صنعت اتومبیل‌سازی در جهان در سال ۱۸۶۳ در «گرین فیلد» ایالت میشیگان آمریکا به‌دنیا آمد. هنری فورد پس از تحصیلات مقدماتی، تحصیلات خود را در رشتهٔ مهندسی برق و مکانیک دنبال کرد و پس از خاتمهٔ تحصیل در کارخانهٔ برق «ادیسون» در دیترویت مشغول کار شد. هنری فورد از نوجوانی که در ایام تعطیلات تابستانی به‌کار مکانیکی اشتغال داشت در فکر نوآوری در صنعت اتومبیل بود که نمونه‌های ناقص آن در اواخر قرن نوزدهم ساخته شده بود. هنری فورد در سال ۱۹۰۳ با همکاری و مشارکت کسانی که حاضر به‌سرمایه‌گذاری در این کار بودند کارخانهٔ اتومبیل‌سازی فورد را در نزدیکی دیترویت بنیان نهاد و پس از یک سال موفق به‌ساختن اتومبیلی شد که با سرعت ۹۲ مایل در ساعت (در حدود یکصد و پنجاه کیلومتر) رکورد سرعت را در جهان آن روز شکست. تولید انبوه اتومبیل‌های فورد که به‌مدل T معروف گردید، در سال ۱۹۰۸ آغاز شد و فروش این نوع اتومبیل‌ها که به‌قیمت ۹۳۵ دلار عرضه می‌شد در سال ۱۹۰۹ از مرز ده هزار گذشت.

کارخانهٔ کوچک اتومبیل‌سازی فورد در همان محل اولیه توسعه یافت و امروز بزرگترین و سودآورترین مجتمع اتومبیل‌سازی جهان است، که تمام کارهای مربوط به‌اتومبیل را از ذوب آهن و ساختن قطعات فلزی گرفته تا وسایل برق اتومبیل و حتی لاستیک در یک جا انجام می‌دهد. هنری فورد که در این عکس او را سوار بر یکی از اتومبیل‌های اولیه‌اش ملاحظه می‌کنید در سال ۱۹۴۷ در سن ۸۳ سالگی درگذشت.

*Henry Ford

برادران رایت، **ویلبر رایت*** و **اورویل رایت**** که از آنان به‌عنوان پیشگامان صنعت هوانوردی در جهان یاد می‌شود، فرزندان یک کشیش آمریکائی بودند که پس از شش سال تلاش خستگی‌ناپذیر، در سال ۱۹۰۹ نخستین هواپیمای خود را تولید و عرضه کردند. عکس‌های این صحفه در جریان نخستین آزمایش‌های برادران رایت برداشته شده و خلبانی که در پشت رل هواپیما نشسته اورویل رایت است. اولین هواپیماهای برادران رایت یک دقیقه تا یک ساعت در هوا ماندند، ولی هواپیماهای ساخت کارخانهٔ برادران رایت که در سال ۱۹۱۱ در ارتش آمریکا به‌کار گرفته شد چندین ساعت می‌توانستند پرواز کنند. ویلبور رایت در سال ۱۹۱۴ در سن ۴۵ سالگی درگذشت، ولی اورویل کار هواپیماسازی را تا پایان عمر خود در سال ۱۹۴۸ دنبال کرد. اورویل هنگام مرگ ۷۷ سال داشت.

*Wilbur Wright
**Orville Wright

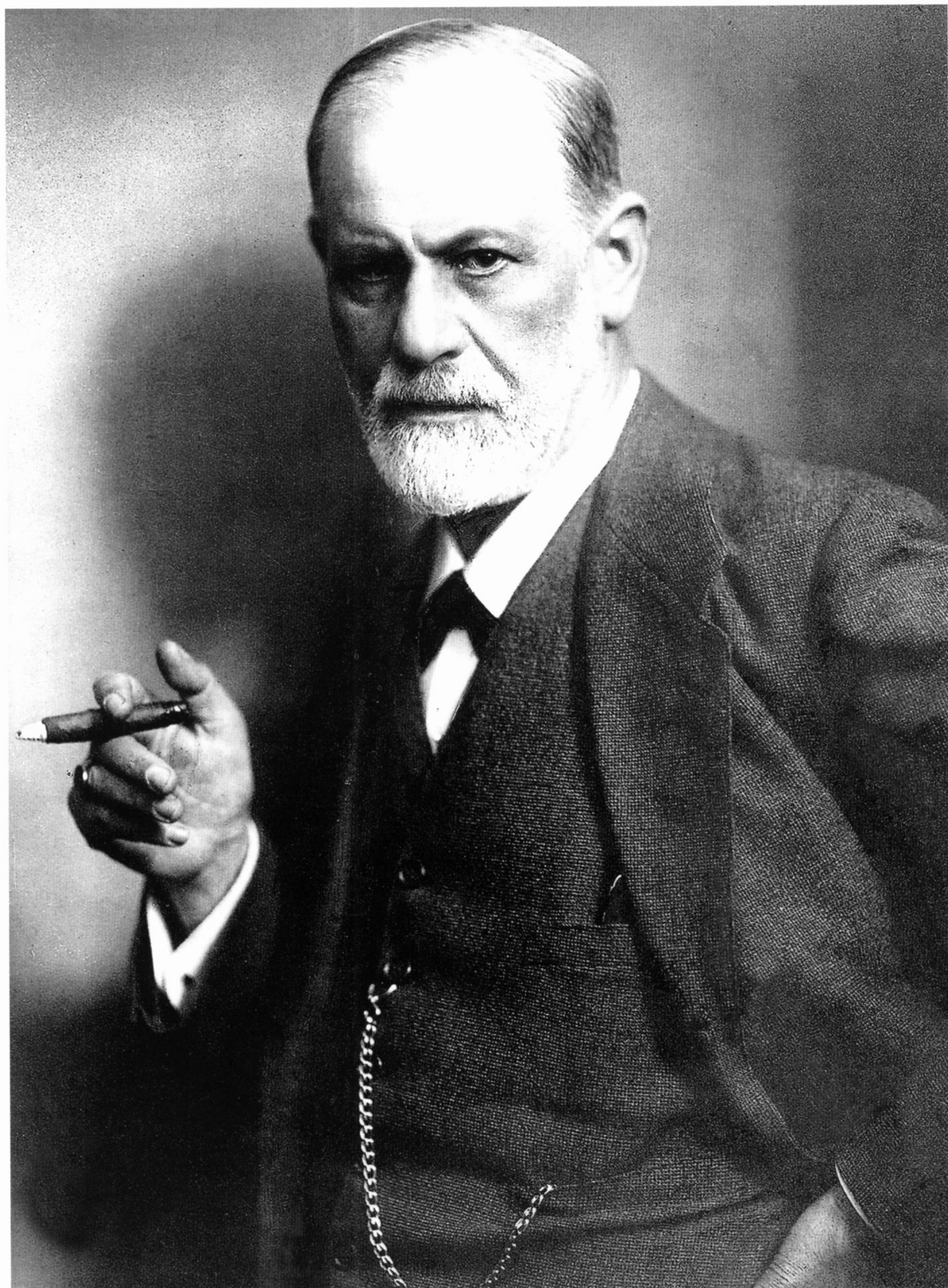

چارلز لیندبرگ* نخستین انسانی که با یک هواپیمای یک نفره، در ماه مه سال ۱۹۲۷ مسافت پنج هزار کیلومتری بین نیویورک و پاریس را در سی و سه ساعت و ۲۱ دقیقه پیمود، از پیشگامان صنعت هوانوردی در جهان و از چهره‌های برجستهٔ قرن بیستم به‌شمار می‌آید. لیندبرگ قبل از آغاز جنگ دوم جهانی به‌آلمان رفت و گورینگ وزیر دفاع و فرمانده نیروی هوائی آلمان بالاترین نشان نظامی آلمان را به‌وی اعطا نمود. لیندبرگ بعد از آغاز جنگ نهضتی برای جلوگیری از ورود آمریکا به‌جنگ به‌راه انداخت، ولی در این کار توفیق نیافت. لیندبرگ در سال ۱۹۷۴ در سن ۷۲ سالگی درگذشت.
در عکس‌های این صفحه هواپیمای لیندبرگ را قبل از فرود آمدن در فرودگاه «لوبورژه» پاریس و پس از موفقیت وی در این پرواز تاریخی ملاحظه می‌کنید.

*Charles Lindbergh

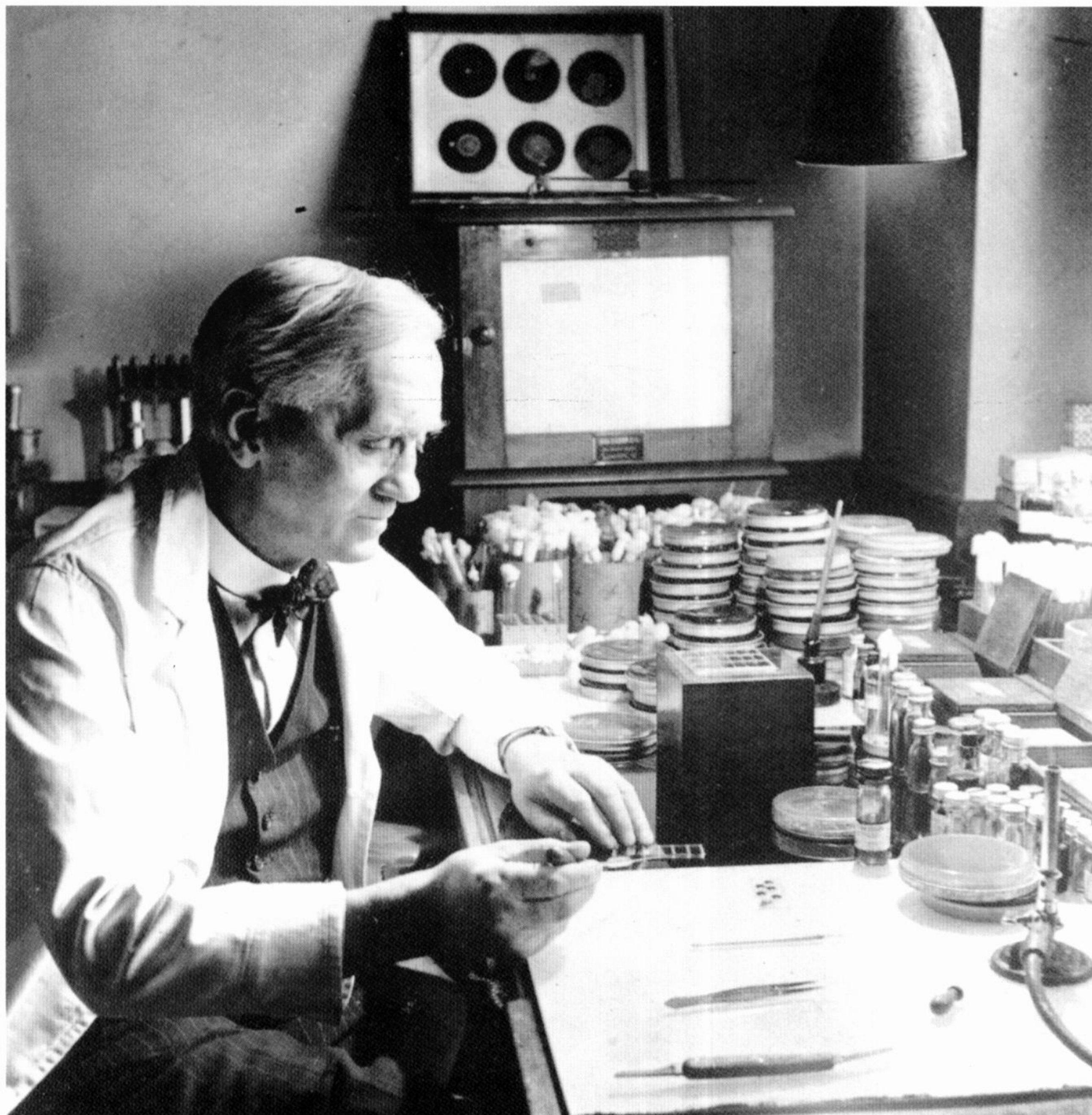
زیگموند فروید* پدر علم روانکاوی یا «پسیک آنالیز» از برجسته‌ترین دانشمندان و متفکرین اوایل قرن بیستم است که افکار و عقاید و نظریات او تحول بزرگی در دانش بشری به‌وجود آورده است. فروید که در یک خانوادهٔ یهودی به‌دنیا آمده تحصیلات خود را در دانشکدهٔ طب وین به‌انجام رساند و در فاصلهٔ سالهای ۱۹۰۰ تا ۱۹۳۰ سی کتاب در زمینهٔ نظریات جدید خود منتشر کرد که براساس آن فروید غریزهٔ جنسی و تأثیر آن در روان انسان را سازندهٔ شخصیت و منشاء بسیاری از بیماریها و اختلالات روانی می‌دانست. فرویددر سال ۱۹۳۹ در سن ۸۳ سالگی در لندن درگذشت.

* Sigmund Freud

ماری کوری*برجسته‌ترین زن دانشمند جهان و کاشف عنصر ناشناخته‌ای که آن را «رادیوم» نام نهادند، در سال ۱۸۶۷ در ورشو پایتخت لهستان به‌دنیا آمد و پس از مهاجرت به‌فرانسه در این کشور متوطن شد. ماری کوری تنها کسی است که سه بار به‌دریافت جایزهٔ نوبل در رشته‌های فیزیک و شیمی و همچنین به‌مناسبت کشف رادیوم نائل آمد. رادیوم علاوه بر این‌که عامل اصلی رادیو آکتیو اورانیوم است مورد مصرف بسیاری در علم پزشکی از جمله درمان سرطان و بیماریهای پوستی دارد. ماری کوری در سال ۱۹۳۴ تحت تأثیر تشعشعات رادیو آکتیو که ضمن آزمایش‌های علمی بر او وارد آمده بود به‌بیماری سرطان درگذشت.

* Marie Curie

آلکساندر فلمینگ* کاشف داروی معجزه‌آسای پنی‌سیلین، که مهمترین عامل درمان بیماریهای عفونی است، در سال ۱۸۸۱ در اسکاتلند به‌دنیا آمد. فلمینگ پس از تحصیلات ابتدائی و متوسطه برای تحصیل علم پزشکی به‌لندن رفت و در آستانهٔ جنگ دوم جهانی با کشف پنی‌سیلین جان صدها هزار انسان را در جنگ نجات داد. تا سال ۱۹۵۵ انواع پنی‌سیلین که در کشورهای مختلف تولید و به‌بازار عرضه شده بود جان میلیونها نفر را از مرگ نجات داد، ولی کاشف این داروی معجزه‌آسا در همان سال براثر سکتهٔ قلبی در پشت میز آزمایشگاه خود جان سپرد.

*Alexander Fleming

ادوین هابل* مشهورترین نام در علم نجوم. در سال ۱۸۸۹ در ایالت میسوری آمریکا به‌دنیا آمد. تحصیلات دانشگاهی خود را در رشتهٔ حقوق به‌پایان رساند. ولی با علاقهٔ مفرطی که به‌علم نجوم داشت، پس از چند سال شغل وکالت را رها کرد و به‌کار در رصدخانهٔ «مونت ویلسون» کالیفرنیا پرداخت. هابل با تلاش شبانه‌روزی به‌اکتشافات تازه‌ای در علم نجوم دست یافت و راز عالم هستی و اسرار کهکشانها را که به«نظریهٔ هابل» معروف شده است کشف کرد. براساس تئوری او شعاع عالم ۱۸ میلیارد سال نوری و عمر آن دو میلیارد سال است. هابل در سال ۱۹۵۳ درگذشت. بزرگترین رصدخانهٔ جهان در آمریکا به‌نام اوست.

* Edwin Hubble

ژاک کوستو* کاشف معروف فرانسوی دنیای زیردریاها و مخترع دستگاه‌های ویژهٔ فیلمبرداری از شگفتی‌های حیات در زیر اقیانوس‌هاست که اکتشافات و مشاهدات خود را در فیلمهای متعدد و کتابی زیر عنوان «دنیای خاموش» منعکس کرده است. ژاک کوستو بیش از پنجاه سال از عمر خود را در کار کشف شگفتی‌های حیات در زیر دریاها گذرانده و فیلمهائی که از او به‌یادگار مانده منحصر به‌فرد است. ژاک کوستو در سال ۱۹۹۷ در سن ۸۷ سالگی درگذشت. عکس که در لباس غواصی از او گرفته شده از کارهای یوسف کارش است.

* Jacques Cousteau

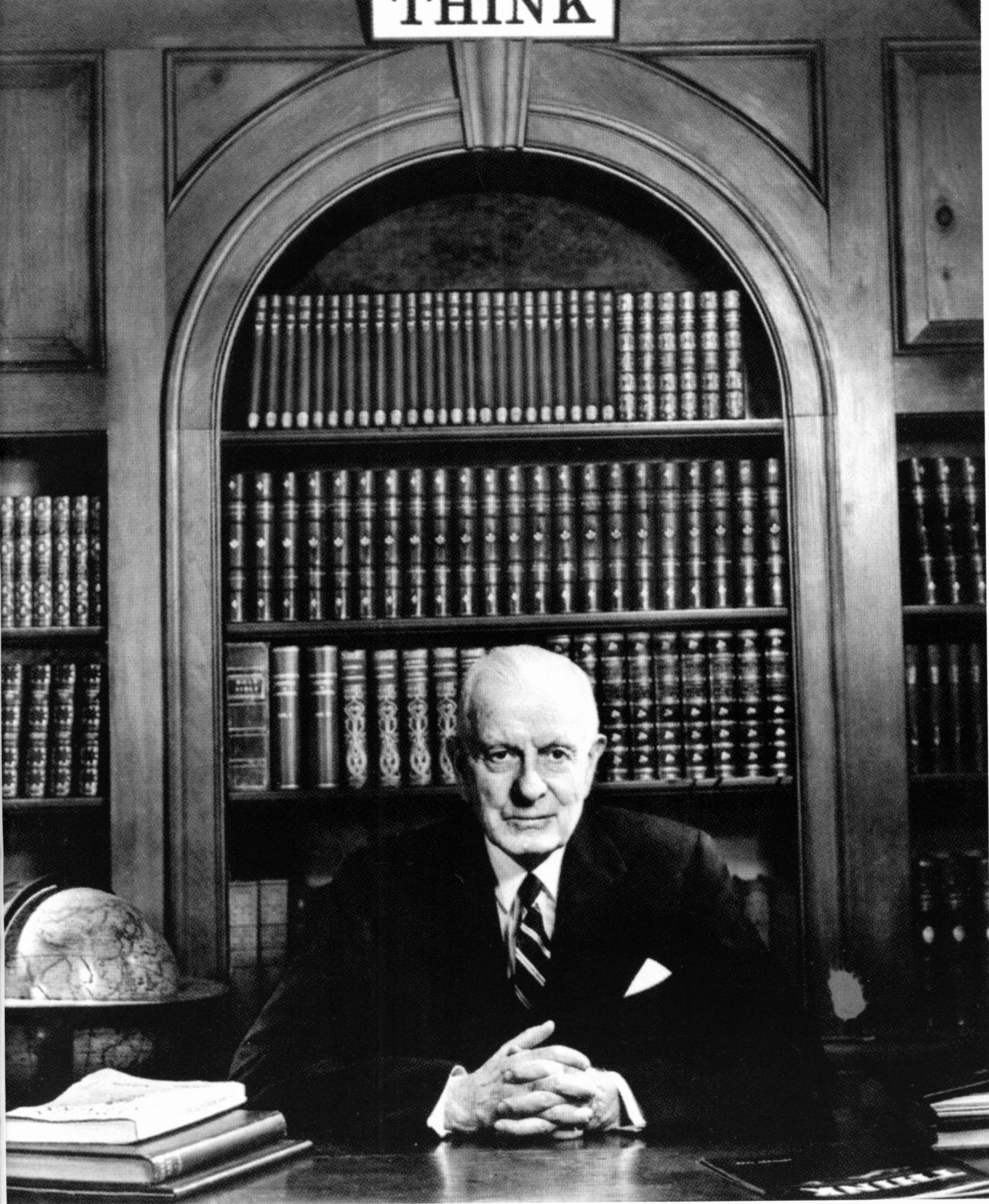

دانشمندان روسی پس از پرتاب نخستین قمر مصنوعی به‌دور کرهٔ زمین در سال ۱۹۵۷، روز ۱۲ آوریل سال ۱۹۶۱ با پرتاب یک سفینهٔ فضائی پنج تنی حامل سرنشین به‌مدار زمین شگفتی تازه‌ای آفریدند. خلبان یا سرنشین این سفینه که عنوان نخستین فضانورد جهان را به‌خود اختصاص داد «**یوری گاگارین**»* بود.
اولین زن فضانورد جهان هم **والنتینا ترشکوا**** روسی بود، ولی در سالهای پایانی دههٔ ۱۹۶۰ آمریکاییها در مسابقهٔ تسخیر فضا از روسها پیش افتادند و این برتری را تا پایان قرن بیستم حفظ نمودند. گاگارین اولین فضانورد جهان در سال ۱۹۶۸ در یک سانحه هوائی درگذشت. وی هنگام مرگ ۳۴ سال داشت. در عکسهای این دو صفحه گاگارین را در لباس فضانوردی و همراه «والنتینا ترشکوا» پس از پرواز موفقیت‌آمیز او به‌فضا ملاحظه می‌کنید.

***Yuri Gagarin**
****Valentina Treshkova**

THINK

تام واتسون* و پسرش که او هم مانند پدر تام نام دارد و به‌نام تام واتسون پسر معروف شده است پیشگامان صنایع الکترونیک و کامپیوتر در جهان به‌شمار می‌آیند. تام واتسون پدر، مؤسس شرکت «آی. بی. ام.» IBM که مخفف کلمات ماشین‌های کار و کسب بین‌المللی است در سال ۱۸۷۴ به‌دنیا آمد، شرکت آی بی‌ام را در سال ۱۹۲۴ در سن پنجاه سالگی تاءسیس کرد و تا سن ۷۸ سالگی که ادارهٔ امور آن را به‌پسرش واگذار کرد مدیریت این شرکت را به‌عهده داشت. واتسون پسر هم که در سن ۳۸ سالگی مدیریت شرکت آی بی ام را به‌عهده گرفت تا سال ۱۹۷۱ که داوطلبانه از مدیریت شرکت کناره‌گیری کرد، طی بیست سال، سطح تولید و درآمد شرکت را به‌بیش از سه برابر آغاز تصدی خود افزایش داد. واتسون پدر (عکس صفحهٔ مقابل) نود سال عمر کرد، ولی واتسون پسر (عکس بالا) در سال ۱۹۹۳ در سن ۷۹ سالگی درگذشت. واتسون پسر پس از کناره‌گیری از مدیریت شرکت آی بی‌ام سه سال نیز سفیرکبیر آمریکا در مسکو بود.

*Tom Watson

لودویک .مایس وان در روهه* معروفترین نام در میان آرشیتکت‌های جهان در سال ۱۸۸۶ در شهر آخن آلمان به‌دنیا آمد و در سالهای قبل از جنگ دوم جهانی سبک جدیدی در کار معماری پدید آورد. لودویک مایس در سال ۱۹۳۸ به‌آمریکا مهاجرت کرد و اولین ساختمانهای بلند یا آسمان‌خراشهای جهان را در شیکاگو و نیویورک بنا کرد، که بسیاری از آنها پس از گذشت نیم قرن یا بیشتر از بنای آنها همچنان استوار و پابرجای مانده است.

لودویک مایس در سال ۱۹۸۹ در سن ۸۳ سالگی درگذشت.

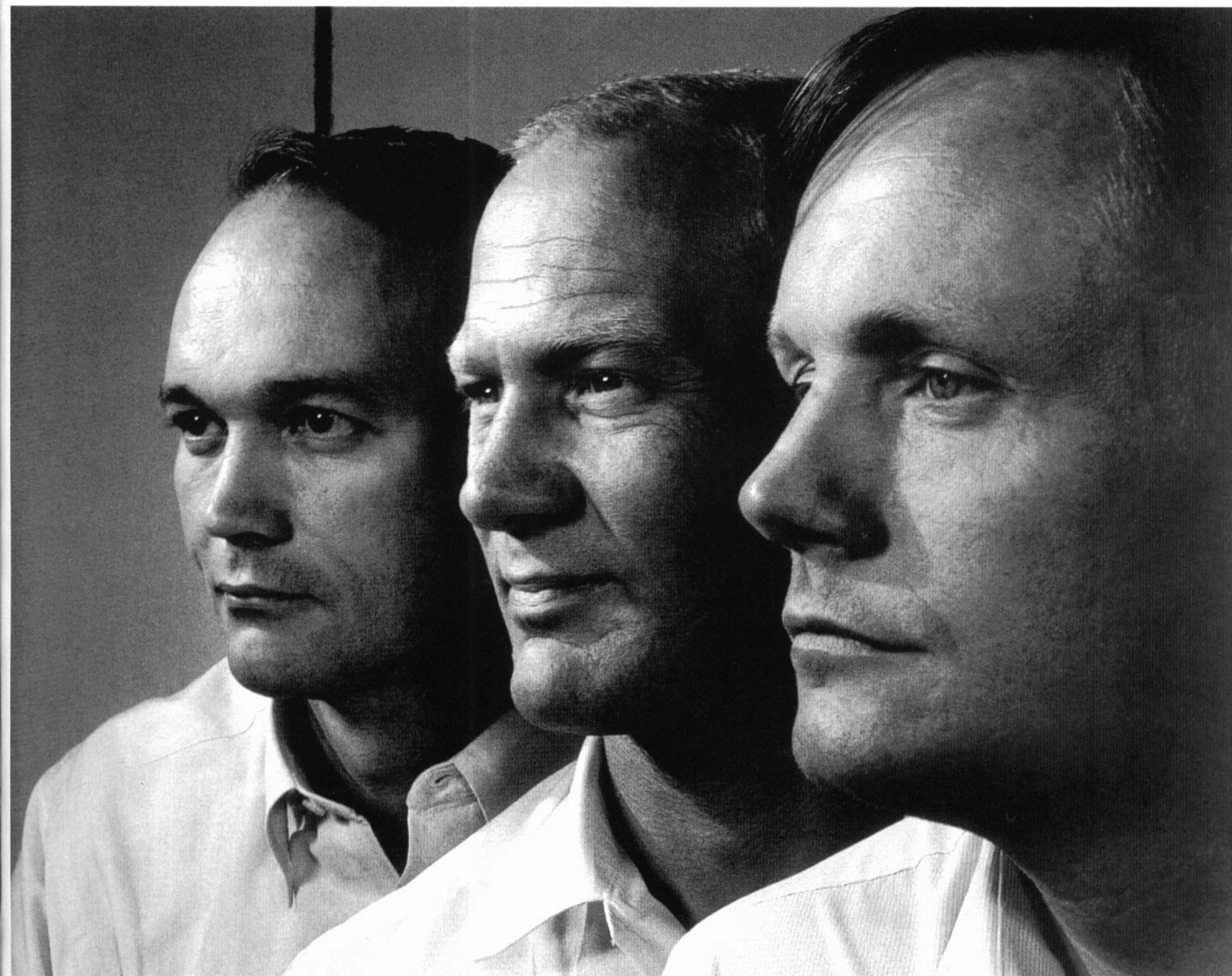
* Ludwic Mies Van Der Rohe

اِدی .ریکن بکر* از پیشگامان صنعت هوانوردی و هواپیمائی تجارتی در جهان، که زندگی پرماجرای او سوژهٔ چندین فیلم و داستان شده است. ریکن بکر در آغاز صنعت اتومبیل‌سازی از نخستین قهرمانان مسابقات اتومبیل‌رانی بود. در جنگ اول جهانی در ۱۷ روز فن خلبانی را آموخت و ۲۸ هواپیمای آلمانی را در مأموریت‌های جنگی خود سرنگون کرد و ۵۶ نشان شجاعت و افتخار دریافت نمود. ریکن بکر در سال ۱۹۳۸ اولین شرکت بزرگ مسافربری هوائی را در آمریکا بنیان نهاد و تا سال ۱۹۷۳ که در سن ۸۲ سالگی درگذشت همچنان فعال بود.

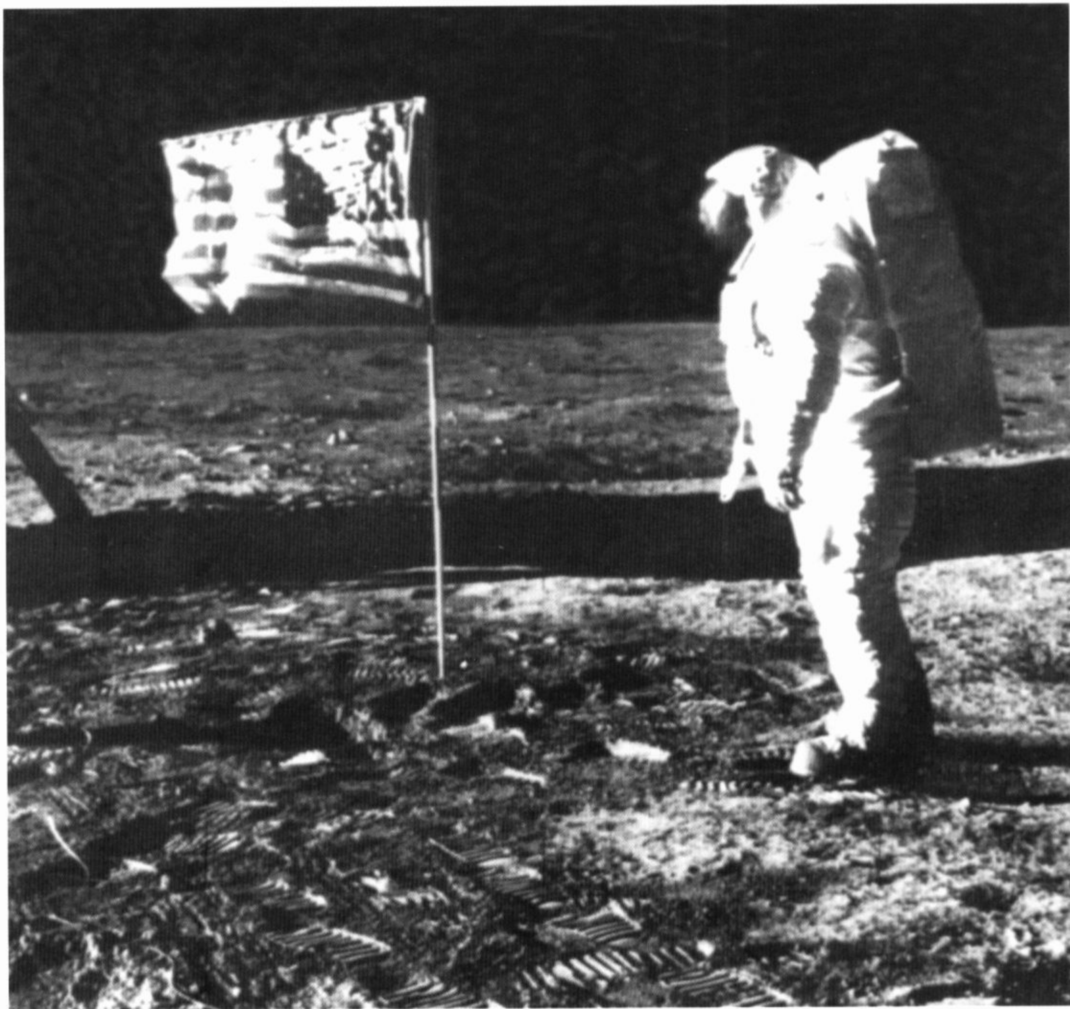
* Eddie RickenBacker

EASTERN
Air Lines

سفر به‌کرهٔ ماه و پیاده شدن نخستین فضانوردان بر روی این کره، از مهمترین اکتشافات علمی قرن بیستم به‌شمار می‌آید و نام نخستین گروهی که این سفر تاریخی را انجام دادند در ردیف پیشگامان علم در جهان به‌ثبت رسیده است. فضانوردان آمریکائی که روز بیستم ژوئیه سال ۱۹۶۹ با سفینهٔ آپولو ۱۱. به‌سوی کرهٔ ماه روانه شدند عبارت بودند از «**نیل آرمسترانگ* آدوین الدرین** و مایکل کالینز*****» که از میان آنها نیل آرمسترانگ (نفر اول سمت راست در عکس) به‌عنوان نخستین انسانی که قدم در کرهٔ ماه نهاد بیش از دو نفر دیگر شهرت یافت. پس از پیاده شدن آرمسترانگ بر سطح کرهٔ ماه که جریان آن به‌وسیلهٔ ماهواره‌های مخابراتی در سراسر جهان پخش می‌شد «ادوین آلدرین» هم به‌او پیوست. نقش عضو سوم این گروه «مایکل کالینز» که در سفینهٔ مادر مانده و مراقب دو فضانورد دیگر و هدایت آنها در راه بازگشت از سطح کرهٔ ماه بود، کمتر از فضانوردانی که بر روی کرهٔ ماه قدم نهادند نبود.

* Neil Armstrong ** Edwin Aldrin *** Michael Collins

Daily Mirror

The date: July 21, AD 1969

5d. Monday, July 21, 1969 No. 20,393

MAN WALKS ON THE MOON

The landing site

THIS is where they touched down, the two Space heroes in the lunar module Eagle. They landed perfectly in the Sea of Tranquillity. It shows up on this Moon map as just a dark patch. But to the explorers it showed up as rock fields—"very rough"—and Armstrong and Aldrin had to pilot their craft manually to a smooth landing site.

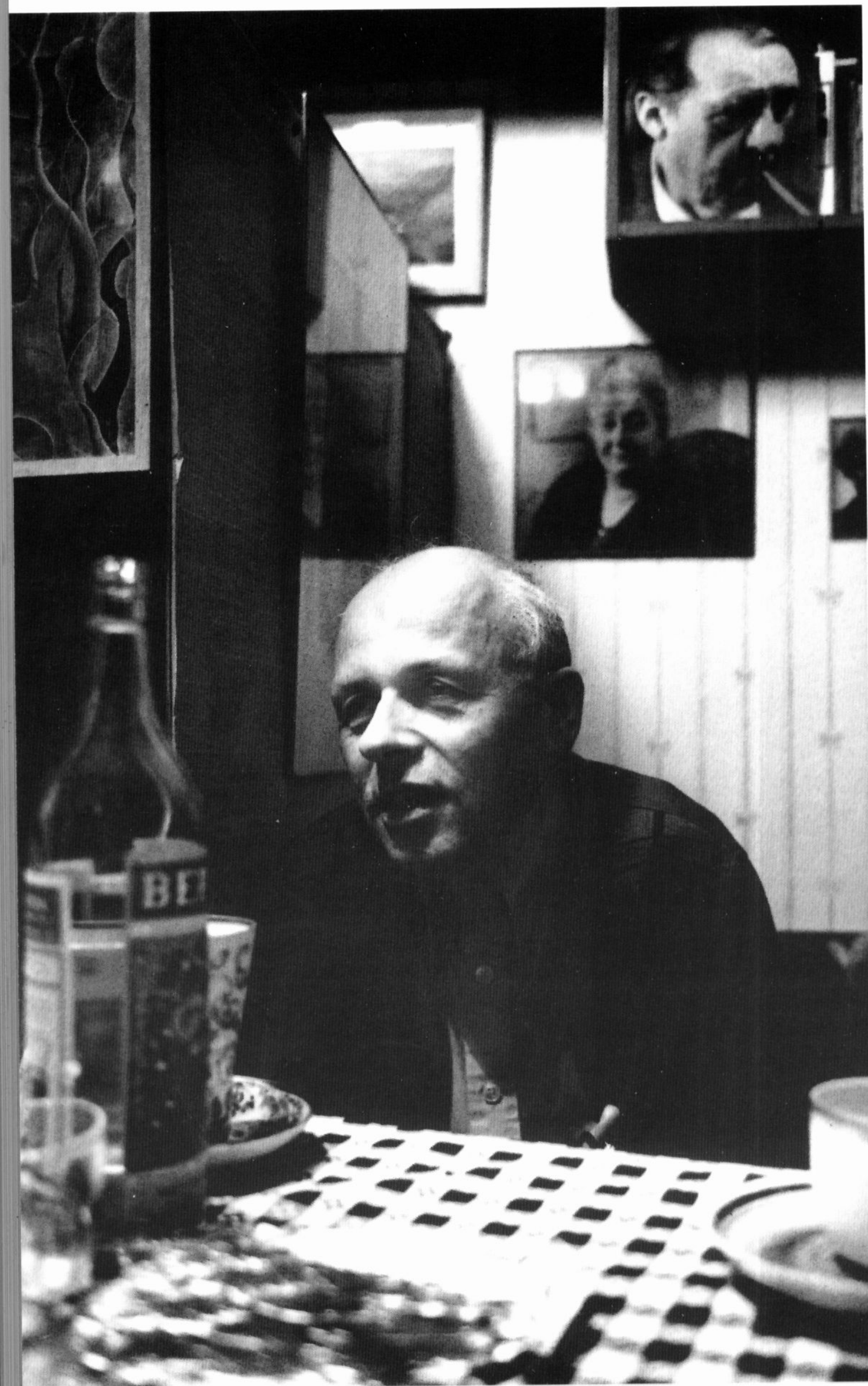
Man has walked on the Moon. Astronaut Neil Armstrong launched a new era for mankind when he stepped from the lunar module today. America, a land of frontiersmen, had opened a new frontier.

FULL STORY—BACK PAGE. THE FIRST WORDS—PAGE 3: THE PATHFINDERS—CENTRE PAGES

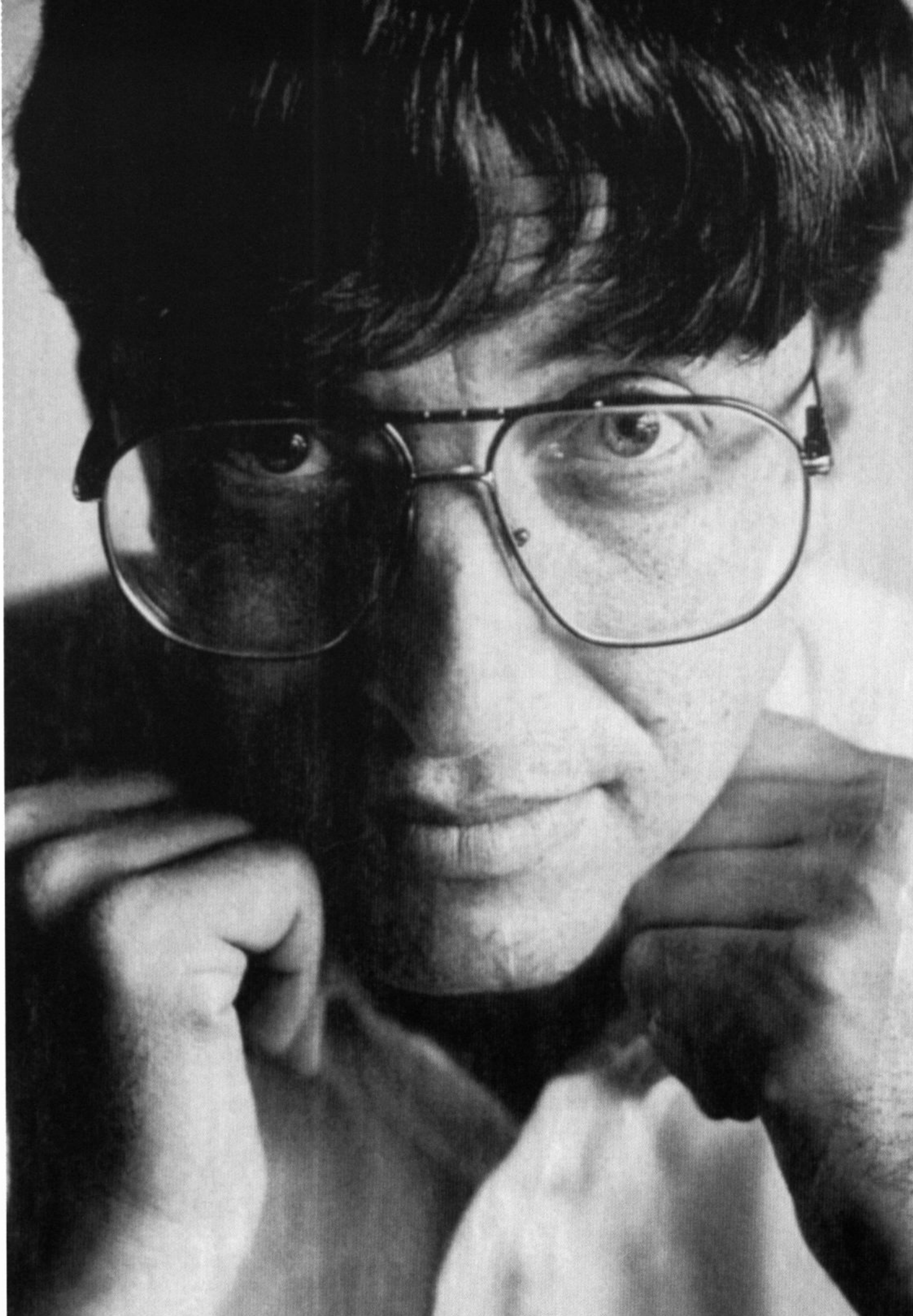
استفن ویلیام هاوکینگ* دانشمند برجستهٔ انگلیسی که از نوابغ علوم ریاضی و فیزیک و نجوم به‌شمار می‌آید و اکتشافات او به‌خصوص در نجوم و نظریاتش دربارهٔ چگونگی پیدایش کهکشانها شهرت جهانی دارد. کتاب «تاریخ مختصر زمان» که در سال ۱۹۸۸ منتشر شده از معتبرترین آثار علمی در رشتهٔ نجوم به‌شمار می‌آید. هاوکینگ که در سال ۱۹۴۲ به‌دنیا امده از بیست سالگی به‌بعد فلج شده و به‌زحمت تکلم می‌کند، ولی با پشتکار عجیبی به‌تحقیقات علمی خود ادامه می‌دهد.

* Stephen William Hawking

آندری ساخاروف* سیاسی‌ترین دانشمند جهان، در سال ۱۹۲۱ در مسکو به‌دنیا آمد و در سال ۱۹۴۵ به‌جمع دانشمندان روسی که نخستین بمب اتمی و سپس نخستین بمب ئیدروژنی شوروی را با موفقیت طراحی و آزمایش کردند پیوست. ساخاروف که او را پدر بمب ئیدروژنی شوروی می‌نامند، در سال ۱۹۶۲ به‌مخالفت با ادامهٔ تولید و آزمایش بمب‌های جدید هسته‌ای و ئیدروژنی برخاست و مبارزهٔ او هرچند به‌انعقاد قرارداد منع آزمایش‌های اتمی در فضا انجامید، محدودیت‌هائی برای خود او فراهم ساخت و انتشار مقالات انتقادآمیز او از سیستم حکومت شوروی و مخالفت علنی وی با تهاجم نظامی شوروی به‌افغانستان به‌دستگیری و تبعید وی انجامید. ساخاروف در سال ۱۹۷۵ به‌دریافت جایزهٔ صلح نوبل نائل گردید. در سال ۱۹۸۶ در دوران حکومت گورباچف از تبعید و بازداشت رهائی یافت و در نخستین انتخابات آزاد در شوروی از مسکو به‌نمایندگی پارلمان برگزیده شد. ساخاروف در سال ۱۹۸۹ درگذشت.

*Andry Sakharov

ویلیام هنری گیتس* که بیشتر به‌نام مخفف بیل گیتس شهرت یافته، از برجسته‌ترین چهره‌های صنعت کامپیوتر و ثروتمندترین مرد جهان در آغاز قرن بیست و یکم است. بیل گیتس که در سال ۱۹۶۹ کار خود را در یک گاراژ آغاز کرد تمام ثروت و شهرت خود را در دو دهۀ آخر قرن بیستم کسب کرده و در پایان قرن بیستم نه فقط به‌عنوان ثروتمندترین مرد دنیا، بلکه یکی از نیرومندترین چهره‌های اقتصاد آمریکا و جهان شناخته می‌شود. بیل گیتس در سال ۱۹۵۵ در شهر «سیاتل» آمریکا به‌دنیا آمده و مرکز فعالیت شرکت عظیم کامپیوتری خود «مایکروسافت» را نیز از سال ۲۰۰۰ به‌این شهر منتقل کرده است.

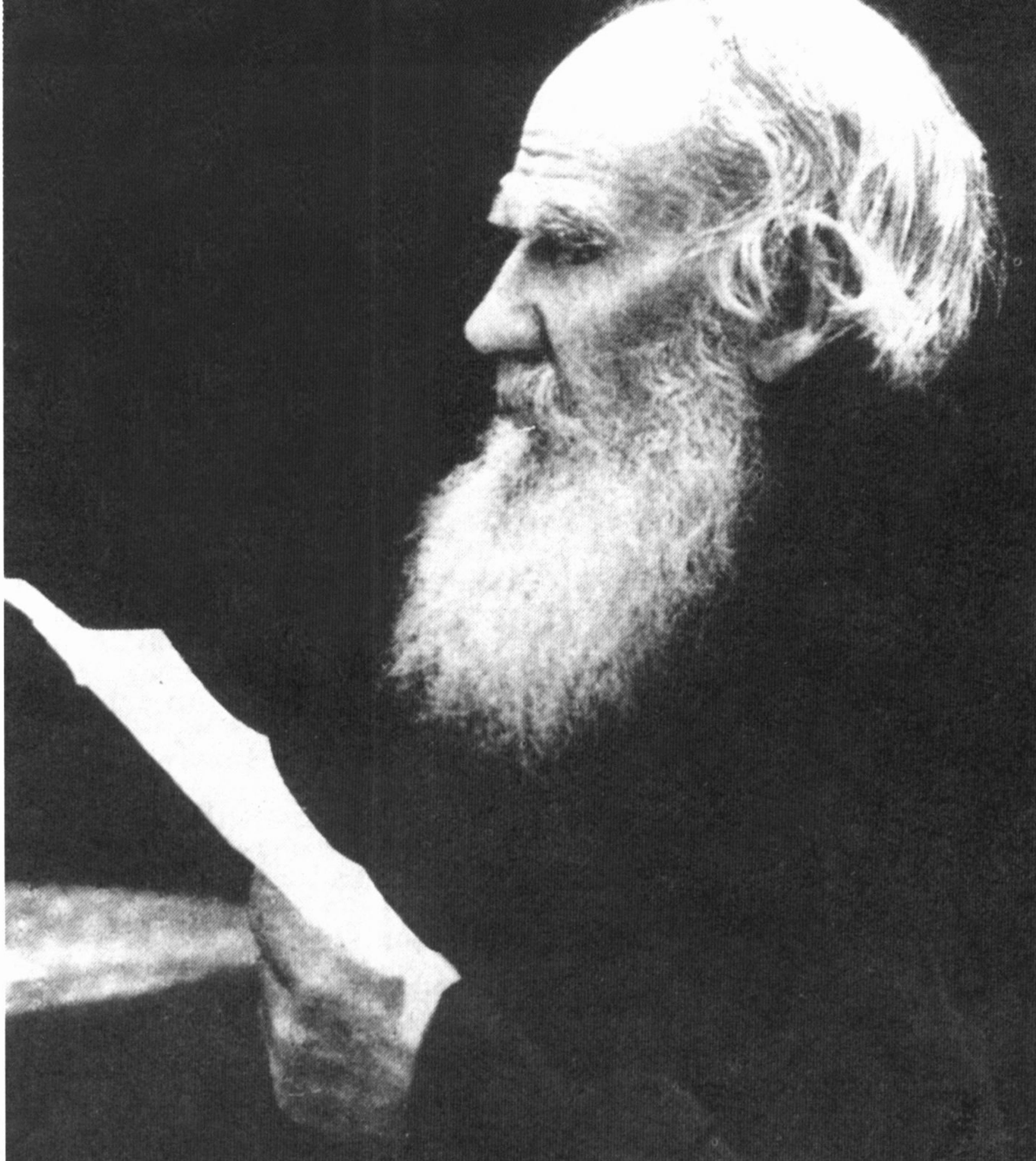
* **William Henry Gates (Bill Gates)**

هنر و ادبیات

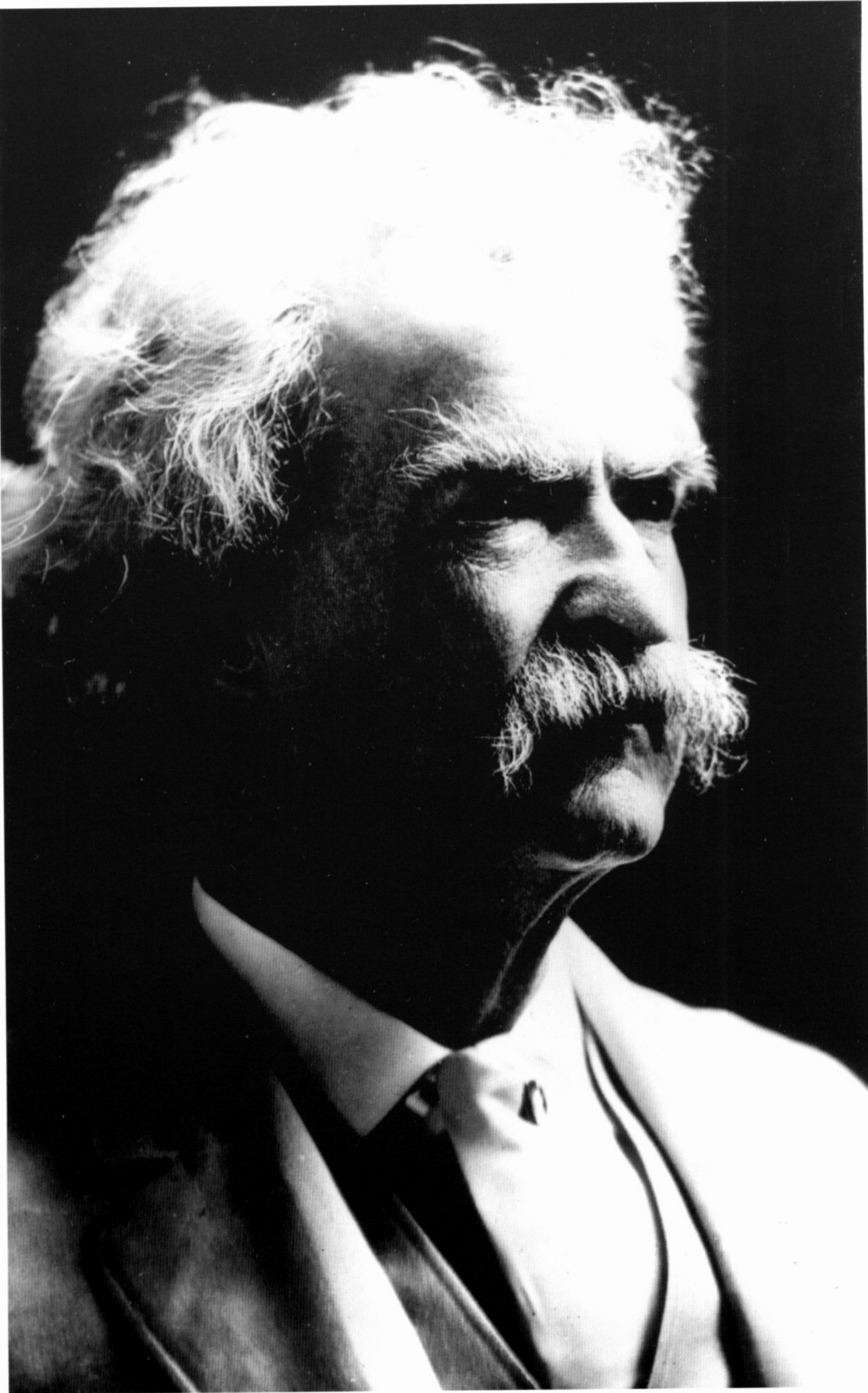
پیتر ایلیچ چایکووسکی* موسیقیدان و آهنگساز نامدار قرن نوزدهم روسیه، در سال ۱۸۴۰ به‌دنیا آمد و از سنین جوانی وارد عالم موسیقی شد. چایکووسکی اولین اثر معروف خود «رومئو و ژولیت» را در سی سالگی پدید آورد و تا پایان عمرش در سال ۱۸۹۳ دهها اثر جاویدان دیگر نیز به‌وجود آورد که معروفترین آنها عبارتند از: «دریاچهٔ قو»، «زیبای خفته»، «فندق شکن»، «شهرزاد»، کنسرتوی پیانوی شمارهٔ یک و شش سمفونی، که آخرین آنها سمفونی ششم از محبوبترین آثار او به‌شمار می‌آیند.

* P ter Ilych Tchaikovsky

لئون تولستوی* نویسندهٔ پرآوازهٔ قرن نوزدهم روسیه، که هرچند تا پایان دههٔ اول قرن بیستم نیز در قید حیات بود در سالهای پایانی عمر خود اثری پدید نیاورد. تولستوی یک نجیب‌زادهٔ روسی بود که لقب «کنت» داشت، ولی کمتر در مجامع و محافل اشرافی ظاهر می‌شد و بخش اعظم عمرش را در مزرعهٔ شخصی خود به‌کار نوشتن پرداخت. معروفترین اثر تولستوی «جنگ و صلح» که در چهل سالگی نوشته است، مهمترین اثر ادبی جهان به‌شمار می‌آید. تولستوی در سال ۱۹۱۰ در سن ۸۲ سالگی درگذشت.

* Leon Tolstoy

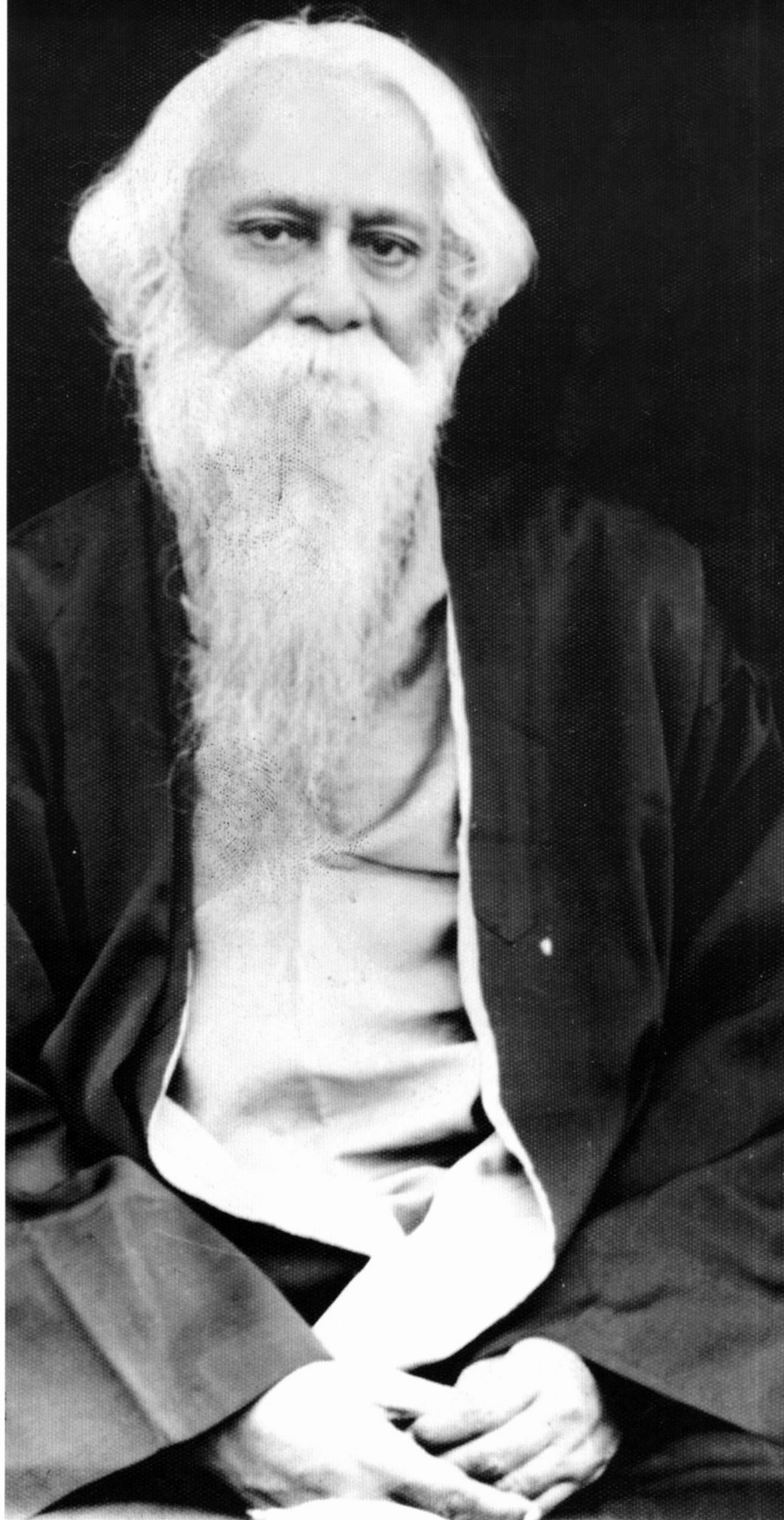
مارک تواین* معروفترین و محبوبترین نویسندهٔ آمریکائی قرن نوزدهم، که مانند تولستوی نویسندهٔ نامدار روسی در دههٔ اول قرن بیستم نیز در قید حیات بود، ولی در سالهای پایانی عمرش اثری پدید نیاورد. مارک تواین که نام اصلی او «ساموئل کلمنس» بود در جوانی با نام مستعار مارک تواین به‌کار روزنامه‌نویسی پرداخت و چون با همین نام معروف شد، آثار مهم ادبی و اجتماعی خود را نیز به‌همین نام منتشر کرد. مارک تواین افکار و عقاید اجتماعی خود را در قالب داستانهای طنزآلودی بیان کرده و نوشته‌های او پس از گذشت بیش از یک قرن از تاریخ نگارش آنها هنوز در ردیف پرفروش‌ترین کتابهای ادبیات انگلیسی است. مارک تواین در سال ۱۹۱۰ در سن ۷۵ سالگی درگذشت.

*Mark Twain

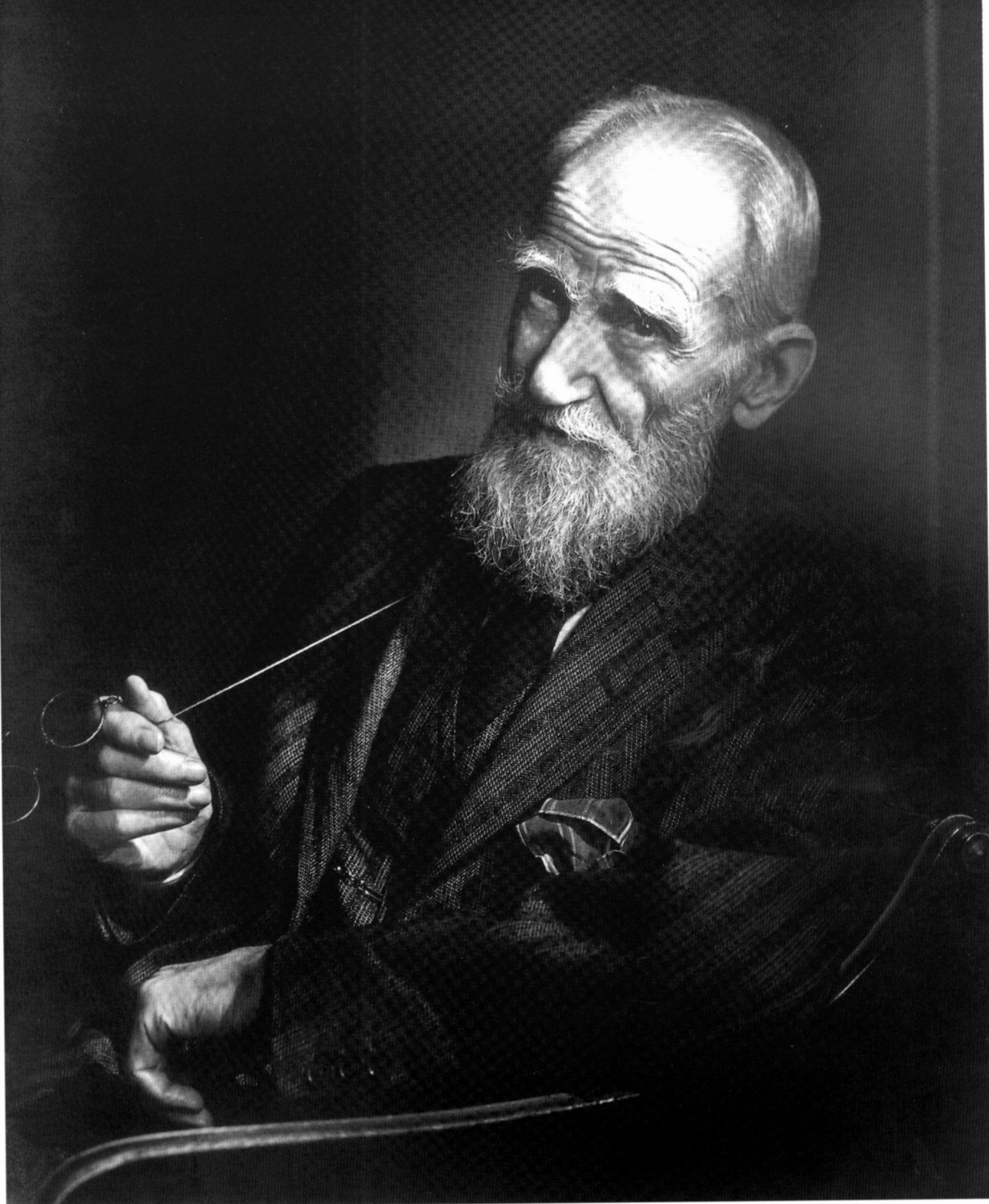
چارلی چاپلین* معروفترین هنرپیشهٔ سینمای جهان که نام اصلی او «چارلز اسپنسر چاپلین» است در سال ۱۸۸۹ در خانوادهٔ فقیری در لندن به‌دنیا امد و در سال ۱۹۱۰ با یک گروه نمایشی به‌آمریکا رفت و پس از چند سال ایفای نقش‌های کمدی در صحنهٔ تئاتر وارد عالم سینما شد. چارلی چاپلین در سالهای ۱۹۱۶ تا ۱۹۳۶ پرفروش‌ترین و معروفترین فیلمهای سینمای صامت را پدید آورد که «مهاجر» و «زندگی سگی» و «در جستجوی طلا» و «عصر جدید» و «کودک» از جمله مشهورترین آنهاست. چارلی چاپلین در سال ۱۹۴۰ با ایفای نقش هیتلر در فیلم «دیکتاتور» به‌اوج شهرت خود رسید و دو فیلم دیگر او «مسیو وردو» و «لایم لایت» که چارلی چاپلین نقش‌های متفاوتی را در آنها اجرا می‌کند ابعاد دیگری از توانائی او را در بازیگری نمایان ساخت. چارلی چاپلین در سالهای اوج هیستری ضد کمونیستی در امریکا به‌تمایلات کمونیستی متهم شد و در سال ۱۹۵۲ آمریکا را ترک گفت و در سویس مسکن گزید. چارلی چاپلین قبل از مرگش در سال ۱۹۷۷ از طرف ملکهٔ انگلستان به‌لقب «سر» ملقب شد. چارلی چاپلین هنگام مرگ ۸۸ سال داشت.

* **Charlie Chapline**

رابیندرانات تاگور * شاعر و نویسنده و فیلسوف نامدار هندی در سال ۱۸۸۱ به‌دنیا آمد و در سال ۱۹۴۱ در سن شصت سالگی درگذشت. تاگور که در سال ۱۹۱۳ به‌دریافت جایزهٔ نوبل در ادبیات نائل آمد علاوه بر اشعار و آثار ادبی و فلسفی، نقاش نامداری هم بود و در موسیقی نیز دستی داشت. اشعار تاگور به‌بیش از بیست زبان، از جمله فارسی ترجمه شده و بهترین ترجمهٔ فارسی اشعار او «صد پند تاگور» به‌ترجمهٔ استاد ابراهیم پورداود است.

*Rabindranat Tagor

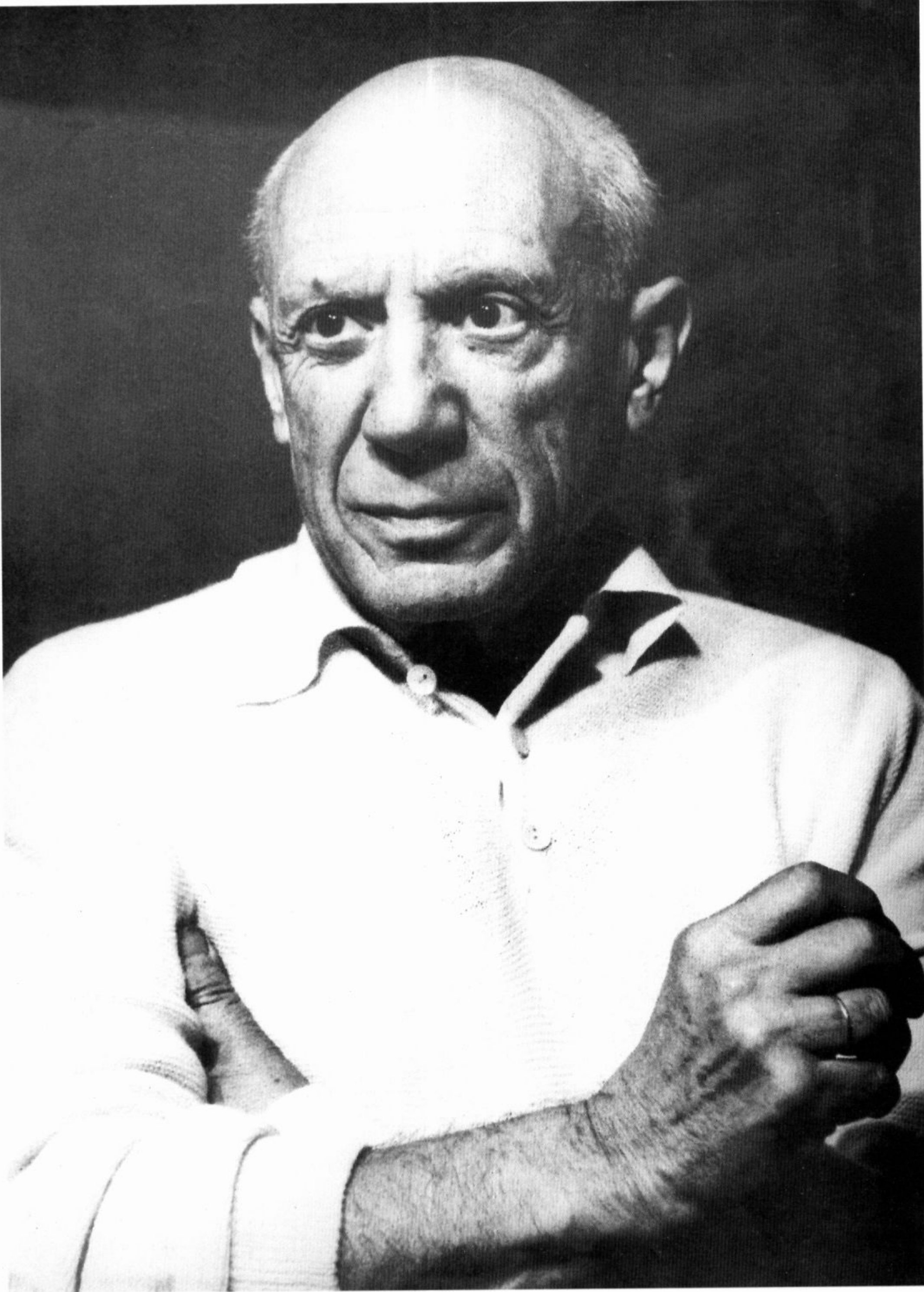
جرج برنارد شاو* مشهورترین نویسندهٔ انگلیسی قرن بیستم در سال ۱۸۵۶ در دوبلین (ایرلند) به‌دنیا آمد و پس از انجام تحصیلات ابتدائی و متوسطه در بیست سالگی به‌لندن رفت و تا پایان عمر در این شهر زندگی کرد. برنارد شاو کار نویسندگی را با نقد ادبی و هنری آغاز کرد و سپس به‌کار نمایشنامه‌نویسی پرداخت. نخستین نمایشنامه‌های برنارد شاو در اواخر قرن نوزدهم به‌روی صحنه آمد و تا سال ۱۹۵۰ که در سن ۹۴ سالگی درگذشت بیش از هشتاد نمایشنامهٔ دیگر نوشت که بسیاری از آنها از آثار جاویدان هنرهای نمایشی است و صحنه‌های تئاتر جهان در طول قرن بیستم هرگز از نمایشنامه‌های او خالی نبوده است. جرج برنارد شاو علاوه بر قریب یکصد نمایشنامه چند اثر مهم ادبی و اجتماعی نیز پدید آورده که معروفترین آنها «جنگ و عقل سلیم» و «دارالمجانین سیاسی در آمریکا» است. برنارد شاو در سال ۱۹۲۵ به‌دریافت جایزهٔ نوبل در ادبیات نائل آمد.

* George Bernard Shaw

برتراند راسل *فیلسوف و نویسنده و ریاضیدان نامدار انگلیسی در سال ۱۸۷۲ در لندن به‌دنیا آمد و نخستین آثار او صرفاً جنبهٔ علمی داشت که معروفترین آنها اثر سه جلدی «اصول علم ریاضی» است. برتراند راسل سپس به‌مسائل فلسفی و اجتماعی پرداخت و آثار او در رد تئوریهای مارکس بازتاب گسترده‌ای داشت. برتراند راسل در سال ۱۹۵۰ به‌دریافت جایزهٔ ادبی نوبل نائل آمد و دو دههٔ پایانی عمر او بیشتر به‌مبارزات سیاسی و برگزاری کنفرانس‌های بین‌المللی و مجالس سخنرانی علیه تسلیحات اتمی و جنگ ویتنام گذشت. برتراند راسل دوبار نیز در جریان مبارزات سیاسی خود دستگیر و زندانی شد. راسل در سال ۱۹۷۰ در سن ۹۸ سالگی درگذشت.

*Bertrand Russell

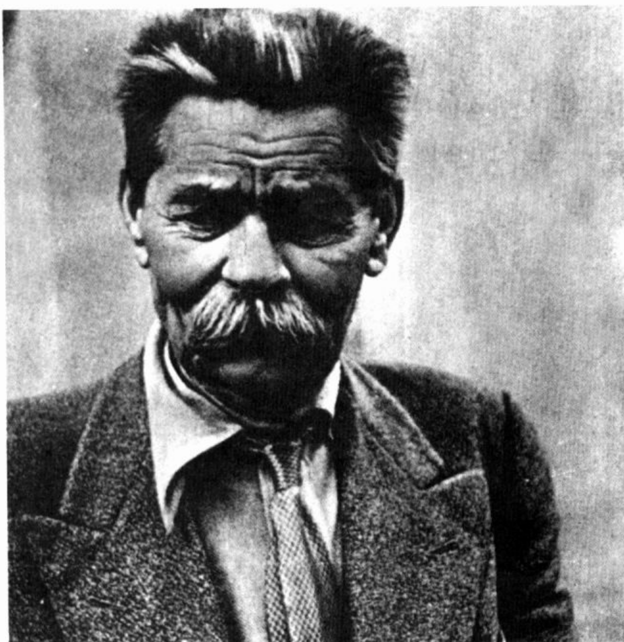
در میان هنرمندان نقاش قرن بیستم، **پابلو پیکاسو*** نقاش اسپانیولی و مبتکر سبک جدید کوبیسم بی‌تردید پرآوازه‌ترین آنهاست. تابلوهای نقاشی او که برای ۹۹ درصد مردم جهان نامفهوم و حتی بی‌معنی است از گرانقیمت‌ترین آثار هنری در جهان به‌شمار می‌آید. پیکاسو در سال ۱۸۸۱ در شهر مالاگا در اسپانیا به‌دنیا آمد و در سن نوزده سالگی به‌فرانسه مهاجرت کرد و در بیست و پنج سالگی از نقاشان سرشناس پاریس به‌شمار می‌آمد. نخستین اثر نقاشی او به‌سبک مدرن که موجب شهرت وی شد تابلو «دوشیزگان آوینیون» بود که در سال ۱۹۰۷ پدید آورده و در واقع مرحلهٔ گذری از مکتب کلاسیک به‌سبک جدید به‌شمار می‌آید. پیکاسو تا هنگام مرگش در سال ۱۹۷۳ همچنان فعال بود و قریب صد تابلو قیمتی از او به‌یادگار مانده است.

*Pablo Picasso

هانری ماتیس* نقاش و مجسمه‌ساز معروف فرانسوی اواخر قرن نوزدهم و نیمهٔ اول قرن بیستم، با سبک بدیع نقاشی و مجسمه‌سازی پیروان بسیاری به‌دست آورد و بسیاری از شاگردان او نیز در عالم نقاشی شهرت یافتند. در سالهای دههٔ ۱۹۱۰ و ۱۹۲۰ بین ماتیس و پیکاسو رقابت شدیدی به‌وجود آمد، ولی در سالهای پایانی عمر ماتیس این رقابت به‌دوستی مبدل شد. ماتیس در سال۱۹۵۴ در سن ۸۵ سالگی درگذشت. عکس زیر او را در حال نقاشی از فاصلهٔ دور نشان می‌دهد.

*Henri Matisse

آنتون چخوف* و **ماکسیم گورکی**** مشهورترین نویسندگان نسل جدید روسیه هستند، که اولی در سال ۱۹۰۴ در سن ۴۴ سالگی درگذشت و انقلابات ۱۹۰۵ و ۱۹۱۷ روسیه را ندید، ولی گورکی در دوران انقلاب روسیه به‌اوج شهرت خود رسید. داستانهای چخوف که بیشتر مایهٔ طنز دارد هنوز از پرفروش‌ترین آثار ادبی روس در جهان به‌شمار می‌آید و گورکی نیز که در آغاز کار نویسندگی خود با چخوف آشنا شد، او را استاد خود می‌دانست. معروفترین اثر ماکسیم گورکی «مادر» در سال ۱۹۰۷ منتشر شد و تا ده سال بعد که دو انقلاب پی در پی در روسیه به‌عمر رژیم تزاری خاتمه داد و به‌استقرار نظام کمونیستی در این کشور انجامید آثار مهم دیگری نیز پدید آورد. آخرین اثر گورکی «دشمنان» در سال ۱۹۳۵ منتشر شد. ماکسیم گورکی یک سال بعد در سن ۶۸ سالگی درگذشت. عکس‌های این صفحه در جوانی گورکی در کنار چخوف و میانسالی او بعد از انقلاب بلشویکی روسیه برداشته شده است.

* Anton Chekhov ** Maxim Gorky

توماس الیوت* نویسنده و شاعر نامدار انگلیسی ـ آمریکائی که پس از ویلیام شکسپیر بزرگترین شاعر تاریخ ادبیات انگلیس شناخته شده است. توماس الیوت، که بیشتر به‌نام مخفف خود «تی. اس. الیوت» شهرت یافته است، در سال ۱۸۸۸ در آمریکا به‌دنیا آمد و در جوانی به‌انگلستان مهاجرت کرد و تابعیت انگلیسی را پذیرفت. از اشعار او پنج نمایشنامهٔ منظوم وی بیش از همه شهرت دارد. الیوت در سال ۱۹۴۸ به‌دریافت جایزهٔ ادبی نوبل نائل آمد و در سال ۱۹۶۵ درگذشت.

*Thomas . S. Eliot

لورنس اولیویه هنرپیشهٔ نامدار انگلیسی که از پانزده سالگی تا هشتاد سالگی در صحنهٔ تئاتر و سینمای انگلستان و آمریکا هنرنمائی کرد و مطبوعات و رسانه‌های خبری جهان هنگام مرگ او در۸۲ سالگی، وی را در کنار چارلی چاپلین بزرگترین هنرپیشگان قرن بیستم نامیدند. اگر چارلی چاپلین بزرگترین هنرپیشهٔ کمدی جهان باشد، لورنس اولیویه که مانند چارلی چاپلین به‌لقب «سِر» ملقب شد برجسته‌ترین هنرپیشه نقش‌های دراماتیک بود و با ایفای نقش «هاملت» و «اتللو» در نمایشنامه‌های شکسپیر به‌اوج موفقیت خود رسید. سر لورنس اولیویه چند سال قبل از مرگش در سال ۱۹۸۹ از طرف ملکهٔ انگلستان به‌عنوان لردی ملقب شد و به‌عضویت مجلس اعیان انگلیس درآمد.

* Laurence Olivier

گرتا گاربو* از معروفترین هنرپیشگان زن جهان، که کار هنرپیشگی را در سینمای صامت آغاز کرد و در عصر جدید سینما نیز از محبوبترین هنرپیشگان زمان خود بود، گرتا گاربو در سال ۱۹۰۵ در سوئد به‌دنیا آمد و بعد از مهاجرت به‌آمریکا در ۱۸ سالگی وارد عالم سینما شد.

اولین فیلم صامت او در سال ۱۹۲۶ به‌نمایش گذاشته شد، و از سال ۱۹۳۰ در اولین فیلمهای صدادار هولیوود ظاهر گردید. از فیلمهای معروف او می‌توان از «گراند هتل» ساخت ۱۹۳۲، «ملکهٔ کریستینا» و «آناکارنینا» ساخت ۱۹۳۵ و «کامیل» ساخت ۱۹۳۶ نامبرد. اوج موفقیت گرتا گاربو ایفای نقش «آنا کارنینا» در اثر جاویدان تولستوی بود. گرتا گاربو در چهل سالگی از عالم سینما کناره‌گیری کرد و در سال ۱۹۹۰ در سن ۸۵ سالگی درگذشت.

* Greta Garbo

در میان موسیقیدانان و آهنگسازان قرن بیستم، دو نفر «**ایگور استرا وینسکی**»* و «**یهودی منوهین**»** طولانی‌ترین و ماندگارترین اثر را بر هنر موسیقی در قرن بیستم برجای نهاده‌اند. استراوینسکی نخستین اثر جاویدان خود را در آغاز دومین دههٔ قرن بیستم پدید آورد و تا شصت سال بعد از آن از چهره‌های برجستهٔ موسیقی در قرن بیستم بود و یهودی منوهین که اندکی بعد از او وارد صحنه شد، تا پایان قرن بیستم از چهره‌های برجستهٔ موسیقی قرن به‌شمار می‌آمد.

ایگور استراوینسکی (عکس صفحهٔ مقابل) در سال ۱۸۸۲ در سن‌پترزبورگ به‌دنیا امد و از سال ۱۹۱۰ تا پایان عمرش در ۱۹۷۱ بیش از پنجاه اثر به‌یادماندنی خلق کرد که اجرای ان در شهرهای مختلف اروپا و آمریکا با موفقیت کم‌نظیری همراه بود. یهودی منوهین (عکس بالا) در سال ۱۹۱۶ در نیویورک به‌دنیا آمد و در هشت سالگی با نواختن در ارکستر سمفونیک سانفرانسیسکو شگفتی آفرید. یهودی منوهین تا سال ۱۹۹۹ که در سن ۸۳ سالگی درگذشت هرگز صحنه را ترک نکرد. یهودی منوهین علاوه بر آهنگهای بسیاری که خود ساخته و اجرا کرده، آهنگهای فراموش‌شدهٔ قدیمی را نیز بازسازی کرده است.

*Igor Stravinsky **Yehudi Menuhin

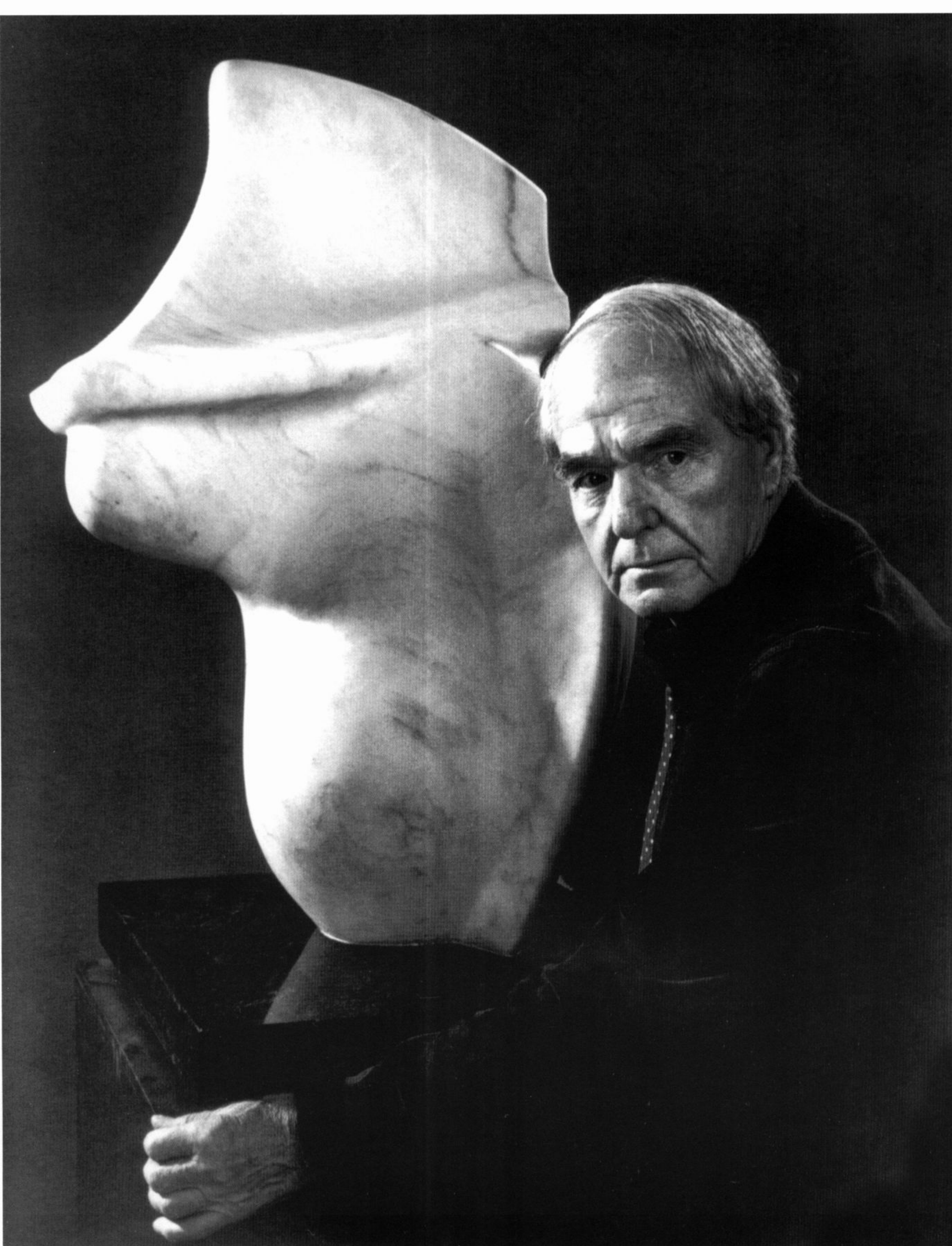
مارلین دیتریش *هنرپیشهٔ آلمانی‌الاصل سینمای آمریکادر سال ۱۹۰۲ به‌دنیا آمده و تا سن ۲۵ سالگی که وارد عالم سینما شد خوانندهٔ کاباره بود. مارلین دیتریش نخستین فیلمهای سینمائی خود را در آلمان بازی کرد و پیش از مهاجرت به‌آمریکا هنرپیشهٔ مشهوری بود. از معروفترین فیلمهائی که مارلین دیتریش در نقش اول هنرپیشهٔ زن این فیلمها ظاهر شده است، می‌توان از فیلمهای «فرشتهٔ آبی» و «ونوس موخرمائی» نام برد که در اوج زیبائی این هنرپیشهٔ آلمانی در سالهای دههٔ ۱۹۳۰ تهیه شده است. مارلین دیتریش در سن پنجاه سالگی از عالم سینما کناره‌گیری کرد و حاضر نشد در نقش زنان پیر و جاافتاده، خاطرهٔ زیبائی و جاذبهٔ جوانی خود را از ذهن دوستدارانش پاک کند. مارلین دیتریش در سال ۱۹۹۲ در نود سالگی درگذشت.

*Marlene Dietrich

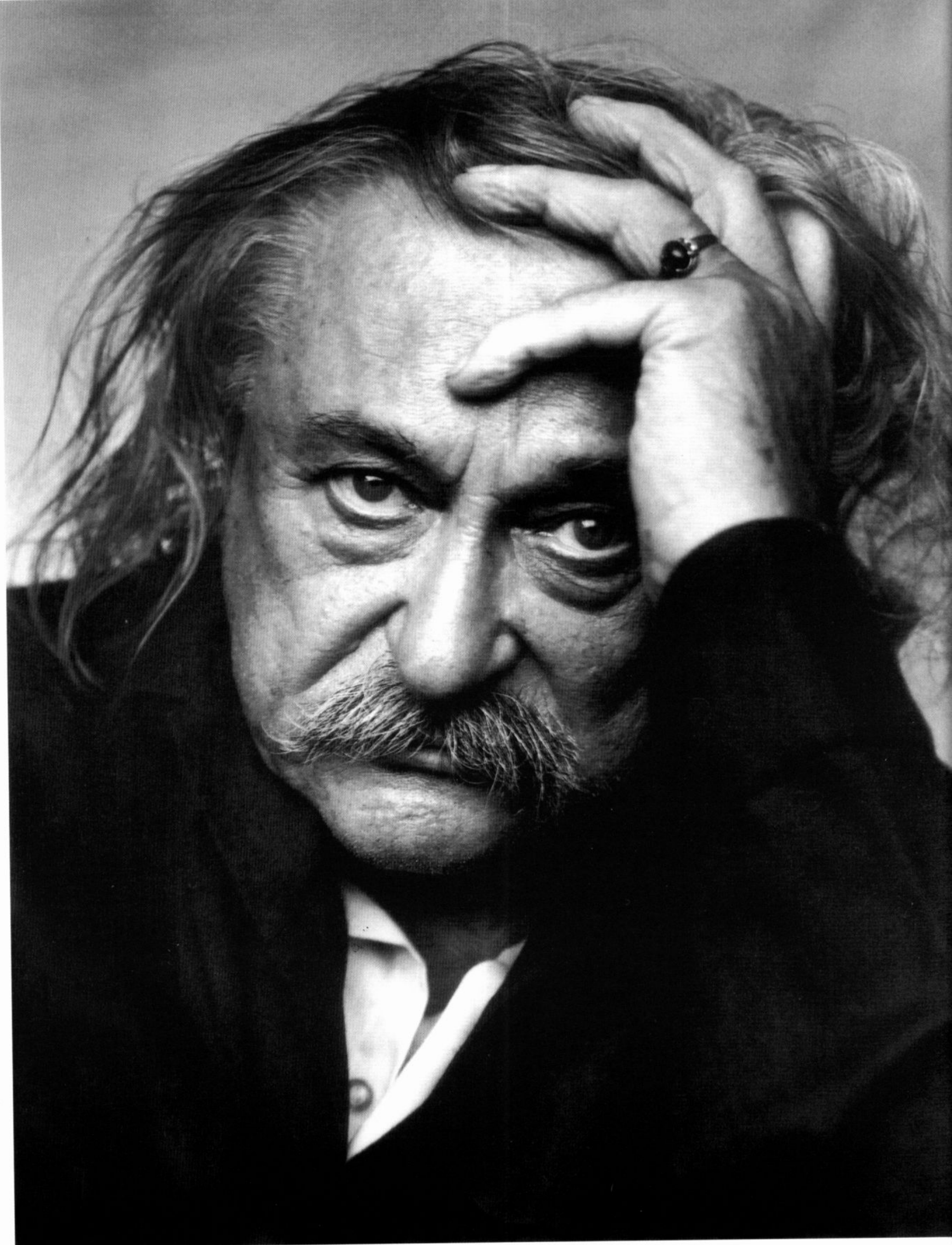
**همفری بوگارت ***از معروفترین هنرپیشگان سینمای آمریکا در سال ۱۸۹۹ در نیویورک متولد شد و در سال ۱۹۵۷ در سن ۵۸ سالگی درگذشت. همفری بوگارت کار هنرپیشگی سینما را از ۲۲ سالگی آغاز کرد و در مدت بیش از بیست سال از ۱۹۳۶ تا ۱۹۵۷ از برجسته‌ترین چهره‌های سینمای آمریکا بود. از معروفترین فیلمهای او می‌توان از «جنگل سنگ شده» و «کازابلانکا» و «خواب طولانی» و «ملکهٔ افریقائی» نام برد. همفری بوگارت دوبار به‌دریافت جایزهٔ اسکار نائل آمد.

* Humphrey Bogart

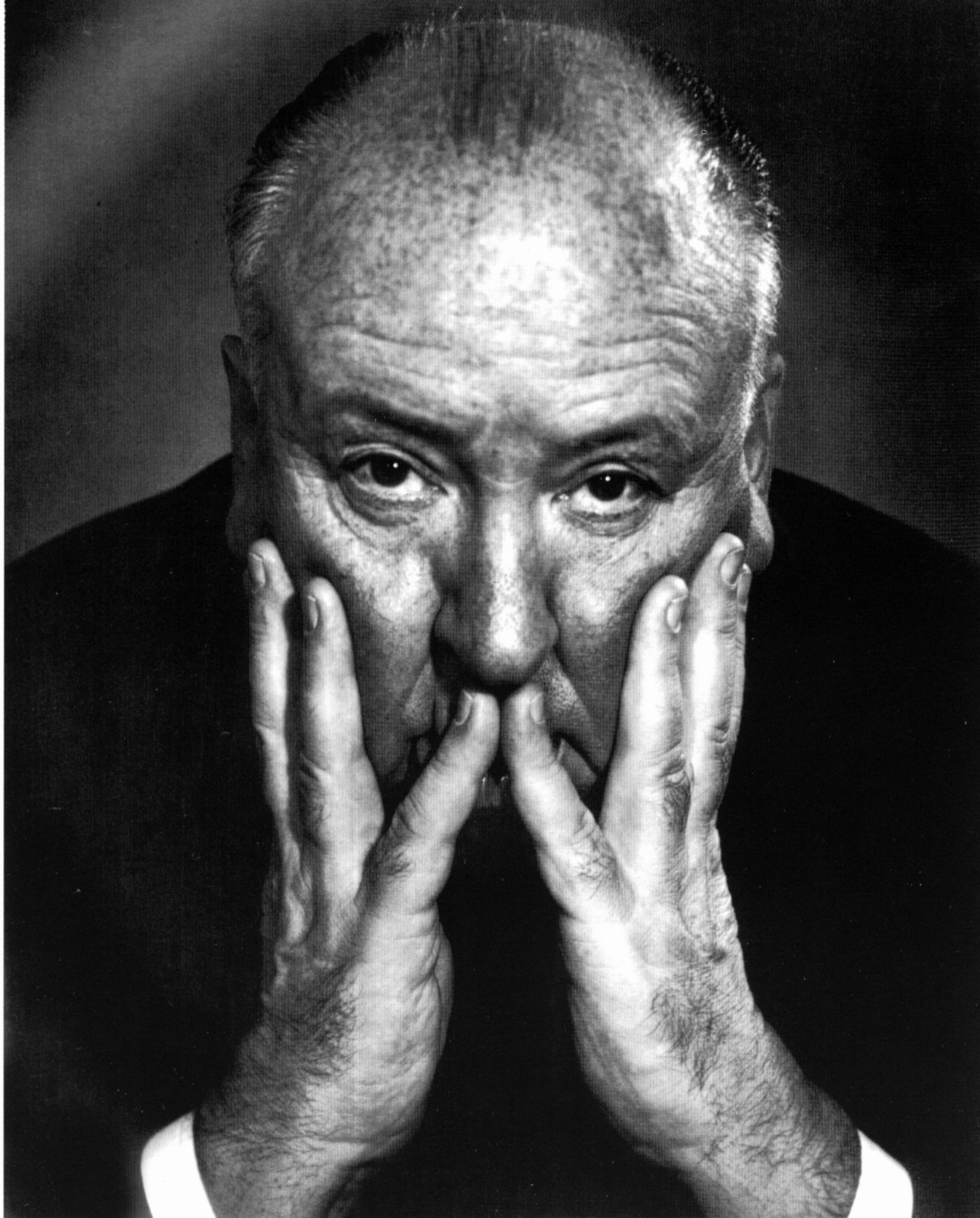
هنری مور* نقاش و مجسمه‌ساز نامدار انگلیسی، که در هر دو هنر به‌اوج شهرت رسید. هنری مور در سال ۱۸۹۸ به‌دنیا آمد و در سال ۱۹۸۶ در سن ۸۸ سالگی درگذشت. او کار نقاشی و مجسمه‌سازی را توأمان آغاز کرد و در جریان جنگ دوم جهانی با نقاشی چهره‌های مردمی که از ترس بمباران‌های هوائی در متروهای لندن پناه گرفته بودند شهرت یافت. هنری مور بیشتر به‌عنوان مجسمه‌ساز شهرت یافته و از مبتکران سبک آبستره در مجسمه‌سازی است. پرتره کار یوسف کارش است.

* **Henry Moore**

ژاک لیپ شیتس* از معروفترین مجسمه‌سازان جهان که از پیشگامان سبک کوبیسم در کار مجسمه‌سازی است. بعضی از کارهای او مانند مجسمهٔ «مردی با گیتار» و «حمام» و «چهره» و «نوازندهٔ چنگ» از گران‌ترین مجسمه‌های دنیا به‌شمار می‌آیند. ژاک لیپ‌شیتس در سال ۱۸۹۱ در لیتوانی به‌دنیا آمد و در سال ۱۹۷۳ در پاریس درگذشت. پرتره از یوسف کارش است.

* Jacques Lipchitz

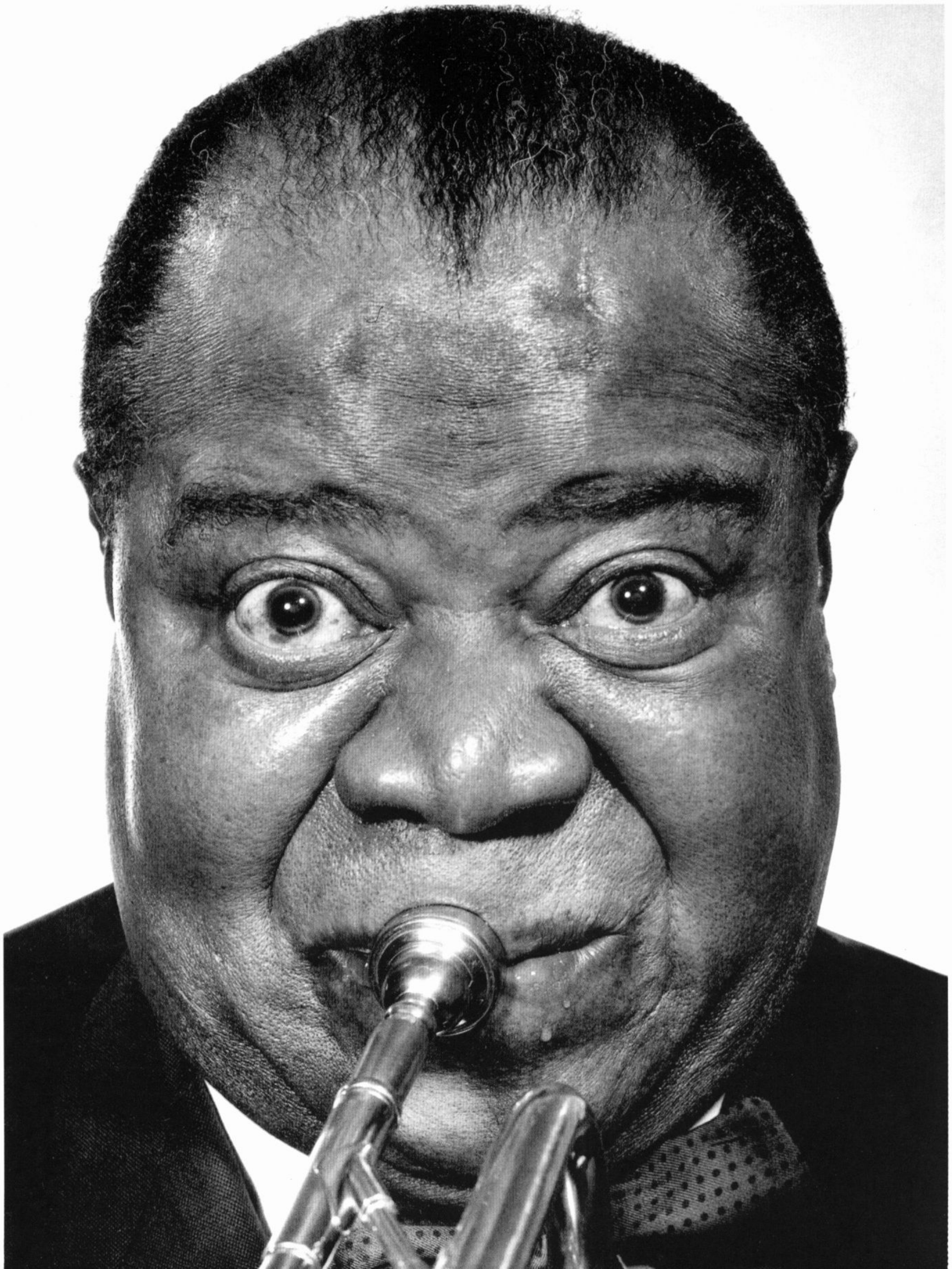

آلفرد هیچکاک* کارگردان معروف انگلیسی، که بیشتر فیلمهای خود را در هالیوود تهیه کرده و به‌همین جهت بیشتر به‌عنوان یک هنرمند آمریکائی شناخته شده است. آلفرد هیچکاک در سال ۱۸۹۹ در لندن به‌دنیا آمد و در جوانی به‌آمریکا مهاجرت کرد. اولین فیلم معروف او که موجب شهرتش شد، «۳۹ پله» بود که در سال ۱۹۳۵ ساخته و بعد از آن تا سالهای دههٔ ۱۹۷۰ بیش از بیست فیلم دیگر ساخت که عمدتاً مبتنی بر تجزیه و تحلیل حالات روانی است، که در قالب داستانهای جنائی و پلیسی عرضه می‌شود. آلفرد هیچکاک قبل از مرگش در سال ۱۹۸۰ به‌لقب« سر» از طرف ملکهٔ الیزابت ملقب گردید.

*Alfred Hitchcock

لوئی آرمسترانگ *سلطان موسیقی جاز آمریکا. در سال ۱۹۷۰ در شهر «نیواورلئان» به‌دنیا آمد و بعد از موفقیت در برنامه‌هائی که در شیکاگو و نیویورک اجرا کرد به‌زادگاه خود بازگشت و نیواورلئان را به‌مرکز موسیقی جاز امریکا تبدیل کرد. آرمسترانگ در چندین فیلم نیز در نقش خود (نوازندهٔ ترومپت) بازی کرده است. لوئی آرمسترانگ در سال ۱۹۷۰ درگذشت.

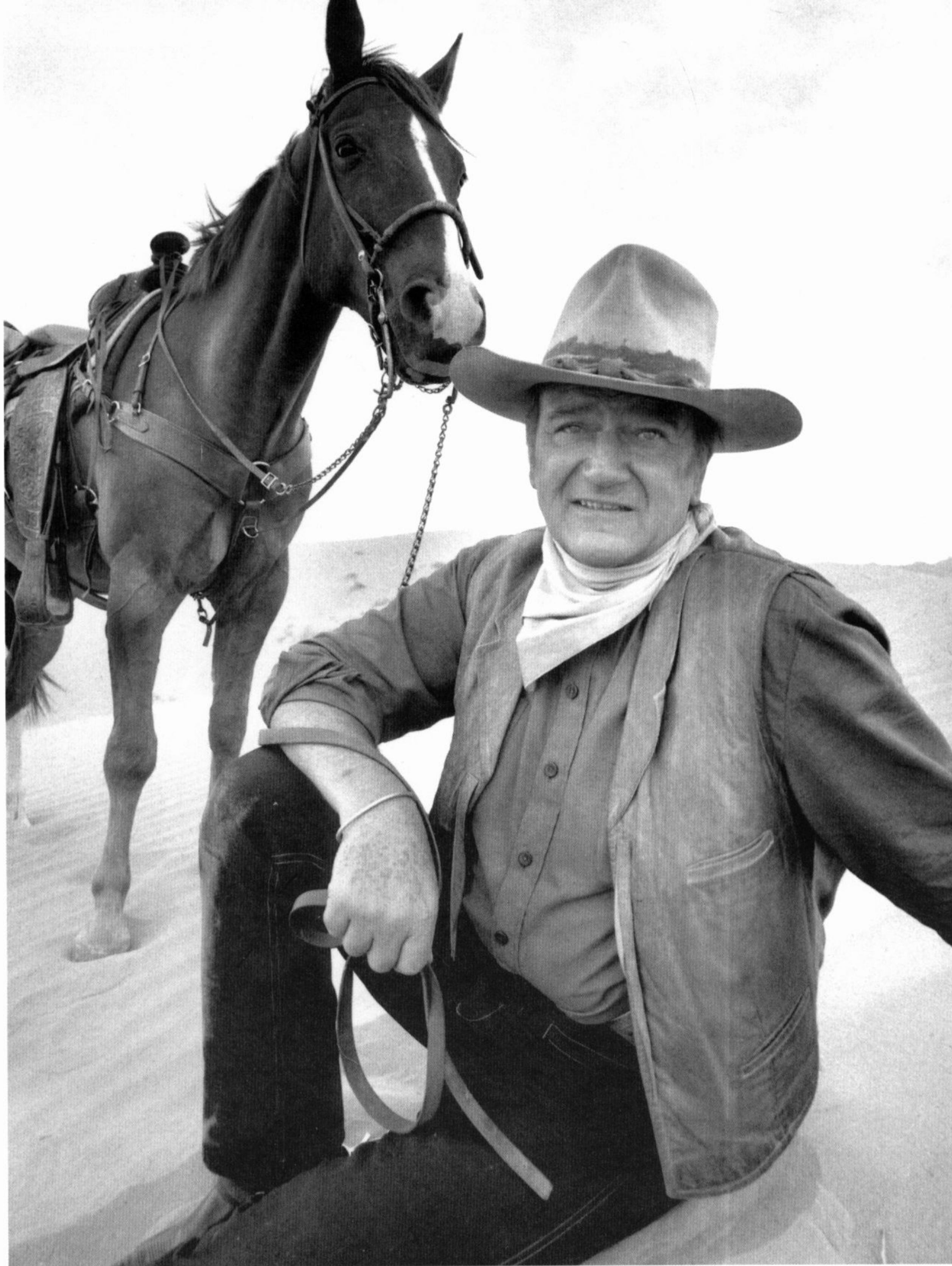
* **Louis Armstrong**

استان لورل* و **اولیور هاردی**** (لورل و هاردی) معروفترین هنرپیشگان کمدی جهان پس از چارلی چاپلین، که به‌اتفاق یکدیگر در بیش از دویست فیلم کوتاه و بلند کمدی ایفای نقش کرده‌اند. استان لورل انگلیسی و متولد سال ۱۸۹۰ و اولیور هاردی آمریکائی و متولد سال ۱۸۹۲ بود. لورل و هاردی در سال‌های دههٔ ۱۹۱۰ با هم آشنا شدند و با ایفای نقش در فیلمهای صامت شهرت یافتند. فعالیت سینمائی آنها در دههٔ ۱۹۴۰ پایان یافت. هاردی در سال ۱۹۵۷ و لورل در سال ۱۹۶۵ درگذشتند.

*Stan Laurel **Oliver Hardy

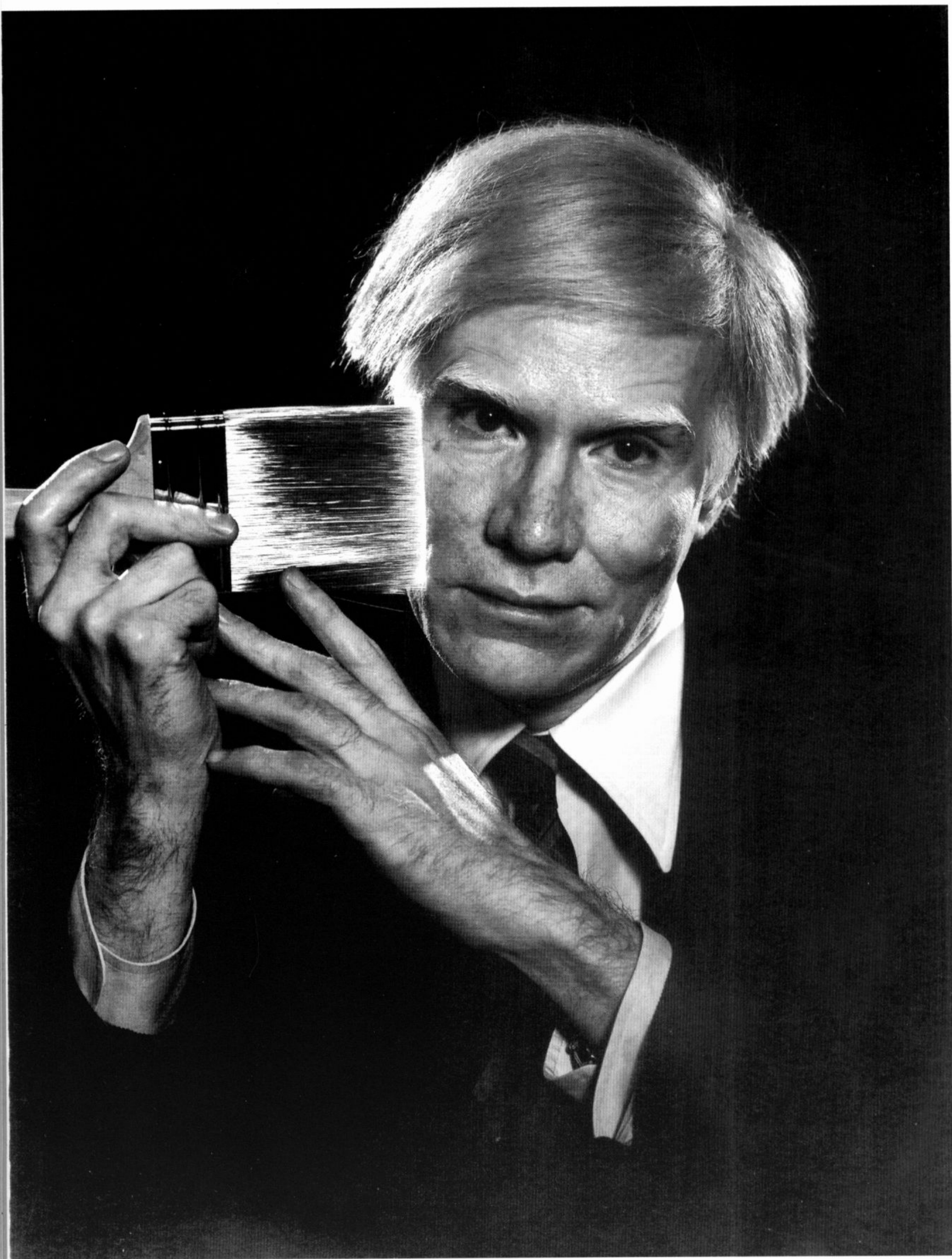
جون واین* از مشهورترین هنرپیشگان سینمای جهان، که بیشتر به‌خاطر ایفای نقش در فیلمهای وسترن شهرت یافته است. جون واین از بیست سالگی وارد عالم سینما شد و تا سال ۱۹۷۶ که در آخرین فیلم خود «تیرانداز» بازی کرد، قریب چهل سال از درخشانترین چهره‌های سینمای هولیوود به‌شمار می‌آمد، جون واین در سال ۱۹۷۹ سه سال پس از بازی در آخرین فیلمش، در سن ۷۲ سالگی درگذشت.

* John Wayne

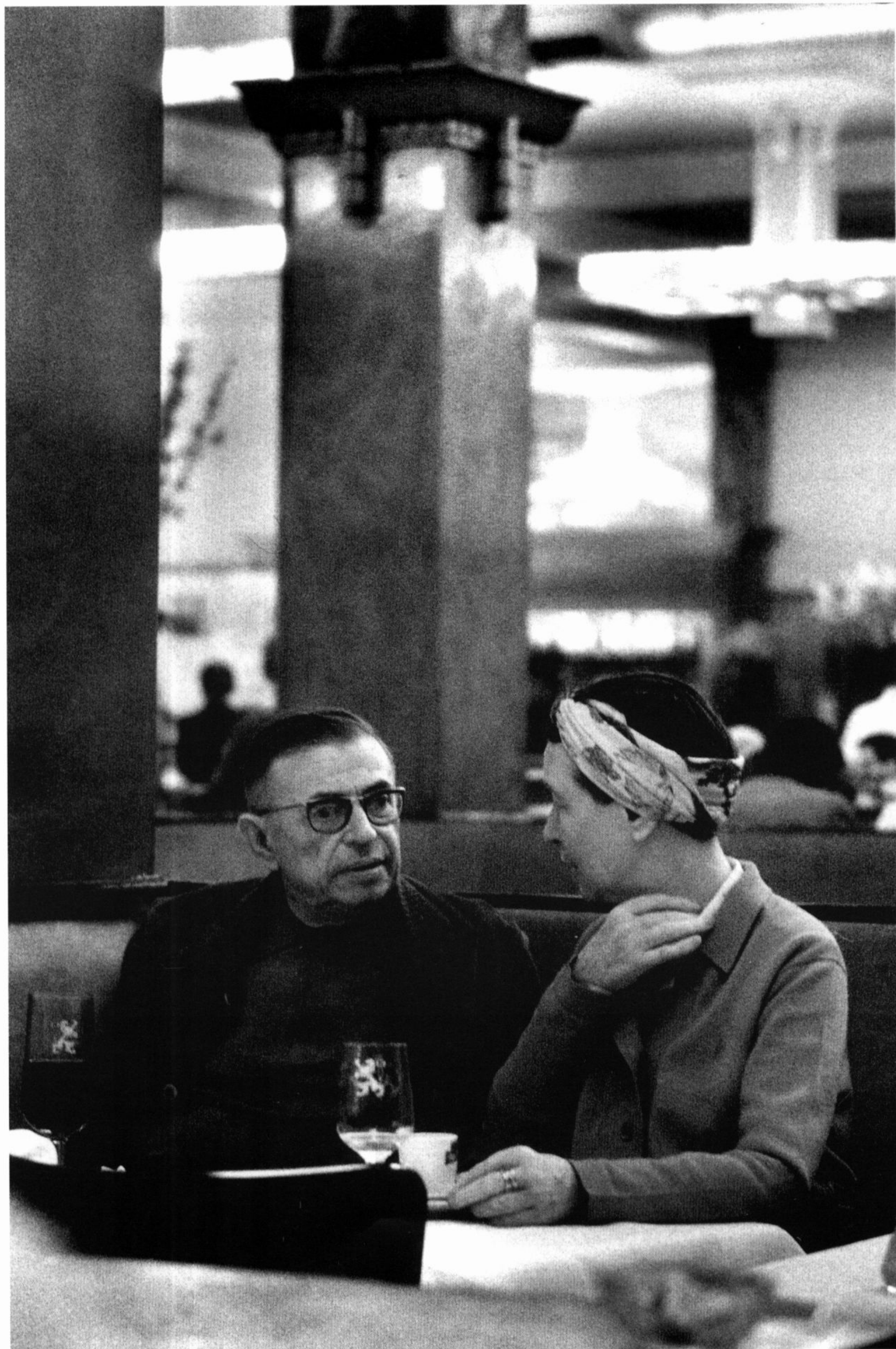
لوکور بوزیه معروفترین چهره در هنر معماری جهان، در سویس به‌دنیا آمده، ولی به‌عنوان یک آرشیتکت فرانسوی شهرت دارد. لوکور بوزیه، که نام اصلی او «شارل ژانره» است، تقریباً همان نقشی را که پیکاسو در عالم نقاشی بازی کرد، در هنر معماری ایفا نمود و تحول بزرگی در معماری به‌وجود آورد. لوکوربوزیه مبتکر دیوارهای شیشه‌ای و دیوارهای بدون پنجره در ساختمانها است و از معروفترین کارهای او می‌توان به‌ساختمان سازمان ملل متحد در نیویورک و مرکز هنرهای تجسمی دانشگاه هاروارد اشاره نمود. لوکوربوزیه در سال ۱۹۶۹ در سن ۸۲ سالگی درگذشت.

* Le Corbusier

اندی وارهول* از نقاشان و طراحان مدرن آمریکا که بیشتر به‌عنوان یک هنرمند مردمی شناخته شده و زندگی روزمره را به‌تصویر می‌کشد. اندی وارهول فعالیت هنری خود را با کارهای تبلیغاتی شروع کرد و مبتکر تبلیغات مدرن با استفاده از هنر تصویری است. اندی وارهول در سال ۱۹۳۰ متولد شده و از پولسازترین هنرمندان جهان به‌شمار می‌آید.

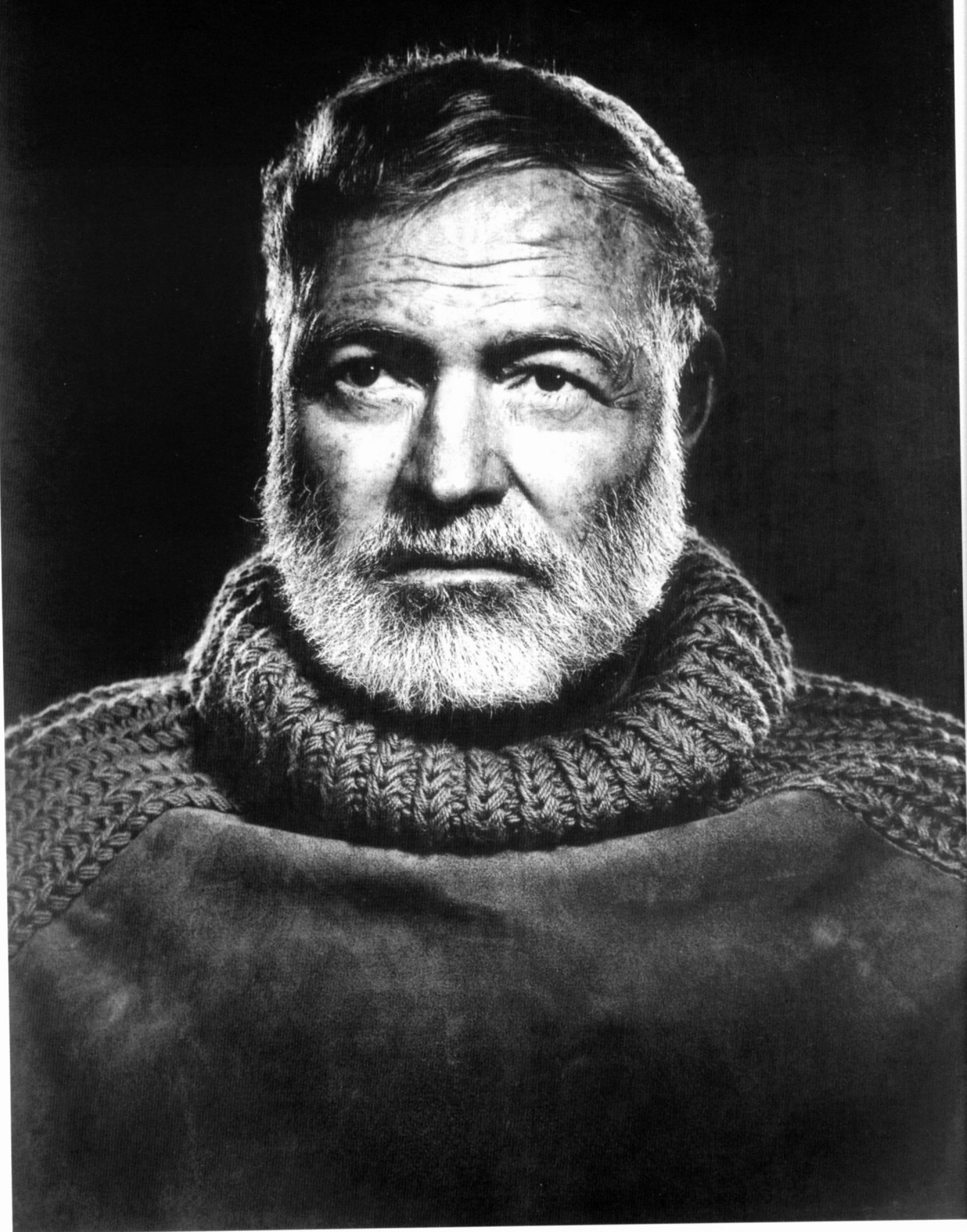
* **Andy Warhol**

ژان پل سارتر* نویسنده و فیلسوف معروف فرانسوی و دوست و همراه تمام عمرش **سیمون دوبووار*** که او هم از نویسندگان سرشناس فرانسه بود.

ژان پل سارتر در آثار خود که معروفترین آنها «وجود و عدم» و «تهوع» و «راههائی به‌سوی آزادی» است افکار خود را که مبتنی بر مکتب اگزیستانسیالیزم است عرضه می‌کند. ژان پل سارتر که بیشتر به‌خاطر افکار آزادیخواهانه‌اش شهرت دارد در سال ۱۹۶۴ از پذیرفتن جایزهٔ ادبی نوبل خودداری کرد. سارتر در سال ۱۹۸۰ در سن ۷۵ سالگی درگذشت.

*Jean-Paul Sartre
**Simone De Beauvoir

ارنست همینگوی* نویسندهٔ نامدار آمریکائی که از سالهای دههٔ ۱۹۲۰ تا ۱۹۵۰ برجسته‌ترین آثار ادبی را در آمریکا پدید آورد. از معروفترین داستانهای او می‌توان از «وداع با اسلحه»، «داشتن و نداشتن»، «مرگ در شامگاه»، «زنگها برای که به‌صدا درمی‌آیند» و «مرد پیر و دریا» نام برد. همینگوی در سال ۱۹۵۴ به‌دریافت جایزهٔ ادبی نوبل نائل آمد و در سال ۱۹۶۱ در سن ۶۲ سالگی به‌دلایل نامعلومی خودکشی کرد. از بعضی آثار او مانند «مرد پیر و دریا» و «وداع با اسلحه» و «زنگها برای که به‌صدا درمی‌آیند» فیلمهای پرفروشی ساخته شده است.

*Ernest Hemingway

Astor
20 000 LEAGUES
APPLIANCES
NO

مارلون براندو* از معروفترین هنرپیشگان سینمای آمریکا در نیمهٔ دوم قرن بیستم، که بیش از چهل سال در صحنهٔ سینمای جهان درخشیده است. مارلون براندو که این عکس مربوط به‌آغاز شهرت او در عالم سینماست، در سال ۱۹۲۴ در «اوماها» به‌دنیا آمد و پیش از ورود به‌عالم سینما در صحنهٔ تئاتر ظاهر شد. یکی از کارگردانان هولیوود پس از مشاهدهٔ بازی قوی او در تئاتر «برودوی» نیویورک مارلون براندو را به‌هولیوود دعوت کرد و طی سالهای دههٔ ۱۹۵۰ تا ۱۹۹۰ مارلون براندو در فیلمهای بسیاری ایفای نقش نمود و دوبار به‌دریافت جایزهٔ اسکار نائل آمد. از معروفترین فیلمهای او «پدرخوانده» است.
مارلون براندو در سال ۲۰۰۴ در سن ۸۰ سالگی درگذشت.

* Marlon Brando

جیمز دین* هنرپیشهٔ معروف آمریکائی سالهای دههٔ ۱۹۵۰ که عمر کوتاهش مجال هنرنمائی زیادی به‌او نداد، ولی با چند فیلم مانند «شرق عدن» و «شورش بی‌دلیل» به‌اوج شهرت رسید. مرگ او در یک حادثهٔ اتومبیل در سال ۱۹۵۵، در حالی که ۲۴ سال پیش نداشت، از او اسطوره‌ای ساخت که بعد از گذشت قریب پنجاه سال از مرگش هنوز از محبوبترین هنرپیشگان تاریخ سینمای آمریکا به‌شمار می‌آید.

*James Dean

آلبر کامو *از نویسندگان مشهور فرانسه در قرن بیستم، که هرچند در عمر کوتاهش آثار زیادی به‌وجود نیاورد، با همان آثار معدود به‌یک چهرهٔ ماندگار در تاریخ ادبیات فرانسه تبدیل شد. آلبر کامو در سال ۱۹۱۳ در یک خانوادهٔ فرانسوی در الجزیره به‌دنیا آمد و پیش از این‌که در عالم نویسندگی شهرت پیدا کند با نقش مؤثری که در نهضت مقاومت فرانسه در زمان جنگ ایفا نمود محبوبیت یافت. اولین اثر آلبرکامو که موجب شهرت او در عالم ادبیات شد، داستان «بیگانه» بود و به‌دنبال آن داستان «طاعون» که در سال ۱۹۴۷ منتشر شد سالها مورد بحث مطبوعات و محافل ادبی فرانسه بود. آلبر کامو در سال ۱۹۵۷ به‌دریافت جایزهٔ ادبی نوبل نائل گردید و در سال ۱۹۶۰ در سن ۴۷ سالگی درگذشت.

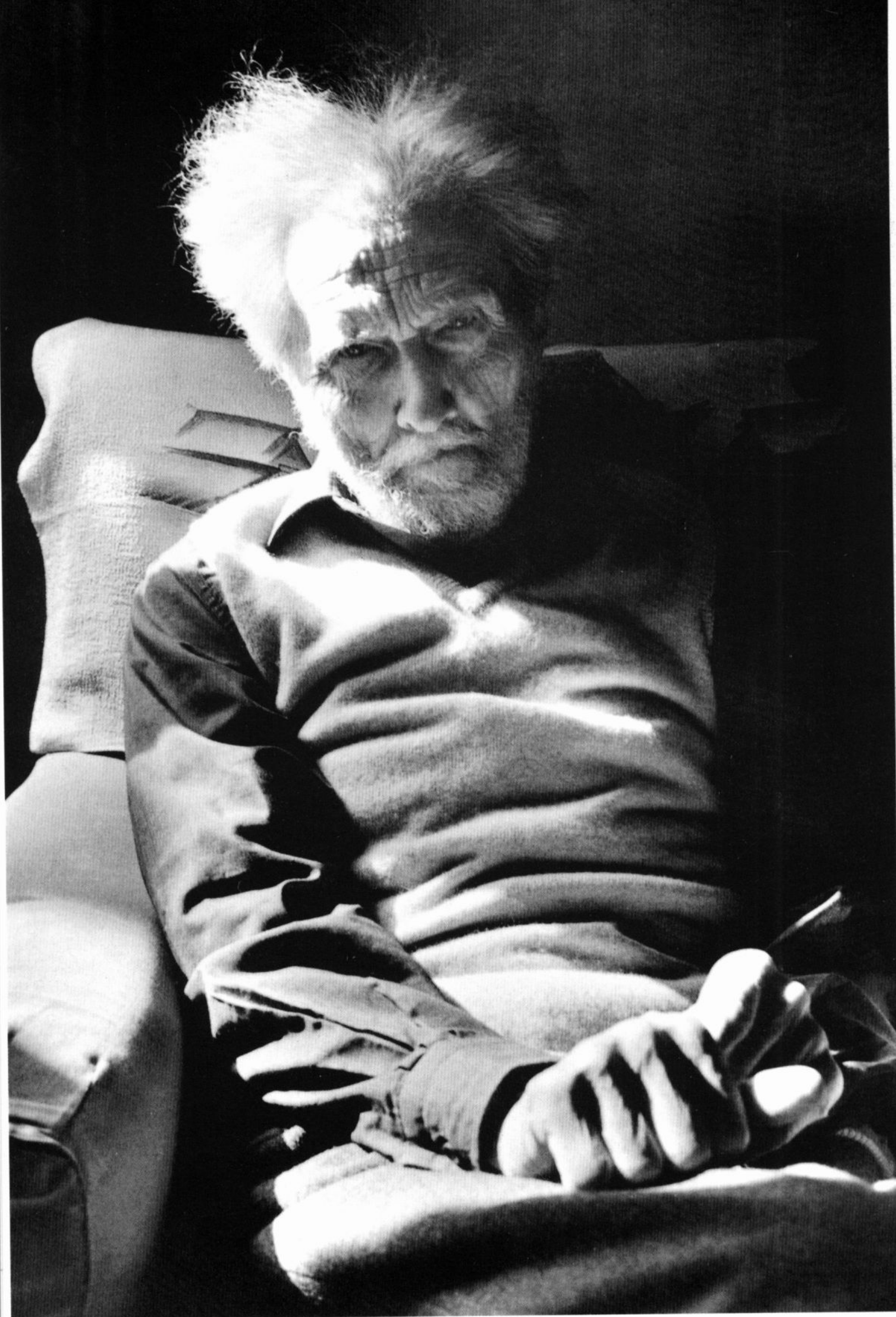
*Albert Camus

ساموئل بکت* نویسندهٔ نامدار ایرلندی در سال ۱۹۰۶ در دوبلین به‌دنیا امد و در سال ۱۹۳۷ به‌پاریس رفت و تا پایان عمر در این شهر زندگی کرد. ساموئل بکت آثار خود را هم به‌زبان انگلیسی و هم به‌زبان فرانسه نوشته و از این نظر یک نویسندهٔ استثنائی است، زیرا آثار او به‌هر دو زبان از ارزش ادبی والائی برخوردار است. آثار ساموئل بکت علاوه بر ارزش ادبی دارای عمق فلسفی و اجتماعی است. ساموئل بکت نمایشنامه‌های متعددی هم نوشته است که بعضی از آنها مانند «در انتظار گودو» در سراسر جهان و به‌زبانهای مختلف به روی صحنه رفته است. ساموئل بکت در سال ۱۹۶۹ به‌دریافت جایزهٔ ادبی نوبل نائل شد. بکت در سال ۱۹۸۹ درگذشت.

* Samuel Becket

ازرا . پوند* شاعر نامدار آمریکائی، در سال ۱۸۸۵ به‌دنیا آمد و در اوایل قرن بیستم به‌اروپا مهاجرت کرد. نخستین مجموعهٔ اشعار او در سال ۱۹۰۸ در ونیز ایتالیا منتشر شد و توجه محافل ادبی اروپا را به‌خود جلب کرد. ازرا پوند در سال ۱۹۰۸ به‌لندن رفت و تا سال ۱۹۲۰ که در لندن اقامت داشت علاوه بر انتشار چند مجموعهٔ اشعار و نقد ادبی نهضتی برضد جنگ به‌وجود آورد و یکی از مجموعه‌های اشعار او که در سال ۱۹۱۵ منتشر شد در تقبیح جنگ و تشریح فجایع جنگ بود. در آغاز جنگ دوم جهانی ازرا پوند برای جلوگیری از ورود آمریکا به‌جنگ دست به‌تلاش وسیعی زد و چون از این کار نتیجه نگرفت به‌ایتالیا رفت و از رسانه‌های ایتالیائی به‌مبارزه علیه روزولت پرداخت که به‌بازداشت و محاکمهٔ او پس از جنگ به‌عنوان خیانت و همکاری با دشمن انجامید. ولی انتشار اشعاری که در زندان سروده بود و از شاهکارهای ادبی جهان به‌شمار می‌آید، به‌تبرئه و آزادی وی انجامید. ازرا پوند در سال ۱۹۷۲ درگذشت.

* Ezra Pownd

بوریس پاسترناک* نویسنده و شاعر معروف روس در سال ۱۸۹۰ متولد شد و با انتشار اولین مجموعهٔ اشعارش در سال ۱۹۱۴ در سن بیست و چهارسالگی شهرت یافت. پاسترناک بعد از انقلاب بلشویکی روسیه نیز با انتشار چند مجموعهٔ شعر و داستان به‌فعالیت ادبی خود ادامه داد، تا این‌که پس از انتشار مجموعه شعر «تولدی دیگر» در سال ۱۹۳۲ مورد انتقاد مقامات حزب کمونیست شوروی قرار گرفت و قریب بیست سال از نوشتن کتاب و سرودن شعر بازماند و در این مدت به‌کار ترجمه آثار نویسندگان خارجی پرداخت. پاسترناک بعد از مرگ استالین در سال ۱۹۵۳ کار نویسندگی را از سر گرفت و رمان معروف او «دکتر ژیواگو» شهرت جهانی یافت. پاسترناک پس از انتشار این کتاب مجدداً مورد انتقاد رهبران کمونیست شوروی قرارگرفت و در سال ۱۹۵۸ دولت شوروی از مسافرت او به‌نروژ برای دریافت جایزهٔ ادبی نوبل جلوگیری به‌عمل آورد. پاسترناک در سال ۱۹۶۰ درگذشت.

* Boris Pasternak

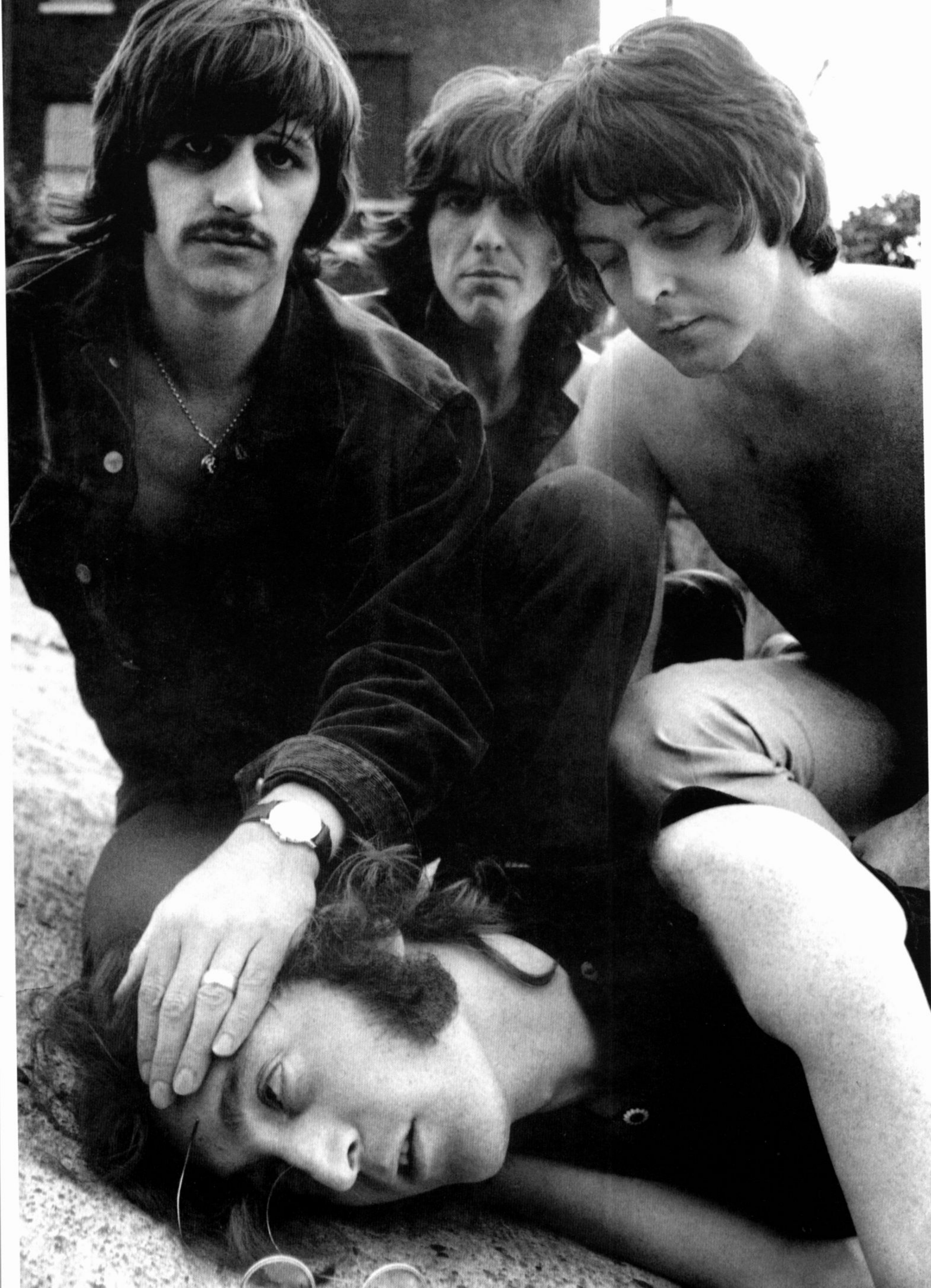
بیتل‌ها* به‌معنی «سوسک‌ها» یک گروه هنری مرکب از چهار جوان انگلیسی به‌نامهای جان، پل، جرج و رینگو بودند که از آغاز دههٔ ۱۹۶۰ تا پایان دههٔ ۱۹۷۰ در جهان غوغا آفریدند. فعالیت گروهی بیتل‌ها با قتل یکی از آنان «جان لنون» در سال ۱۹۸۰ متوقف شد. در ان عکس بیتل‌ها را در یک ژست غیرعادی در سالهای پایانی فعالیت گروهی آنها ملاحظه می‌کنید.

* Beetles

الویس پرسلی* از معروفترین چهره‌های هنری جهان در قرن بیستم که پس از گذشت بیش از یک ربع قرن از مرگش بیش از هر خوانندهٔ دیگری در میان مردم آمریکا محبوبیت دارد. الویس پرسلی در سال ۱۹۳۵ به‌دنیا آمده واز بیست سالگی تا پایان عمرش در صحنه‌ها درخشیده است. الویس پرسلی در حیات کوتاه خود علاوه براجرای صدها برنامهٔ هنری در ۳۳ فیلم نیز بازی کرد و در چهل سالگی ثروتمندترین هنرپیشهٔ زمان خود بود. الویس پرسلی در ۴۲ سالگی به‌علت چاقی مفرط و اعتیادات گوناگون درگذشت. صفحات آواز او هنوز سالانه بیش از پانزده میلیون دلار به‌فروش می‌رسد.

* Elvis Presley

کریستیان دیور* از پیشگامان طراحی مد در جهان که امروز به‌یکی از پولسازترین رشته‌های هنری در جهان تبدیل شده است. کریستیان دیور در سال ۱۹۰۵ به‌دنیا آمده و کار طراحی مد را در سالهای دهۀ ۱۹۳۰ آغاز کرد. ،ولی با آغاز جنگ دوم جهانی کار او متوقف ماند. کریستیان دیور از سال ۱۹۴۷ کار خود را از سر گرفت و تا سال ۱۹۵۷ که در ۵۲ سالگی درگذشت سلطان مد جهان شناخته می‌شد. مارک کریستیان دیور بعد از مرگ او هم به‌عنوان یکی از معروفترین نامها در عالم مد باقی مانده است.

*Christian Dior

گابریل شانل* معروفترین نام در دنیای مد و عطریات و لوازم آرایش، گابریل شانل در سال ۱۸۸۳ در پاریس به‌دنیا آمد و از سالهای دهۀ ۱۹۲۰ انقلابی در مدهای لباس زنانه به‌وجود آورد. مارک «شانل» در سالهای قبل از جنگ دوم جهانی و دهۀ ۱۹۵۰ معروفترین نام در دنیای مد بود. از سالهای دهه ۱۹۵۰ به‌بعد لوازم آرایش و عطریات شانل هم شهرت یافت. گابریل شانل در سال ۱۹۷۱ در سن ۸۸ سالگی درگذشت و ثروت هنگفتی برای بازماندگانش برجای گذاشت.

* Gabrielle Chanell

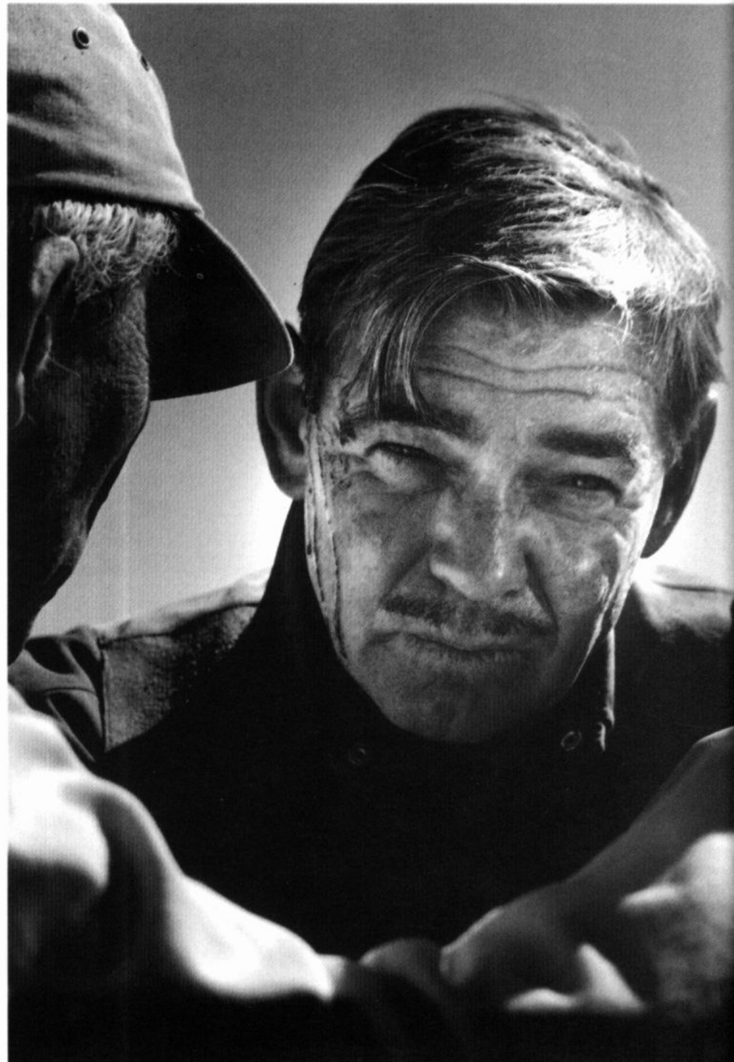

مریلین مونرو* از معروفترین هنرپیشگان سینمای آمریکا در سالهای دههٔ ۱۹۵۰ که هرچند بیش از ده سال در عالم سینما هنرنمائی نکرد، به‌واسطهٔ زندگی پرماجرا و مرگ اسرارآمیزش در ۳۶ سالگی به‌افسانه‌ای تبدیل شده است. مریلین در سال ۱۹۲۶ در خانوادهٔ فقیری در لوس‌آنجلس به‌دنیا آمد و تا سن ۲۴ سالگی که برحسب تصادف و پس از چاپ عکس‌هایش در یک تقویم مصور وارد عالم سینما شد، به‌سختی روزگار می‌گذرانید. مریلین در سال ۱۹۵۳ با فیلم «آقایان مو خرمائی‌ها را می‌پسندند» شهرت یافت و با فیلمهای «خارش هفت‌ساله» و «ایستگاه اتوبوس» و «بعضی‌ها داغشو دوست دارند» به‌اوج شهرت رسید. ازدواج‌های مریلین با «جو ـ دی ماگیو» قهرمان محبوب بیس‌بال آمریکا و «**آرتور میلر**»** نمایشنامه‌نویس معروف نیز بر شهرت او افزود. اما مهمترین ماجرای زندگی مریلین روابط عاشقانهٔ او با «جان کندی» رئیس جمهور معروف آمریکا بود که مرگ نابهنگام یا خودکشی او را هم با این ماجرا بی‌ارتباط نمی‌دانند. در عکس مریلین مونرو همسر دومش آرتور میلر دیده می‌شوند.

*Marilyn Monroe **Arthur Miller

کلارگ گیبل * از برجسته‌ترین هنرپیشگان عالم سینما که قریب سی سال از ۱۹۳۰ تا ۱۹۶۰ در دهها فیلم ایفای نقش نمود، که از معروفترین آنها می‌توان از «خاک سرخ» و «بربادرفته» و «در یک شب اتفاق افتاد» و «مردان رشید» نام برد. کلارک گیبل در حین بازی در صحنهٔ پایانی آخرین فیلمش «وصله‌های ناجور» در سال ۱۹۶۰ در سن ۵۹ سالگی سکته کرد و درگذشت. نویسندهٔ سناریوی این فیلم «آرتور میلر» و هنرپیشهٔ اول زن آن مریلین مونرو بود. در عکس‌های این صفحه کلارک گیبل را در آغاز شهرتش در سالهای دههٔ ۱۹۳۰ و در صحنه‌ای از آخرین فیلمش «وصله‌های ناجور» ملاحظه می‌کنید.

*Clark Gable

فرانک سیناترا* از برجسته‌ترین چهره‌های هنری در آمریکا، که قریب شصت سال هم به‌عنوان خواننده و هم هنرپیشه شهرت جهانی یافت، فرانک سیناترا در سال ۱۹۱۵ به‌دنیا امد و در دههٔ ۱۹۴۰ به‌عنوان خواننده شهرت داشت. درسال ۱۹۵۰ وارد عالم سینما شد و با ایفای نقش در فیلم «از اینجا تا ابدیت» در سال ۱۹۵۳ راه موفقیت خود را در عالم سینما گشود. فرانک سیناترا ضمن هنرنمائی در دهها فیلم سینمائی همچنان به‌کار خوانندگی ادامه می‌داد و در بسیاری از فیلمهایش هم آواز می‌خواند. فرانک سیناترا که از او به‌عنوان محبوب‌ترین خوانندهٔ آمریکائی در قرن بیستم نام برده می‌شود در سال ۱۹۹۸ در سن ۸۷ سالگی درگذشت.

*Frank Sinatra

جین فوندا* از هنرپیشگان معروف سینمای آمریکا، که با فعالیت‌های دامنه‌دار بر ضد جنگ ویتنام شهرت سیاسی هم کسب کرد، در سال ۱۹۳۷ به‌دنیا آمد. او دختر یکی از هنرپیشگان معروف هالیوود به‌نام هنری فوندا بود و از نوجوانی وارد عالم سینما شد. جین فوندا در فیلمهای متعددی هنرنمائی کرده و دوبار به‌دریافت جایزهٔ اسکار به‌عنوان بهترین هنرپیشهٔ زن نائل شده است.

*Jane Fonda

اودری هپبورن* از هنرپیشگان معروف سینما در سال ۱۹۲۹ در بروکسل (بلژیک) به‌دنیا آمد. خانوادهٔ او در جریان جنگ دوم جهانی به‌آمریکا مهاجرت کردند و اودری پس از پایان تحصیل وارد عالم سینما شد و خیلی زود شهرت یافت. اودری هپبورن در سال ۱۹۵۳ در حالی که بیست و چهار سال بیش نداشت به‌خاطر بازی در نقش اول زن فیلم «تعطیلات در رم» به‌دریافت جایزهٔ اسکار نائل آمد و بعد از آن نیز در یازده فیلم دیگر هنرنمائی کرد. اودری هپبورن در سال ۱۹۹۳ به‌بیماری سرطان درگذشت، عکس از کارهای یوسف کارش است.

*Audrey Hepburn

سوفیا لورن* مشهورترین ستارهٔ سینمای ایتالیا. در سال ۱۹۳۴ در خانوادهٔ فقیری در رم به‌دنیا آمد و دوران کودکی و نوجوانی او در عُسرت گذشت. در ۱۹ سالگی توجه یک کارگردان ایتالیائی را به‌خود جلب کرد و پس از ایفای نقش‌های درجه دوم در چند فیلم، از اواخر دههٔ ۱۹۵۰ نقش‌های درجه اول به‌او محول شد. سوفیا لورن با فیلمهای «ازدواج به‌سبک ایتالیائی» و «دو زن» به‌اوج شهرت رسید و جایزهٔ بهترین هنرپیشهٔ زن را به‌خاطر بازی در فیلم دو زن در فستیوال ۱۹۶۱ کان دریافت نمود. سوفیا لورن تا سال ۱۹۹۰ در بیش از سی فیلم ایتالیائی و آمریکائی هنرنمائی کرده است. این عکس استثنائی از سوفیا لورن کار یوسف کارش است.

***Sophia Loren**

الیزابت تایلور* از معروفترین هنرپیشگان زن سینمای جهان، در سال ۱۹۳۲ در لندن به‌دنیا آمد. در سال ۱۹۳۹ الیزابت و والدینش به‌کالیفرنیا مهاجرت کردند و دوستی و معاشرت این خانواده با یکی از نویسندگان سینمائی پای الیزابت را از کودکی به‌سینما باز کرد. الیزابت تایلور اولین نقش خود را در ۹ سالگی ایفا کرد و ده سال بعد در نوزده سالگی با هنرنمائی در فیلم «مکانی در آفتاب» به‌جمع ستارگان مشهور هالیوود پیوست. در سال ۱۹۶۲ که الیزابت تایلور با ایفای نقش کلئوپاترا ملکهٔ مشهور مصر به‌اوج شهرت رسید، با هنرپیشه مرد این فیلم **ریچارد برتون**** ازدواج کرد. ازدواج‌های قبلی الیزابت تایلور بیش از دو سه سال دوام نیافته بود، ولی زندگی زناشوئی او با ریچارد برتون ده سال به‌طول انجامید و بعد از طلاق نیز برای بار دوم با او ازدواج کرد، هرچند ازدواج دوم آنها هم به‌طلاق انجامید.

الیزابت تایلور در بیش از چهل فیلم هنرنمائی کرده و از ثروتمندترین ستارگان سینمای جهان است. در عکس این صفحه الیزابت تایلور را با ریچارد برتون ملاحظه می‌کنید، ریچارد برتون در سال ۱۹۸۴ درگذشت.

* Elizabeth Taylor
** Richard Burton

آلکساندر سولژنیتیسن* از نویسندگان نامدار معاصر روس، در سال ۱۹۱۸ به‌دنیا آمد. در اواخر جنگ دوم جهانی هنگام خدمت درارتش، به‌علت انتقاد از سیاستهای استالین دستگیر و زندانی شد و تا زمان مرگ استالین در سال ۱۹۵۳ مدت هشت سال زندانی بود. پس از رهایی از زندان و اعادهٔ حیثیت در سال ۱۹۵۷ با انتشار چند رمان که بیشتر مبتنی بر خاطرات اواخر سالهای زندان در اردوگاههای کار اجباری بود شهرت جهانی یافت و در سال ۱۹۷۰ به‌دریافت جایزهٔ ادبی نوئل نائل آمد. دولت شوروی در سال ۱۹۷۴ پس از انتشار رمان «مجمع‌الجزایر گولاک» به‌علت انتقادات وی از نظام کمونیستی، او را از روسیه اخراج کرد و سولژنیتسین که در غرب به‌گرمی‌مورد استقبال قرار گرفته بود سرانجام در آمریکا اقامت گزید و آثار تازه‌ای نیز پدید آورد. سولژنیتسین پس از فروپاشی شوروی در سال ۱۹۹۴ به‌روسیه بازگشت.
در عکس‌های این صفحه نویسندهٔ روسی را در سالهای زندان و پس از بازگشت به‌روسیه در سال ۱۹۹۴ ملاحظه می‌کنید.

*Aleksander Solzhenitsyn

نجیب محفوظ معروفترین نویسنده در جهان عرب و تنها نویسندهٔ مسلمان که به‌دریافت جایزهٔ ادبی نوبل نائل شده است، در سال ۱۹۱۱ در قاهره به دنیا آمد. کار نویسندگی را با روزنامه‌نگاری آغاز کرد و پس از سقوط رژیم سلطنتی در مصر، با انتشار رمانی که، نوعی «اتوبیوگرافی» و متضمن وقایع منجر به‌سقوط پادشاهی در مصر بود، شهرت یافت. نجیب محفوظ بعد از نخستین کتابش که به‌زبان انگلیسی و فرانسه ترجمه شد و موجب شهرت او در خارج از مصر شد، چندین رمان پرفروش دیگر هم نوشت و در سال ۱۹۸۸ نخستین نویسنده در جهان عرب بود که به‌دریافت جایزهٔ ادبی نوئل نائل آمد.

رویدادهای تاریخی

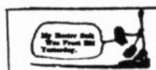

تصویر یک زن مهاجر که در مجموعهٔ بهترین عکسهای جهان به‌عنوان سمبل مهاجرت چاپ شده است. پدیدهٔ مهاجرت و جابجائی جمعیت جهان از مهمترین رویدادهای اواخر قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم به‌شمار می‌آید، که تا پایان قرن بیستم نیز با نوساناتی ادامه یافته است. سیل مهاجرت بیشتر از کشورهای اروپا و آسیا و آمریکای لاتین به‌سوی ایالات متحدهٔ آمریکا جریان داشته و جمعیت این کشور از کمتر از چهل میلیون نفر در سال ۱۸۷۰ به‌بیش از ۷۵ میلیون نفر در سال ۱۹۰۰ رسیده است. در سه دههٔ اول قرن بیستم نیز بیش از سی میلیون نفر به‌آمریکا مهاجرت کردند و جمعیت این کشور به‌قریب ۱۲۵ میلیون نفر رسید. در سالهای بعد از جنگ دوم جهانی نیز موج تازه‌ای از مهاجران به‌آمریکا آغاز شد و جمعیت این کشور در سال ۱۹۶۰ به‌یکصد و هشتاد میلیون نفر رسید که ۲۱ میلیون نفر آن را مهاجران پس از جنگ تشکیل می‌دادند. بیشترین گروه مهاجران به‌آمریکا در نیمهٔ اول قرن بیستم آلمانیها و ایتالیائیها بودند.

قرن بیستم را قرن زلزله‌ها نیز نامیده‌اند، زیرا تعداد زلزله‌های ویرانگری که در این قرن ثبت شده است، به‌تنهایی از مجموع زلزله‌های سه قرن پیش از آن تجاوز می‌کند. اولین زلزلهٔ بزرگ قرن بیستم در سال ۱۹۰۶ در سانفرانسیسکو رخ داد و پرتلفات‌ترین آنها زلزله‌های ۱۶ دسامبر ۱۹۲۰ در شمال غربی چین با ۲۰۰/۰۰۰ نفر تلفات، زلزلهٔ اول سپتامبر ۱۹۲۳ در ژاپن با ۱۴۰/۰۰۰ نفر تلفات و زلزلهٔ ۲۸ ژوئیه ۱۹۷۶ چین با بیش از ۳۰۰/۰۰۰ نفر تلفات بود. زلزلهٔ ۲۱ ژوئن ۱۹۹۰ (۳۱ خرداد ۱۳۶۹) شمال غرب ایران نیز با بیش از پنجاه هزار کشته از پرتلفات‌ترین زلزله‌های قرن بیستم به‌شمار می‌آید.

عکس صفحهٔ مقابل از زلزلهٔ سانفرانسیسکو، و عکس بالا در لحظهٔ وقوع زلزله در توکیو برداشته شده و از شاهکارهای عکاسی در جهان به‌شمار می‌آید.

EXTRA **THE MARION CHRONICLE.**

News of the World Covered by Scripps-McRae Press Association and Other Special Service

VOL. 21, NO. 44. MARION, INDIANA, WEDNESDAY, APRIL 18, 1906. PRICE 2 CENTS.

TERRIBLE EARTH-QUAKE IN SAN FRAN-CISCO, MANY KILLED

Meagre Reports Have Been Received Over One Line of Telegraph---Indications are That 1,000 Buildings are Wrecked and 1,000 People are Killed.

در جنگ اول جهانی که قریب چهار سال از ۱۹۱۴ تا ۱۸۱۸ به‌طول انجامید و به‌فروپاشی امپراتوریهای اتریش و عثمانی و سرنگونی نظامهای سلطنتی کهن روسیه و آلمان انجامید، بیش از ۶۵ میلیون سرباز بسیج شدند که بیشترین آنها روسی و آلمانی و فرانسوی و انگلیسی بودند. آمریکا نیز بیش از ۴/۳۰۰/۰۰۰ سرباز برای شرکت در این جنگ به‌اروپا اعزام کرد. در عکس‌های این صفحه صحنه‌ای از سربازگیری در آمریکا و حرکت سربازان آلمانی را برای شرکت در جنگ ملاحظه می‌کنید.

صحنه‌هائی از تلفات و ویرانی‌های جنگ اول جهانی. در این جنگ قریب به‌یک چهارم نیروی جوان کشورهای اروپائی تلف شدند. رقم رسمی جوانانی که در این جنگ کشته شدند ۸/۳۵۸/۳۱۵ نفر است. مجموع تلفات جنگ اول جهانی با غیرنظامیانی که در جریان جنگ کشته شدند از دوازده میلیون نفر تجاوز می‌کند، که از آن میان بیشترین تلفات مربوط به‌آلمان و روسیه است.

انقلاب روسیه، که در دو مرحله نخست به‌سقوط رژیم تزاری و سپس به‌استقرار حکومت بلشویکی در روسیه انجامید از مهمترین نتایج جنگ اول جهانی است. روسیه با بسیج بیش از دوازده میلیون نفر در این جنگ متحمل شکست‌های سختی شد و طی سه سال جنگ بیش از ۱/۷۰۰/۰۰۰ نفر کشته داد. انقلاب روسیه در اصل واکنشی در برابر بی‌کفایتی رژیم تزاری و شکست‌های پی‌درپی ارتش روسیه در این جنگ بود. عکس این صفحه در آغاز حرکتهای انقلابی در سن‌پترزبورگ برداشته است.

پیش از این‌که هواپیما برای مسافرتهای هوائی مورد استفاده قرار گیرد، «زیپلن» مهمترین وسیلهٔ مسافرتهای هوائی بود. زیپلن ابتدا در مسافرتهای کوتاه بین کشورهای اروپائی مورد استفاده قرار می‌گرفت، ولی در سالهای دههٔ ۱۹۳۰ برای مسافرت بین اروپا و آمریکا هم از آن بهره برداری شد، تا این‌که در روز ششم مه سال ۱۹۳۷ زیپلن عظیم الجثهٔ «هیندنبورگ» آلمانی به‌یک برج فلزی در نیوجرسی آمریکا اصابت کرد و براثر آتش گرفتن زیپلن و سقوط آن ۳۴ نفر مسافران و سرنشینان آن کشته شدند. مسافرت با زیپلن از این تاریخ به‌بعد متوقف گردید.

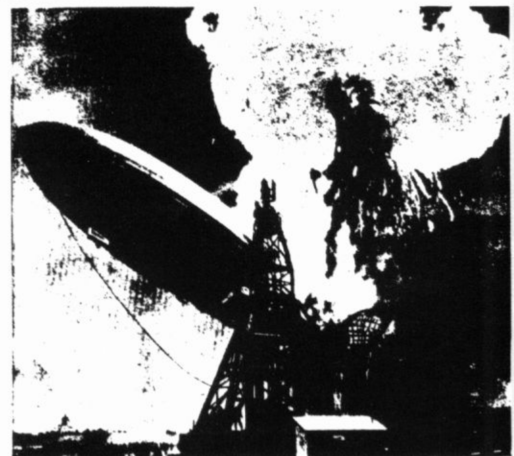
357,857 DAILY TIMES LATE NEWS PICTURES

CHICAGO'S PICTURE NEWSPAPER

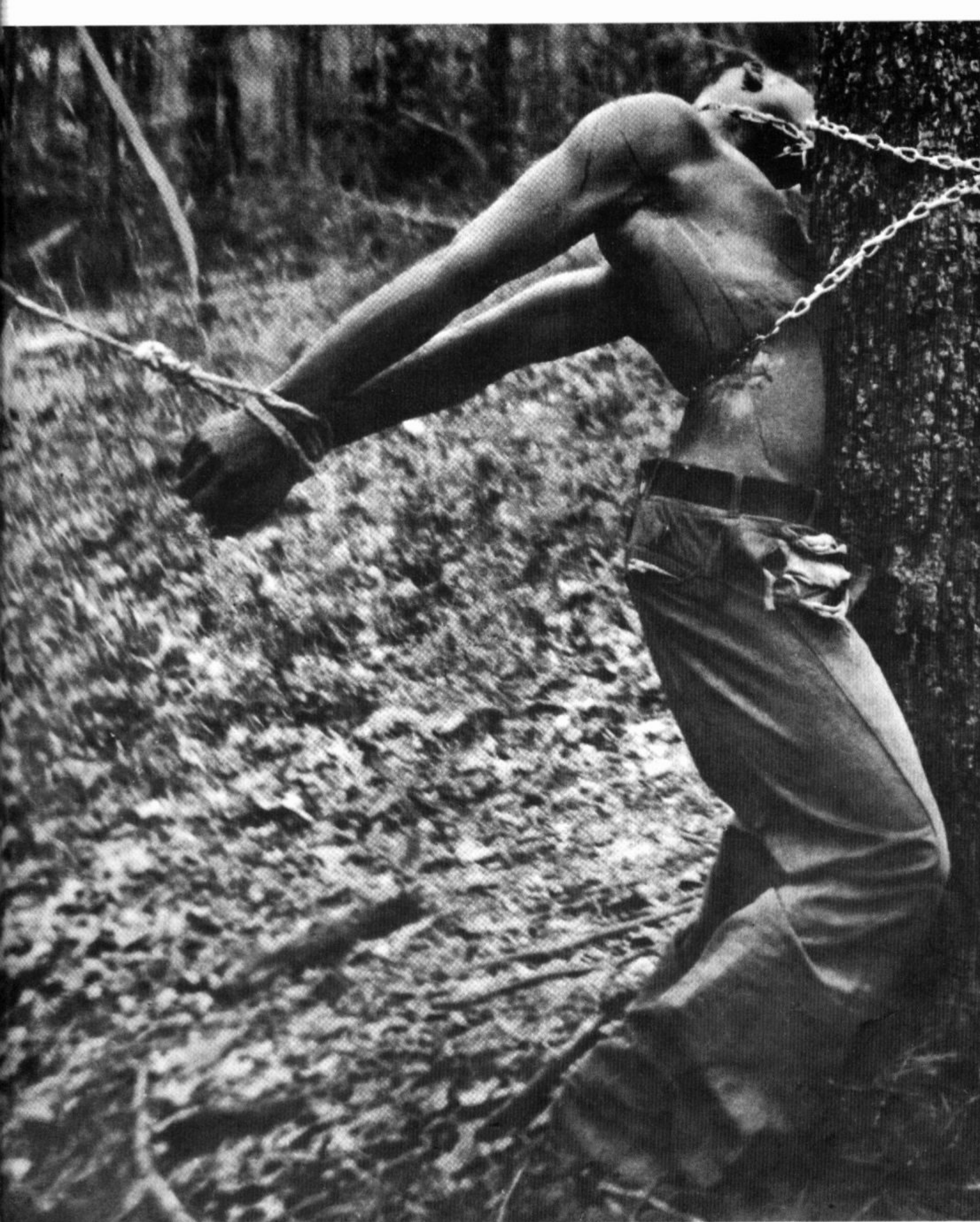
FRIDAY, MAY 7, 1937 TWO CENTS

34 KILLED!

Zep Crash Shocks World

METEOR OF DEATH—

تبعیضات نژادی و آزار و شکنجهٔ سیاهپوستان در آمریکا از بزرگترین فجایع بشری در نیمهٔ اول قرن بیستم به‌شمار می‌آید. با وجود آزادی بردگان در آمریکا در نیمهٔ اول قرن نوزدهم، سیاهپوستان آمریکا تا اواسط قرن بیستم از حقوق برابر با سفیدپوستان محروم بودند و گروههای نژادپرست آنها را مورد آزار و شکنجه قرار می‌دادند و گاه به‌طرز فجیعی به‌قتل می‌رساندند.
این عکس تکان‌دهنده جوان سیاه‌پوستی را که پس از شکنجه و شلاق با زنجیر به‌درختی بسته‌اند نشان می‌دهد. عکس که قبل از قتل این جوان به‌دست گروههای نژادپرست گرفته شده در مجلهٔ «لایف» چاپ شده و مربوط به‌سال ۱۹۳۷ است.
صحنهٔ جنایت ایالت «میسی‌سی پی» آمریکاست

صحنه‌های دیگری از جنایات گروههای نژادپرست در آمریکا. عکس فوق که هنگام بردار آویختن یک مرد سیاهپوست به‌وسیلهٔ گروه نژادپرست «کلوکلوکس کلان» برداشته شده مربوط به‌سال ۱۹۳۶ است و عکس مقابل صحنهٔ فجیع دیگری از «لینچ» سیاهان در آمریکا در سال ۱۹۳۵ در ایالت آلابامای آمریکاست. اعضای یک گروه نژادپرست جوان سیاهپوستی را آتش زده و در کنار جسد سوختهٔ او عکس یادگاری گرفته‌اند.

پیدایش حزب نازی (ناسیونال سوسیالیست) آلمان در دههٔ ۱۹۲۰ که به‌پیروزی این حزب در انتخابات سال ۱۹۳۳ و به‌قدرت رسیدن هیتلر انجامید از مهمترین وقایع نیمهٔ اول قرن بیستم است. هیتلر در جریان مبارزات سیاسی خود در سال ۱۹۲۴ به‌زندان افتاد و کتاب معروف «نبرد من» خود را در زندان برای معاون خود «رودلف هس» که او هم زندانی بود تقریر کرد و در واقع کتابی که به‌نام او منتشر شد به‌قلم هس بود. عکس فوق هیتلر را پس از خروج از زندان در میان هواداران خود نشان می‌دهد و عکس صفحهٔ مقابل در اوج قدرت هیتلردر مراسم گشایش بازیهای المپیک ۱۹۳۶ در برلن برداشته شده است. هیتلر از بازیهای المپیک برای قدرت‌نمائی و مطرح ساختن خود در سراسر جهان بهره‌برداری کرد. در بازیهای المپیک سال ۱۹۳۶ ورزشکاران آلمانی با به‌دست آوردن ۳۳ مدال طلا و بسیاری از مدالهای نقره و برنز مقام اول جهان را به‌خود اختصاص دادند.

جنگ داخلی اسپانیا که قریب سه سال از ۱۹۳۶ تا ۱۹۳۹ به‌طول انجامید وقایع مهم دیگر جهان را در آستانهٔ جنگ دوم جهانی تحت‌الشعاع خود قرار داد. علت آغاز این جنگ روی کار آمدن یک حکومت سوسیالیستی در اسپانیا در اوایل سال ۱۹۳۶ بود که به‌یک شورش مسلحانه به‌رهبری ژنرال **فرانچسکو فرانکو*** انجامید و نیروهای تحت فرمان او که از طرف هیتلر و موسولینی هم حمایت می‌شدند طی سه سال تمام خاک اسپانیا را به‌تصرف خود دراورده و حکومت سوسیالیست این کشور را سرنگون کردند. عکس فوق که هنگام تیرخوردن یک سرباز دولتی به‌دست نیروهای فرانکو برداشته شده از معروف‌ترین عکس‌های **«ربرت کاپا»**** عکاس سرشناس جنگی است. ارنست همینگوی نویسندهٔ معروف آمریکائی (عکس صفحهٔ مقابل)نیز با گزارش‌هائی که از جریان جنگ داخلی اسپانیا برای مطبوعات آمریکائی فرستاد شهرت یافت. معروفترین کتاب همینگوی «زنگها برای که به‌صدا درمی‌آیند» نیز داستانی است که برمبنای جنگهای داخلی اسپانیا نوشته شده است.

* F. Franco
** Robert Capa

پاریس در فاصلهٔ سالهای ۱۹۴۰ تا ۱۹۴۴ دوبار به‌اشغال نیروهای بیگانه درآمد. و شگفت آن‌که مردم پاریس اشغالگران سال ۱۹۴۰ را با خشم و نفرت و اشغالگران سال ۱۹۴۴ را با شادی و گرمی استقبال کردند. اشغال اول در روز ۱۴ ژوئن سال ۱۹۴۰ غم‌انگیزترین روزهای عمر مردم پاریس بود. در این روز نیروهای آلمان هیتلری پس از درهم شکستن مقاومت ارتش فرانسه در تمام جبهه‌ها بدون برخورد با مقاومتی وارد پاریس شدند و در خیابان معروف شانزه‌لیزه در برابر چشمان گریان اهالی پاریس رژه رفتند. چهار سال بعد، در ماه اوت ۱۹۴۴ سربازان آمریکائی که همراه نیروهای فرانسهٔ آزاد به‌رهبری دوگل وارد پاریس شده بودند، مانند سربازان آلمانی در صفوف منظم در خیابان شانزه‌لیزه رژه رفتند و این بار مردم پاریس اشغالگران جدید را که در واقع آزادکنندهٔ آنها بودند به‌گرمی پذیرا شدند.

عکس فوق از رژه نیروهای آمریکائی در شانزه‌لیزه پس از آزادی پاریس برداشته شده و عکس صفحهٔ مقابل که یک مرد فرانسوی را در حال گریستن هنگام رژهٔ سربازان آلمانی نشان می‌دهد، در مجموعهٔ بهترین و گویاترین عکسهای خبری جهان چاپ شده است.

صحنه‌ای از وداع یک سرباز آمریکائی عازم جبههٔ جنگ از فرزند گریانش که به‌عنوان یکی از بهترین عکسهای خبری جنگ دوم جهانی برندهٔ جایزه شده است. چهارده میلیون نفر آمریکائی در جنگ دوم جهانی شرکت کردند و تعداد سربازان آمریکائی که در این جنگ کشته شدند ۳۹۶/۶۳۷ نفر اعلام گردید، که بیش از سه برابر تلفات آمریکا در جنگ اول جهانی بود.

از صحنه‌های دیدنی در جبههٔ ایتالیا در جنگ دوم جهانی، که در مجموعهٔ بهترین عکسهای «رابرت کاپا» معروفترین عکاس جنگی جهان چاپ شده است. رابرت کاپا که در صحنه‌های مختلف جنگ دوم جهانی در خط مقدم جبهه حضور داشت، این عکس را هنگام استراحت سربازان آمریکائی در پشت جبههٔ جنگ برداشته است.

دو صحنه از ویرانی‌ها و تلفات جنگ دوم جهانی. عکس بالا یکی از آبادترین شهرهای آلمان (نورنبرگ) را پس از بمباران‌های متوالی در جنگ نشان می‌دهد و عکس صفحه مقابل، که از معروفترین عکسهای مربوط به‌جنگ دوم جهانی است، از یکی از بازداشتگاه‌های آلمان پس از تصرف آن از طرف نیروهای متفقین برداشته شده است. این زندانیان در حین تلاش برای فرار از بازداشتگاه تیر خورده و کشته شده‌اند.

در پایان جنگ دوم جهانی از فجایع بسیاری در بازداشتگاه‌های مخوف آلمان هیتلری پرده برداشته شد. در جریان دادگاه جنایتکاران جنگی آلمان در نورنبرگ فاش شد که تنها در بازداشتگاه عظیم «آشویتز» در لهستان قریب چهار میلیون نفر تلف شده‌اند. در بازدید نویسنده از این بازداشتگاه اسناد و مدارکی که این رقم باورنکردنی را تأیید می‌نمود ارائه شد. بیشتر زندانیان در اتاقهای گاز خفه می‌شدند و اجساد آنها را در کوره‌های آدم‌سوزی سوزانده و برای مصارف صنعتی از آن استفاده می‌کردند. در قسمتی از بازداشتگاه لباسها و کفشها و عینک و دندان مصنوعی و موی سر زنان انبار شده بود که اکنون به‌صورت موزه‌ای درآمده و به‌معرض تماشای عموم گذاشته شده است.

در عکس فوق نویسندهٔ این کتاب را هنگام بازدید از «آشویتز» در برابر کوره‌های آدم‌سوزی ملاحظه می‌کنید. چرخ‌های مقابل کوره برای حمل مواد روغنی است که ضمن سوختن اجساد خارج می‌شد.

بعد از آزادی فرانسه از اشغال آلمانها فرانسویان که در دوران اشغال با آلمانی‌ها همکاری کرده بودند مورد تعقیب و تحقیر و آزار قرار گرفتند. عده‌ای که در جنایات اشغالگران مشارکت داشتند محاکمه و زندانی شدند و در موردزنانی که با افسران آلمانی رابطه داشتند به‌تراشیدن سر آنها اکتفا شد. در عکس بالا عده‌ای از فرانسویان که متهم به‌همکاری با آلمانیها بودند در حال تسلیم و در عکس پائین زنان سرتراشیده در حال عبور از خیابانها دیده می‌شوند.

معروفترین دادگاه تاریخ معاصر که در آن به‌جرائم جنایتکاران جنگ دوم جهانی رسیدگی شد دادگاه نورنبرگ بود که از روز بیستم نوامبر سال ۱۹۴۵ در این شهر شروع به‌کارکرد و بیش از ده ماه به‌طول انجامید. مقررات مربوط به‌تشکیل این دادگاه قبلاً از طرف سران سه کشور فاتح جنگ (آمریکا و شوروی و انگلیس) تعیین و مقرر شده بود که اعضای هیئت قضات از مقامات عالیرتبهٔ قضائی چهار کشور اشغال‌کنندهٔ آلمان یعنی آمریکا و انگلیس و شوروی و فرانسه تعیین شوند. در این دادگاه سران برجستهٔ آلمان نازی، به‌استثنای هیتلر و گوبلز که در روزهای پایانی جنگ خودکشی کردند محاکمه می‌شدند و ۱۲ تن از آنها از جمله گورنیک، ریبن تروپ (وزیر خارجهٔ آلمان) و ژنرال کایتل (رئیس ستاد ارتش آلمان) که در ردیف اول عکس فوق دیده می‌شوند به‌اعدام و هفت نفر به‌زندان از ده سال تا حبس ابد محکوم گردیدند. یکی از محکومین زنی بود که از شقاوت و بی‌رحمی او در زندانها داستانها گفته شد. در عکس صفحهٔ مقابل زندانی که سران رژیم آلمان هیتلری در آن زندانی بودند و هشت نفر از محکومین به‌اعدام دیده می‌شوند.

به‌موجب توافقنامه‌هایی که در کنفرانس سران آمریکا و شوروی و انگلیس در یالتا به‌امضا رسید، برلین پایتخت آلمان که در محدودهٔ منطقهٔ اشغال شوروی در آلمان قرار داشت بین نیروهای چهار کشور اشغال‌کننده تقسیم گردید و برای ارتباط نیروهای آمریکا و انگلیس و فرانسه با مناطق اشغالی آنها در آلمان غربی راههای معینی در نظر گرفته شد. بزرگترین بحران پس از جنگ بین شوروی و سه کشور غربی بر سر محاصرهٔ این شهر و قطع ارتباط آن با غرب رخ داد. کشورهای غربی برای مقابله با تهدید شوروی یک پل هوائی بین برلین و آلمان غربی به‌وجود آوردند و در مدت ۱۸ ماه که محاصرهٔ این شهر به‌طول انجامید تمام مواد مورد نیاز خود و سکنهٔ برلین غربی را از خوراک و پوشاک تا نفت و ذغال از طریق هوا به‌این شهر رساندند. در این عکس عده‌ای از سکنهٔ برلین غربی یک هواپیمای حامل مواد غذائی را هنگام فرود آمدن در فرودگاه بزرگ شهر نظاره می‌کنند.

احداث دیوار برلین، برای کنترل رفت و آمد بین برلین شرقی (منطقهٔ اشغالی شوروی) و برلین غربی از وقایع اسفبار بعد از جنگ دوم جهانی است. این دیوار که در سال ۱۹۶۱ از طرف دولت آلمان شرقی بنا شد، و مطبوعات غربی آن را «دیوار شرم» نام نهادند، در اواخر سال ۱۹۸۹ در آستانهٔ فروپاشی شوروی فرو ریخت و برلین واحد سرانجام پایتخت آلمان واحد شد.

جنگ ویتنام، که از آن به‌عنوان طولانی‌ترین و خونبارترین جنگهای جهان پس از پایان جنگ دوم جهانی یاد می‌شود، نخست بین استقلال‌طلبان ویتنام و فرانسویها (از سال ۱۹۴۶ تا ۱۹۵۶) و سپس بین حکومت کمونیست ویتنام شمالی از یک طرف و آمریکا و ویتنام جنوبی از طرف دیگر (۱۹۶۴ تا ۱۹۷۳) ـ جمعاً ۱۸ سال به‌طول انجامید و سرانجام با شکست و هزیمت آمریکا به‌پایان رسید. آمریکائیها در این جنگ بیش از پنجاه هزار نفر کشته دادند و عکسهای این دو صفحه صحنه‌هائی از حضور و درگیری سربازان آمریکائی در این جنگ است. این عکسها کار زن عکاس معروفی به‌نام «**کاترین لروی**»* است که در صحنه‌های مقدم جنگ ویتنام حضور داشت.

* **Catherin Leroy**

صحنهٔ فجیعی از یک اعدام خیابانی در ویتنام، که در سال ۱۹۶۸ در سایگون برداشته شده است. رئیس پلیس سایگون یک فرد مظنون به‌عضویت در «ویت کنگ» (تشکیلات نظامی کمونیستها) را در جا در خیابان اعدام می‌کند. عکاس «**ادی آدامز**»* به‌دریافت جایزهٔ پولیتزر نائل آمد.

* **Eddie Adams**

صحنهٔ دیگری از جنگهای ویتنام، اسیران کمونیست در چنگ آمریکائیها.

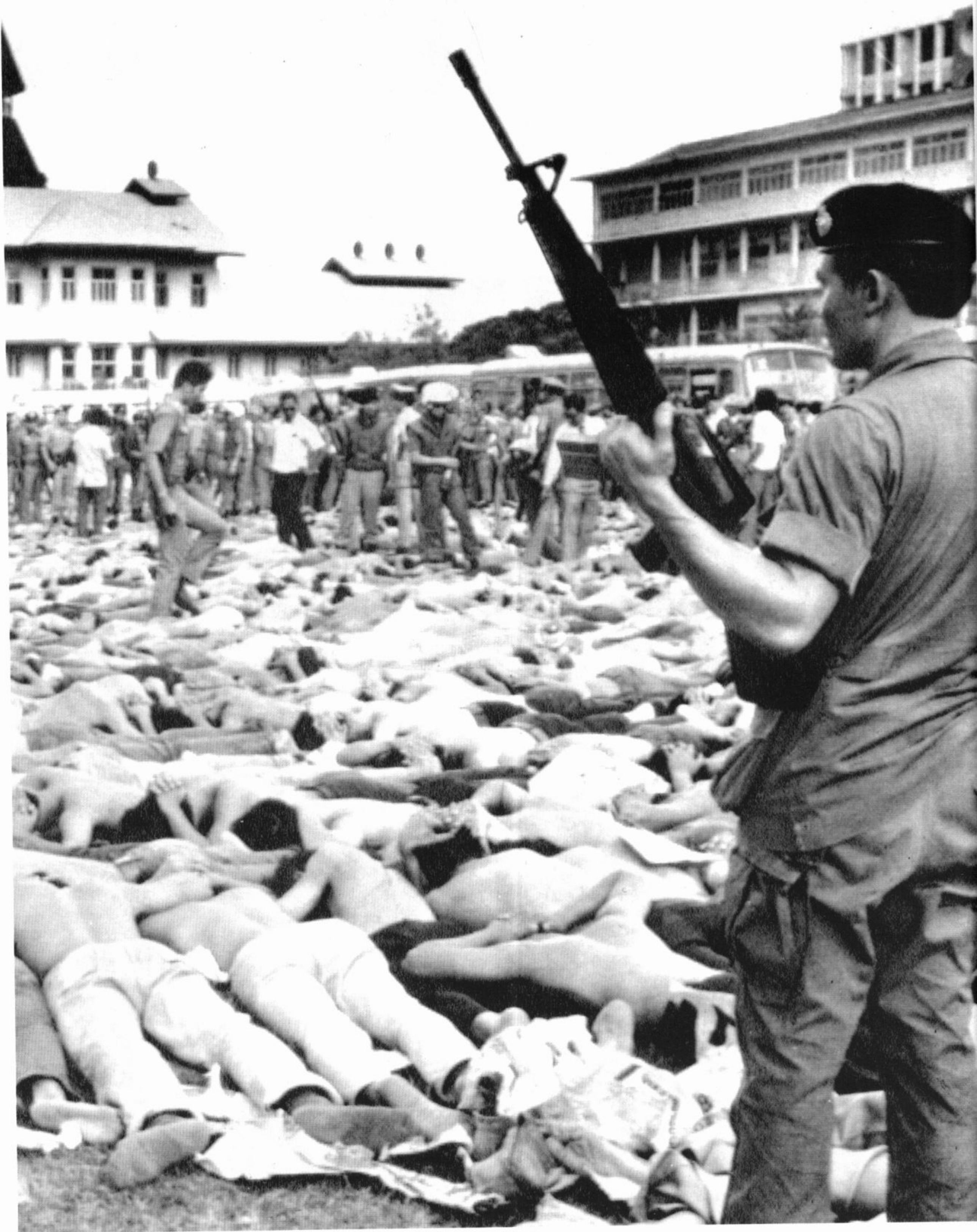
صحنهٔ تکان‌دهنده‌ای از اعمال خشونت در مبارزات سیاسی. مردی که در عکس در حال وحشت‌زده در برابر ضارب خود دیده می شود «**آسانوما**»* رهبر حزب سوسیالیست ژاپن است که هنگام سخنرانی انتخاباتی از طرف یک جوان متعصب دست راستی مورد حمله قرار گرفته و مجروح شده است. ضارب آمادهٔ وارد آوردن ضربهٔ دیگری بر اوست. این عکس در مجموعهٔ بهترین عکسهای خبری جهان در مجلهٔ «لایف» آمریکا چاپ شده است.

Asanuma

مجارستان صحنهٔ اولین قیام مسلحانه علیه رژیم‌های کمونیست اروپای شرقی بود. که با واکنش شدید شوروی مواجه گردید. اندکی پس از آغاز این قیام در اکتبر سال ۱۹۵۶ نیروهای شوروی روز چهارم نوامبر وارد مجارستان شدند و «کادار» دبیرکل حزب کمونیست مجارستان که در پناه تانکهای شوروی وارد بوداپست شده بود، قدرت را به‌دست گرفت. در عکس‌های این صفحه صحنه‌ای از قیام مردم در بوداپست و نظامیان کمونیست را که در برابر قیام‌کنندگان تسلیم شده‌اند ملاحظه می‌کنید. عکس زیر که کار عکاسی به‌نام «**جان سادوی**»* است برندهٔ جایزهٔ بهترین عکس خبری سال ۱۹۵۶ شده است.

* **John Sadovy**

عکس دیگری از مجموعهٔ بهترین عکسهای خبری جهان - صحنه‌ای که ملاحظه می‌کنید در جریان یک اعتصاب عمومی در تایلند، که به‌سرکوب اعتصاب‌کنندگان از طرف نیروهای مسلح انجامید، گرفته شده است. اعتصاب‌کنندگان را مجبور کرده‌اند لخت شده و روی زمین بخوابند و در همین حال آن قدر در زیر آفتاب داغ مانده‌اند تا از اعتصاب دست کشیده‌اند.

انقلاب فرهنگی در چین، که مطبوعات غرب از آن به‌عنوان «انقلاب ضد فرهنگی» یاد می‌کنند از سال ۱۹۶۵ تا ۱۹۷۰ زندگی مردم چین را فلج کرد و صدمات شدیدی بر اقتصاد چین وارد ساخت. هدف از انقلاب فرهنگی که با یک سخنرانی مائوتسه تونک رهبر کمونیست چین آغاز شد درهم شکستن شخصیت کسانی بود که مائو آنها را خطر بالقوه‌ای برای فرمانروائی مطلقهٔ خود تشخیص داده بود. از کسانی که قربانی تصفیه در انقلاب فرهنگی چین شدند دنگ شیائو پینگ (رهبر برجستهٔ چین پس از مرگ مائو) بود که از طرف افراد گارد سرخ دستگیر و با یک کلاه بوقی در خیابانهای پکن گردانده شد. دانشگاهها و مدارس چین در جریان انقلاب به‌اصطلاح فرهنگی تعطیل شد و دانشجویان و دانش‌آموزان به‌جای درس به‌تظاهرات و تخریب آثار و ابنیهٔ تاریخی و ایذاء و آزار کسانی که متهم به‌مخالفت با اهداف انقلاب فرهنگی بودند پرداختند. کمترین زیان انقلاب فرهنگی، علاوه بر خسارات هنگفت مالی آن، تلف شدن سه تا پنج سال از عمر جوانان چین بود که آثار آن بعدها به‌صورت کمبود پزشک و مهندس و نیروی متخصص در چین نمایان گردید.

حملهٔ نیروهای مسلح اسرائیل به‌اردوگاه‌های پناهندگان فلسطینی در بیروت که به‌نام کشتار صبرا و شتیلا (نام دو اردوگاه) معروف شده از فجایع فراموش نشدنی در مبارزات مردم فلسطین به‌شمار می‌آید. در جریان این عملیات که هنگام اشغال خاک لبنان از طرف نیروهای اسرائیل (سال ۱۹۸۲) صورت گرفت صدها زن و مرد و کودک فلسطینی قتل عام شدند. در عکس یک زن فلسطینی در حالی که کلاه سربازان مهاجم اسرائیلی را نشان می‌دهد دیده می‌شود.

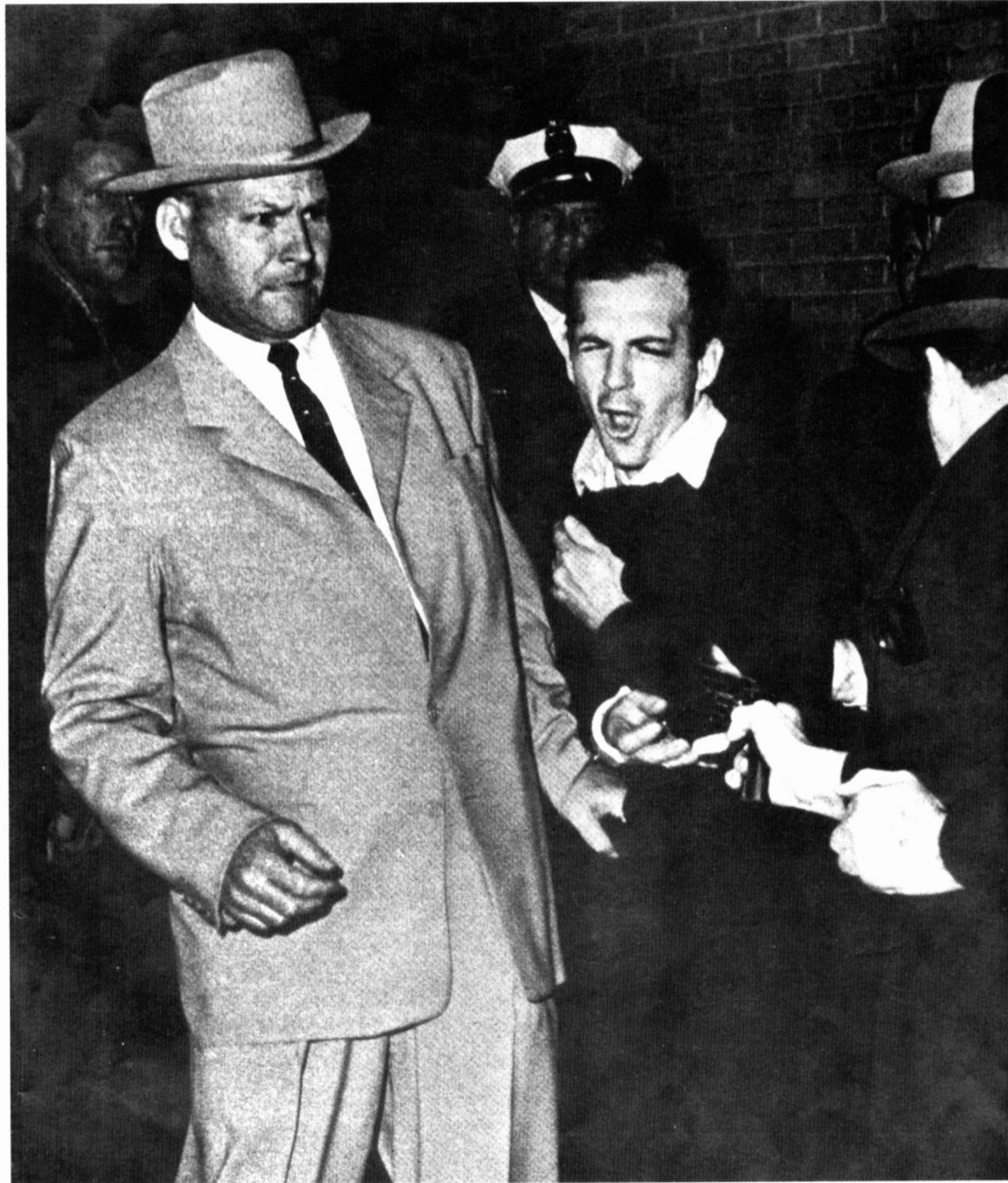
عکاس «**بیل فولی**»* جایزهٔ بهترین عکس خبری پولیتزر را دریافت داشته است.

* **Bill Foley**

در اردوگاههای فلسطینی‌ها دختران فلسطینی که برای مبارزه با اسرائیل تعلیم می‌بینند دیده می‌شوند. بعد از تشکیل دولت خودگردان فلسطین تعدادی از این نیروها به‌خدمت دولت خودگردان درآمده‌اند، ولی عده‌ای دیگر به‌گروه‌های تندرو فلسطینی مانند «حماس» پیوسته‌اند و در عملیات انتحاری علیه اسرائیلی‌ها نیز شرکت می‌کنند.

با کشته شدن «اسوالد» تنها متهم به‌قتل کندی رئیس جمهور امریکا در سال ۱۹۶۳ ماجرای قتل او، که ظاهراً پلیس فدرال آمریکا (اف. بی. آی) در آن دست داشت لوث شد. این عکس منحصر به‌فرد از قتل اسوالد، در حالی که به‌وسیلهٔ یکی از مأموران «اف .بی. آی» هدایت می‌شد، جایزهٔ بهترین عکس خبری سال ۱۹۶۳ را دریافت داشته است.

صحنهٔ سوءقصد به‌جان «رونالد ریگان» چهلمین رئیس جمهور آمریکا در سال ۱۹۸۱. ریگان که در این سوءقصد زخمی شد در عکس میان محافظانش دیده نمی‌شود. دو نفر دیگر که زخمی شده و بر زمین افتاده‌اند یکی از ماءموران محافظ رئیس جمهور و منشی مطبوعاتی او هستند. «**رون . ادموندز**»* که این عکس را در جریان سوءقصد برداشته است به‌دریافت جایزهٔ «پولیتزر» در عکاسی خبری نائل آمد.

*Ron Edmonds

عملیات وسیع نظامی امریکا در جنگ خلیج فارس (۱۹۹۱) که با هدف بیرون راندن عراق از خاک کویت انجام شد، تلفات انسانی قابل توجهی نداشت و نیروهای آمریکا بدون برخورد با مقاومت صدها کیلومتر در داخل خاک عراق پیش رفتند، ولی عارضهٔ مرموزی که از این جنگ باقی مانده و احتمالاً تأثیر مواد شیمیائی است به‌دنیا آمدن کودکان ناقص‌الخلقه از سربازان بازگشته از این جنگ است. در این عکس یکی از این کودکان را در کنار پدر ملاحظه می‌کنید.

ایالات جدا شده از یوگسلاوی سابق که در سالهای دههٔ پایانی قرن بیستم به‌کشورهای مستقلی تبدیل شدند، شاهد جنگهای قومی خونینی بودند، که طولانی‌ترین و خونبارترین آنها در «بوسنی هرزگوین» به‌وقوع پیوست. برخی از رهبران صرب یوگسلاوی سابق، از جمله «اسلو بودان میلوسوییچ» رئیس جمهور سابق یوگسلاوی در دادگاه ویژهٔ جنایتکاران جنگی در لاهه محاکمه و محکوم شدند، ولی هزاران نفر از مسلمانان بوسنی هنوز مفقودالاثر هستند. در این عکس کودکی از اهالی بوسنی در حال حمل پارچه‌ای که بر روی آن نام پدر گمشده‌اش «حسین صالحوییچ» نوشته شده است، دیده می‌شود.

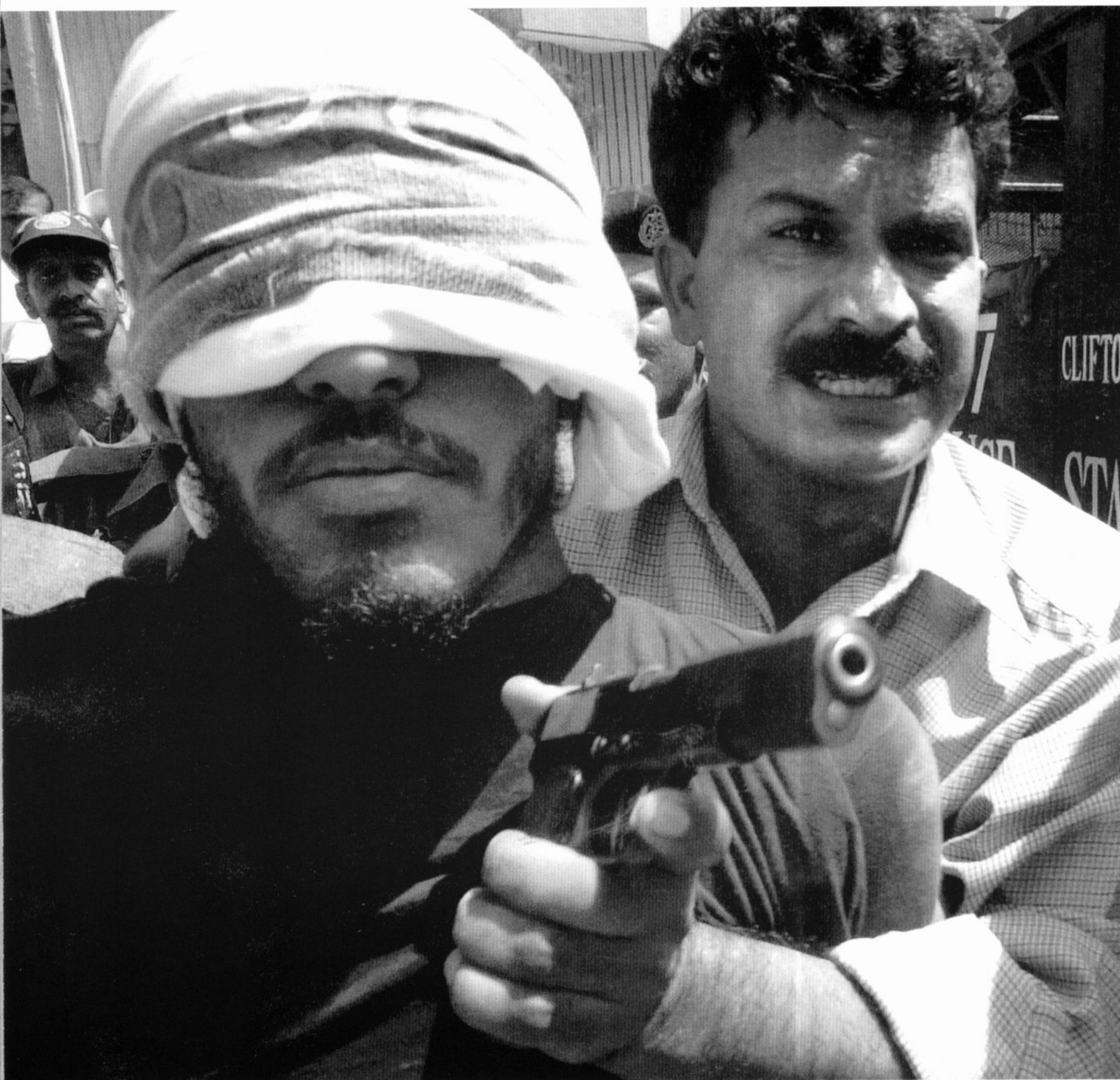

حملات انتحاری با هواپیماهای مسافربری به‌برجهای دوقلوی مرکز تجارت جهانی در نیویورک و ساختمان وزارت دفاع آمریکا (پنتاگون) در واشنگتن، که روز ۱۱ سپتامبر سال ۲۰۰۱ به‌وقوع پیوست، بزرگترین عملیات تروریستی تاریخ بود که هزاران نفر کشته بر جای نهاد. برجهای عظیم مرکز تجارت جهانی در این عملیات فروریخت و آمریکا به‌تلافی این واقعه، که به«اسامه بن لادن» و گروه تحت فرمان او «القاعده» نسبت داده شد، به‌مرکز عملیات این گروه در افغانستان حمله‌ور شد. یکی از برجهای مرکز تجارت جهانی پس از اصابت هواپیما و ویرانه‌های باقی‌مانده از آن در تصاویر این دو صفحه دیده می‌شوند.

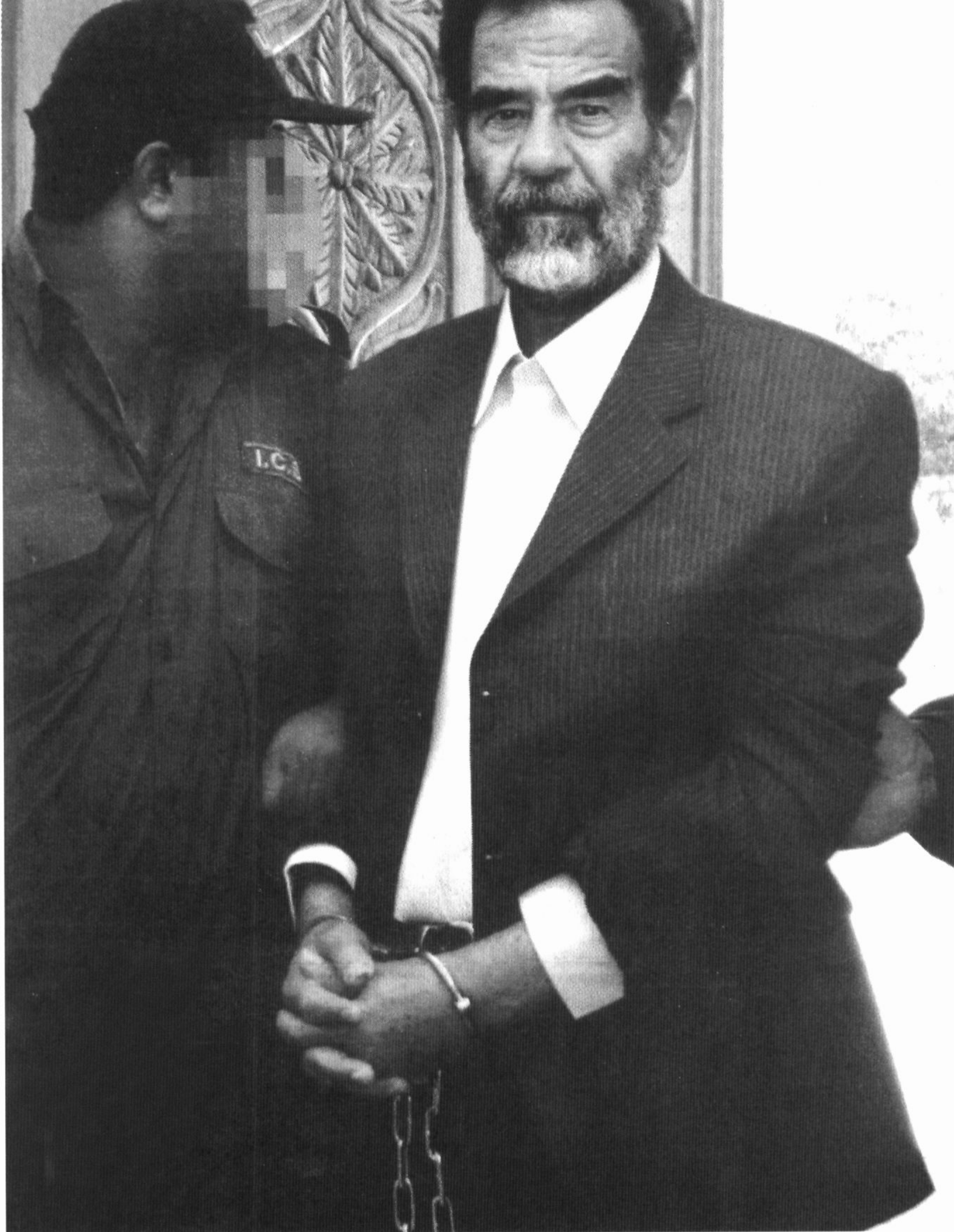

یک زن افغانی در پوشش زنان در دوران حکومت طالبان بر مزار برادرش می‌گرید. بسیاری از زنان افغانی، دو سال پس از سقوط حکومت طالبان، از بیم بازگشت طالبان پوشش دوران فرمانروائی آنان را رها نکرده‌اند. این عکس در مجموعه عکسهای «جیمز ناتوی» عکاس معروف جنگی که خود را «عکاس ضدجنگ» می‌نامد چاپ شده است. تمام کارهای این عکاس که در بسیاری از صحنه‌های عملیات جنگی در جهان حضور داشته آثار شوم جنگ و نفرت از جنگ را در بیننده القاء می‌نماید.

شکار افراد مظنون به‌عضویت در سازمان القاعده پس از گذشت بیش از سه سال از واقعهٔ ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ همچنان در اطراف و اکناف جهان ادامه دارد، ولی از اسامه بن لادن و رهبران اصلی این گروه هنوز اثری به‌دست نیامده است. شایعات مربوط به‌حضور بعضی از رهبران القاعده، از جمله پسر بن لادن در ایران مورد تأیید مقامات دولت ایران قرار نگرفته است. تصویر این صفحه مربوط به‌دستگیری یکی از عناصر کلیدی القاعده در پاکستان است، که به‌آمریکا تحویل داده شده، ولی نتیجهٔ بازجوئی از وی فاش نشده است. رفتار خشونت‌آمیز آمریکائیها با صدها اسیر مظنون به‌عضویت در سازمان القاعده که در یک پایگاه نظامی آمریکا در جزیرهٔ کوبا زندانی هستند، مورد اعتراض مجامع بین‌المللی قرار گرفته است.

صدام حسین دیکتاتور پیشین عراق، پس از دستگیری در حالی که زنجیری به‌دست و پایش بسته‌اند برای بازجوئی برده می‌شود. صدام پس از یک محاکمهٔ طولانی در دادگاه‌های عراق در اواخل سال ۲۰۰۶ محکوم به‌اعدام و به‌دار آویخته شد.

گوناگون

نوامبر سال ۱۹۴۶ ورشو. یک عکاس از مشتری
خود در برابر تابلو یک منظرۀ زیبا عکس می‌گیرد
. پشت سر او ویرانی‌های ورشو دیده می‌شود. .
عکاس «مایکل ناش»

تظاهرات معلولین جنگ دوم جهانی در پاریس برای
افزایش مستمری‌شان... عکاس «ژان ژاک لوی»

آن فرانک کودکی که پس از مرگش در اردوگاه‌های کار اجباری آلمان هیتلری، با انتشار یادداشت‌های روزانه‌اش شهرت جهانی یافت. این یادداشت‌ها را دخترک هلندی در سیزدهمین سالگرد تولدش در سال ۱۹۴۲ آغاز کرد و دو سال بعد همراه پدر و مادرش دستگیر گردید و به‌اردوگاه مخوف «آشویتز» فرستاده شد. آن فرانک در سال ۱۹۴۵ در آشویتز درگذشت.

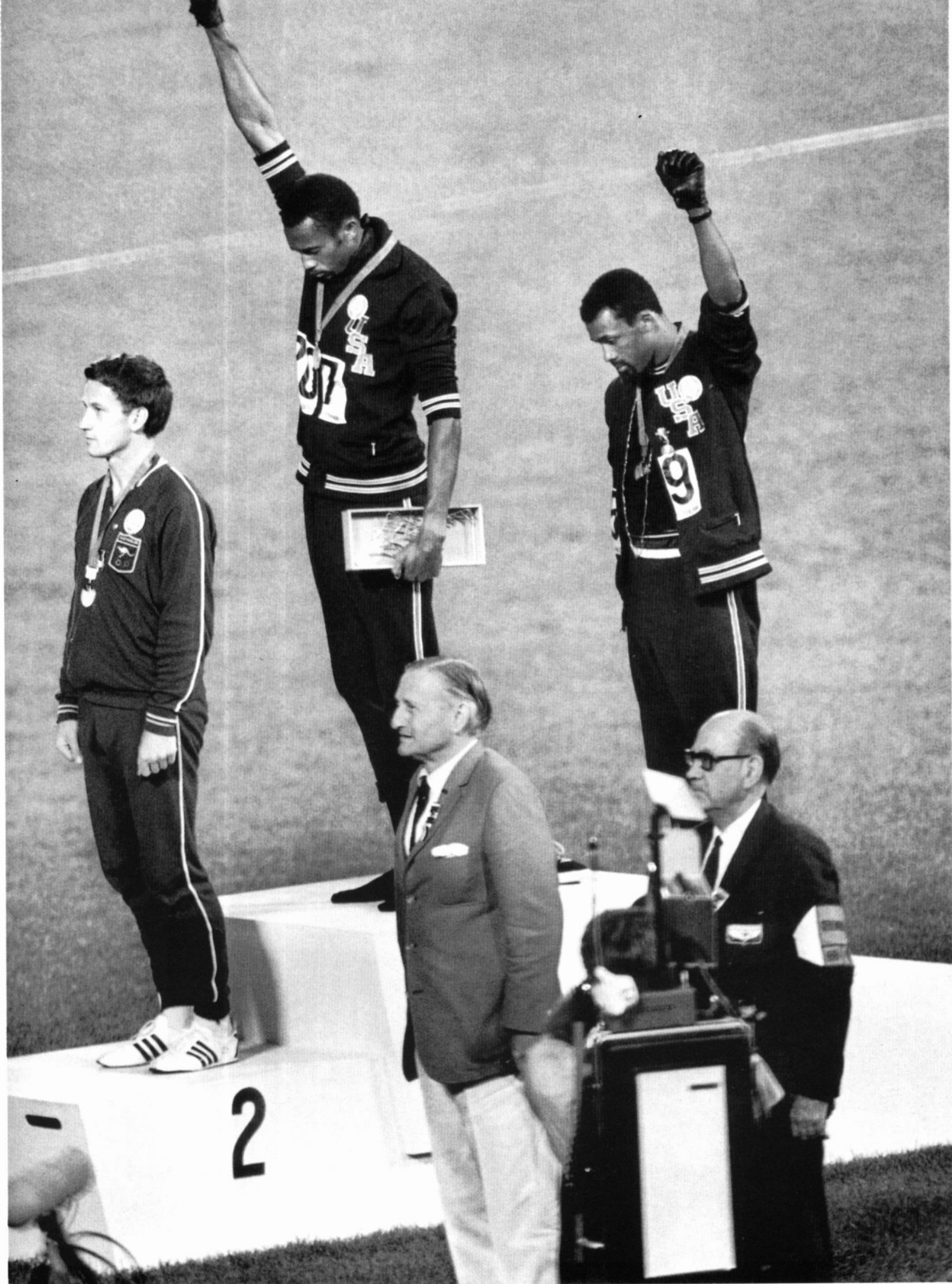

پِله * معروفترین نام در فوتبال جهان که در مدت پانزده سال قهرمانی در مسابقات فوتبال جهانی ۱۲۲۰ گل به‌ثمر رسانده است، در سال ۱۹۴۰ در یکی از شهرهای کوچک برزیل به‌دنیا آمده و تا سال ۱۹۷۴ که از بازی در تیم ملی برزیل کناره گرفت بارها کشور خود را به‌مقام قهرمانی جهان رسانده است. «پِله» در سال ۱۹۹۴ به‌مقام وزیر ورزش برزیل برگزیده شد.

* Pele

لوسیوس کلی قهرمان مشهور مشت‌زنی جهان، که پس از اسلام آوردن در سال ۱۹۶۴ به‌نام «**محمدعلی کلی**» معروف شد، در این عکس پس از پیروزی در نخستین مسابقهٔ مشت‌زنی، روی پولهائی که از این مسابقه نصیبش شده نشسته است. کلی که در سال ۱۹۶۰ به‌دریافت مدال طلای المپیک نائل آمد، مدت پانزده سال سلطان شکست‌ناپذیر رینگ بوکس جهان بود.

دو قهرمان سیاهپوست آمریکائی دو و میدانی در مسابقات المپیک ۱۹۶۸ ـ هنگامی که سرود ملی آمریکا به‌افتخار پیروزی آنها نواخته می شود به علامت اعتراض به‌تبعیضات نژادی در آمریکا مشت خود را بلند می‌کنند.

سنگین وزن‌ترین قهرمان کشتی جهان «کانی شیکی» با کودکی که قصد حرکت دادن او را دارد... . عکاس «پل ساکوما»

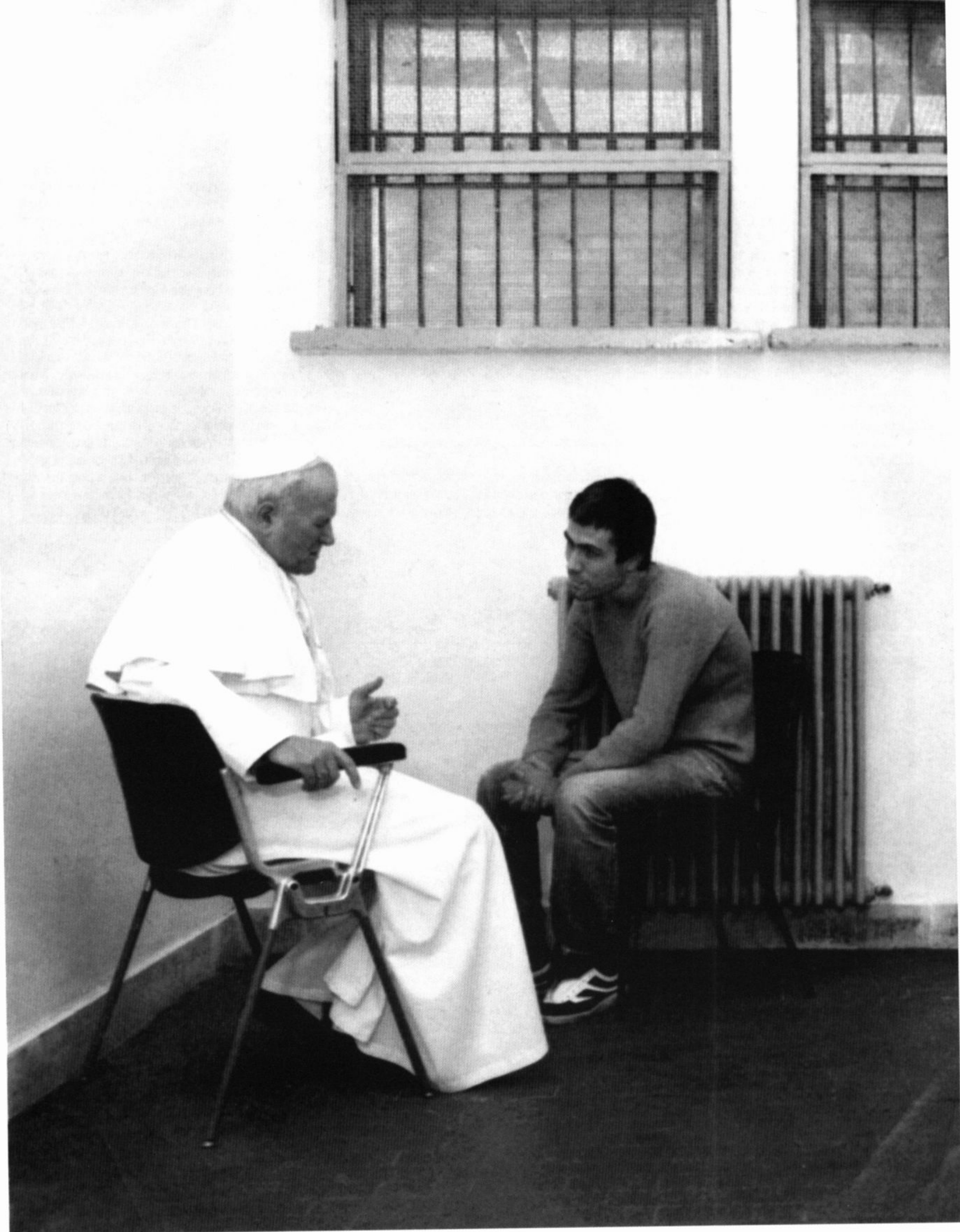
یک افسر پلیس آمریکائی از کودکی که در مسیر رژهٔ سربازان ایستاده است خواهش می‌کند به‌پیاده‌رو برود. «بیل بیال» به‌خاطر همین عکس برندهٔ جایزهٔ «پولیتزر» عکاسی شد.

وزیر کشاورزی آمریکا «ازرا ـ تافت بنسون» هنگام بازدید از یک دامداری از پستان یک گاو شیر می‌نوشد. . . ـ عکاس «پل وایتس»

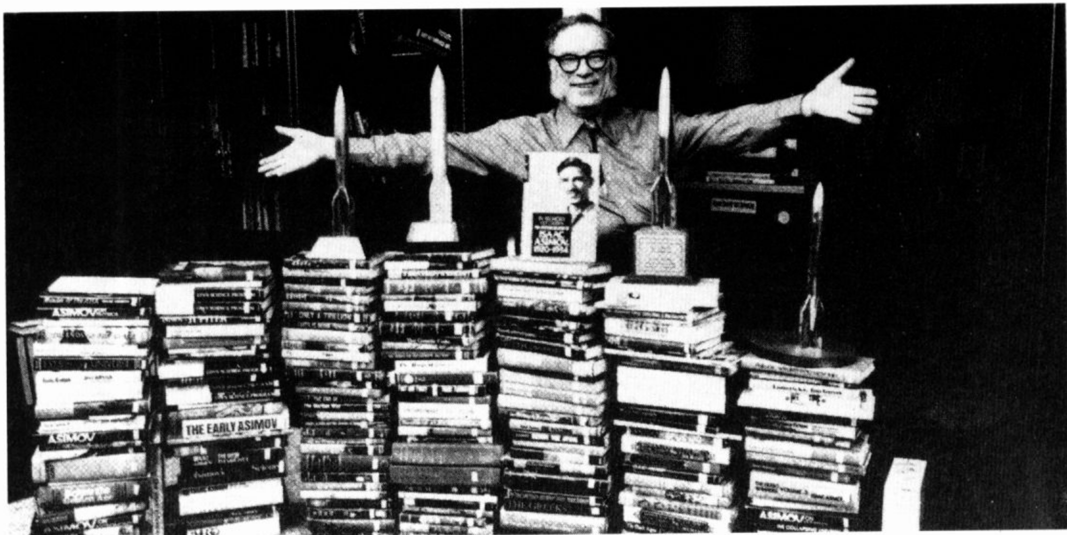

از شیوه‌های معمول رؤسای جمهور آمریکا برای جلب توجه افکار عمومی، ابراز علاقه به‌هنر و هنرمندان و دعوت آنان به‌کاخ سفید است. در تصاویر این صفحه ترومن رئیس جمهوری آمریکا در سالهای پس از جنگ دوم جهانی را هنگام نواختن پیانو برای «لورن باکال» هنرپیشهٔ معروف هالیوود، و نیکسون رئیس جمهور سالهای ۱۹۶۸ تا ۱۹۷۳ را با «الویس پریسلی» خواننده و هنرپیشهٔ محبوب آمریکائیان ملاحظه می‌کنید.

صحنهٔ تاریخی دیدار پاپ ژان پل دوم با ضارب خود محمدعلی آقجا در زندان رُم. پاپ پس از این دیدار با جوانی که قصد کشتن او را داشت آزادی وی را از مقامات دولتی ایتالیا تقاضا می‌کند.
عکس از مجلهٔ «تایم» آمریکا

اسحق آسیموف* نویسندهٔ روسی‌تبار مقیم آمریکا که در عمر هفتادسالهٔ خود ۲۲۵ کتاب، از مباحث علمی و فلسفی و مذهبی تا رمان‌های علمی و پلیسی‌به‌رشتهٔ تحریر درآورد و پرکارترین نویسندهٔ جهان شناخته شد. آسیموف که در سال ۱۹۹۲ درگذشت در این عکس در مراسمی که به‌مناسبت انتشار دویستمین کتابش برپا گردید، دیده می‌شود.

* Isaac Asimov

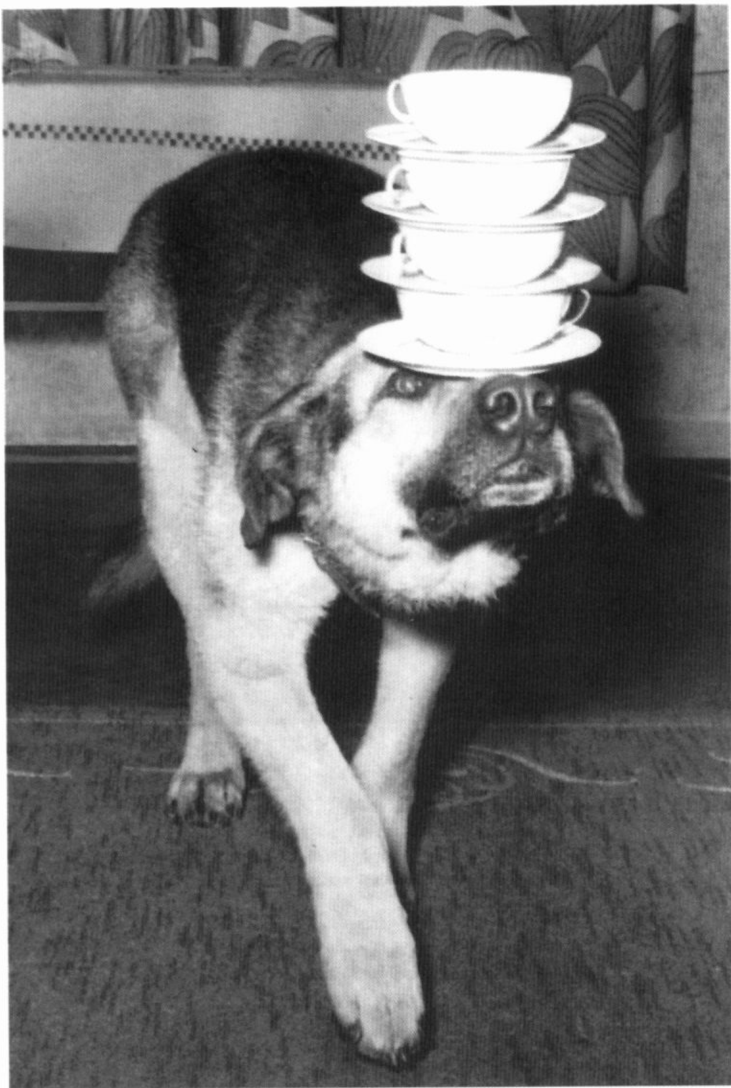
خانم **راولینگ*** انگلیسی که فقط با نوشتن پنج جلد کتاب قصه‌های کودکان (ماجراهای هری پاتر) به‌قریب پانصد میلیون دلار ثروت دست یافته و به‌عنوان ثروتمندترین نویسندهٔ جهان شناخته شده است. کتابهای خانم راولینگ تا اوایل ۲۰۰۴ به‌شصت زبان ترجمه شده و بیش از دویست میلیون نسخه در سراسر جهان به‌فروش رسیده. که بالاترین تیراژ کتاب پس از کتاب مقدس است. خانم راولینگ که امرز ثروتمندتر از ملکهٔ انگلیس است، تا ده سال قبل (اواسط دههٔ ۱۹۹۰) دختر فقیری بود که با مستمری بیمهٔ اجتماعی زندگی می‌کرد.

*J.K.Rowling

تظاهرات زنان آمریکائی برای
اعتراض به‌قوانین مربوط به‌سقط
جنین در آمریکا!

BUS STOP
9
27 27 73

صحنه‌هائی از بزرگترین سیرک جهان‌در لندن. مردی که ۲۵ صندلی را به‌دندان گرفته و سگی که چهار فنجان را روی سر خود حمل می‌کند.
در تصویر صفحهٔ مقابل نیز صحنه‌ای از تبلیغات شگفت‌انگیز برای این سیرک را در خیابانهای لندن ملاحظه می‌کنید.

رقص کودکان عراقی بر تصویر دیکتاتور سرنگون شده.

ایران در آئینه تاریخ

صنعت عکاسی در نیمهٔ قرن نوزدهم و در اوایل سلطنت **ناصرالدین شاه** وارد ایران شد و ناصرالدین شاه اولین ایرانی بود که این فن را از عکاسان خارجی آموخت. این عکس ناصرالدین شاه که مربوط به‌اوایل سلطنت اوست به‌وسیلهٔ «لوئیچی مونتابونه» دیپلمات عکاس ایتالیائی برداشته شده است.

ناصرالدین شاه در حدود بیستمین سال سلطنت

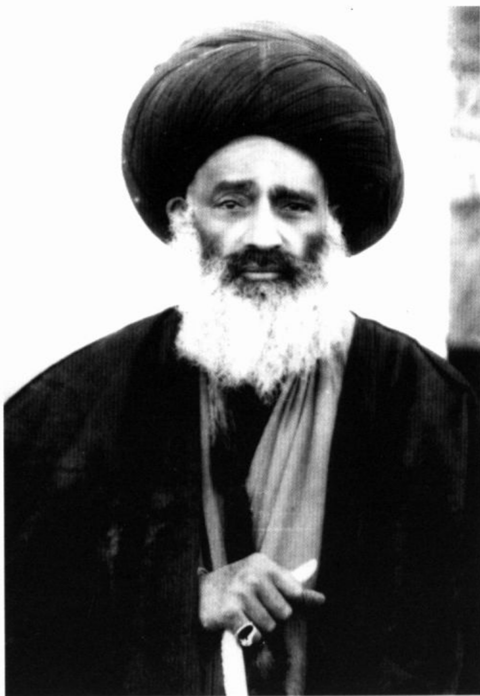
ناصرالدین شاه در اواخر سلطنت و عکسی از میرزا رضای کرمانی قاتل او در غُل و زنجیر. در بعضی منابع در شرح این عکس نوشته شده است که قزاقی که در کنار میرزا رضای کرمانی دیده می‌شود داداش بیک پدر رضاشاه است.

مظفرالدین شاه، پنجمین پادشاه قاجار، که در چهل و سه سالگی بر تخت سلطنت جلوس کرد، به‌خاطر امضائی که در بستر بیماری و با دستی لرزان ذیل فرمان مشروطیت ایران گذاشت، خوشنام‌ترین سلاطین قاجار به‌شمار می‌آید، ولی در واقع ضعیف‌ترین و جاهل‌ترین و بی‌کفایت‌ترین پادشاهان قاجار بود. مظفرالدینشاه چند ماه قبل از فوت نخستین مجلس شورای ملی ایران را در تاریخ ۱۴ مهرماه ۱۲۸۵ هجری شمسی افتتاح کرد و در دیماه همان سال پس از قریب یازده سال سلطنت در سن ۵۴ سالگی درگذشت.
در این عکس امین السلطان (اتابک) صدراعظم معروف ناصرالدین شاه و مظفرالدین شاه در پشت سر وی دیده می شود.

نهضت مشروطه‌خواهی در ایران در آغاز قرن بیستم و در اوایل سلطنت مظفرالدین شاه قاجار آغاز شد. روحانیون و در رأس آنها سیدعبدالله بهبهانی در ایجاد این حرکت و به‌ثمر رساندن آن تا صدور فرمان مشروطیت و تشکیل نخستین مجلس شورای ملی ایران نقش اساسی داشتند. سفارت انگلیس نیز با پناه دادن قریب بیست هزار نفر از مشروطه‌طلبان در این مبارزه نقش داشت و فرمان مشروطیت نیز نخستین بار در میان متحصنین سفارت، که جمعی از آنان در عکس زیردیده می‌شوند خوانده شد.

محمدعلی شاه، ششمین پادشاه قاجار پس از مرگ پدرش مظفرالدین شاه، در سال ۱۲۸۵ هجری شمسی در سن ۳۴ سالگی به‌سلطنت رسید. دوران سلطنت او به‌علت مبارزه با اساس مشروطیت و مشروطه‌طلبان، که با بمباران و به‌توپ بستن مجلس به‌نقطهٔ اوج خود رسید و به‌قیام مشروطه‌طلبان انجامید بیش از دو سال و نیم دوام نیافت. محمدعلی شاه در تیرماه سال ۱۲۸۸ پس از تصرف تهران از طرف مشروطه‌طلبان همراه عیال و اولاد خود به‌سفارت روس پناهنده شد و تحت حمایت روسها از ایران رفت.

محمدعلی‌خان تنکابنی (سپهدار) و **ستارخان** (سردار ملی)
از رهبران قیام مشروطه‌طلبان در سلطنت محمدعلی شاه. محمدولی‌خان تنکابنی پس از فتح تهران به‌صدارت رسید، ولی ستارخان پس از ورود به‌تهران به‌علت عدم تمکین از دولت وقت و خودداری از تسلیم سلاح در محل اقامت خود در پارک اتابک (محل فعلی سفارت روس) مورد حملهٔ نیروهای دولتی قرار گرفت و مجروح شد. در این واقعه ۳۰ تن از مجاهدین تحت فرمان ستارخان نیز کشته شدند و خود او چهار سال بعد در حدود پنجاه سالگی درگذشت.

احمدشاه، هفتمین و آخرین پادشاه قاجار، که پس از خلع پدرش محمدعلی شاه به‌سلطنت رسید، در آغاز سلطنت کودکی دوازده یا سیزده ساله بود (در تاریخ رسمی دوران قاجاریه آغاز سلطنت احمدشاه را دوازده‌سالگی نوشته‌اند، ولی سن واقعی احمدشاه هنگام خلع پدرش از سلطنت ۱۳ سال بود و علت خودداری از اعلام سن واقعی او اعتقادات خرافی پدرش به‌نحوست عدد سیزده بود) . در آغاز سلطنت احمدشاه، عضدالملک بزرگ خاندان قاجار به‌نیابت سلطنت برگزیده شد و بعد از فوت او این مقام به‌ناصرالملک تفویض گردید. احمدشاه پس از رسیدن به‌سن بلوغ در ۱۸ سالگی تاجگذاری کرد. تاجگذاری احمدشاه مصادف با آغاز جنگ اول جهانی بود.

در جنگ اول جهانی، ایران با وجود اعلام بی‌طرفی در جنگ از سه طرف مورد حملهٔ نیروهای روس و انگلیس و عثمانی قرار گرفت. دولت مرکزی تحت نفوذ روس و انگلیس بود، و مخالفان این سیاست که طرفدار محور آلمان و اتریش و عثمانی بودند دولت مستقلی در منطقهٔ اشغالی عثمانی در کرمانشاه، تشکیل دادند. ریاست دولت کرمانشاه را که به‌حکومت مهاجرین معروف شد **رضاقلی‌خان نظام‌السلطنه مافی** به‌عهده داشت و **سیدحسن مدرس** نیز به‌عنوان وزیر عدلیه از اعضای آن بود. دولت کرمانشاه با شکست محور آلمان و اتریش و عثمانی متلاشی شد و دولت مرکزی به‌ریاست **وثوق‌الدوله** با امضای قرارداد ۱۹۱۹ عملاً خود را تحت حمایت انگلیس قرار داد.

حکم میکنم:

ماده اول – تمام اهالی شهر طهران باید ساکت و مطیع احکام نظامی باشند.

ماده دوم – حکومت نظامی در شهر برقرار و از ساعت هشت بعداز ظهر غیراز افراد نظامی وپلیس مامور انتظامات شهر کسی نباید در معابر عبور نماید

ماده سوم – کسانیکه از طرف قوای نظامی وپلیس مظنون به مخل آسایش و انتظامات واقع شوند فوراً جلب ومجازات سخت خواهند شد

ماده چهارم – تمام روزنامجات و اوراق مطبوعه تا موقع تشکیل دولت بکلی موقوف و برحسب حکم واجازه که بعد داده خواهدشد باید منتشر شوند

ماده پنجم – اجتماعات درمنازل ونقاط مختلفه بکلی موقوف در معابر هم اگر بیش از سه نفر گرد هم باشند با قوه قهریه متفرق خواهندشد

ماده ششم – تمام مغازه های شراب و عرق فروشی تاتر وسینماتوگراف ها وکلوب های قمار باید بسته شود وهرمست دیده شود بمحکمه نظامی جلب خواهد شد

ماده هفتم – تا زمان تشکیل دولت تمام ادارات ودوائر دولتی غیراز اداره ارزاق تعطیل خواهد بود – پستخانه تلفونخانه تلگرافخانه هم مطیع این حکم خواهند بود

ماده هشتم – کسانیکه در اطاعت از مواد فوق خودداری نمایند به محکمه نظامی جلب و بسخت ترین مجازاتها خواهند رسید

ماده نهم – کاظم خان بسمت کماندانی شهر انتخاب ومعین میشود ومامور اجرای مواد فوق خواهد بود

رئیس دیویزیون قزاق اعلیحضرت اقدس شهریاری وفرمانده کل قوا

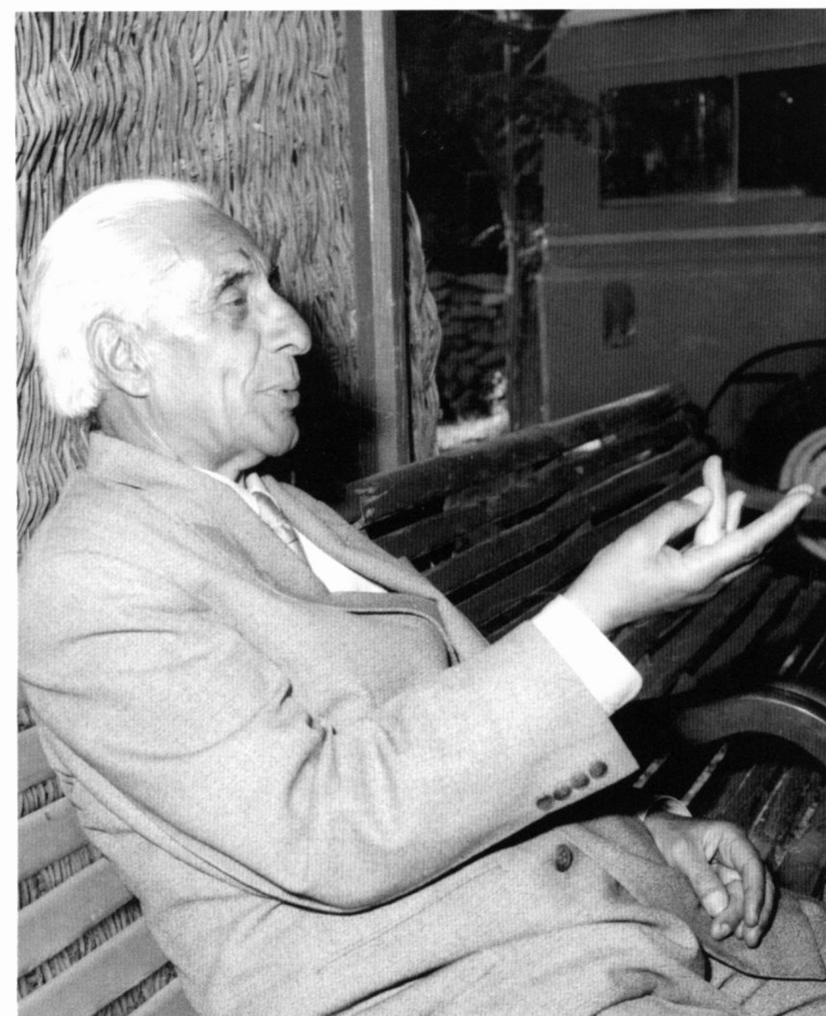
(رضا)

مطبعه [illegible] طهران

مخالفت شدید افکار عمومی با قرارداد ۱۹۱۹ و سقوط حکومت وثوق‌الدوله که با قیام جنگل در گیلان و خطر نفوذ حکومت جدید بلشویکی روسیه در ایران همراه بود، انگلیسیها را به‌فکر چاره انداخت و کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ با کارگردانی و حمایت انگلیسیها به‌ثمر رسید. نیروهای قزاق به‌فرماندهی **میرپنج (سرتیپ) رضاخان** شبانه تهران را به‌تصرف خود درآوردند و صبح روز سوم حوت (اسفند) ۱۲۹۹ قزاقان اعلامیه‌ای زیر عنوان «حکم می‌کنم» به‌در و دیوارهای تهران الصاق کردند که به‌موجب آن مقررات حکومت نظامی و منع عبور و مرور در شهر برقرار، اجتماعات ممنوع، مطبوعات توقیف و دوائر دولتی به‌جز ادارهٔ ارزاق تعطیل گردید. رضاخان، بدون این‌که حکمی از شاه دربارهٔ وظایف خود گرفته باشد، عنوان خود را در ذیل اعلامیه «رئیس دیویزیون قزاق اعلیحضرت اقدس شهریاری و فرمانده کل قوا» ذکر کرده بود.

تصویر فوق رضاخان را در میان افسران قزاق نشان می‌دهد و عکس مقابل تصویر اعلامیهٔ معروف «حکم می‌کنم» اوست.

مغز متفکر کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ که همراه با بازوی نظامی آن رضاخان کودتا را به‌ثمر رساند روزنامه‌نگار ۳۲ ساله‌ای به‌نام **سیدضیاءالدین طباطبائی** بود که با سفارت انگلیس روابط تنگاتنگی داشت و پس از تصرف تهران از طرف نیروهای قزاق، به‌توصیهٔ وزیرمختار انگلیس در تهران، از طرف احمدشاه به‌سمت رئیس‌الوزراء منصوب گردید. رضاخان نیز به‌لقب «سردار سپه» ملقب گردید و در کابینهٔ سیدضیاءالدین عهده‌دار وزارت جنگ شد. جنگ قدرت بین سیدضیاءالدین و رضاخان سه ماه پس از کودتا زمینه را برای برکناری سیدضیاءالدین فراهم ساخت و رضاخان که شب سوم اسفند ۱۲۹۹ همراه سیدضیاءالدین تهران را تصرف کرده بود، روز پنجم خرداد ۱۳۰۰ سید را تحت‌الحفظ به‌مرز فرستاد تا از طریق بغداد به‌هر کجا که می‌خواهد برود. سیدضیاءالدین تا انقراض قاجاریه و در تمام مدت سلطنت رضاشاه تحت حمایت انگلیسیها در فلسطین زندگی می‌کرد، ولی پس از سقوط رضاشاه و در سالهای جنگ دوم جهانی به‌ایران بازگشت و تا پایان عمر از نفوذ زیادی در سیاست ایران برخوردار بود. عکس‌های این صفحه در دوران کوتاه رئیس‌الوزرائی سیدضیاءالدین و در اواخر عمر سید از او برداشته شده است.

احمدشاه بعد از کودتای ۱۲۹۹ تا سال ۱۳۰۴ که از سلطنت خلع شد بیشتر در پاریس زندگی می‌کرد و در غیاب او برادرش **محمدحسن میرزا** به‌عنوان نایب‌السلطنه وظایف سلطنت را انجام می‌داد. محمدحسن میرزا که در این عکس او را در کنار برادرش ملاحظه می‌کنید، بعد از مرگ احمدشاه در پاریس مدعی تاج و تخت شد و پس از استعفای رضاشاه از سلطنت نیز می‌خواست پسر خود را به‌سلطنت برساند، که با توافق روس و انگلیس دربارهٔ تداوم سلطنت سلسلهٔ پهلوی در این کار توفیق نیافت.

احمد قوام (قوام‌السلطنه) که در جریان کودتای ۱۲۹۹ والی خراسان بود به‌دستور سیدضیاءالدین نخست‌وزیر کودتا از ولایت خراسان خلع و زندانی شد. پس از برکناری سیدضیاءالدین فرمان رئیس‌الوزرائی قوام‌السلطنه در زندان به‌وی ابلاغ گردید. قوام‌السلطنه در باقیماندهٔ دوران سلطنت احمدشاه دوبار به‌این مقام منصوب شد، ولی به‌دنبال اختلاف با وزیر جنگ خود رضاخان، از کار برکنار و از ایران تبعید شد.

رضاخان که در کابینه‌های بعد از کودتای ۱۲۹۹ با عنوان «سردارسپه» وزیر جنگ و فرمانده نیروهای مسلح بود، عملاً از هیچ یک از رئیس‌الوزراءهای بعد از کودتا تبعیت نمی‌کرد، تا این‌که پس از سقوط کابینهٔ مشیرالدوله در آبان ماه ۱۳۰۲ فرمان رئیس‌الوزرائی خود را از احمدشاه گرفت. احمدشاه پس از صدور فرمان رئیس‌الوزرائی رضاخان عازم سفر اروپا شد و رضاخان به‌تدریج پایه‌های حکومت خود را تا احراز مقام سلطنت استوار نمود.

رضاخان که در این عکس او را با فرزندانش محمدرضا و شمس ملاحظه می‌کنید، اندکی پس از احراز مقام رئیس‌الوزرائی در اسفند ماه سال ۱۳۰۲ به‌فکر خلع احمدشاه از سلطنت افتاد. رضاخان ابتدا خیال سلطنت در سر نداشت و می‌خواست با الهام از آنچه مصطفی کمال آتاتورک در ترکیه کرده بود رژیم سلطنتی را به‌جمهوری تبدیل نموده و خود به‌عنوان رئیس جمهوری زمام امور مملکت را به‌دست بگیرد، ولی تلاش او با مقاومت طرفداران سلطنت که در رأس آنها مرحوم مدرس قرار داشت به‌نتیجه نرسید. احمدشاه طی تلگرافی از پاریس به‌عنوان رئیس وقت مجلس (مؤتمن‌الملک) رضاخان را از رئیس‌الوزرائی خلع کرد، ولی با طرفداری نظامیان از رضاخان ناچار شد مجدداً وی را به‌رئیس‌الوزرائی منصوب نماید.

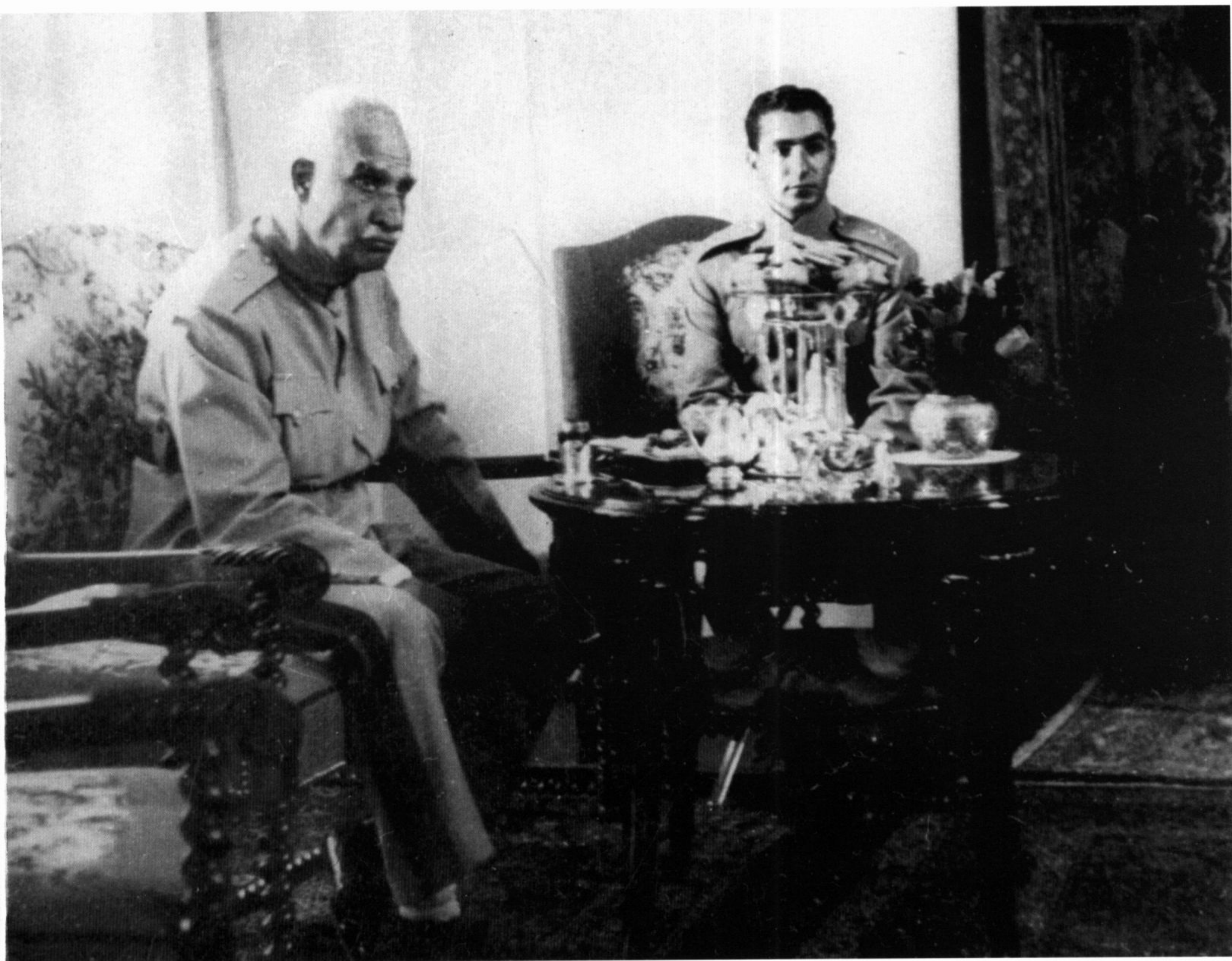
رضاخان یک سال پس از شکست خود در حرکت جمهوریخواهی و احراز مقام ریاست جمهوری، به‌فکر سلطنت افتاد و از آغاز سال ۱۳۰۴ مقدمات این کار را فراهم ساخت. رضاخان با مهارت سیاسی شگفت‌انگیزی رضایت و موافقت روسها و انگلیسها را با انتقال سلطنت از قاجاریه به‌خاندان خود جلب کرد و این برنامه در دو مرحله به‌اجرا درآمد: طرح انقراض قاجاریه در روز نهم آبان ۱۳۰۴ به‌تصویب مجلس شورای ملی رسید و مجلس مؤسسان که به‌موجب همین طرح تشکیل شده بود در روز ۲۲ آذرماه سال ۱۳۰۴ مقام سلطنت را به‌رضاخان تفویض نمود. رضاخان که با عنوان رضاشاه پهلوی به‌تخت سلطنت جلوس کرده بود در روز چهارم اردیبهشت سال ۱۳۰۵ با تشریفات باشکوهی تاجگذاری کرد و در همین مراسم ولیعهدی پسر شش سال و نیمه‌اش محمدرضا را نیز اعلام نمود.

سلطنت رضاشاه قریب شانزده سال به‌طول انجامید و در این مدت تحولات مهمی در ایران روی داد. در دوران سلطنت او با انجام انتخابات و تشکیل مجالس قانونگذاری و مسئولیت دولت‌ها در برابر مجلس شورای ملی ظاهر دمکراسی و حکومت مشروطه حفظ شد، ولی رضاشاه که در این عکس او را با ولیعهد و پسرش محمدرضا ملاحظه می‌کنید، عملاً با قدرت مطلقه حکومت می‌کرد و نخست‌وزیران و وزیران و نمایندگان مجلس با نظر او تعیین می‌شدند.

از مهمترین وقایع دوران سلطنت رضاشاه باید به‌نوسازی تشکیلات اداری در ایران از جمله انحلال عدلیهٔ سابق و ایجاد تشکیلات جدید دادگستری، لغو قرارداد امتیاز نفت دارسی و عقد قرارداد جدید نفت، احداث راه‌آهن سرتاسری و بالاخره منع حجاب زنان که به«کشف حجاب» شهرت یافته و روحانیت را در مقابل او قرار داد، اشاره نمود. رضاشاه که در این عکس او را در اواخر سلطنت در کنار پسر و ولیعهدش ملاحظه می‌کنید، سرانجام در شهریور ۱۳۲۰ پس از اشغال ایران از طرف نیروهای روس و انگلیس مجبور به‌استعفا شد و در سال ۱۳۲۳ در سن ۶۷ سالگی در تبعید جان سپرد. سلطنت محمدرضا شاه دومین پادشاه سلسلهٔ پهلوی در ۲۵ شهریور۱۳۲۰ آغازشد.

شاخص‌ترین چهرهٔ سیاسی دوران سلطنت رضاشاه که در تهیهٔ مقدمات انتقال سلطنت از قاجاریه به‌سلسلهٔ پهلوی نقش اساسی داشت و در آغاز سلطنت رضاشاه به‌وزارت دربار منصوب شد، **عبدالحسین تیمورتاش** بود. تیمورتاش، قریب هفت سال از سال ۱۳۰۴ تا ۱۳۱۱ که مغضوب و از کار بر کنار شد مقتدرترین شخصیت سیاسی ایران پس از رضاشاه بود و نخست‌وزیران رضاشاه هم از او حساب می‌بردند. تیمورتاش پس از برکناری از کار دستگیر و محاکمه و زندانی شد و در سال ۱۳۱۲ در زندان درگذشت. علت مغضوب شدن تیمورتاش در اوج قدرت از معماهای تاریخ معاصر ایران است و اتهام ارتباط او با شورویها و قصد براندازی رضاشاه به‌ثبوت نرسیده است.

شاخص‌ترین چهرهٔ نظامی دوران سلطنت رضاشاه **سپهبد احمد امیراحمدی** است که همراه رضاخان در کودتای ۱۲۹۹ و فتح تهران شرکت کرد و در سال ۱۳۰۱ با درجهٔ امیرلشگری در قلع و قمع یاغیان صفحات غرب ایران، به‌خصوص در لرستان قساوت و بیرحمی زیادی از خود نشان داد. امیراحمدی پس از احراز مشاغل مهم نظامی در اوایل سلطنت رضاشاه در سال ۱۳۰۸ اولین سپهبد ارتش ایران شد، ولی در اواخر سلطنت رضاشاه مورد بی‌مهری قرار گرفت و رضاشاه برای تحقیر وی، او را به‌ریاست ادارهٔ اصلاح نژاد اسب منصوب نمود!

احمد قوام (قوام‌السلطنه) از برجسته‌ترین شخصیت‌های سیاسی دوران سلطنت محمدرضا شاه است که دوبار در سالهای بحرانی اوایل سلطنت او به‌مقام نخست‌وزیری رسید و در حل مسئلهٔ آذربایجان و جلب موافقت روسها با تخلیهٔ کامل ایران نقش اساسی ایفا نمود. قوام‌السلطنه در سال ۱۳۳۴ در سن ۸۲ سالگی درگذشت.

محمدرضا شاه در هشتمین سال سلطنت خود روز پانزدهم بهمن ۱۳۲۷ مورد سوءقصد قرار گرفت و با وجود شلیک پنج گلوله به‌طرف وی به‌طرز معجزه‌آسائی جان به‌سلامت برد. دربارهٔ نقش رزم‌آرا رئیس ستاد وقت ارتش در این توطئه شایعاتی منتشر شده و در یادداشت‌های عَلَم وزیر دربار محمدرضا شاه نیز به‌آن اشاره شده است. در تصاویر این صفحه محمدرضا شاه را هنگام سخنرانی از رادیو پس از سوءقصد و در اوایل سال ۱۳۲۸ ملاحظه می‌کنید.

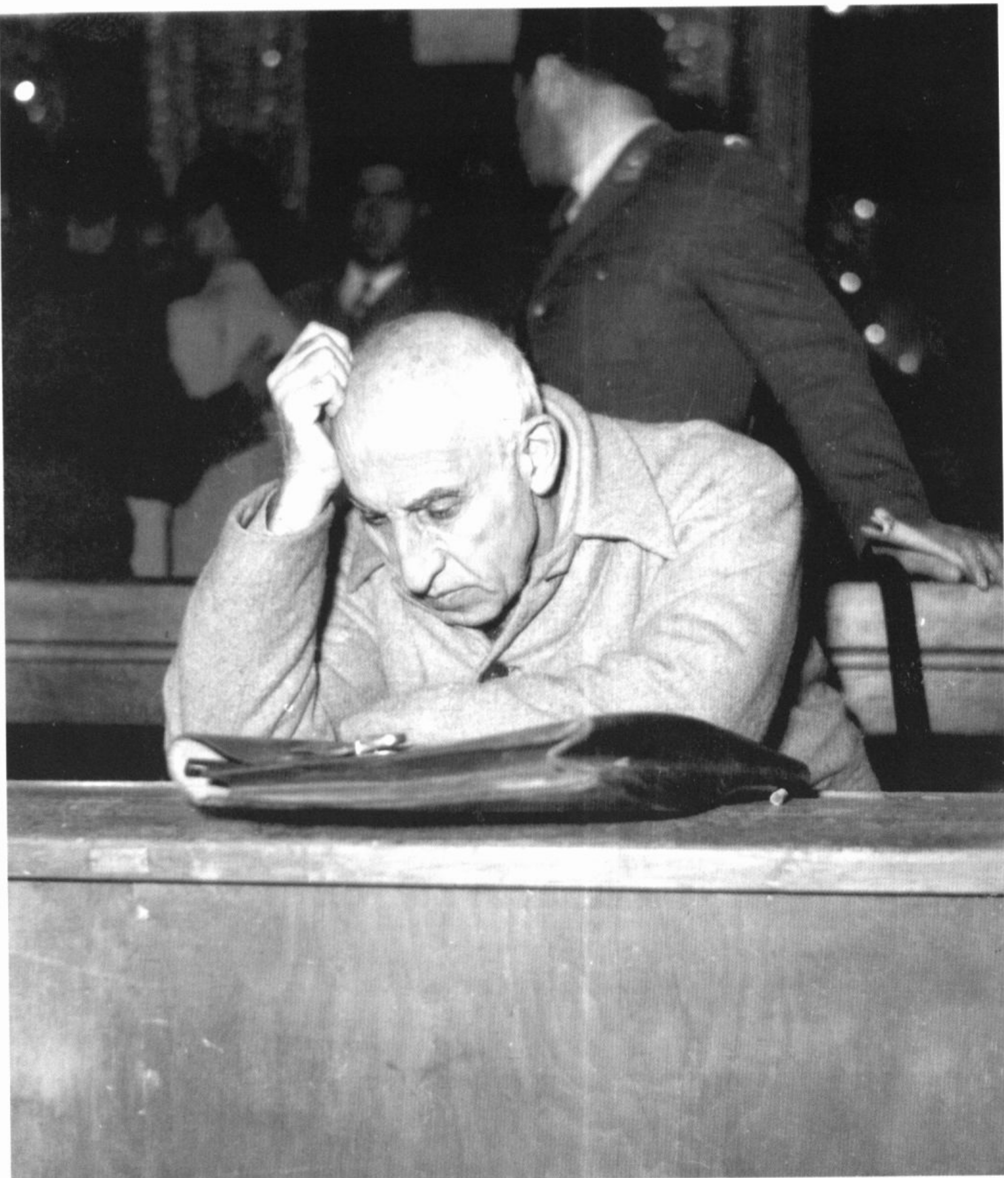
سپهبد حاجیعلی رزم‌آرا، از چهره‌های شاخص نظامی و سیاسی دوران سلطنت محمدرضا شاه که پس از سالها خدمت در مقام رئیس ستاد ارتش و رهبری عملیات نظامی در آذربایجان، در تیرماه سال ۱۳۲۹ به‌مقام نخست‌وزیری رسید و هشت ماه بعد در اسفندماه همان سال به‌قتل رسید. دربارهٔ نقشه‌های رزم‌آرا برای کودتا و نقش شاه در ترور او شایعات زیادی منتشر شده، ولی این فرضیات به‌اثبات نرسیده است.

در اردیبهشت ماه سال ۱۳۳۰، کمتر از دو ماه پس از ترور رزم‌آرا و ملی شدن صنعت نفت ایران، **دکتر محمد مصدق** رهبر نهضت ملی شدن صنعت نفت با رای اکثریت قریب به‌اتفاق نمایندگان مجلس شانزدهم به‌نخست‌وزیری برگزیده شد. دکتر مصدق در مدت قریب ۲۸ ماه نخست‌وزیری خود قانون ملی شدن نفت را به‌موقع اجرا گذاشت و کارکنان انگلیسی شرکت نفت را از ایران اخراج کرد و در شورای امنیت و دادگاه لاهه تلاش انگلیسیها را برای محکومیت ایران عقیم گذاشت، ولی نتوانست مسئله نفت را به‌نحو رضایت‌بخشی حل کند و صنعت نفت ایران را به‌جریان بیندازد. در تصاویر این صفحه، دکتر مصدق در سفر آمریکا و هنگام ادای احترام نسبت به‌ملکهٔ ثریا در اوایل زمامداری دیده می‌شود. دربارهٔ این عکس بحث‌انگیز توضیحاتی در مقدمهٔ کتاب داده شده است.

حکومت مصدق در ۲۸ مرداد سال ۱۳۳۲ پس از عدم تمکین از فرمان عزل خود از طرف شاه، با حرکت سازمان‌یافته‌ای که آمریکائیها و انگلیسیها در آن نقش اصلی را به‌عهده داشتند سرنگون شد و به‌اتهام قیام و اقدام علیه نظام سلطنتی و حکومت قانونی تحت محاکمه قرار گرفت. دکتر مصدق در جریان محاکمهٔ خود در دادگاه‌های بدوی و تجدیدنظر نظامی در واقع شاه و رژیم را به‌محاکمه کشید. عکسهای این دو صفحه در جریان محاکمهٔ دکتر مصدق از او برداشته شده است.

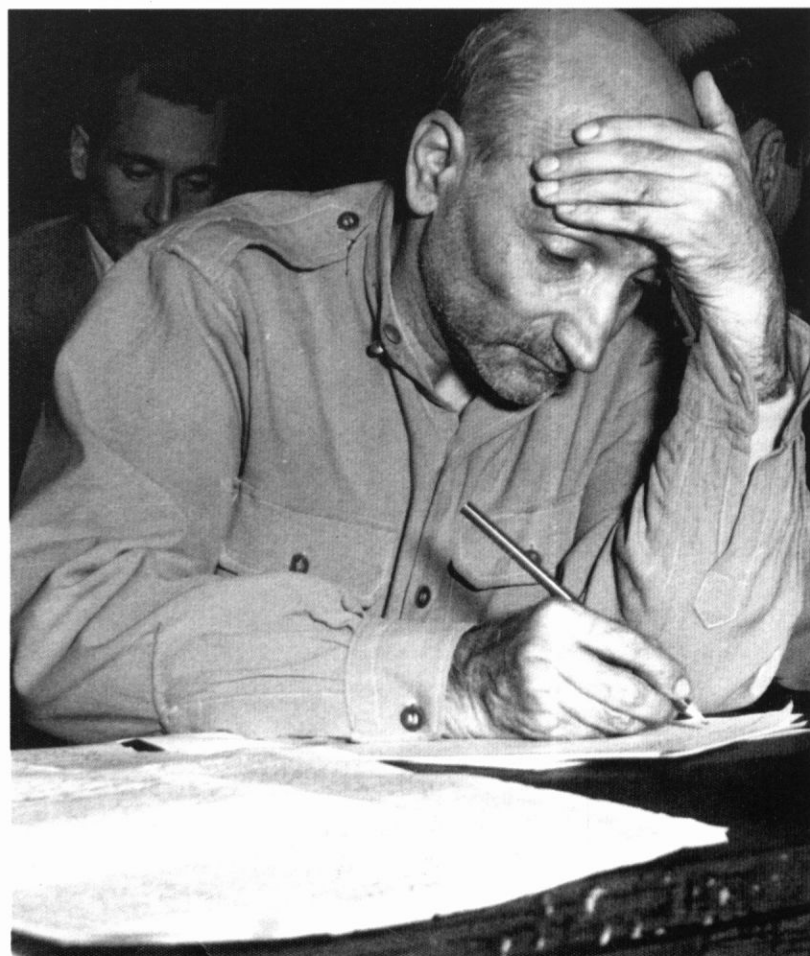

سپهبد فضل‌االله زاهدی، پس از سرنگونی حکومت مصدق در ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ به‌نخست‌وزیری رسید. ماءموریت اصلی او حل مسئله نفت بود که پس از تجدید روابط سیاسی با انگلستان آغاز شد و سرانجام با تشکیل کنسرسیوم نفت مرکب از شرکتهای انگلیسی و آمریکائی و هلندی و فرانسوی در چارچوب قانون ملی شدن نفت، صنعت نفت ایران به‌جریان افتاد. سپهبد زاهدی پس از انجام این ماءموریت در فروردین ماه سال ۱۳۳۴ مجبور به‌استعفا شد.

دکتر مصدق پس از پایان دوران محکومیت سه سالهٔ زندان خود نیز عملاً زندانی و تحت نظر بود و حق خروج از ملک خود در احمدآباد را نداشت. در مدت ده سال که دکتر مصدق در قریهٔ احمدآباد و تحت نظر بود هیچ عکاس و خبرنگار داخلی یا خارجی حق ملاقات با او را نداشت و عکس‌های مصدق از ان دوران از جمله تصویر فوق به‌وسیلهٔ اعضای خانوادهٔ او برداشته شده است. دکتر مصدق در چهاردهم اسفندماه ۱۳۴۵ در سن ۸۵ سالگی درگذشت و در همان قریهٔ احمدآباد به‌خاک سپرده شد.

از مهمترین وقایع سالهای پس از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ کشف سازمان نظامی مخفی و نیرومند حزب توده بود که قریب ششصد نفر از افسران ارتش و شهربانی و ژاندارمری در آن عضویت داشتند. تمام اعضای این شبکه با صورتها و مدارکی که از مخفی گاه آنها کشف شده بود دستگیر و محاکمه و به‌زندانهای طویل‌المدت تا اعدام محکوم شدند. در عکس‌های این صفحه دو تن از رهبران سازمان نظامی حزب توده، **سرهنگ مبشری** (عکس فوق) و **سرهنگ سیامک** (عکس مقابل) در دادگاه نظامی دیده می‌شوند.

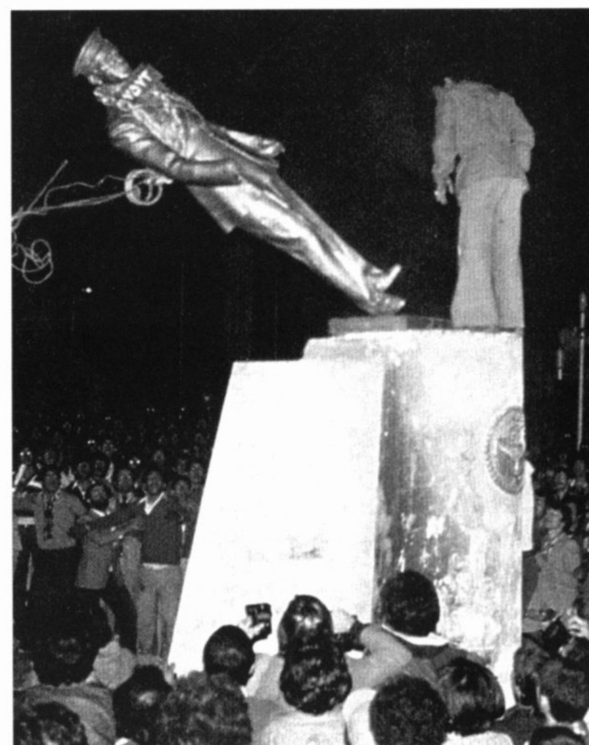
ده ها نفر از افسران عضو سازمان نظامی حزب توده، که در گروههای اول محاکمه گردیدند، محکوم به‌اعدام و تیرباران شدند، ولی موج اعدامها با اعتراضات جهانی متوقف گردید. در تصاویر این صفحه گروهی از افسران زندانی و صحنه‌ای از تیرباران نخستین گروههای محکوم به‌اعدام را ملاحظه می‌کنید.

در سالهای دههٔ ۱۳۴۰ شاه با انجام سفرهای متعدد به‌کشورهای شرق و غرب با همهٔ کشورهای جهان روابط نزدیک و دوستانه‌ای برقرار کرد. هرچند نزدیکی او به‌شوروی و کشورهای بلوک کمونیست چندان خوشایند غرب نبود. عکس‌های این دو صفحه از سفرهای شاه و فرح به‌کشورهای خارجی، ملاقات شاه و کندی رئیس جمهوری آمریکا و دیدار شاه با برژنف رهبر وقت شوروی در سفر مسکو برداشته شده است.

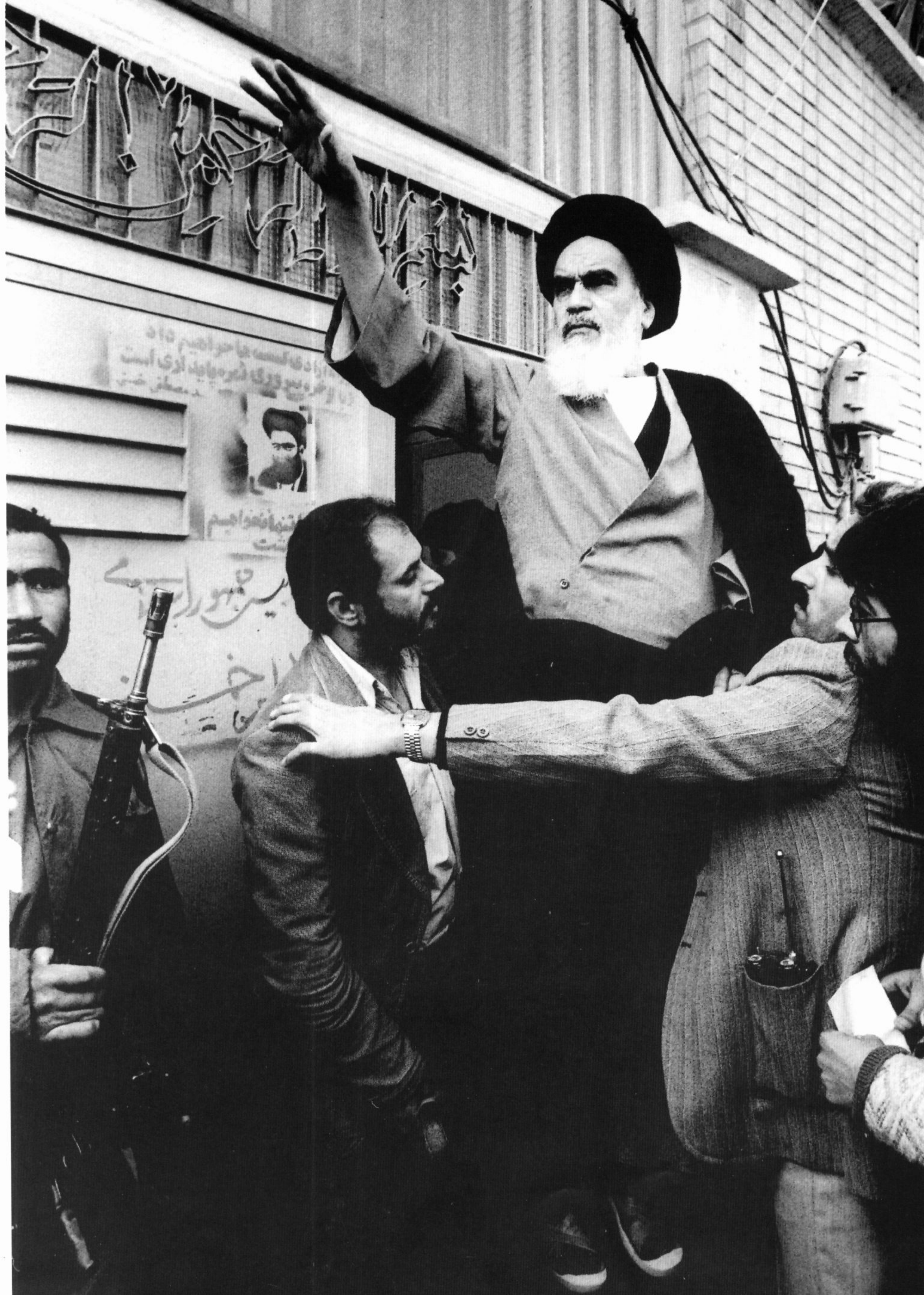

حرکتهای انقلابی در ایران از اواخر سال ۱۳۵۶ به‌دنبال انتشار مقالهٔ توهین‌آمیزی نسبت به‌آیتا لله خمینی شکل گرفت و از آغاز سال ۱۳۵۷ گسترش یافت. در شهریورماه سال ۱۳۵۷ به‌دنبال فاجعهٔ آتش‌سوزی در سینما رکس آبادان و استعفای دولت آموزگار، حرکتهای انقلابی شتاب بیشتری گرفت. اعلام حکومت نظامی در دولت شریف امامی که خود رادولت «آشتی ملی» خوانده بود و تشکیل دولت شبه نظامی ازهاری ثمری نبخشید و اعتصابات و تظاهرات در سراسر کشور گسترش یافت. در تصاویر این صفحه صحنه‌ای از تظاهرات در مقابل دانشگاه تهران و سرنگونی مجسمهٔ شاه را در محوطهٔ دانشگاه ملاحظه می‌کنید.

با ناکامی دولت شبه‌نظامی و استعفای ارتشبد ازهاری در پانزدهم دیماه ۱۳۵۷ شاه دکتر شاپور بختیار از سران جبههٔ ملی را به‌نخست‌وزیری برگزید و بختیار قبول مسئولیت و تشکیل کابینه را مشروط به‌خروج شاه از ایران نمود. شاه که خود مصمم به‌خروج از کشور بود، شرط بختیار را پذیرفت و روز ۲۶ دی ۱۳۵۷ با چشمان گریان ایران را ترک گفت. این عکس در روز خروج شاه از ایران، در حالی که یکی از افسران گارد شاهنشاهی به‌پای او افتاده برداشته شده است.

آیت‌ا للّه خمینی روز۱۲ بهمن ۱۳۵۷ پس از چهارده سال زندگی در تبعید به‌ایران بازگشت و بساط رژیم سلطنتی در ایران در عرض ده روز که به‌دههٔ فجر معروف است برچیده شد. در فاصله ۱۲ تا ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ تظاهرات بر ضد رژیم با حضور نیروهای نظامی گسترش یافت. مهندس مهدی بازرگان از طرف آیت‌اللّه خمینی به‌ریاست دولت موقت انقلابی برگزیده شد. ارتش اعلام بی‌طرفی کرد و سقوط رژیم شاهنشاهی در روز ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ قطعیت یافت. چند روز پس از پیروزی انقلاب یاسر عرفات رهبر سازمان آزادی‌بخش فلسطین به‌دیدار آیت‌ا خمینی شتافت و ایران پشتیبانی کامل خود را از مبارزهٔ مردم فلسطین اعلام داشت.

سفارت آمریکا در تهران، نخستین بار روز ۲۵ بهمن ۱۳۵۷، یعنی سه روز پس از پیروزی انقلاب مورد حمله چریکهای مسلح وابسته به‌گروههای چپ قرار گرفت و آخرین سفیر آمریکا در ایران، **ویلیام سولیوان**، و اعضای سفارت در جریان این حمله بازداشت شدند. این عملیات با دخالت دولت موقت و اعزام نیروهای مسلح خنثی شد و مهاجمان از محوطهٔ سفارت بیرون رانده شدند. تصویر فوق در جریان این عملیات و هنگامی که سولیوان سفیر آمریکا از جنگ مهاجمان رهائی یافته برداشته شده است.

در نخستین، ماههای پس از پیروزی انقلاب، صدها تن از مقامات عالیرتبهٔ رژیم گذشته، از جمله بسیاری از وزیران و ژنرالهای ارتش شاهنشاهی تیرباران شدند. اعدام هویدا که قریب سیزده سال نخست‌وزیر و سپس وزیر دربار شاه بود نقطهٔ اوج این اعدامهای انقلابی بود. هویدا روز ۱۶ فروردین ۱۳۵۸ پس از یک محاکمهٔ سریع در دادگاهی که شیخ صادق خلخالی رئیس و حاکم شرع آن بود اعدام شد. در تصاویر این صفحه صحنه‌ای از نخستین جلسهٔ دادگاه هویدا در اسفندماه ۱۳۵۷ (که حکمی دربارهٔ وی صادر نشد) و جسد او پس از اجرای حکم اعدام دیده می‌شود.

باقیمانده هلی کوپترها و اجساد سوخته‌ٔ آمریکائیان در صحرای طبس

اشغال سفارت آمریکا از سوی گروه معروف به«دانشجویان پیرو خط امام» در آبان ماه سال ۱۳۵۸ و به‌گروگان گرفتن کارکنان سفارت نقطه عطف مهمی در تاریخ وقایع بعد از انقلاب سال ۱۳۵۷ به‌شمار می‌آید. اشغال سفارت و به‌گروگان گرفتن دیپلماتهای آمریکایی و کارکنان سفارت، که آیت‌الله خمینی آن را به‌عنوان «انقلاب دوم» مورد تأیید قرار داد به‌عنوان اعتراض به‌پذیرفتن شاه در آمریکا صورت گرفت و آزادی گروگانها موکول به‌تحویل شاه به‌ایران گردید که آمریکا از قبول آن سر باز زد. تلاش ناموفق آمریکاییها برای نجات گروگانها بر تنش بین ایران و آمریکا افزود و مرگ شاه در مرداد سال ۱۳۵۹ نیز کمکی به‌آزادی گروگانها نکرد. ناتوانی کارتر رئیس جمهوری وقت آمریکا در آزادی گروگانها به‌شکست وی در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۹۸۰ آمریکا انجامید و گروگانها پس از ۴۴۴ روز اسارت در روز آغاز ریاست جمهوی ریگان آزاد شدند.

عکس فوق در نخستین ساعات اشغال سفارت آمریکا در سال ۱۹۵۸ برداشته شده و عده‌ای از گروگانها با چشمان بسته در میان «دانشجواین پیرو خط امام» دیده می‌شوند.

محمدرضا شاه پس از قریب ۱۸ ماه دربدری و زندگی در تبعید، روز پنجم مرداد ۱۳۵۹ در بیمارستانی در قاهره درگذشت. شاه پس از ترک ایران در ۲۶ دی ۱۳۵۷ نخست به‌مصر و سپس مراکش رفت، و از آنجا راهی جزایر باهاماس و سپس مکزیک شد. پس از سفر شاه به‌آمریکا برای معالجه در بیمارستانی در نیویورک، که به‌اشغال سفارت آمریکا در ایران و گروگانگیری کارکنان سفارت انجامد، دولت مکزیک از بازگشت شاه به‌آن کشور جلوگیری به‌عمل آورد و شاه با تلاش و پادرمیانی آمریکاییها در پاناما اقامت گزید و سرانجام از بیم آن‌که دولت پاناما برای تحویل وی به‌جمهوری اسلامی ایران با دولت ایران معامله کند به‌مصر رفت و در همان‌جا درگذشت. در تصاویر این دو صفحه شاه در اواخر عمر در کنار دختر کوچکش لیلا (که چند سال قبل خودکشی کرد) مراسم تشییع جنازهٔ او با حضور انورسادات رئیس جمهور وقت مصر و نیکسون رئیس جمهور پیشین آمریکا و فرح پهلوی را بر سر مزار شوهرش در مسجد الرفاعی قاهره ملاحظه می‌کنید.

جنگ هشت سالهٔ ایران و عراق، که در روز ۳۱ شهریور سال ۱۳۵۹ با تجاوز زمینی و هوائی ارتش عراق به‌ایران آغاز شد از مهمترین وقایع پس از انقلاب اسلامی ایران به‌شمار می‌آید. نیروهای متجاوز در آغاز این جنگ بخشی از اراضی جنوب غربی ایران را به‌تصرف خود درآوردند. ولی پیشروی آنها در خاک ایران از اواخر سال ۱۳۵۹ متوقف شد و از سال ۱۳۶۰ حملات متقابل نیروهای مسلح ایران، اعم از ارتش و سپاه و بسیجیان و نیروهای داوطلب برای بیرون راندن متجاوزین از خاک میهن آغاز شد و پس از بازپس گرفتن خرمشهر در خردادماه سال ۱۳۶۱ جنگ در داخل خاک عراق ادامه یافت. عراقیها با حمایت مستقیم و غیرمستقیم غرب و کشورهای عربی موفق شدند پیشروی نیروهای ایران در داخل خاک عراق را متوقف کنند و در سالهای پایانی جنگ، شرکت مستقیم نیروهای آمریکا در جنگ، که با انهدام پایانه‌های نفتی ایران در خلیج فارس و سرنگون ساختن یک هواپیمای مسافربر ایرانی بر فراز خلیج فارس به‌نقطهٔ اوج خود رسید، موجبات انصراف ایران از ادامهٔ جنگ و پذیرش قطعنامهٔ آتش‌بس شورای امنیت را در روز ۲۷ مردادماه ۱۳۶۷ فراهم ساخت. جنگ ایران و عراق بیش از یک میلیون کشته و مجروح و معلول برجای گذاشت و صدها میلیارد دلار خسارت به‌بار آورد. در تصاویر این صفحه و صفحهٔ بعد، مناظری از ویرانی‌های جنگ و صحنه‌هائی از جبهه و قربانیان جنگ را ملاحظه می‌کنید.

در هشت دوره انتخابات ریاست جمهوری که پس از استقرار جمهوری اسلامی در ایران صورت گرفته پنج نفر به‌ریاست جمهوری ایران برگزیده شده‌اند. اولین رئیس جمهور، ابوالحسن بنی‌صدر کمتر از یک سال پس از احراز این مقام با رأی عدم کفایت مجلس از کار برکنار شد و دومین رئیس جمهور، محمدعلی رجائی نیز کمتر از یک ماه پس از آغاز کار در این مقام در حادثهٔ انفجار دفتر ریاست جمهوری جان باخت. سومین رئیس جمهور آیت‌الله سیدعلی خامنه‌ای دوبار به‌مقام ریاست جمهوی برگزیده شد و با رحلت امام خمینی و انتخاب ایشان به‌مقام رهبری حجت‌الاسلام علی‌اکبر هاشمی رفسنجانی به‌مقام ریاست جمهوری رسید. آقای هاشمی رفسنجانی برای دومین بار در سال ۱۳۷۲ به‌این مقام برگزیده شد و در سال ۱۳۷۶ جای خود را به‌آقای خاتمی داد. آقای خاتمی در سال ۱۳۸۰ برای دومین بار به‌مقام ریاست جمهوری برگزیده شده است.

در تصاویر این دو صفحه ،اولین رئیس جمهور در حال ادای سوگند در کنار آیت الله بهشتی ، مخمد علی رجایی دومین ریئس جمهور، آیت الله خامنه ای در حال ادای سوگند، آقای هاشمی رفسنجانی چهارمین رئیس جمهور در مقام ریاست مجلس و تصویر آقای خاتمی پنجمین رئیس جمهور را بر روی جلد مجله"اکونومیست" لندن ملاحظه می‌کنید.

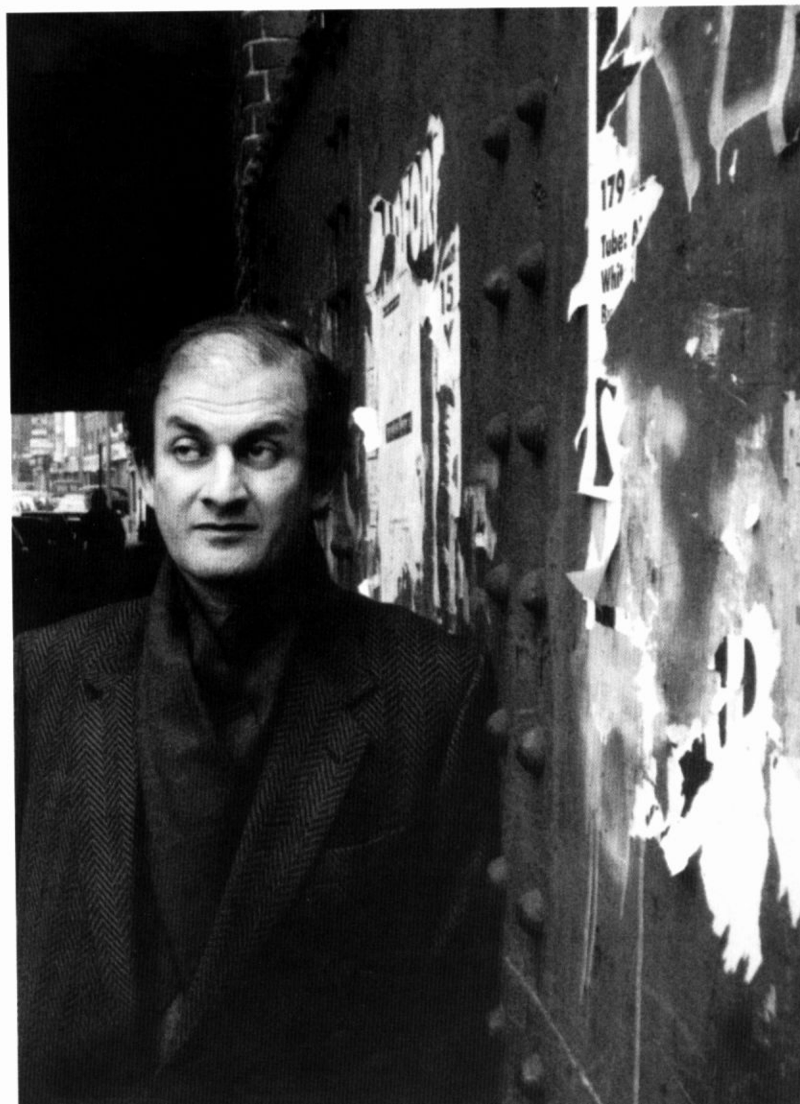

Iran's
new face

صدور حکم ارتداد و فتوای قتل **سلمان رشدی**، نویسندهٔ هندی تبار انگلیسی از طرف آیت‌الله خمینی، به‌مناسبت کتاب کفرآمیز «آیات شیطانی» وی، که در آن در قالب یک داستان تخیلی به‌پیغمبر اسلام توهین شده است، از اوایل سال ۱۹۸۸ به‌بعد موضوع بحث مطبوعات و محافل سیاسی جهان بوده و بیش از ده سال موجب اختفا و محافظت وی از طرف پلیس انگلیس گردید. سلمان رشدی اخیراً به‌آمریکا مهاجرت کرده، ولی همچنان تحت مراقبت پلیس است، زیرا فتوای قتل وی همچنان به‌قوت خود باقی است.

در تصاویر این صفحه، صحنه‌ای از تظاهرات در بیروت پس از صدور حکم ارتداد سلمان رشدی از طرف آیت‌الله خمینی، و عکسی از سلمان رشدی را قبل از مهاجرت به‌آمریکا ملاحظه می‌کنید.

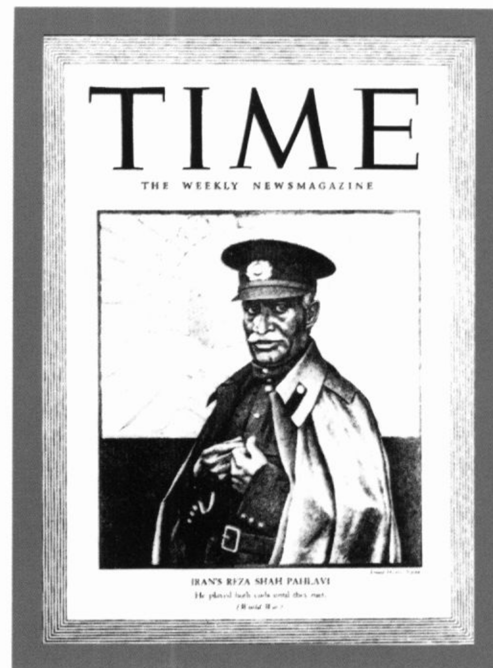

خانم **شیرین عبادی** برندهٔ جایزهٔ صلح نوبل سال ۲۰۰۳ خبرسازترین ایرانی سال ۱۳۸۲ در جهان بود. شیرین عبادی اولین زن قاضی ایران در رژیم گذشته است که پس از انقلاب به‌کار وکالت دادگستری پرداخت و در جریان دفاع از حقوق موکلین خود یک بار هم به‌زندان افتاد. خانم شیرین عبادی صاحب تألیفاتی دربارهٔ حقوق زنان و کودکان است و جایزهٔ صلح نوبل به‌خاطر فعالیت‌های او در زمینهٔ حقوق بشر و حقوق کودکان به‌وی اعطا شده است. خانم شیرین عبادی اولین ایرانی است که در طول بیش از یکصد سال عمر جایزهٔ نوبل موفق به‌دریافت این جایزه شده است.

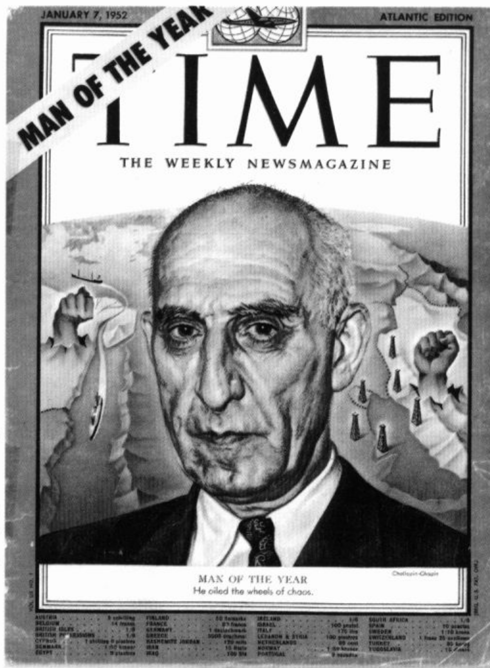

ایران از سرزمین‌های زلزله‌خیز جهان است که در طول یکصد سال گذشته دهها زلزلهٔ بزرگ و کوچک در نقاط مختلف آن روی داده است. از جمله زلزله‌های ویرانگر سالهای اخیر می‌توان به‌زلزلهٔ طبس در شهریور ۱۳۵۷ که بیش از ۲۵/۰۰۰ نفر تلفات داشت، زلزلهٔ شمال ایران (گیلان و قزوین) در روز اول تیر ۱۳۶۹ که تلفات آن بیش از پنجاه هزار نفر بود و چهارصد هزار نفر را بی‌خانمان کرد، زلزلهٔ بم در دیماه ۱۳۸۲ که به‌ویرانی کامل شهر بم و قلعهٔ تاریخی آن انجامید و تعداد تلفات آن در حدود چهل هزار نفر برآورد شده است، اشاره نمود. قدرت تخریبی هر سه زلزله بیش از ۷ ریشتر بوده و بالاخره آخرین زلزله‌ای که هنگام صفحه‌آرائی این کتاب رخ داد زلزله‌ای به‌قدرت ۶/۲ ریشتر بود که روز جمعه هشتم خرداد ۱۳۸۳ ده استان کشور از جمله تهران را تکان داد ولی تلفات جانی آن اندک بود.

عکس فوق قسمتی از ویرانی‌های زلزلهٔ اخیر بم را نشان می‌دهد و تصویر دیگر روی جلد مجلهٔ «نیوزویک» آمریکا دربارهٔ زلزلهٔ تابستان سال ۱۳۶۹ شمال ایران است.

رضاشاه در اواخر سلطنت. روی جلد مجلهٔ تایم آمریکا (۱۹۴۱)

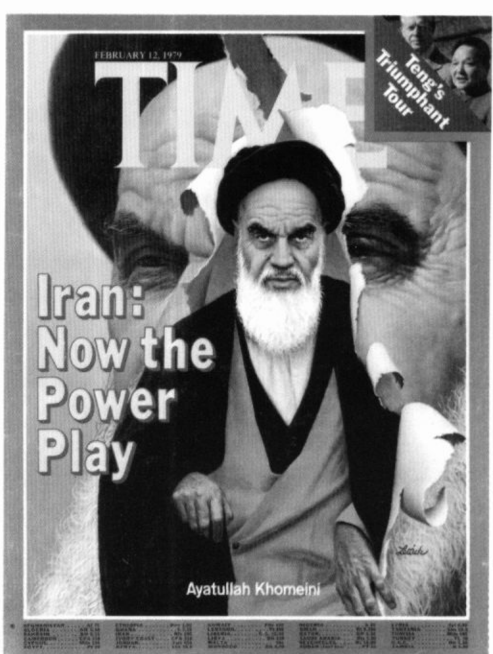

دکتر محمد مصدق مرد سال (۱۹۵۱) تایم آمریکا

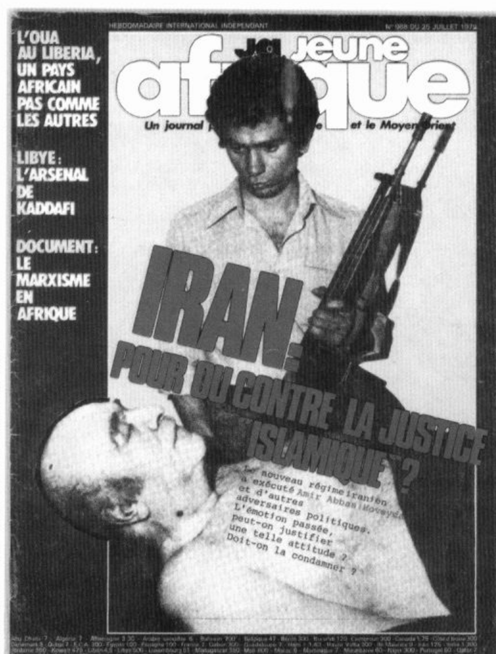
وقایع ایران در طول قرن بیستم و آغاز قرن بیست و یکم از توجه خاصی در مطبوعات و رسانه‌های خبری جهان برخوردار بوده و در جریان نهضت ملی شدن نفت و انقلاب ایران و پیامدهای آن در صدر اخبار مهم جهان قرار داشته است. در تصاویر این صفحه و صفحهٔ بعد نمونه‌هائی از روی جلدهای مجلات خارجی را که به شخصیت‌های ایرانی و وقایع ایران اختصاص یافته است ملاحظه می‌کنید.

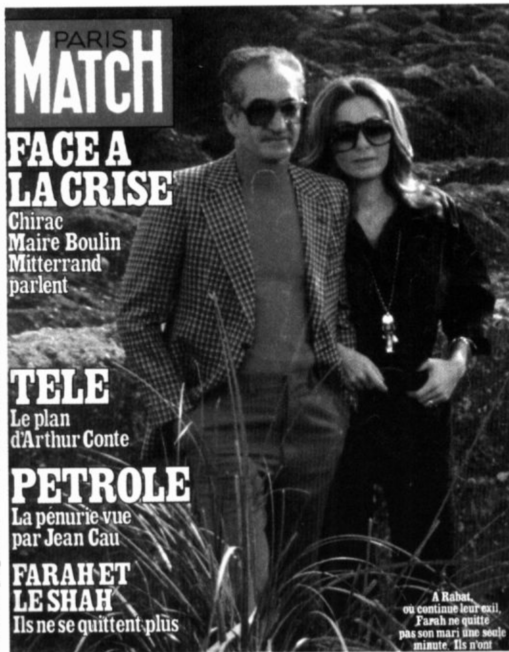
شاه در آستانهٔ سقوط. روی جلد مجلهٔ ایتالیائی «اپوکا»

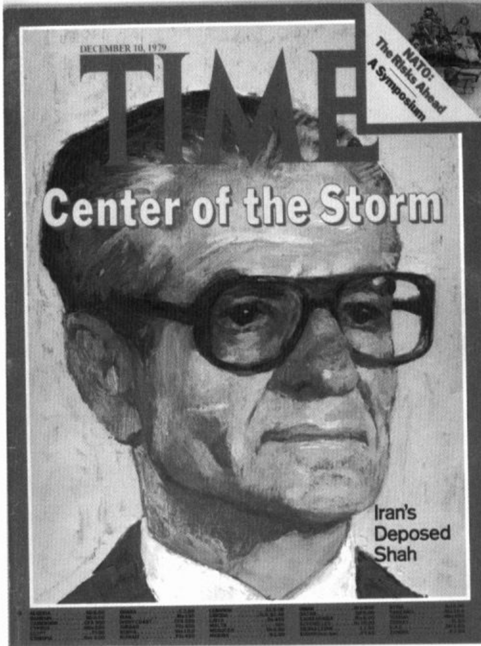
امام خمینی وارد ایران می‌شود. تایم. فوریهٔ ۱۹۷۹

اعدام هویدا. روی جلد مجله «ژون آفریک» چاپ پاریس

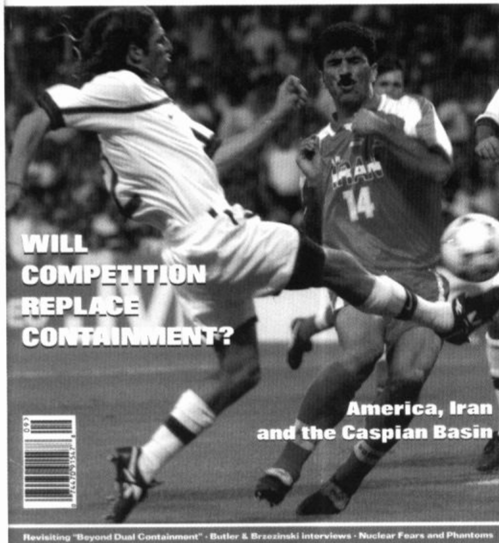

شاه و فرح در آغاز تبعید در مراکش. مجلهٔ پاری ماچ فرانسه. ۱۹۷۹

شاه در مرکز طوفان. پس از ماجرای گروگانگیری. تایم ۱۹۸۰

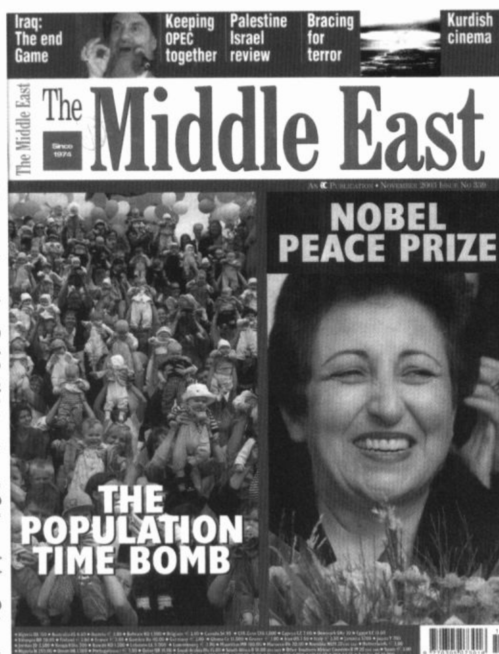

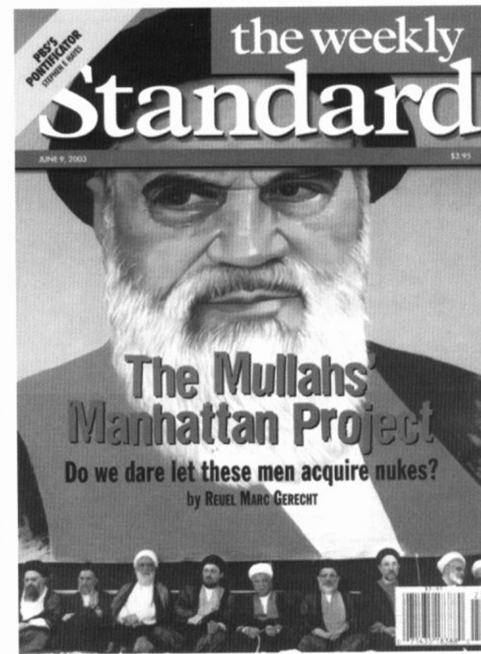
مسابقهٔ فوتبال ایران و آمریکا. روی جلد مجلهٔ «این سایت» آمریکا. ۱۹۸۹

فاجعهٔ طبس. تلاش نافرجام آمریکائیها برای نجات گروگانها. روی جلد مجلهٔ اکسپرس فرانسه. ۱۹۸۰

شیرین عبادی برندهٔ جایزهٔ صلح نوبل. روی جلد مجلهٔ «میدل ایست» چاپ لندن (۲۰۰۳)

جوسازی دربارهٔ دست یافتن ایران به سلاح اتمی. روی جلد مجلهٔ «استاندارد» آمریکا (۲۰۰۳)

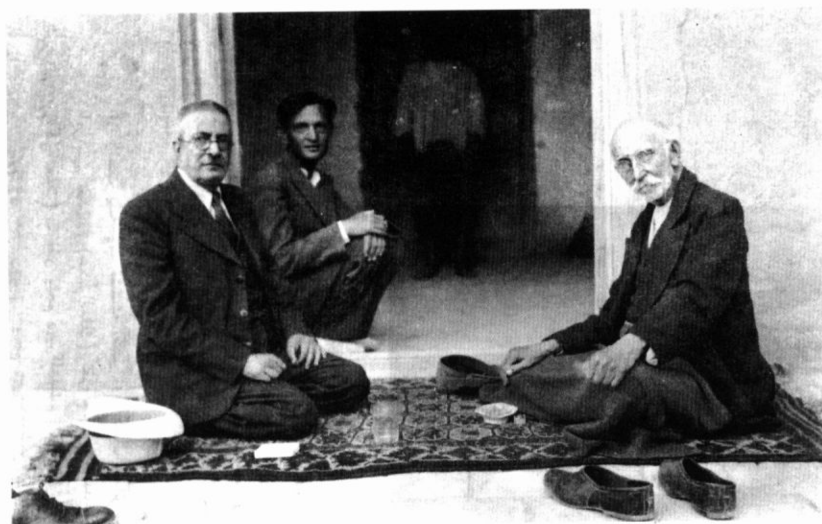
هنر و ادبیات

محمدتقی بهار (ملک‌الشعراء) شاعر نامدار معاصر در سال ۱۲۶۶ هجری شمسی در مشهد به‌دنیا آمد و در هجده سالگی پس از مرگ پدر که لقب ملک‌الشعرای آستان قدس رضوی را داشت، به‌فرمان مظفرالدین شاه به‌لقب پدر ملقب گردید. بهار با انتشار روزنامهٔ «نوبهار» در مشهد به‌نهضت مشروطیت ایران پیوست و در مجالس سوم تا ششم قانونگذاری به‌نمایندگی مجلس انتخاب شد. ملک‌الشعراء بهار هم در اواخر قاجاریه و هم در دوران سلطنت رضاشاه چندین بار به‌زندان افتاد و بعد از شهریور ۲۰ در کابینهٔ قوام‌السلطنه به‌وزارت فرهنگ برگزیده شد. ملک‌الشعراء بهار در سال ۱۳۳۰ به‌بیماری سرطان درگذشت.

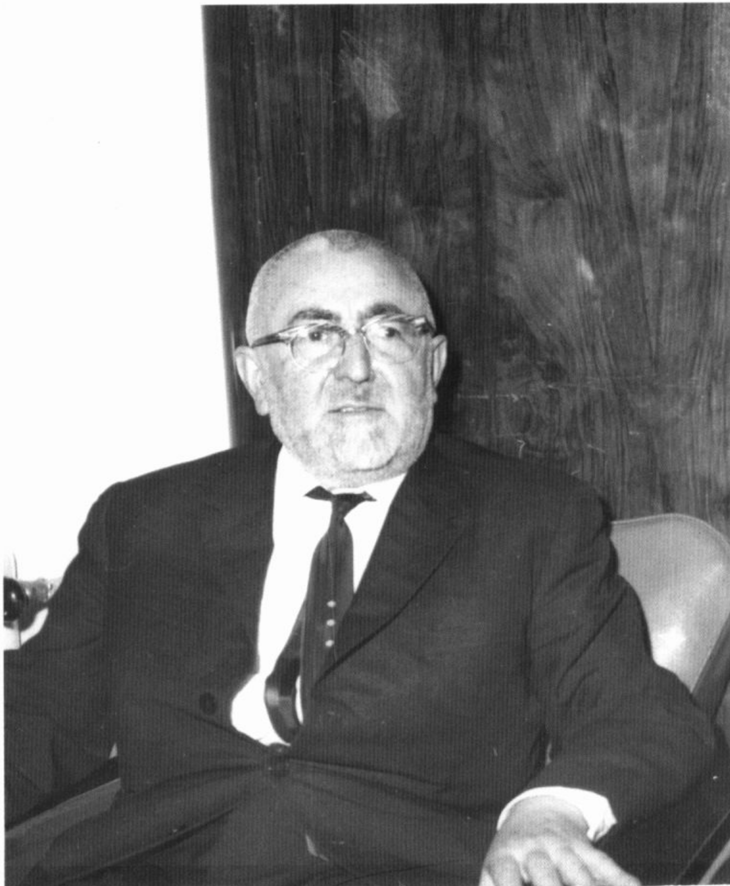

محمد غفاری، ملقب به« کمال‌الملک» معروفترین نقاش عصر قاجار در سال ۱۲۲۶ هجری شمسی در کاشان به‌دنیا آمد و در سال ۱۳۱۹ در سن ۹۳ سالگی در حسین‌آباد نیشابور درگذشت. کمال‌الملک در شانزده سالگی از کاشان به‌تهران آمد و از نوجوانی به‌کار نقاشی پرداخت، تا سال ۱۲۷۲ که پس از کشیدن تابلو معروف «تالار آئینه» از طرف ناصرالدین شاه به‌لقب کمال‌الملک ملقب گردید، آثار بسیار دیگری پدید آورده که به‌نام «محمد غفاری» امضا کرده است. کمال الملک تا پایان سلطنت ناصرالدین شاه مورد توجه و عنایت خاص او بود و پس از قتل ناصرالدین شاه نیز از طرف مظفرالدین شاه به‌اروپا اعزام شد. پس از چهار سال اقامت در پاریس به‌ایران بازگشت و مدرسهٔ صنایع مستظرفه را بنیان نهاد که بعداً به‌وزارتخانه تبدیل شد. دراواخر قاجاریه نیز نامه‌ای از رضاخان سردارسپه به‌عنوان «رئیس‌الوزراء» خطاب به‌کمال الملک در دست است که ضمن آن می‌نویسد: « شما را یکی از بهترین عناصر وطن‌خواه مملکت می‌دانم» و ضمن وعدهٔ هرگونه مساعدت، از او می‌خواهد که با نهایت دلگرمی به‌کار خود مشغول باشد. با وجود این کمال الملک در اوایل سلطنت رضاشاه به‌دلایل نامعلومی از تهران می‌رود و تا پایان عمر در قریهٔ حسین‌آباد نیشابور زندگی می‌کند.
از کمال‌الملک بیش از یکصد تابلو نقاشی به‌یادگار مانده که آخرین آنها مربوط به‌سال ۱۳۱۱ است.
از کمال الملک عکس های معدودی در دست است و تصاویر این صفحه در آواخر عمر وی در حسین آباد نیشابور برداشته شده است .

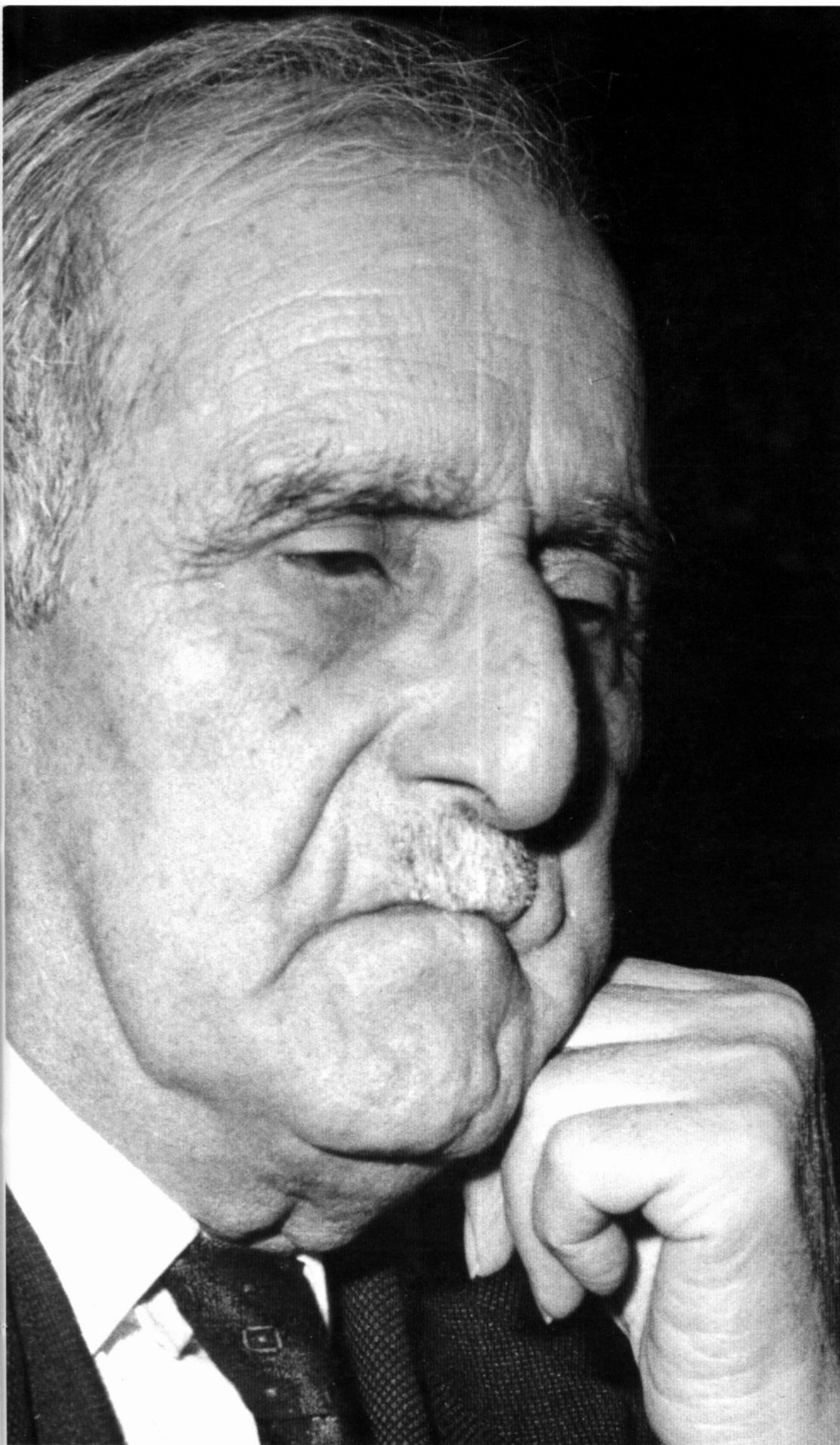

احمد بهمنیار استاد برجسته و ممتاز دانشگاه تهران در سال ۱۲۶۲ هجری شمسی در کرمان به‌دنیا آمد. پس از پایان تحصیلات مقدماتی در کرمان به‌مشروطه‌خواهان پیوست و به‌انتشار روزنامه‌ای به‌نام «دهقان» مبادرت نمود. در جریان جنگ اول جهانی به‌علت حملاتی که به‌انگلیسها به‌عمل می‌آورد از طرف نیروهای انگلیس دستگیر و به‌شیراز تبعید شد. بعد از پایان جنگ از زندان رهائی یافت و به‌تهران آمد و وارد خدمت وزارت مالیه شد. وزارت مالیه او را مأمور خدمت در خراسان کرد و بهمنیار ضمن انجام مأموریت دولتی خود به‌انتشار روزنامه‌ای به‌نام «فکر آزاد» مبادرت نمود. حملات تند این روزنامه به‌انگلیسیها موجب شکایت وزیرمختار وقت انگلیس و تعطیل روزنامه فکر آزاد گردید. احمد بهمنیار پس از بازگشت به‌تهران به‌خدمت وزارت معارف درآمد. در سال ۱۳۱۵ به‌استادی دانشگاه جدیدالتأسیس تهران برگزیده شد و در سال ۱۳۲۱ به‌عضویت فرهنگستان درآمد. استاد بهمنیار در مدت تدریس در دانشگاه تهران آثار متعددی نیز پدید آورد که «تحفهٔ احمدیه» و تصحیح تاریخ بیهقی و اسرار التوحید از آن جمله است. استاد بهمنیار در سال ۱۳۳۴ درگذشت. این عکس در مراسم اعطای عنوان استادی ممتاز دانشگاه تهران به‌ایشان برداشته شده است.

محمدحسین فروزانفر ملقب به«بدیع الزمان»

استاد ممتاز و برجستهٔ ادبیات دانشگاه تهران در سال ۱۲۷۸ هجری شمسی در بشرویهٔ خراسان به‌دنیا آمد. پس از تحصیلات مقدماتی در زادگاه خود و تکمیل آن در مشهد با نوشتن مقالاتی در مجلهٔ دانشکده که به‌مدیریت ملک‌الشعراء بهار منتشر می‌شد شهرت یافت. فروزانفر پس از استخدام در وزارت معارف به‌تهران آمد و در دارالفنون و دارالمعلمین به‌تدریس پرداخت و پس از گشایش دانشگاه تهران به‌استادی دانشگاه در رشتهٔ ادبیات فارسی برگزیده شد. بعد از تأسیس فرهنگستان به‌عضویت فرهنگستان درآمد و از سال ۱۳۲۰ به‌بعد چندین دوره رئیس دانشکدهٔ معقول و منقول بود. فروزانفر در اولین دورهٔ مجلس سنا به‌عنوان سناتور انتصابی برگزیده شد و چون پس از انحلال سنا قصیده‌ای در ستایش از مصدق سرود بعد از کودتای ۲۸ مرداد مغضوب واقع شد، ولی کرسی استادی دانشگاه را تا پایان عمر حفظ نمود. بدیع‌الزمان فروزانفر تألیفات متعددی دارد که معروفترین آنها در باب زندگی و آثار مولوی است. فروزانفر سال ۱۳۴۹ درگذشت.

ابراهیم پورداود برجسته‌ترین استاد تاریخ و فرهنگ ایران باستان، بنیان‌گذار تحقیقات علمی دربارهٔ زرتشت و مؤلف ترجمه و گزارش اوستا در ۹ مجلد. در سال ۱۲۶۴ هجری شمسی در رشت به‌دنیا آمد. در جوانی به‌نهضت مشروطه‌خواهی پیوست. در سال ۱۲۸۹ در سن بیست و پنج سالگی از طریق باکو به‌روسیه و سپس فرانسه رفت. در جریان جنگ اول جهانی به‌کمیتهٔ ملیون ایرانی که به‌سرپرستی سیدحسن تقی‌زاده در برلین تشکیل شده بود پیوست و از طرف این کمیته مأمور فعالیت در ایران شد و روزنامهٔ «رستخیز» را با همکاری جمال‌زاده منتشر کرد. پس از بازگشت به‌آلمان در انتشار مجلهٔ کاوه با تقی‌زاده همکاری کرد. تحقیقات و مقالات او دربارهٔ اوستا و دین زرتشت موجب دعوت وی به‌هندوستان از طرف پارسیان هند گردید. پورداود در مدت اقامت در هندوستان با «تاگور» شاعر و فیلسوف معروف هندی آشنا شد و برگزیدهٔ آثار او را به‌فارسی ترجمه کرد که زیر عنوان «صد پند تاگور» در بمبئی چاپ شد. پورداود در سال ۱۳۱۶ به‌ایران بازگشت و در دانشگاه تهران به‌تدریس پرداخت و در سال ۱۳۱۷ عضو پیوستهٔ فرهنگستان ایران شد. پورداود پس از قریب سی سال تحقیق و تدریس در دانشگاه تهران در سال ۱۳۴۷ در سن ۸۳ سالگی درگذشت.

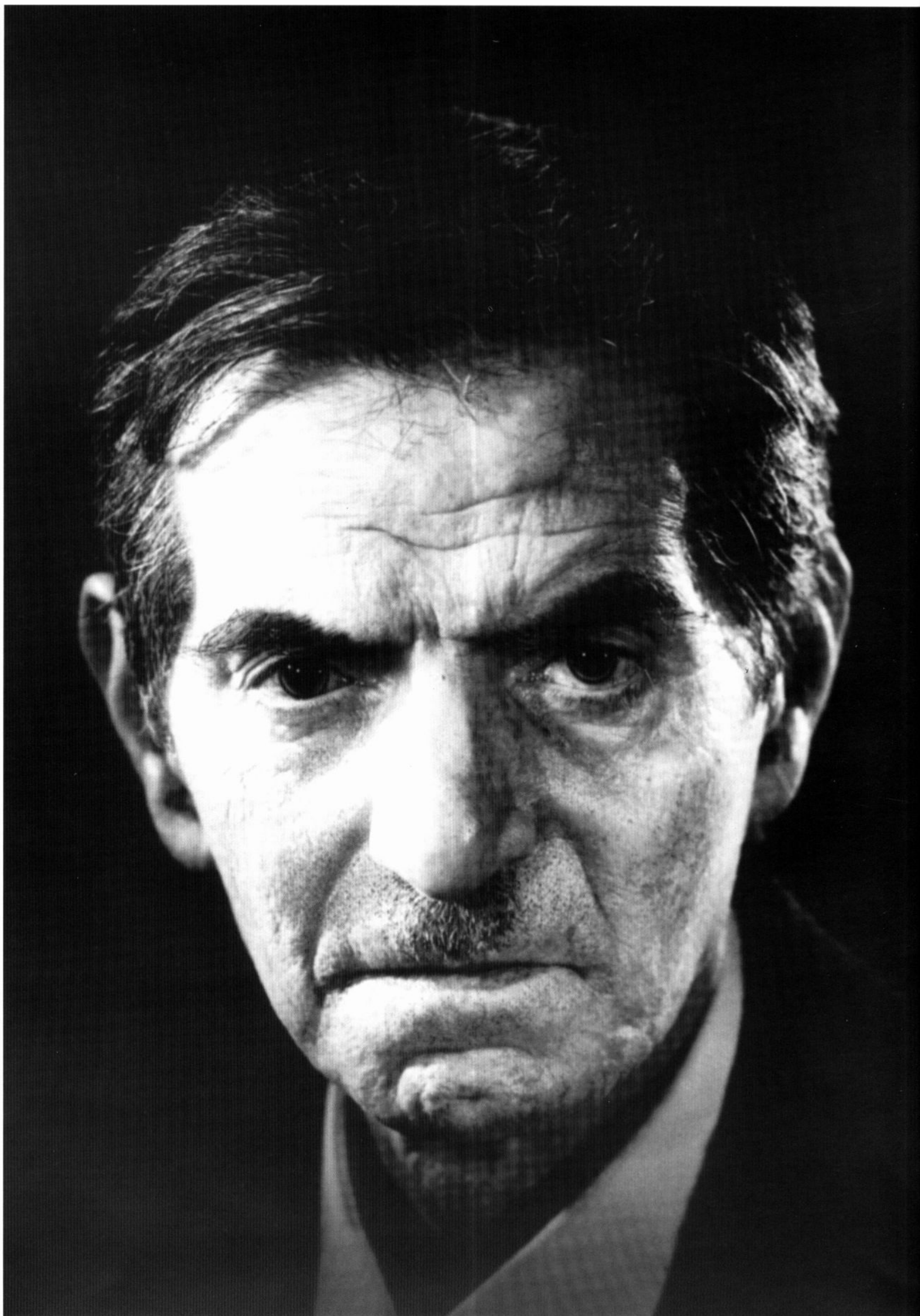
دکتر محمد معین استاد برجستهٔ ادبیات فارسی در دانشگاه تهران د رسال ۱۲۹۳ هجری شمسی در رشت به‌دنیا آمد. پس از انجام تحصیلات مقدماتی در رشت به‌تهران آمد و ضمن تحصیل در دانشگاه توجه **علی‌اکبر دهخدا** را به‌خود جلب کرد و دهخدا که سالها مشغول مطالعه و تهیه یادداشت‌هائی برای تدوین دائرةالمعارف یا لغت‌نامه‌ای به‌زبان فارسی بود او را برای تنظیم و ترتیب این یادداشت‌ها به‌دستیاری خود برگزید. محمد معین پس از پایان تحصیلات دانشگاهی و اخذ درجهٔ دکترا نیز همچنان در کنار دهخدا بود و بخش اعظم اوقات روزانهٔ خود را با وی می‌گذانید، تا این‌که پس از درگذشت دهخدا در سال ۱۳۳۴ کار تدوین و انتشار لغت‌نامهٔ دهخدا به‌وی محول گردید.

دکتر محمد معین در کنار کار تدوین لغت‌نامهٔ دهخدا به‌تاءلیف نخستین فرهنگ فارسی پرداخت که زیر عنوان «فرهنگ معین» منتشر شده است. دکتر معین در سال ۱۳۵۰ بیمار و بستری شد و پس از پنج سال که در حال اغماء بود در سن ۶۲ سالگی درگذشت.

صادق هدایت معروف‌ترین نویسندهٔ معاصر ایران در سال ۱۲۸۱ در تهران به‌دنیا آمد. در سال ۱۳۰۵ پس از اتمام دورهٔ دبیرستان جزء محصلین اعزامی نخست به‌بلژیک و سپس به‌فرانسه رفت و پس از چهار سال بدون اخذ مدرک به‌تهران بازگشت و مدتی در بانک ملی و سپس ادارهٔ کل تجارت کارکرد و پس از سفری به‌هندوستان در سال ۱۳۱۶ به‌تهران بازگشت و مجدداً در بانک ملی و سپس وزارت فرهنگ مشغول به‌کار شد. آخرین کار دولتی او مترجمی هنرکدهٔ هنرهای زیبا بود. صادق هدایت که مبتکر سبک نوین داستان‌نویسی در ایران است اولین آثار خود را در ۲۷ سالگی پدید آورد، ولی معروف‌ترین اثرش داستان تخیلی «بوف کور» نخستین بار در مدت اقامت او در هندوستان در سال ۱۳۱۶ چاپ شد. صادق هدایت علاوه بر بوف کور و داستان‌های دیگری که بر روال بوف کور نوشته شده، آثار دیگری هم در زمینهٔ تاریخ ایران باستان و فولکلور ایران دارد.

صادق هدایت در فروردین ماه سال ۱۳۳۰ در پاریس خودکشی کرد و آخرین نوشته‌هایش را هم قبل از خودکشی سوزاند.

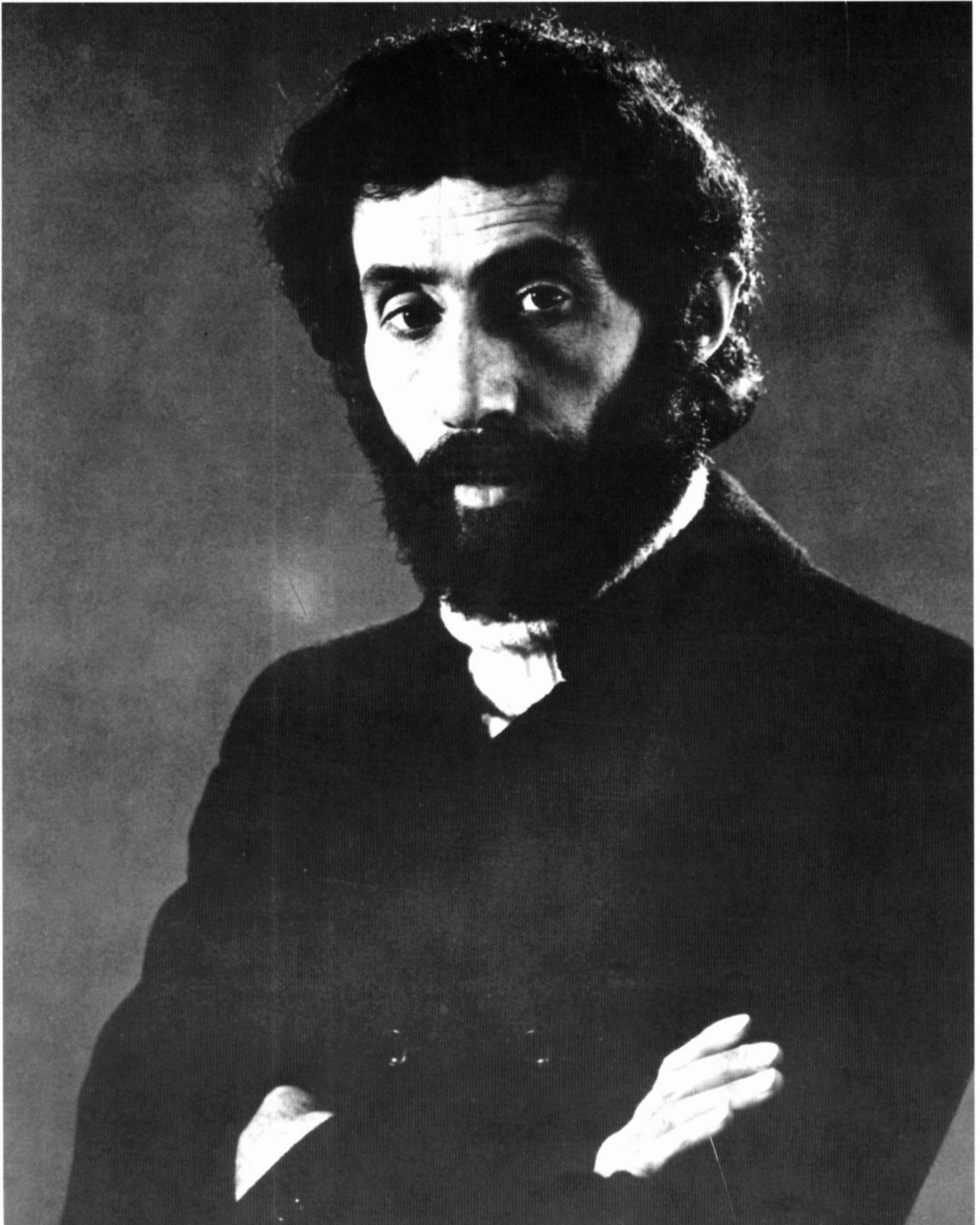
شهریار شاعر نامدار معاصر ایران، که نام اصلی او محمدحسین بهجت تبریزی است، در سال ۱۲۸۵ هجری شمسی در تبریز به‌دنیا آمد. شهریار در دوران کودکی در محضر پدر با اشعار سعدی و حافظ آشنا شد و نخستین اشعار خود را در دوران تحصیل در دبیرستان سرود. در سال ۱۳۰۰ به‌تهران آمد و تحصیلات متوسطهٔ خود را در مدرسهٔ دارالفنون به‌انجام رساند، در سال ۱۳۰۳ وارد دانشکدهٔ پزشکی شد و پس از پنج سال تحصیل در رشتهٔ طب به‌دنبال شکست و ناکامی در یک ماجرای عشقی دانشکدهٔ پزشکی را رها کرد و طبع شاعری او در سوز و گداز آن عشق نافرجام به‌حد کمال رسید.

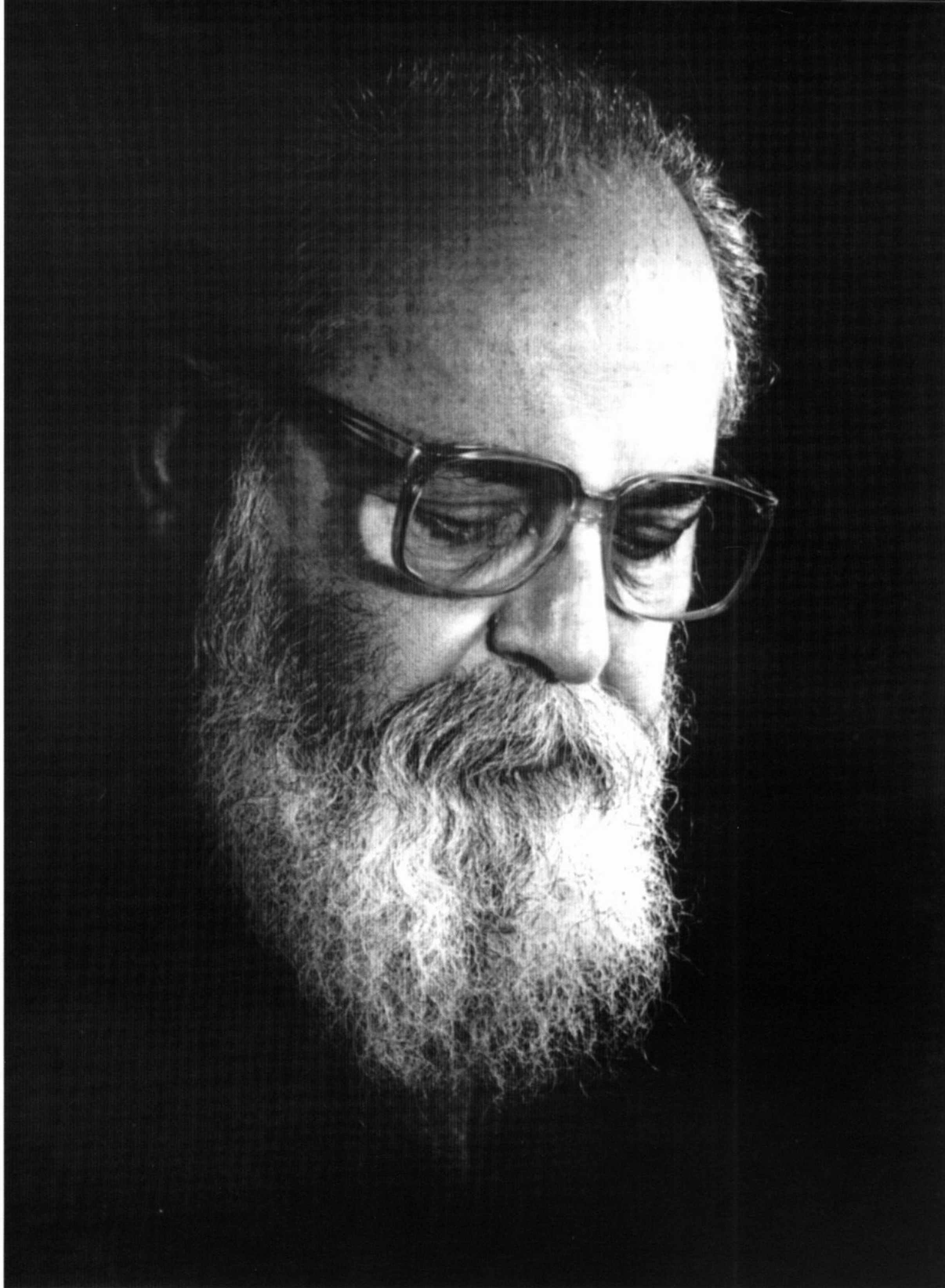
شهریار در سال ۱۳۱۰ به‌خدمت دولت درآمد و پس از خدمت در سازمانهای مختلف دولتی که آخرین آن بانک کشاورزی بود در سال ۱۳۴۴ بازنشسته شد و باقیماندهٔ عمر را در زادگاه خود تبریز به‌سر آورد.

شهریار علاوه بر اشعار و غزلیات فارسی که با اشعار شاعران بزرگ زبان فارسی برابری می‌کند اشعاری نیز به‌زبان آذری سروده، که معروفترین آنها منظومهٔ «حیدربابا» است. شهریار در سال ۱۳۶۷ در سن ۸۴ سالگی درگذشت. پرترهٔ استاد کار فخرالدین فخرالدینی است.

سهراب سپهری شاعر و نقاش نامدار معاصر ایران، در سال ۱۳۰۷ در کاشان به‌دنیا آمد. تحصیلات ابتدائی و متوسطهٔ خود را در کاشان به‌پایان رساند و پس از ادامهٔ تحصیل در دانشسرای مقدماتی تهران مدت دو سال به‌کار معلمی در کاشان پرداخت. در سال ۱۳۲۷ وارد دانشکدهٔ هنرهای زیبای دانشگاه تهران شد و ضمن کار در رشتهٔ نقاشی به‌سرودن اشعاری به‌سبک نو پرداخت. نخستین مجموعهٔ شعر او در سال ۱۳۳۰ با عنوان «زندگی خوابها» انتشار یافت. تا سال ۱۳۳۹ بیشترین وقت سهراب سپهری در کار نقاشی سپری شد، در چند نمایشگاه نقاشی شرکت جست، در سفری به‌فرانسه در مدرسهٔ هنرهای زیبای پاریس به‌تکمیل هنر نقاشی پرداخت. در سفری به‌ژاپن هنر حکاکی روی چوب را آموخت و در سال ۱۳۳۹ در بی‌ینال دوم تهران جایزهٔ بزرگ هنرهای زیبای کشور را از آن خود ساخت.

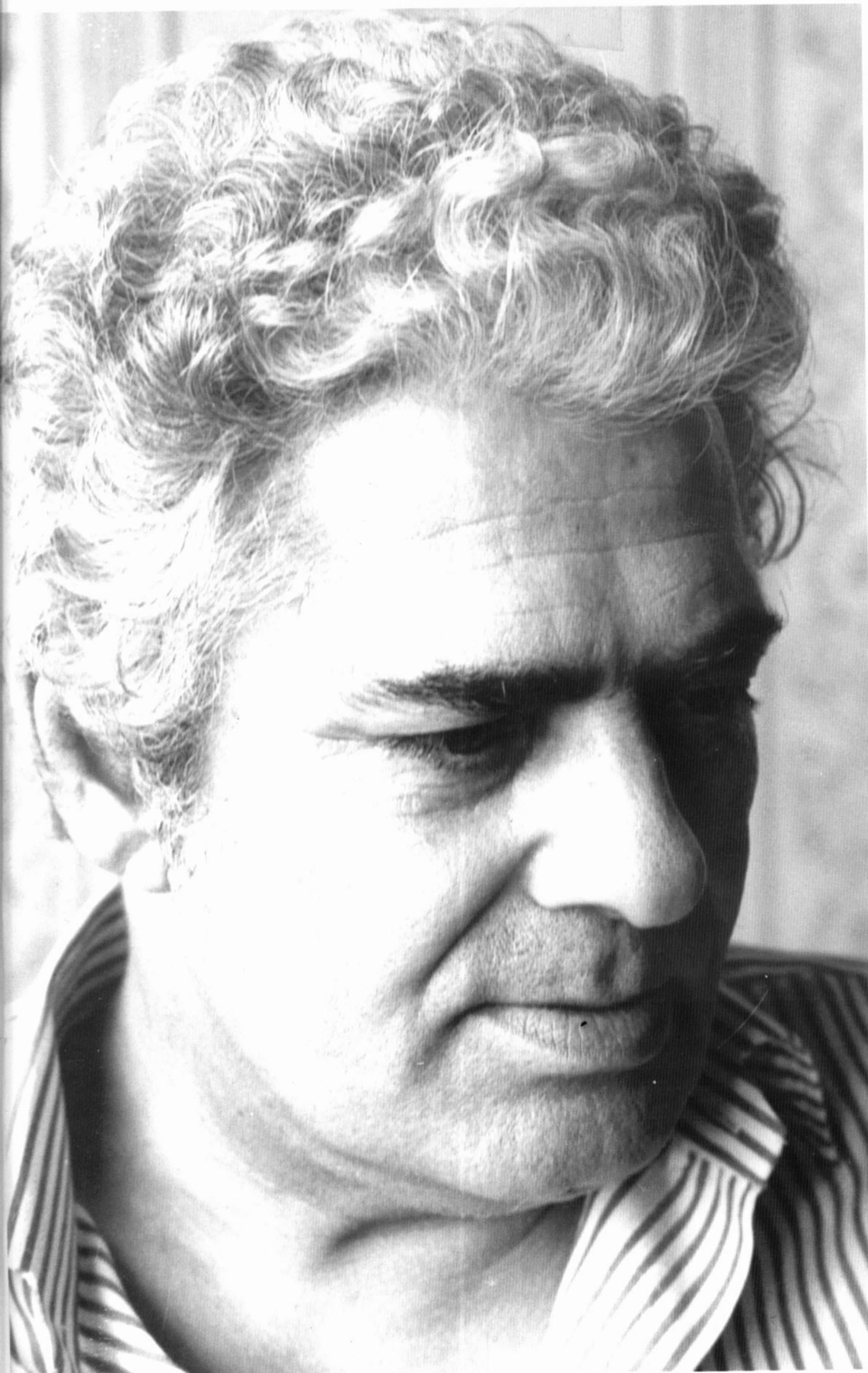
سالهای ۱۳۴۰ تا ۱۳۵۸ پربارترین سالهای زندگی سهراب سپهری است که طی آن شش دفتر شعر دیگر از سهراب انتشار یافت و قریب به‌یکصد تابلوی نقاشی از وی به‌یادگار ماند. سهراب سپهری روز اول اردیبهشت سال ۱۳۵۹ به‌بیماری سرطان خون درگذشت.

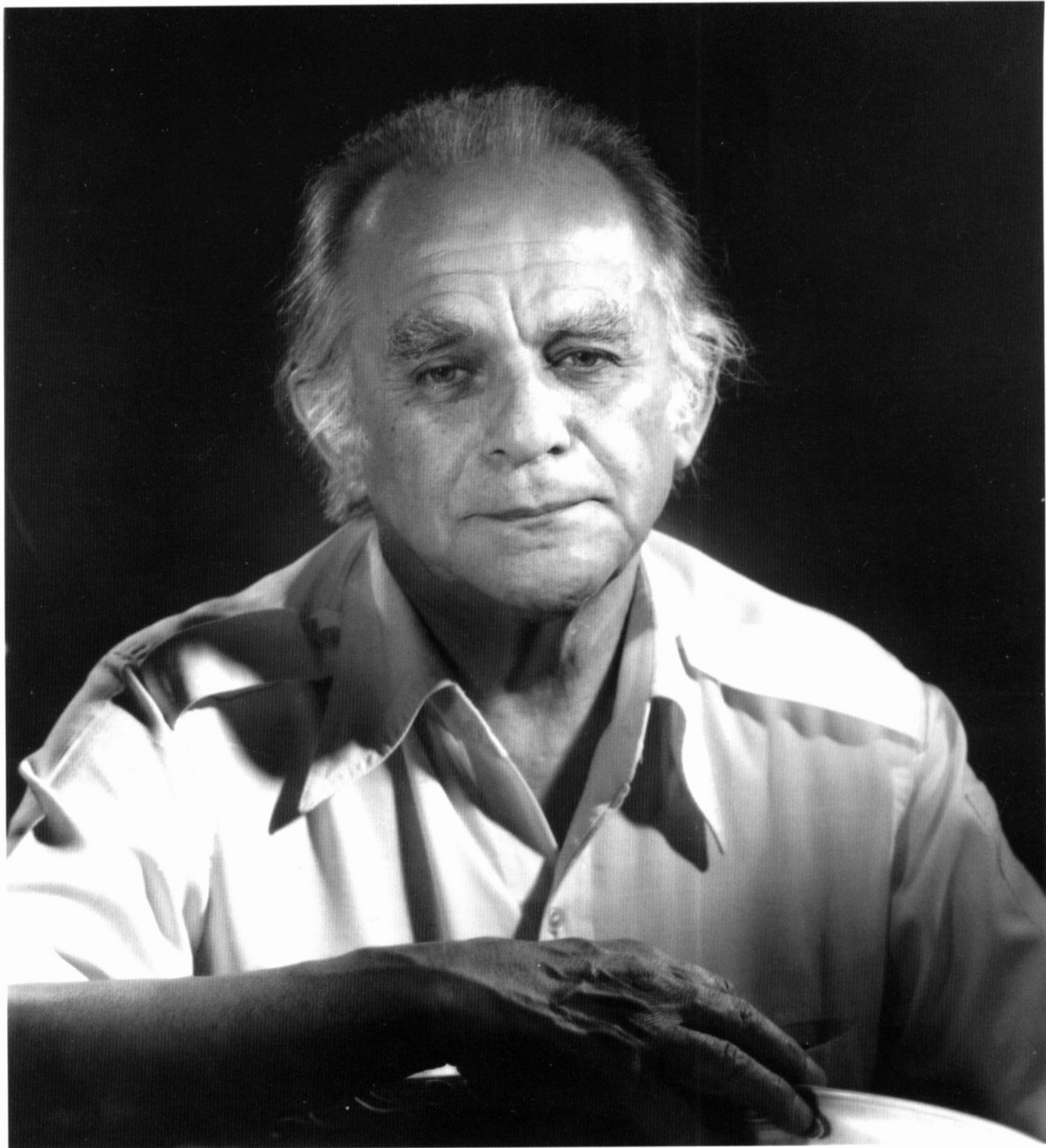
هوشنگ ابتهاج (سایه) از معروفترین شاعران معاصر ایران در سال ۱۳۰۶ در رشت به‌دنیا آمد. پس از پایان تحصیلات ابتدائی و قسمتی از متوسطه به‌تهران آمد و در تهران ضمن ادامهٔ تحصیل در دبیرستان به‌سرودن اشعار کلاسیک پرداخت. سایه در تهران با شاعران معروف زمان، شهریار و مهدی حمیدی شیرازی و فریدون توللی و نیما آشنا شد و نخستین دفتر شعر او زیر عنوان «نخستین نغمه‌ها» در سال ۱۳۵۶ با مقدمهٔ دکتر مهدی حمیدی شیرازی و عبدالعلی طاعتی انتشار یافت. دومین و سومین دفتر شعر او به‌نام «سراب» و «شبگیر» که در سالهای ۱۳۳۰ تا ۱۳۳۲ منتشر شد آمیزه‌ای از اشعار کلاسیک و نو بود. بعد از مجموعهٔ «دفتر زمین» که در سال ۱۳۳۴ منتشر شد و مضامین نو داشت، سایه مجموعهٔ اشعار کلاسیک خود را به‌ترتیب در چهار دفتر به‌نام «سیاه مشق» یک تا چهار منتشر کرد و در سالهای دههٔ ۱۳۶۰ نیز دو دفتر شعر دیگر با عناوین «تا صبح یلدا» و «یادگار خون سرو» از وی منتشر شد.

هوشنگ ابتهاج از برجسته‌ترین غزلسرایان معاصر ایرانی است. پرترهٔ او از کارهای فخرالدین فخرالدینی است.

احمد شاملو شاعر نوپرداز معروف معاصر در سال ۱۳۰۴ هجری شمسی در تهران متولد شد. دوران کودکی را به‌خاطر شغل پدرش که افسر ارتش بود و به‌ماءموریت‌های مختلف می‌رفت در شهرهای رشت و اصفهان و آباده و شیراز و خاش و زاهدان و گرگان و بیرجند و مشهد گذراند و تحصیلات ابتدائی و متوسطهٔ خود را در این شهرها به‌انجام رساند. در اواخر دورهٔ دبیرستان به‌علت فعالیتهای سیاسی بازداشت شد و موفق به‌اخذ دیپلم متوسطه نشد.

شاملو از دورهٔ تحصیل در دبیرستان شعر می‌سرود واولین مجموعهٔ اشعارش در اوائل سالهای دههٔ ۱۳۳۰ منتشر شد. بعد از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ دوباره به‌زندان افتاد و پس از تحمل ۱۴ ماه زندان آزاد شد. مجموعهٔ اشعار او زیر عنوان «صدای تازه» در سال ۱۳۳۶ منتشر شد و تا سال ۱۳۷۹ که درگذشت دوازده مجموعهٔ شعری دیگر از او انتشار یافت. شاملو علاوه بر مجموعه‌های اشعارش، چندین اثر مهم ادبی جهان را به‌فارسی برگردانده و از مجموعهٔ مفصل «کتاب کوچه» نیز هفت جلد در زمان حیات وی به‌چاپ رسیده است.

فریدون مشیری شاعر نامدار معاصر در سال ۱۳۰۵ در تهران به‌دنیا آمد. تحصیلات ابتدائی و متوسطه را در مشهد و تهران به‌انجام رساند و سپس وارد دانشگاه شد و در رشتهٔ زبان و ادبیات فارسی به‌تحصیل پرداخت. از زمان تحصیل در دبیرستان و دانشگاه شعر می‌سرود و اشعار او در روزنامه‌ها و مجلات چاپ می‌شد. بعد از تأسیس مجلهٔ سخن به‌هیئت تحریریهٔ این مجله پیوست و در ضمن مسئولیت صفحات ادبی مجلهٔ روشنفکر را به‌عهده داشت. اولین دفتر شعر او زیر عنوان «تشنهٔ طوفان» در سال ۱۳۳۴ منتشر شد که نیمی از اشعار آن به‌سبک کلاسیک و نیم دیگر به‌سبک نو سروده شده بود، ولی تفاوت اشعار نو فریدون مشیری با اشعار نوپردازان دیگر آن زمان این است که شعرهای نو فریدون هم موزون، هم روان و هم قابل فهم همگان است. برای این دفتر دو مقدمه یکی به‌قلم محمدحسین شهریار و دیگری به‌قلم علی دشتی نوشته شده که ارزش و اعتبار فریدون مشیری را در این زمان که ۲۹ سال بیش نداشته است نشان می‌دهد. مجموعه‌های شعر فریدون مشیری که از این تاریخ به‌بعد منتشر شده است به‌ترتیب عبارتند از «گناه دریا»، «ابر و کوچه»، «بهار را باور کن»، «مروارید مهر»، «از خاموشی»، «از دیار آشتی»، «آه باران»، «با پنج سخن‌سرا»، «لحظه‌ها و احساس»، «آواز آن پرندهٔ غمگین» و آخرین آن «تا صبح تابناک اهورائی» که در سال ۱۳۷۹ منتشر شده است.

فریدون مشیری در روز سوم آبان ۱۳۷۹ پس از یک بیماری طولانی درگذشت. عکس فوق که در اواخر عمر او برداشته شده کار فخرالدین فخرالدینی است.

فروغ فرخ‌زاد معروفترین زن شاعر معاصر ایرانی در سال ۱۳۱۳ در تهران به‌دنیا امد. پدرش سرهنگ محمد فرخ‌زاد که افسر خشنی بود و به‌قول خواهر بزرگتر فروغ، پوران فرخ‌زاد «خانه را تبدیل به‌سربازخانه کرده بود» می‌خواست دخترها تا سر و گوششان نجنبیده به‌خانه شوهر بروند. فروغ هم در شانزده سالگی به‌خانهٔ شوهر رفت ولی با شوهرش پرویز شاپور، با این‌که مردی خوش‌سخن و نکته‌سنج بود نساخت و اندکی پس از تولد تنها فرزندش از او جدا شد. یکی از دلایل اختلاف فروغ با شوهرش که به‌جدائی آنها انجامید، اشعار بی‌پروا و عاشقانهٔ فروغ و باز شدن پای او به‌مجلات بود.

در فاصلهٔ سالهای ۱۳۳۴ تا ۱۳۳۸ سه دفتر شعر فروغ با عناوین «اسیر» و «دیوار» و «عصیان» منتشر شد و در بیست و پنج‌سالگی به‌اوج شهرت رسید. اما واقعهٔ مهمی که در این سالها در زندگی فروغ به‌وقوع پیوست آشنائی با ابراهیم گلستان و مشارکت در تهیهٔ چند فیلم مستند در استودیوی فیلمبرداری او بود که از آن میان فیلم «خانهٔ سیاه» دربارهٔ زندگی جذامیان که فروغ شخصاً آن را کارگردانی کرده بود بار دیگر نام او را بر سر زبانها انداخت.

سبک شعر و اندیشه‌های فروغ نیز طی این سالها دگرگون شد و دو دفتر شعر او با عناوین «تولدی دیگر» و «ایمان بیاوریم به‌آغاز فصل سرد» به‌کلی با سه مجموعهٔ اشعار پیشین او متفاوت است. مضامین اشعار این دو دفتر که اولی در سال ۱۳۴۳ و دومی پس از مرگ او انتشار یافت بیشتر سیاسی و اجتماعی و گاه طنزآلود است.

فروغ فرخ‌زاد در بهمن ماه سال ۱۳۴۵ در یک تصادف اتومبیل درگذشت. وی هنگام مرگ تازه سی و سومین سال عمر خود را آغاز کرده بود.

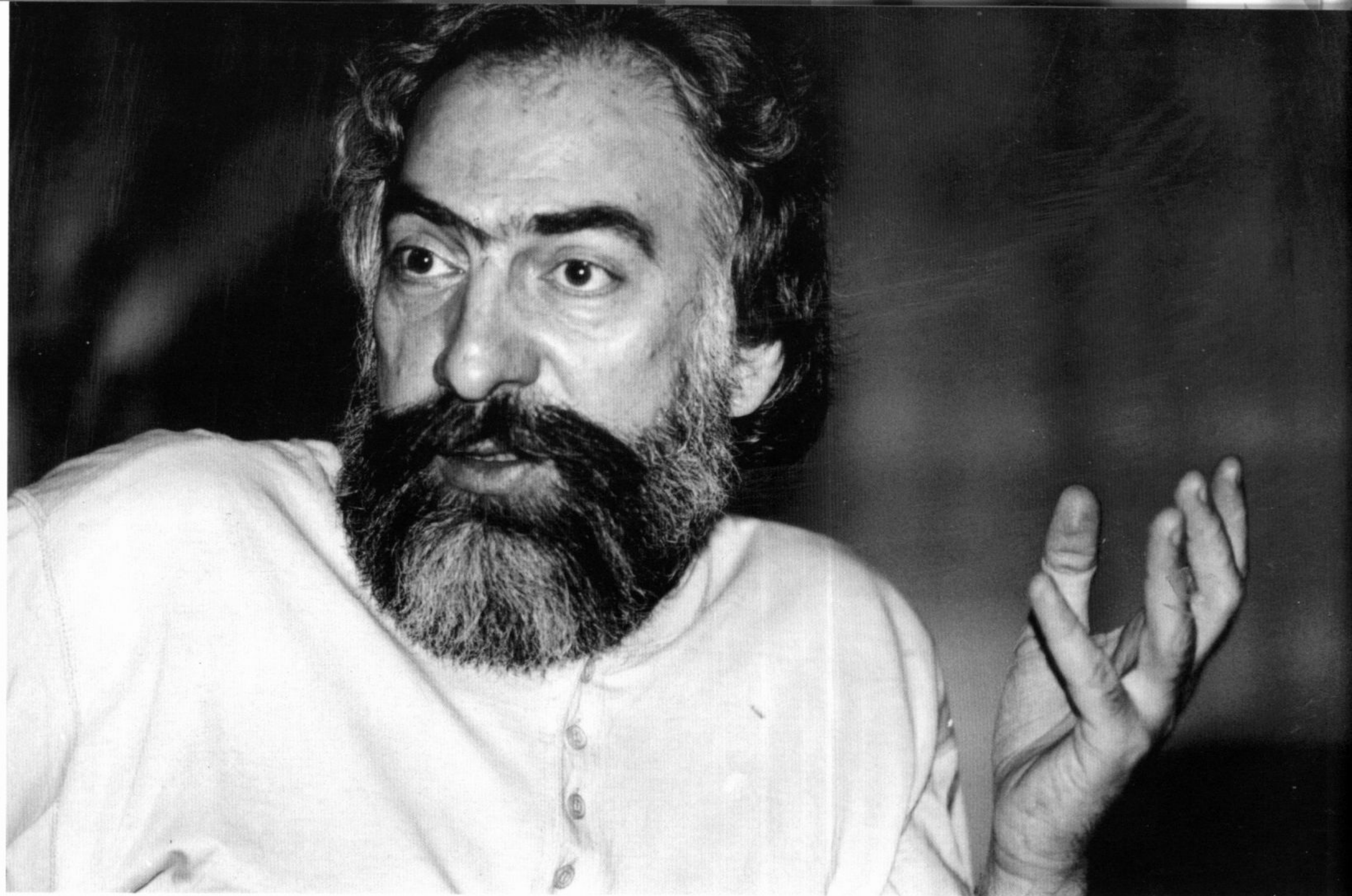

سیمین بهبهانی شاعر نامدار معاصر که نام اصلی او «سیمین‌بر خلیلی» است در سال ۱۳۰۶ در تهران به‌دنیا آمد. پدرش عباس خلیلی روزنامه نگار و نویسندهٔ معروف و مادرش فخر عظمی ارغون زنی فرهیخته بود که در نخستین مدارس دخترانهٔ ایران به‌تدریس زبان فرانسه اشتغال داشت و با چند بانوی روشنفکر دیگر نخستین تشکل زنانه را در ایران به‌نام «انجمن نسوان وطنخواه» بنیان نهاد. سیمین در شرح حال خود می‌نویسد: «من در محیطی پرورده شدم که هرگز از شعر و شعور و فعالیت خالی نمانده بود. در چهارده سالگی شعرهایی سرودم که در مدرسه خواندم و معلمم مرا تشویق کرد. مادرم نخستین غزل مرا برای روزنامهٔ «نوبهار» که به‌مدیریت ملک‌الشعرای بهار منتشر می‌شد فرستاد و چاپ شد. مطلع غزل چنین بود: ای تودهٔ گرسنه و نالان چه می‌کنی؟ای ملت فقیر و پریشان چه می‌کنی؟ چهارده سال بیشتر نداشتم - شعری بود درخور یک جستجوگر نوجوان...» سیمین‌بر خلیلی در هفده سالگی با همسر اول خود حسن بهبهانی ازدواج کرد و در مدت بیست سال زندگی با او اشعارش به‌نام سیمین بهبهانی در مطبوعات منتشر می‌شد. سیمین پس از جدائی از حسن بهبهانی و ازدواج با همسر دومش منوچهر کوشیار نیز همین نام را برای خود حفظ کرده است.

از سیمین بهبهانی هشت دفتر شعر به‌نام‌های «جای پا»، «چهلچراغ»، «مرمر»، «رستاخیز»، «خطی ز سرعت و از آتش»، «دشت ارژن»، «یک دریچه آزادی» و «یکی مثل این‌که...» و چند مجموعهٔ داستان چاپ شده و گزیده‌ای از اشعارش نیز زیرعنوان «از سالهای آب و سراب» منتشر شده است.

ابوالحسن صبا موسیقی‌دان معروف ایرانی، نوهٔ ملک‌الشعراء و محمودخان صبا موسیقی‌دان معروف دوران قاجاریه و فرزند ابوالقاسم‌خان کمال‌السلطنه است که او نیز با موسیقی ایرانی و اروپائی آشنائی کامل داشت. ابوالحسن‌خان صبا ضمن تحصیل به‌تشویق پدر به‌تمرین و نواختن آلات موسیقی پرداخت و به‌خصوص در نواختن ویولن مهارت زیادی از خود نشان داد. پس از تأسیس مدرسهٔ عالی موسیقی به‌ریاست علینقی وزیری، ابوالحسن صبا به‌تکمیل معلومات خود در رشتهٔ موسیقی پرداخت و پس از یک سال تحصیل موسیقی در این مدرسه، از طرف علینقی‌خان وزیری برای تدریس ردیف موسیقی ایرانی به‌وسیلهٔ ویولن برگزیده شد. ابوالحسن صبا پس از چند سال تعلیم موسیقی در مدرسهٔ عالی موسیقی کلاس خصوصی ویولن خود را دائر کرد و بسیاری از هنرمندانی که بعدها در این رشته درخشیدند شاگرد او بودند. ابوالحسن صبا که در سالهای پایانی عمر ریاست ارکستر ملی هنرهای زیبا را به‌عهده داشت، در سال ۱۳۳۶ درگذشت.

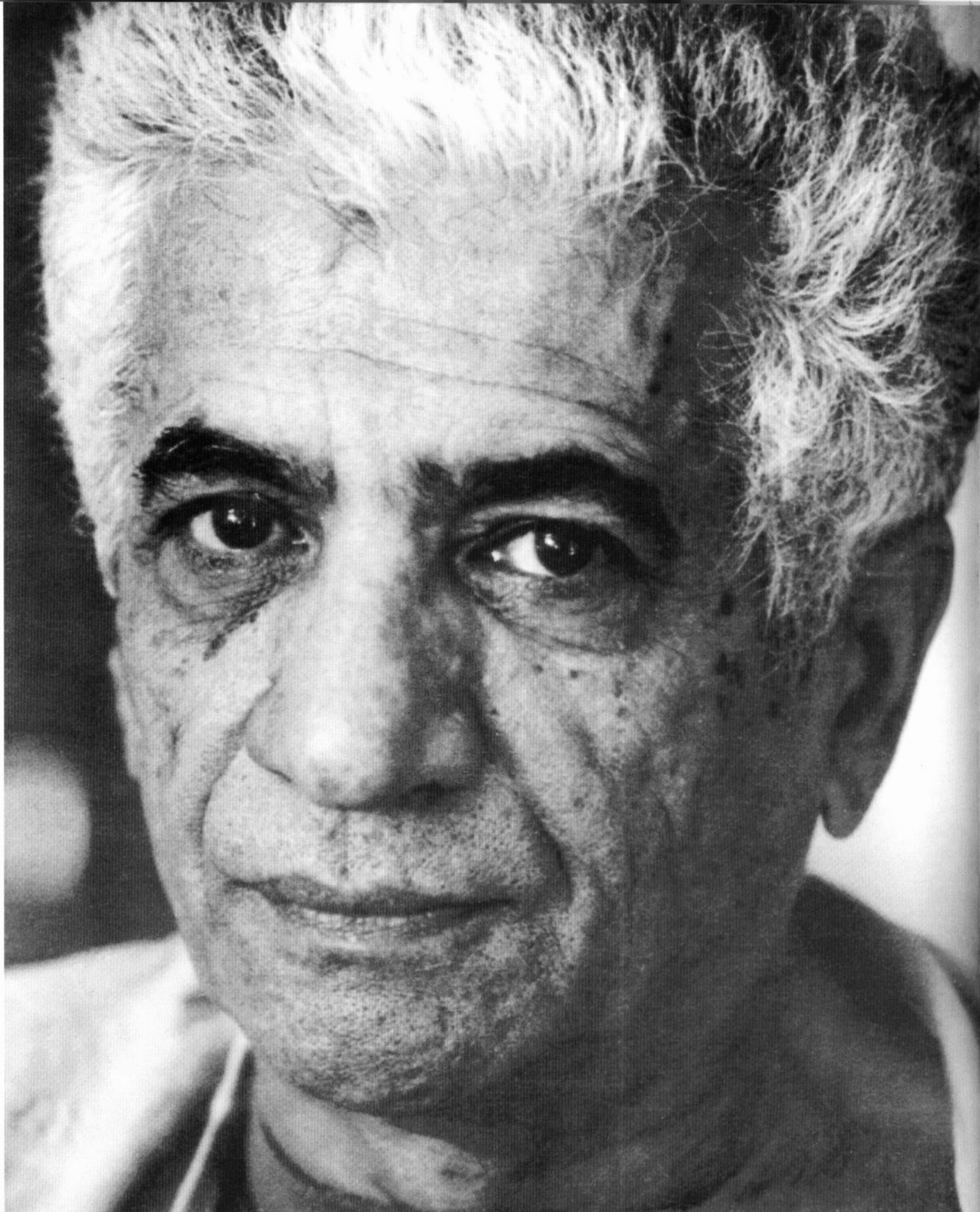

پرویز مشکاتیان موسیقی‌دان نامدار معاصر در سال ۱۳۳۴ در نیشابور متولد شد. از سن شش سالگی در محضر پدرش حسن مشکاتیان به‌فراگیری موسیقی پرداخت و در دوران تحصیل در دبیرستان نیز شش سال متوالی در مسابقات آموزشگاههای کشور که در رامسر برگزار می‌شد در رشته‌های تار و سنتور و ویولن به‌مقام اول دست یافت. بعد از اخذ دیپلم دبیرستان وارد دانشکدهٔ هنرهای زیبای دانشگاه تهران شد و همزمان در مرکز حفظ و اشاعهٔ موسیقی به‌عنوان سرپرست و استاد سنتور مشغول به‌کار شد. در سال ۱۳۵۶ گروه عارف را در رادیو ایران تشکیل داد و در سال ۱۳۵۸ به‌اتفاق موسیقی‌دانان توانمند کانون چاووش را بنیاد نهادند. از سال ۱۳۶۰ که برنامه‌های برون‌مرزی گروه آغاز شد در بسیاری از کشورهای جهان به‌اجرای برنامه پرداخت.

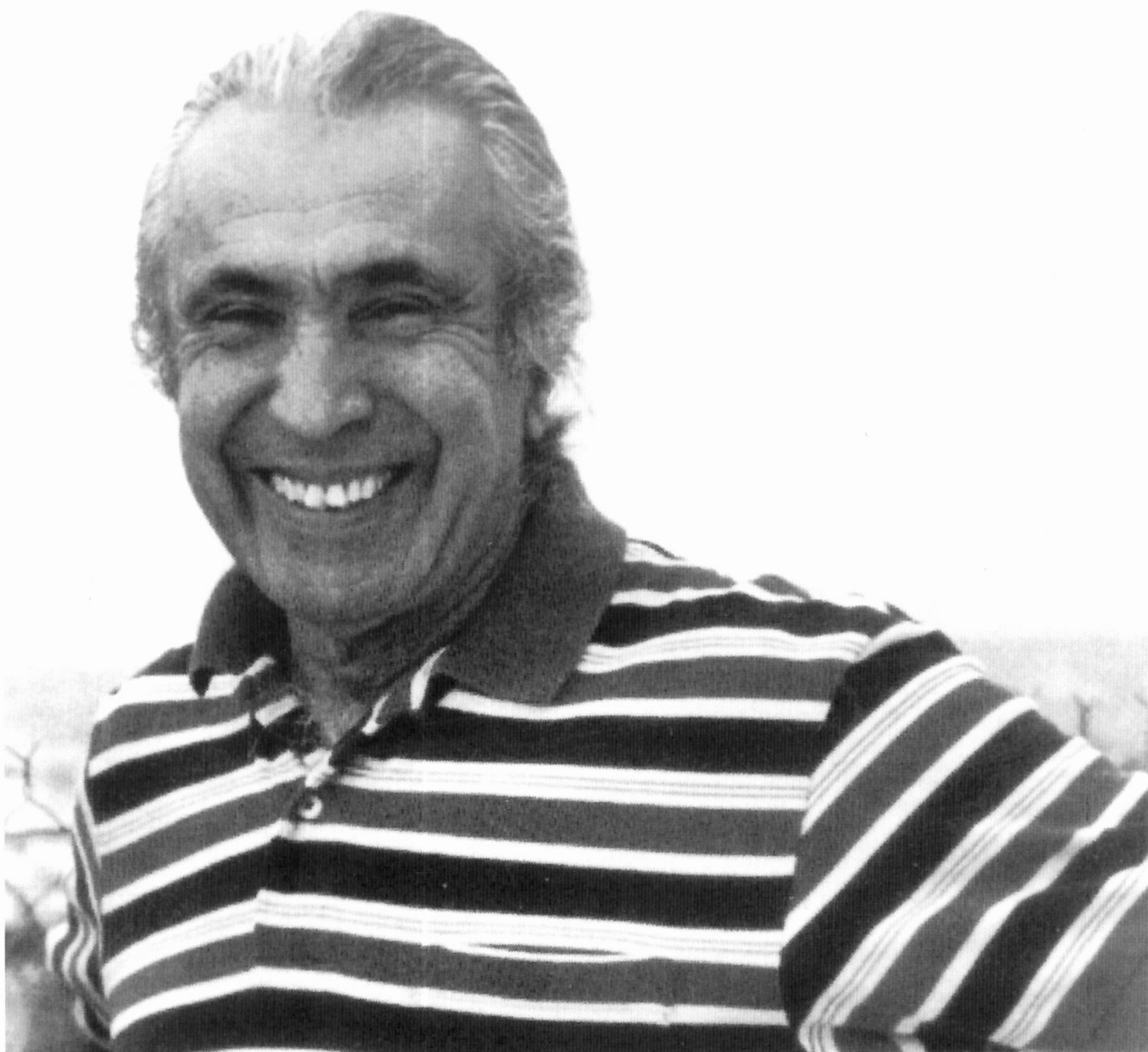
پرویز مشکاتیان در سال ۱۹۹۲ میلادی به‌اتفاق گروه عارف در فستیوال جهانی موسیقی تحت عنوان «روح زمین» در انگلستان، و در سال ۱۹۹۸ در فستیوال جهانی صدای روح در ایتالیا به‌مقام نخست دست یافت. از پرویز مشکاتیان تألیفات متعددی نیز در رشتهٔ موسیقی منتشر شده است.

حسین بهزاد نقاش و مینیاتوریست معروف معاصر در سال ۱۲۷۳ هجری شمسی در تهران متولد شد. از کودکی عاشق نقاشی بود و چون در کلاس درس هم به‌جای گوش دادن به‌حرف معلم و درس و مشق نقاشی می‌کرد از مدرسه اخراج شد. دوران نوجوانی او به‌کار در بازار گذشت و در این مدت بهزاد که به‌تدریج در کار نقاشی خبره شده بود به‌کار در کارگاههای نقاشی دعوت شد. بهزاد در سی سالگی نقاش قابلی شده بود و به‌خصوص در رشتهٔ مینیاتور کمتر کسی به‌پای او می‌رسید. حسین بهزاد پس از سفری به‌پاریس در سال ۱۳۱۴ هنر خود را به‌حد کمال رساند و به‌خلق تابلوهای بی‌نظیری براساس مضامین معروف شاعران بزرگ ایران پرداخت و از آن جمله در سال‌های دههٔ ۱۳۳۰ پنجاه تابلو برای رباعیات خیام پدید آورد. تعداد تابلوهای معروف بهزاد از چهارصد تجاوز می‌کند که در خارج از ایران به‌معرض نمایش گذاشته شده و قسمتی از آنها در موزهٔ بهزاد که در سال ۱۳۷۳ تاءسیس شد گردآوری شده است. استاد حسین بهزاد در سال ۱۳۴۷ درگذشت. پرترهٔ استاد کار فخرالدین فخرالدینی است.

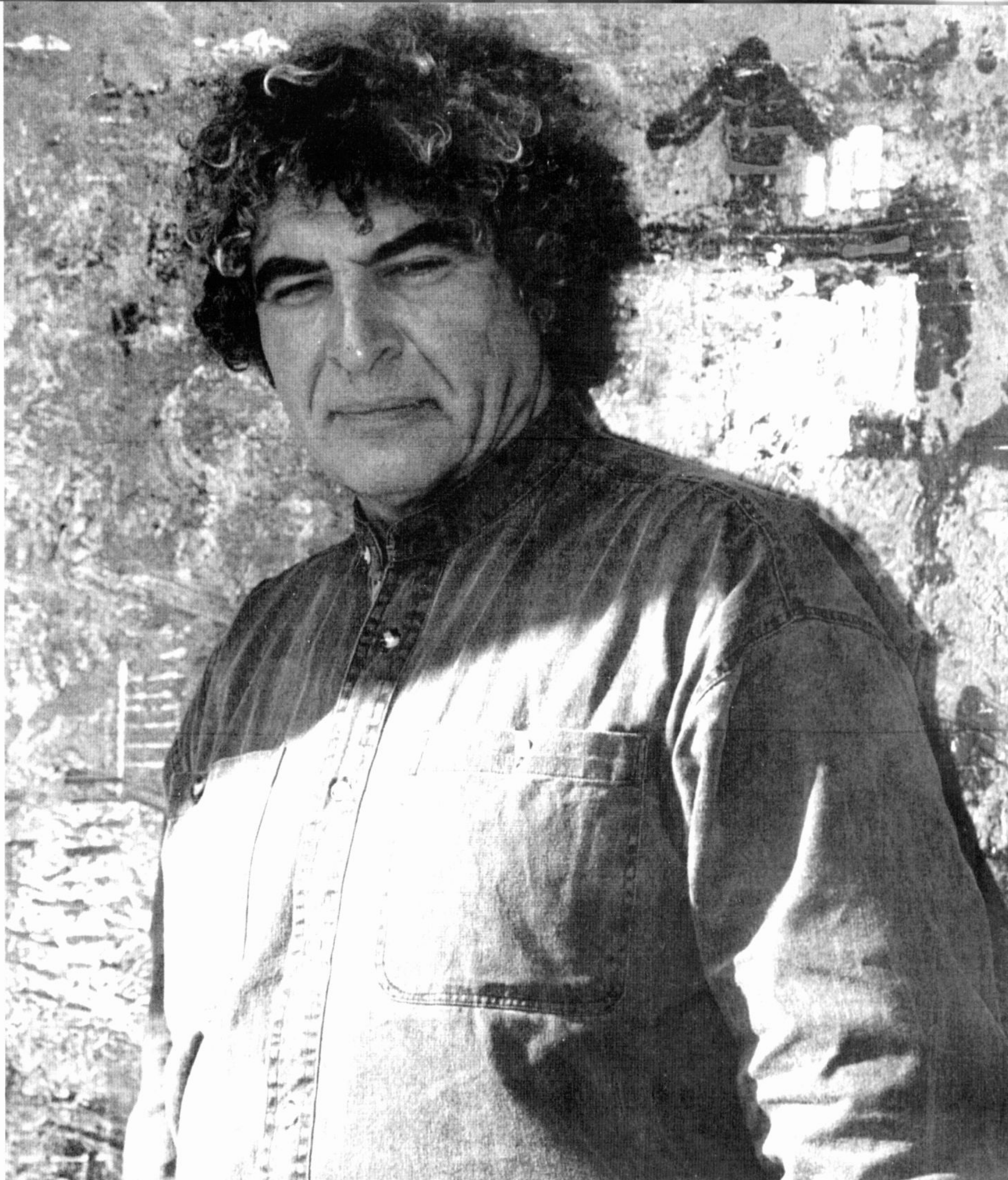

پرویز تناولی معروفترین مجسمه‌ساز معاصر ایران در سال ۱۳۱۶ در تهران به‌دنیا آمد و ضمن تحصیل در دبیرستان، در هنرستان کمال‌الملک ثبت نام کرد. در سال ۱۳۳۲ در هنرستان هنرهای زیبا در رشتهٔ مجسمه‌سازی به‌تحصیل پرداخت. پس از پایان تحصیل در این رشته در سال ۱۳۳۵ برای تکمیل تحصیلات خود در این رشته به‌ایتالیا رفت. پس از بازگشت به‌تهران مجسمه‌های سفالی و فلزی خود را در نخستین بی‌ینال تهران به‌معرض نمایش گذاشت و برندهٔ جایزهٔ بی‌ینال در رشتهٔ مجسمه‌سازی شد. آثار تناولی در همین سال در بی‌ینال بین‌المللی ونیز نیز به‌معرض نمایش گذاشته شد و مورد توجه قرار گرفت. در سال ۱۳۳۹ در دومین بی‌ینال تهران برندهٔ جایزهٔ سلطنتی مجسمه‌سازی شد و در همین سال «آتلیهٔ کبود» را تاءسیس کرد. پرویز تناولی در سال ۱۳۴۱ به‌آمریکا رفت و در سال ۱۳۴۵ پس از بازگشت به‌ایران «گروه پنج» را به‌اتفاق حسین زنده‌رودی و سهراب سپهری و بهمن محصص و ابوالقاسم سعیدی به‌وجود آورد. پرویز تناولی در سال ۱۳۵۲ انجمن دوستداران فرش را بنیان نهاد و ضمن فعالیت در این انجمن «قالیچه‌های تصویری ایران» را منتشر کرد. پرویز تناولی از چهره‌های مطرح هنری در سطح جهانی است و آثار او در نمایشگاه‌های معتبر بین‌المللی به‌معرض نمایش گذاشته شده است. این عکس پرویز تناولی کارعباس کیارستمی است .

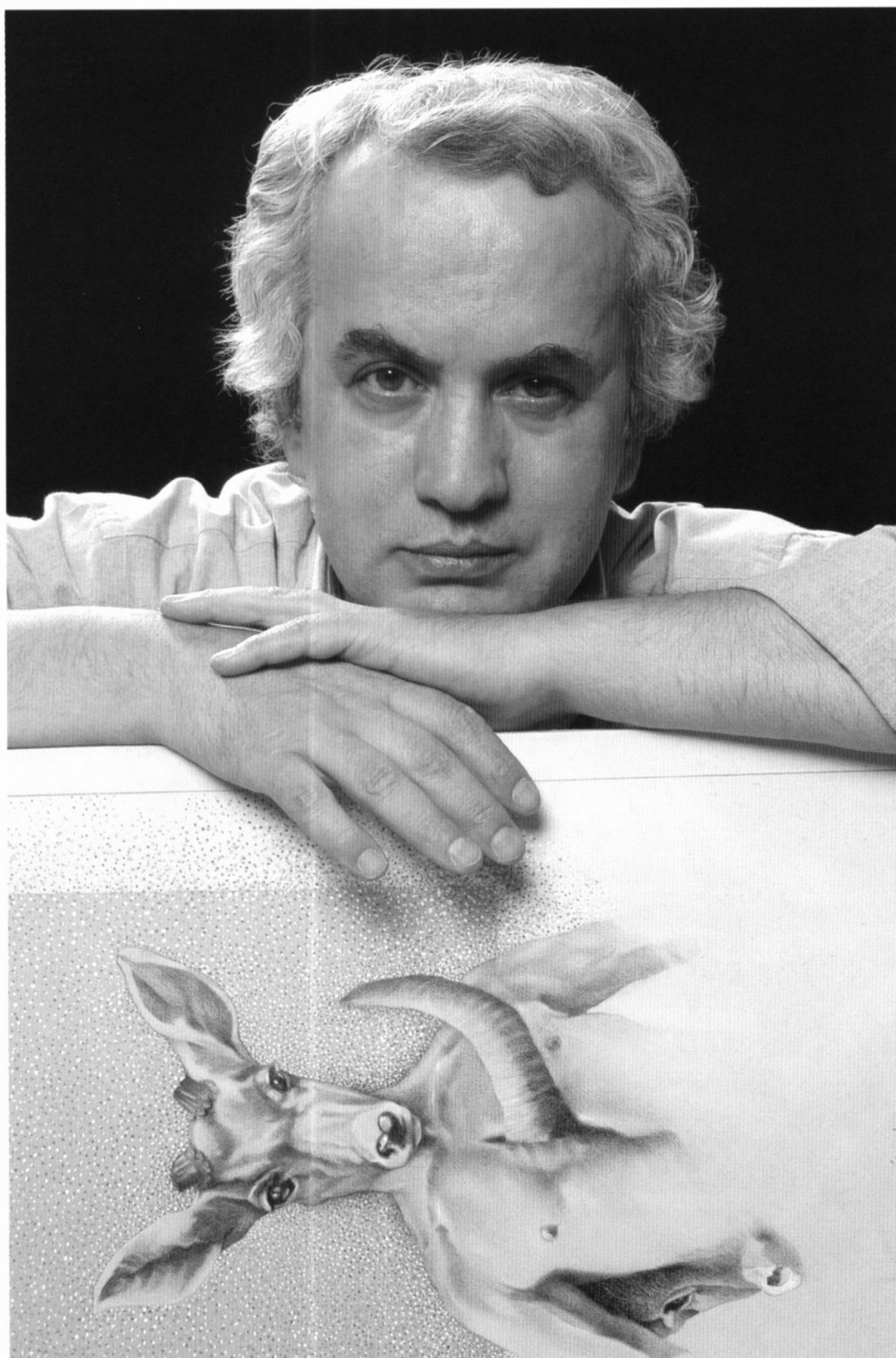

حسین زنده‌رودی از معروفترین نقاشان معاصر ایران در سال ۱۳۱۶ در تهران متولد شد. در سال ۱۳۳۵ در هنرستان هنرهای زیبای تهران ثبت نام کرد و نخستین آثار نقاشی خود را ضمن تحصیل در هنرستان پدید آورد. در بیست و دو سالگی به‌پاریس رفت و در بی‌ینال ۱۹۶۱ پاریس برندهٔ جایزه شد و با استفاده از یک بورس تحصیلی تحصیلات خود را در رشتهٔ هنر در پاریس تکمیل کرد. پس از بازگشت به‌ایران آثارش را در «اتلیهٔ کبود» به‌معرض نمایش گذاشت و از آن به‌بعد در نمایشگاه‌های متعددی در اروپا و آمریکا شرکت کرد. در سال ۱۳۵۱ یک قرآن نفیس با طرحهای رنگی زنده‌رودی از طرف انتشارات «کلوب کتاب» در پاریس منتشر شد که جایزهٔ «زیباترین کتاب در سال جهانی کتاب» را از طرف یونسکو به‌دست آورد.

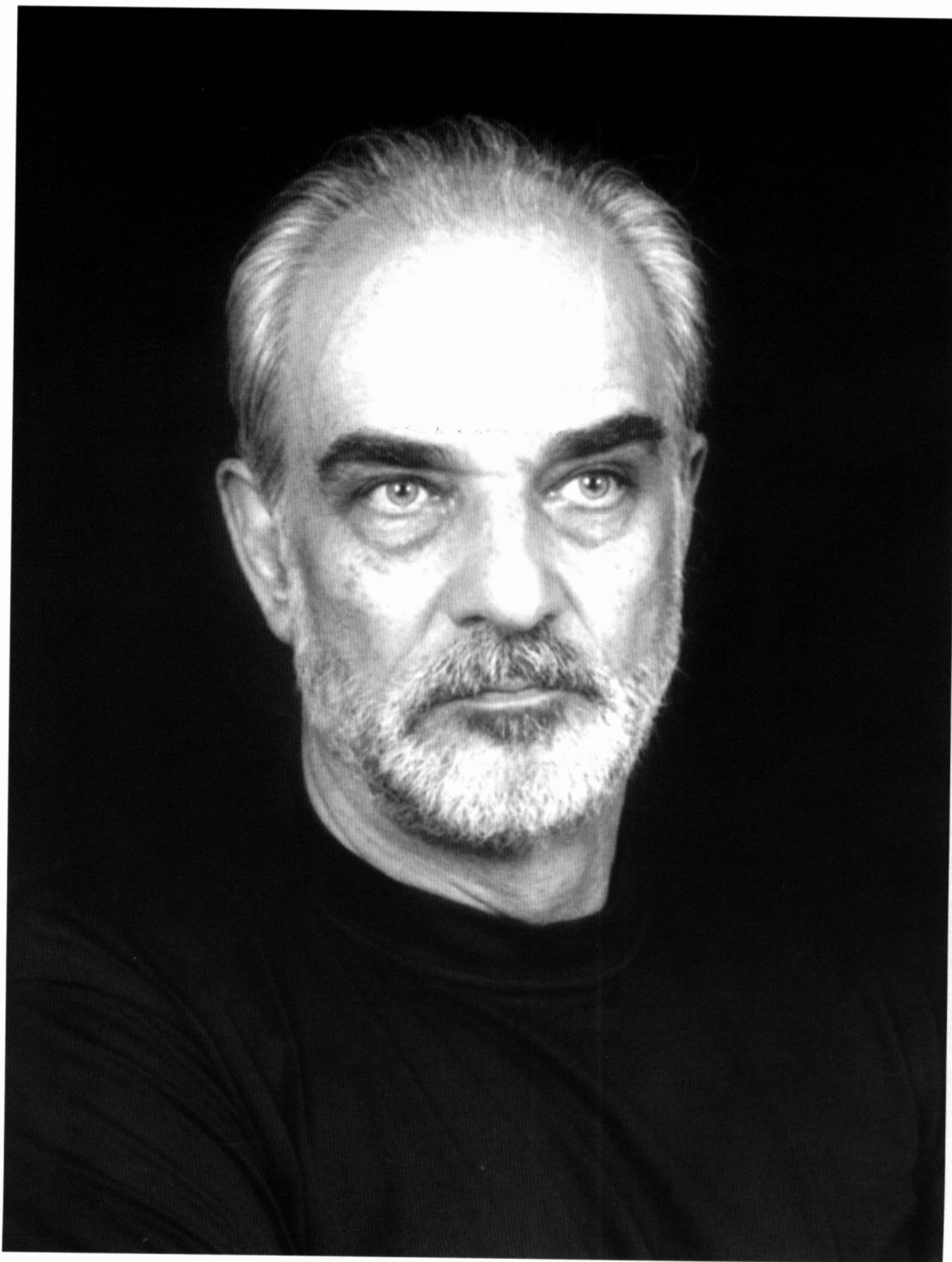
آثار حسین زنده‌رودی در موزهٔ هنرهای مدرن پاریس و نیویورک و موزهٔ بریتانیا و همچنین موزه هنرهای معاصر تهران، موزهٔ هنرهای زیبا (سعدآباد) و موزهٔ جهان‌نما (صاحبقرانیه) نگاهداری می‌شود.

مسعود عربشاهی از معروفترین نقاشان معاصر ایران در سال ۱۳۱۴ در تهران متولد شد و ضمن تحصیل در هنرستان پسران تهران و هنرکدهٔ هنرهای تزیینی به‌کار نقاشی پرداخت. آثار او نخستین بار در سومین و چهارمین بی‌ینال تهران و بی‌ینال ۱۹۶۵ پاریس به‌معرض نمایش گذاشته شد. مسعود عربشاهی بیش از سی سال است که از نقاشان مطرح در سطح جهانی است و آثار او در دهها نمایشگاه بین‌المللی در اروپا و آمریکا به‌معرض نمایش گذاشته شده است.

علیرضا اسپهبد از معروفترین نقاشان معاصر ایران، در سال ۱۳۳۰ در تهران به‌دنیا آمد. پس از انجام تحصیلات ابتدائی و متوسطه در تهران به‌انگلستان رفت و تحصیلات خود را در رشتهٔ نقاشی به‌پایان رساند. اسپهبد قریب سی سال است که نقاشی می‌کند و آثار او در نمایشگاه‌های بین‌المللی جای نمایانی را به‌خود اختصاص داده است. آیدین آغداشلو که خود نقاش نامداری است در شرح احوال و آثار او می‌نویسد: اسپهبد از نقاشان جدی و پرکار روزگار ماست که حرفی دارد برای گفتن. اسپهبد یک نقاش «مفهومی» است. نقاشی است که دارد از راهی غیرمستقیم و هنرمندانه پیامی را منتقل می‌کند... از دورهٔ کلاغ‌ها که قبل از رفتنش از ایران شکل گرفت، تا زمانی که چهرهٔ انسان و رنج او مضمون اصل کارهایش را تشکیل می‌دهد. عکس نقاش اثرفریدسالمی است.

آیدین آغداشلو نقاش معروف معاصر درسال ۱۳۱۹دررشت به دنیا آمد. از کودکی به هنگام تحصیل در دبستان به کار نقاشی علاقمند شد و در آغاز کار به کپی آثار نقاشان معروف پرداخت و به طوری که در شرح حال خود می نویسد در چهارده سالگی با فروش یکی از این کارها به قیمت چهل تومان اولین درآمد خود را از نقاشی به دست آورد. در نوزده سالگی وارد دانشکده هنرهای زیبا شد، ولی از سالهای دانشکده به عنوان سالهای تلف شده عمرش یاد می کند. آیدین در سال ۱۳۴۳ دانشکدهٔ هنرهای زیبا رها کرد و دیری نگذشت به جمع نقاشان معروف و صاحب سبک پیوست. آیدین آغداشلو علاوه بر نقاشی ، نویسندهٔ با ذوقی هم هست و آثار او به مسائل هنری محدود نمی شود.

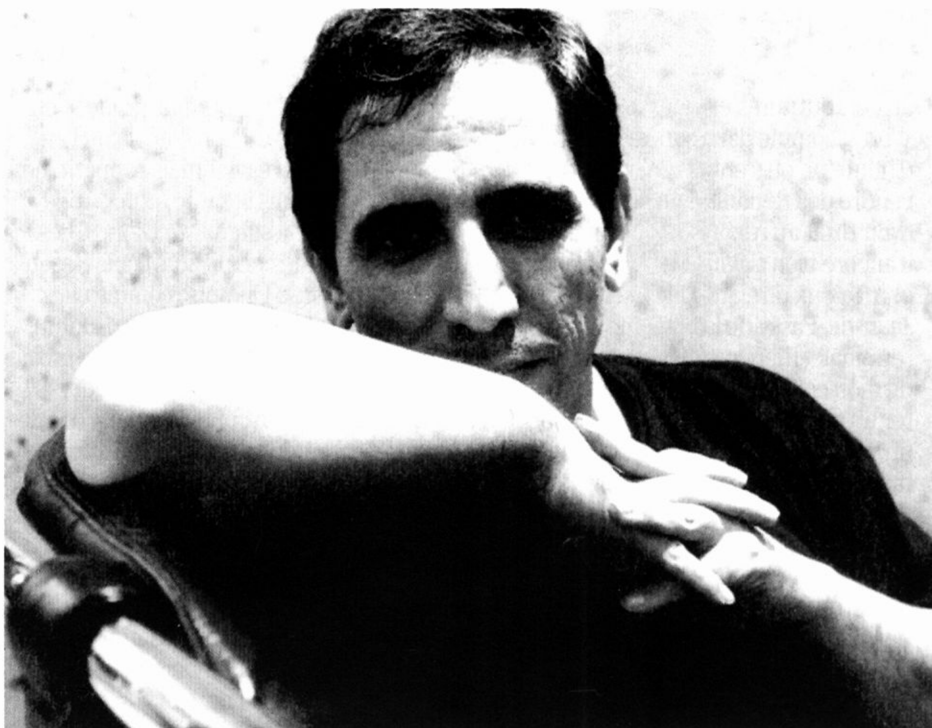

پرویز کلانتری نقاش معروف معاصر در سال ۱۳۱۰ به‌دنیا آمده و پس از تحصیلات ابتدائی و متوسطه تحصیلات عالی خود را در دانشکدهٔ هنرهای زیبای دانشگاه تهران به‌انجام رسانده است. پرویز کلانتری ضمن تحصیل در دانشکدهٔ هنرهای زیبا به‌کار نقاشی و خلق نخستین تابلوهای خود پرداخت و در سال ۱۳۴۰ نخستین نمایشگاه آثار او در دانشکدهٔ هنرهای زیبای تهران برگزار گردید. در سال ۱۳۴۶ تابلوهای او در نمایشگاه هنر معاصر ایرانی در دانشگاه کلمبیا (آمریکا) به‌معرض نمایش گذاشته شد و از آن تاریخ به‌بعد کارهای او در ۲۸ نمایشگاه دیگر داخی و خارجی به‌معرض نمایش گذاشته شده است، که از آن جمله می‌توان به‌بی‌ینال‌های دوم تا چهارم تهران، نمایشگاه هنر معاصر ایرانی در واشنگتن (۱۳۵۶) نمایشگاه کالیفرنیا (۱۳۷۵) پاریس (۱۳۷۵) و نمایشگاهی که با همکاری موزه هنرهای معاصر ایران در لندن و برن و ژنو برگزار شد (۱۳۷۸) اشاره نمود.
پرترهٔ استاد کار حمیدرضا وصاف است.

پروانه اعتمادی معروفترین زن نقاش معاصر ایران، در سال ۱۳۲۶ در تهران به‌دنیا آمد و دوران کودکی خود را در بیرجند گذراند. تحصیلات ابتدائی و متوسطه را در تهران به‌پایان رساند، ولی از دوران مدرسه خاطرهٔ خوشی ندارد و در شرح احوال خود می‌نویسد «مدرسه را دوست نداشتم، رنج مدرسه رفتن را با نقاشی جبران می‌کردم و این بازی شگفت‌انگیز که با کشف مداد صورت گرفت تنها مونس سالهای کودکی من شد...» معلم ادبیاتش در دبیرستان شاهدخت، جلال آل احمد، مشوق او در کار نقاشی شد و دوستش بهمن محصص را برای تعلیم نقاشی به‌خانه‌اش فرستاد و باز در شرح حال پروانه می‌خوانیم که «با آمدن محصص تخم لق هنرمند در خانه‌مان شکسته شد. با آمدن او نیما و فروغ و اخوان هم وارد زندگی ذهنی‌ام شدند و پانزده سال پس از آن سهراب سپهری...» پروانه اعتمادی در سال ۱۳۴۶ وارد دانشکدهٔ هنرهای زیبا شد و زندگی او تا به‌امروز با انواع هنرها که از نقاشی مایه گرفته درآمیخته است. پروانه کار خود را از آبستره آغاز کرد و با رنگ و روغن و سپس مداد رنگی و «کلاژ» collage به‌کار خود ادامه داد. که شرح هر یک از آنها در این مختصر نمی‌گنجد. پروانه اعتمادی از معدود هنرمندان ایرانی است که شهرت جهانی دارد و آثار او پس از نخستین نمایشگاه هنری بین‌المللی در تهران (۱۳۵۳) در نمایشگاه‌های گروهی و انفرادی در بال (سویس)، پکن، پاریس، لوس‌آنجلس، ونکوور (کانادا) و دهلی نو به‌معرض نمایش گذاشته شده است.

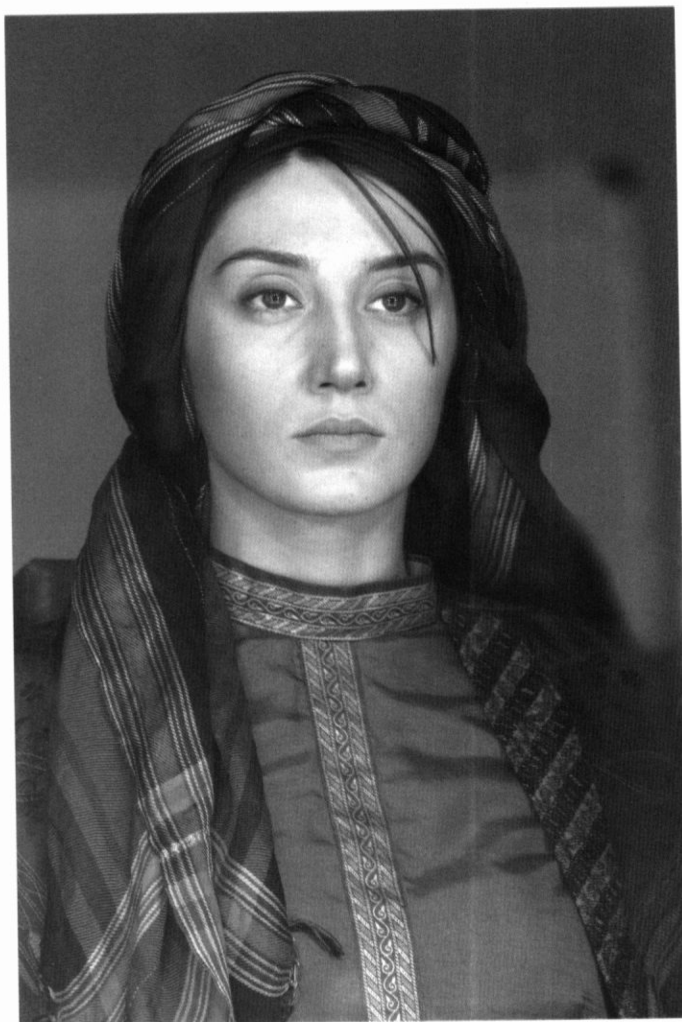
محسن مخملباف

تهمینهٔ میلانی

کارگردانان و فیلمسازان ایرانی در سالهای پس از انقلاب، به‌علت پاره‌ای محدودیت‌ها در ارائهٔ صحنه‌های مردم‌پسند، به‌محتوی روی آوردند و ارتقاء کیفیت هنری فیلمهای ایرانی توجه مجامع هنری جهان را به‌خود جلب کرد. طی سالهای دههٔ ۱۳۷۰ فیلمهای ایرانی برای نخستین بار بر روی اکران سینماهای اروپا و آمریکا قرار گرفت و چندین فیلم ایرانی در جشنواره‌های بین‌المللی برندهٔ جایزه شد که مهمترین آنها اعطای جایزهٔ معتبر «نخل طلائی» پنجاهمین فستیوال سینمائی «کن» فرانسه به‌**عباس کیارستمی** کارگردان ایرانی بود. علاوه بر فیلمهای عباس کیارستمی مانند فیلم «طعم گیلاس» که برندهٔ جایزهٔ اول فستیوال سینمائی کن شد، فیلمهای کاگردانان دیگر ایرانی مانند جعفر پناهی و خسرو سینائی و محسن مخملباف و دخترش سمیرا مخملباف و کارگردانان زن دیگر ایرانی مانند رخشان بنی‌اعتماد و تهمینهٔ میلانی نیز در سطح بین‌المللی مورد توجه قرار گرفته و فیلمی از مجید مجیدی به‌نام «بچه‌های اسمان» نامزد جایزهٔ بهترین فیلم خارجی در مراسم «اسکار» شده است.

فیلمهای ایرانی که به‌زبان اصلی و با زیرنویس انگلیسی یا فرانسه در سینماهای اروپا و آمریکا به‌نمایش گذاشته می‌شود در سالهای اخیر با استقبال زیادی روبرو شده است، که از جمله موفق‌ترین آنها می‌توان به‌فیلم‌های «دوزن» و «نیمهٔ پنهان» به‌کارگردانی خانم تهمینهٔ میلانی، «بچه‌های آسمان» به‌کارگردانی مجید مجیدی، «طعم گیلاس» و «ده» و «باد ما را خواهد برد» به‌کارگردانی عباس کیارستمی، «سفر قندهار» به‌کارگردانی محسن مخملباف و «سیب» به‌کارگردانی سمیرا مخملباف، «بالون سفید» به‌کارگردانی جعفر پناهی، «زیر پوست شهر» به‌کارگردانی رخشان بنی‌اعتماد و بالاخره فیلمهای «مارمولک» با هنرمندی پرویز پرستوئی و «دختر ایرونی» با هنرمندی هدیهٔ تهرانی اشاره نمود.

در تصاویر این صفحه نیکی‌کریمی و مریلا زارعی که در فیلم «دوزن» هنرنمائی کردند و هدیه تهرانی دیده می شوند .

MAHMOUD TOLOUI

HISTORY IN FOCUS

ELM PUBLICATIONS
2005

MAHMOUD TOLOUI

HISTORY IN FOCUS

